

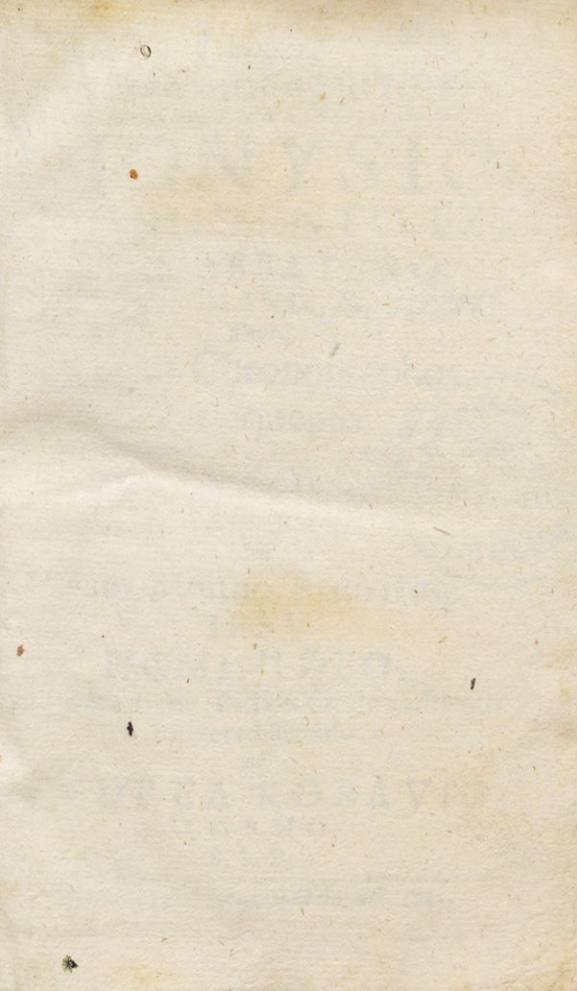
No. 600

4375 III. J. f.

✓

Jajio, Vindicie Catal.

ASTRONOMICÆ THETICÆ,
Bibliothecæ Pro Philosophicæ

DIONYSIO,

COGNOMENTO, EXI-

GVO, ABBATE RO-

Coll: Sab: MANO. Soc: Iesv
Contra

Eximios Chronographos,

ib Præterpropter *89*
Summos Imos,

Æram vulgarem Dionysianam
usurpantes.

Seu

Nato, Mortuo, Redivivoq;

IESV

HOMINIDEO,

De Incarnationis, Passionisq; Anno, Mense,
Die, vota dissertatio

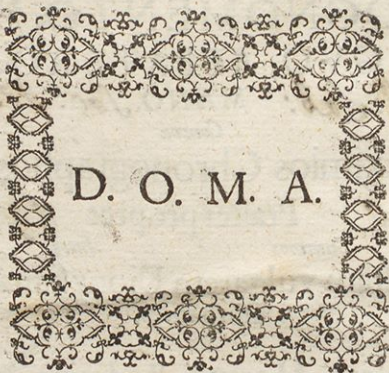
ab

ANDREA KOBAVIO.

C A R N O

S. I. S.

Viennæ, typis Gregorij Gelbhaar, 1643.

D. O. M. A.

030029543

A D

Reuerendissimum & Amplissimum

Dominum, Dominum

VALENTINUM,

MELICENSIUM AB-
BATEM DIGNISSI-

M V M,

SS^a. Theologiæ Doctorem, Sa-
cræ Cæsa: Majesta: Consi-
liarium,

Inferioris Austria Virum Pri-
matem, &c.

Dionysium Exiguum,
Scytham patriâ, Romanum
moribus, Religione Bene-
dictinum, Gradu Profes-
sum, dignitate Abbatem,
eruditione, præter cæteram, Astronomum,

(?) 2.

linguâ

DEDICATORIA.

linguâ Græcum juxta ac Latinum, Ordinis³
 sui hodie quoq; stellam matutinâ in medio
 nebulæ, lunam plenam in diebus suis, arcum
 refulgentem inter nebulas gloriæ; hoc est
 illustre omnino jubar ante mille amplius,³
 centumq; annos occasum, post totidem Re-
 diuiuum, in solē ac puluerem Chronologi-
 cum militem veteranum produco, coram-
 que Tibi sisto Domine Reuerendissime.
 Enimverò pridem ille fato, non solūm mor-
 talibus omnibus communi, orbi terrarum
 deuixerat, sed famâ quoque, quâ vnâ tamen
 mortui degunt inter viuos, ita viris doctis³
 occubabat, vt conclamatum videretur apud
 nepotes de memoriæ perennitate, nisi au-
 ctoritate Ecclesiæ, sententiæque veritate,
 animosi cineres etiamnum spirâssent. Fa-
 ctum benel tumulum igitur (quanquam ipse
 penè exanimis) adij: animum enim ademe-
 rant viri docti, magni; mortuumque, vti re-
 bar, conueni. Pendebant juxta grandia,
 cænotaphia dicam, an eruditionis inter-
 umbras quoque illustria monimenta, vel
 triumphatæ olim veritatis gloriosa admo-
 numentum anathemata? Feriæ, Cycli,
 Cha-

DEDICATORIA.

Characterismi, Lunæ quartæ decimæ, Paschata: obsoleta jam vah! decora omnia; quæ temporum incuriâ vetula, quæ aduersarijs injurijs convulsa, mutila, Nitorem tamen inter antiquata cætera, vsque admiraculum viuum, fideliter seruabat altiùs inaratum ob caput marmor:

Anno

ab Incarnato DE O

532.

nunc incisum, nisi vetera didicissem reliqua. Inde propius astiti: & quia Vero animatum viuere cognoui, manum porrexì; opinionum, quibus ad sordes vsque pridem obsqualuerat, puluerem extersi. Plagas à morte inflixerant violentas Chronologi, Historici; cauterium etiam, ne quid exesset mali, non nemo perperam impresserat. Vbi decussi omnia, vultum, os, lineas, virum prisca moris lætus agnoui. Quò porro ab umbris in lucem redux commodum diuerteret, de hospitio diu mecum sollicitus egi; & quòd Religiosum probè nôssem, extra cancellos religiosos ducere minimè religiosum duxi. Hac igitur primum, cur à
tum.

tumulo postliminioque ad Suos reuertat.
 Dionysius Exiguus, Abbas, Redivivus. Ac-
 cessit, virum haberi cum primis doctum,
 nec faciliter illi cum Idiotis esse. Ad eos
 itaque, quos Diuinis Humanisque lite-
 ris, Trithemio teste luculento, in Asceterijs
 ex antiquo insudare didicisset, voluit accele-
 rare: qui lucubrata hæc facilius agnosce-
 rent, promptius amplecterentur. Verum,
 quo prius portu appelleret? obuersabantur
 enim Viri plurimi, vnde quaque Reueren-
 tissimi, doctissimi, velut Phari eminentes.
 Hic equidem altiùs meditabatur. Et quan-
 quam ad omnes inuisere nihil ambigeret,
 quem tamen primùm consalutaret, necdum
 animo constitit: cùm ad Tuæ Humanitatis
 amæna Tempe, opulentaque rite factorum
 Gargara diuino primitus instinctu, quàm
 plurimis deinde nominibus declinauit. Quis
 enim litteratior ad eum non concedat, apud
 quem dudum Pietas, Diuinæ, Humanæque
 disciplinæ familiariter hospitantur? nam, vt
 taceam honores emeritos Philosophicos,
 affatim id SSæ Theologiæ suprema Laurea
 testatum præstat, Accessit inde, LL:AA: non
 solum

DEDICATORIA.

Solum Amatorem, sed & famosum Promotorem, quique Tuarum Virtutum nexus est mutuus, vt annulo vno ducas omnes, muniticum esse sæculi nostri Mecœnatem. Accessit deinde diuina Beneuolentia, Deorum Hominumque certissima conciliatrix. Accessit vltèrius modesta, decoraque, hoc est religiosa Auctoritas, mentis Candor, animi Celsitudo, quæ Te non modò ad Melicensium Apicem, sed inter inclytæ istius Proinciæ clarissimos, ornatissimosque Primates viros euexit; vt quæ domi fax, interque priuatos parietes Tuis niteret in exemplum, ad publicæ rei meridiem luculentiùs effulgeret. Et, quod humanarum laudum omnium stata basis est, insignis Tui demissio; nam, si Bernardo credimus, *magna*

prorsus, & rara virtus humilitas honorata.

Cæterum quia duce me ad Te properaret Rediuuius meus, Nostri vltimò non vltimam habuit rationem, vt qui nos (meque eorum infimum) quò nôris antiquiùs, arctiùs complectaris, nouisque indies titulis obstrictos gratos ac memores esse humanitate

DEDICATORIA.

tate jubeas, cogas benevolentia. Vale Vir
Reuerendissime DEO, Tibi, Tuis, Bonis
omnibus; & qui esse consuësti, esse perge.
Viennæ Austriorum ex Professâ domo S. I.

Anno

Ab Incarnato DEO

1644.

Rmâ.

Ampl.

Tâ.

deditissimas

ANDREAS KOBAVIVS.

AD

LECTOREM.

Eò tandem ventum
 est hodie, Christi Na-
 tali asserendo, ut cum
 olim, atq; ante mille an-
 nos, citra controversiam quadragesi-
 mum quintum Julianum esse teneret
 Ecclesia, jam doctorum studijs di-
 stracti nihil certum reliquum tenea-
 mus. Hic nempè fructus est huma-
 narum lucubrationum, dum nos erra-
 re vetant, toto faciant mari fluctua-
 re. Par erat, errare, ac perenniter
 jactari. Triginta jam revoluti sunt
 Januarij, unde questionem hanc a-

A

gita-

gitari memini; plures ante memo-
 riam meam. Quo vero Reipublicæ
 emolumento publico? majori incerti-
 tudine; operæ pretio? nullo, præter-
 quam privato; quando quisq̃, ubi
 annum Christo natalem integritati
 vindicat, sibi agit; ut vel doctus sit,
 vel doctus audiat. In scopum omni-
 bus stat firma veritas, quis figit?
 actum agimus, dum per diversa acti
 non modo in commune veritatis pa-
 trocinium parum afferimus, sed etiam
 collata invicem dissipamus. Annum
 Christo natalem judicio nostro præ-
 stituimus; siquid huic sit adversum,
 modis omnibus demolimur. Hinc pas-
 sim auctor nobis idem jam idoneus,
 jam ineptus testis est: si obstet viri
 auctoritas sanctitasq̃, eludimus; re-
 venisse lunam in oppositionem, neu-

aliquam ibi constitisse; quid hic fa-
 cias? Grammaticæ quoque nunc licet
 in Auctores, ne dicam Scripturam:
 ipsam adeò lunam, festorum testem
 in cælo fidelem, non attendimus. Er-
 rata interim Flauiana publica, cæte-
 rorumque Historicorum passim obuia,
 cyclique ipsi erronei nihil mouent in
 hac causa eruditos; etiam paradoxa,
 geminusque in unum conflatus dies.
 Hæc ego cum seriùs mecum expende-
 rem, & Scripturam penes, Concilium
 Palestinum, Dionysium utrumque,
 ipsamque Astronomiam, fidelem semper
 ducem, veritatem stare suspicarer;
 tametsi præ his Josephum, Dionem,
 Paterculum, Svetonium, cæterosque e-
 jusmodi viles haberem, nec dum ani-
 mum, ut crederet, induxi. Quapro-
 pter annis Julianis de veritate suspe-

Etis quinq; ad tribunal Astronomicum
 peremptorie Vocatis, cum Verum in-
 dagare occepissem, in Dionysiano tan-
 dem constiti. Sed ingens ex adverso
 stabat Auctorum exercitus; quid age-
 rem ego homulus cum paucis Dionysia-
 nis? Hic, dolus, an virtus, quis in
 hoste requirat? amicum ergo me
 tantisper finxi, dum singula hostica
 penitus dispicerem, videremque;
 quanquam omnes pugnarent contra
 Dionysios, inter se non minus conflige-
 re. Comparatis igitur armis in ca-
 stris adversarijs, ubi ad Dionysios me
 pedetentim subduco, innumerae mihi
 cohortes auxiliariae; ne dicam legio-
 nes, Summorum Pontificum, Caesarum,
 Regum, Principum, Rerumpubl: Se-
 natt: Universitatt: insperato sunt ob-
 viam. His erectus, si congregarer, vi-
 ctus

Etus etiam cum gloria casurus vide-
 bar. Accessit, quòd me cum Ecclesia
 stantem nemo caducum faceret, nisi
 qui de Ecclesia triumphum speraret.
 Et meus me, si quis est, nihil pauese-
 cit error: ita nemo isthic hactenus non
 errauit; nisi omnes, mutuùm sibi ad-
 uersi verum dixerint. Quod itaq; be-
 ne vertat æræ Christianæ vulgari,
 Ecclesiasticæ, æram tueor Dionysia-
 nam. Tu si aliam amas, complecte-
 re, mea q; omnia teruncl habe, nihil
 refragor; ne, si me non intelligas, te
 frustra fatiges in hominem sui ultro
 negligentem: pari enim hic pretio fa-
 bam emo, seu nigram, seu albam. Si
 quid morosius, pertinaciusq; citatum
 videris, ne mirare; requirebat sen-
 tentia jam penè obtrita: siquid di-
 ctum obscurius, neq; id mirare; ob-
 scu-

scurus fio dum brevis esse volo.
 Alterum est, quod te moneam; æram
 hanc neutiquam institutam auctore,
 prætorè, Dionysio Exiguo, sed longè an-
 te vsurpatam, atq; adeò non Diony-
 sianam, verùm Christianam, vulga-
 rem, appellandam. Quis enim dubi-
 tet primos Christianos, si non omnes,
 plerosq; sanè, ubi tot æræ circumfer-
 rentur, Olymp: Urbis Conditæ, Pu-
 gnæ Actiæ, Augustorum, Diocletia-
 ni &c. detestatos epochas Ethnicas,
 privatim, seu ab Incarnato, seu Nato,
 seu passo Verbo numerare cepisse? Ita
 Flavius Dexter in fragmento historia
 suæ, Dionysio Exiguo sæculo vetusti-
 or, per annos Christi, ejusdemq; æta-
 tem digessit Romæ tempora; Ecclesia
 Alexandrina ab SS. Martyribus vsq;
 expuncto impio persecutore, acta sua
 etiam-

etiamnum consignat ; Romanorum
 primi Christiani, uti antecessores ab
 Urbe condita, à condita Ecclesia Ro-
 mana annos censuerunt. Quid ni er-
 go etiam à Nato Deo ? Philastrius
 Ambrosio coævus Her: 58. annos sæcu-
 lo suo à Christo ducit : nam qua-
 dringētos jam plus annos trans-
 isse cognoscimus ex quo Do-
 minus &c; eosq̃ completos. Quadrin-
 gentesimus primus igitur Philastrio la-
 bebatur. Testes plures desideras ? da-
 rem, nisi pridem impius tyrannus acta
 Christianorum, in quibus dubio pro-
 cul frequens erat Christi Servatoris
 mentio, flammis extinxisset. Vnum
 instar omnium accipe Iustinum, Phi-
 losophum Martyrem, auctorem haut
 invetustissimum, quatuor scilicet sæ-
 culis Dionysio priorem ; is oratione ad

*Antoninum Pium ita ait: Neq; ve-
rò præter rationem, ad eorum,
quæ nos edocti sumus, everfio-
nem dicant, ante annos cen-
tum quinquaginta nos asseve-
rare Christum sub Cyrenio na-
tum esse; docuisse autem, quæ
docuit, posterius sub Pontio
Pilato &c. ubi velut ad meridiem
vides jam tum censos annos Chri-
stianos. Adde, Ecclesiam adhuc pri-
mitivam nunquam fuisse, unanimi-
ter adeò, in æram Dionysianam con-
sensuram, neq; ausurum Dionysium,
nisi & is, & illa epocham vulga-
rem vetustiore estimasset; eademq;
hodie post tot doctissimorum viro-
rum sententias nunquam obtineret
auctoritatem, nisi à primis Christia-
nis ortam crederemus; quodq; inter
tot*

tot opiniones publico Ecclesie calculo
 unica triumphet; singulari Dei, ne
 verus JESU Christi annus Natali-
 tius oblitteretur, beneficio conservari
 ac propagari. Accedit, nomen ipsum
 Aerae Christianae hoc secum ferre, quò
 ab aëris Ethnicis, illo praesertim aëvo,
 quando Gentiles rerum potiebantur,
 distingueretur; non hodie, ubi nullà
 hujusmodi egemus differentiâ. Quo-
 circa jure concludo Dionysium Exi-
 guum non nisi Ecclesie consensu &
 auctoritate aëre vulgari Christianae,
 quanquam haëtenus privatae, post se-
 datas tempestates, Nicænumq; Conci-
 lium, Computum alligatum in lucem
 protulisse, aëramq; vulgi Christiani
 (Vox enim populi, Vox Dei) quod
 Orthodoxae Ecclesie beneverteret, pu-
 blici juris fecisse. Neq; hic autuma

*me unâ cum æra vulgari computum
 tueri Dionysianum, quòd hæc duo non
 sint necessariò connexa: nam & sty-
 lus novus hodie æræ huic alligatur.
 Deinde quòd non tractem computum
 ex professo, sed acciderent. Tertiò quòd
 omnes computi veteres jam exoleve-
 rint, non Auctorum culpâ, sed computi
 naturâ, qui cum sit civilis putatio,
 non potest cælestes motus in paucos,
 quibus utitur, numeros adequatè co-
 gere. Et si verò hæc ita omninò ha-
 bent, Dionysio tamen Exiguo, Abbati
 Romano, Ordinis D. Benedicti Profes-
 so laus meritissima ac palmaria nul-
 lo modo est auferenda: fuit enim Vir
 eâ tempestate doctissimus simul atq;
 celeberrimus; ut, cui uni, inter om-
 nes, Ecclesia Orthodoxa litem hanc
 decidendam, velut peritissimo equis-
 simoq;*

simoq̄ judici concrediderit. Quapropter jure omni merito æra antehac privatae jam publicæ auctor publicus æstimatur. Quò minùs toleratu est Pauli Midlburgensis, & Sigeberti, quod passim circumfertur immaturum judicium de Abbate Dionysio, cum ipsimet omni Chronologo absurdius à vero declinârint. Et quidem Sigebertus cauterium omninò inurere fronti Dionysianæ non veretur: Forsempronensis autem, errasse quidem Dionysium, Ecclesiam verò Catholicam usurpare erroneum calculum, neutiquam approbare fateatur. At enim hæc aut interse pugnant, aut Ecclesiam erroris arguunt: qui enim sponte quiddam usurpat, factò ipso probat; aut si id minimè, sciens volens errat. Addit Midlburgensis æ-
 ram

ram Dionysianam primùm sub Eugenio Quarto, Actore Blondo, tum Secretario, hoc est ducentis ex hinc annis ab Ecclesia receptam. Acceptarem hoc ego (quanquam falsum, nam à primis Christianis usurpatam paulùm ante docui) si non solùm assereret, sed etiam probaret. Qua videlicet erâ usq̃ illuc usa est Ecclesia? an Diocletiana? reclamant omnes, docentq̃ elisam illam, substitutam Dionysianam. Et satis foret, siquidem usitatiores eras proferret, Dionysianam unam inter plurimas delectam. Equidem cum computum Dionysianum aere vulgari alligatum jam inde à 531 Christi anno usurpârit Ecclesia, consequens est eram unâ usurpâsse. Donec tempore Justiniani Senioris Dionysius Abbas

Abbas Romanus cyclum Alexandrinorum calendario Romano inscriberet, quem omnes deinceps Ecclesiæ concordibus animis sequerentur. Quod & factum est, ait Clavius c. s. *Quantum autem Midlburgensis, quantum Sigebertus, quantum Marianus, nobiles ævo suo Scriptores exerrarint, Petavium adi in animadversis Epiphaniis, ubi ait : inter quas (sententias intellige) ad stuporem usq; ridicula est illa, quam ex Sigeberto, Mariano, ac cæteris (Midlburgensi) retulimus. Quibus cum persuasissimum foret Christum Martij 25. passum esse, feriâ 6, hoc est 8. Kal. Apriles, resurrexisse verò 6. Kal. Apriles, Martij 27. cum in Dionysiano cyclo,*

clo, æraque communi certam nullam rationem extricare possent, eò tandem, difficultate ipsa quæstionis, redacti sunt, vt anno æræ Christianæ duodecimo passum Dominum asseverantes ab Incarnatione 34. viginti vno, seu potius viginti duobus annis aberrasse Dionysium crederent, vt qui duodecimum illum annum constituerit, quem trigessimum quartum numerare debuisset : Etenim vni anno duodecimo quadrat, vt feriâ 6 in 25 Martij conveniat, cyclo Solis 21. literis C B, Lunæ 13. Eandem illam conjecturam & opinionem de 22. annorum labe diuinitus sibi patefactâ Paulus Forosempronien̄ narrat l. 10.

p. 2, Paulinæ. *Iterum.* Hanc eandem 22 annorum summam deesse Paulus Forosempronienſis, ex quadam revelatione didicerat. Ridiculè fanè: nam & ipse revelationem suam negligit, & in eo tandem acquiescit, ut Dionysianæ æræ biennij labem imputet. Sed contra, ac Recentiores faciunt: non enim metachronismo sed prochronismo peccatum statuit. *Huc usque & amplius Pettavius.* Ita qui mortuæ jam fronti Dionysianæ cauterio vivi combatuere ausi sunt, luculentam suam cicatricem posteris spectandam exanimes reliquere. Sapientius longè Robertus Cardinalis Bellarminus, Senatûs purpurati ornamentum (in quo viro sanctitas & do-

doctrina de palma contendunt) Ec-
 clesiam secutus, statuit Christum
 DEUM orbi natum matre Virgine
 anno Juliano 45. denatum ac rena-
 tum sepulchro Virgine anno etatis 34.
 Juliano 79. His haecenus. Vale,
 atq; ex equo bonoq; omnia aestima.
 Iterum vale.

FACULTAS
R. P. PRÆPOSITI
PROVINCIALIS.

GO JOANNES Rumer
Societatis JESU per Provin-
ciam Austriæ Præpositus, potesta-
te mihi facta ab Adm: R. P. N.
Mutio Vitellesco Præposito Gene-

rali, concedo, vt Vindicix Astronomicæ The-
ticæ pro vero anno JESU nati, mortui, ac re-
divivi HOMINIS DEI &c. à P. Andrea Ko-
bavio Societatis nostræ Sacerdote compositæ,
& consueto Censorum ex eâdem Societate
judicio approbatæ, typis evulgentur. In cu-
jus rei fidem has ei litteras, manûs propriæ
subscriptione officijq; mei sigillo munitas de-
di.

Viennæ Austriæ anno Christi 1642. die
22. Maij.

Joannes Rumer.

AUCTOR AD LIBRUM.

*Vade liber, censura tibi jam nulla timenda est
Acrior: Auctori census es, esse nihil.*

PROPHONEMA.

Sol cognovit, non cognovit homo! luna in plenitudine sua vidit exaltatum, cœli obstupuerunt illudente Judæo, & omnis ordo cœlestium conturbatus est.

ENCOMIUM

DIONYSII EXIGVI.

*Ex Roberto Cardinale Bellarmino de
Scriptoribus Ecclesiasticis ad annum
Christi 525.*

Dionysius Exiguus natione Scytha, moribus Romanus, cognomento Exiguus, doctrinâ & sanctitate maximus, vixit
tem-

tempore Theodorici Regis Italiae, & successorum ejus : nam 527° scripsit cyclum paschalem, & omissa profana numeratione ab imperio Diocletiani impij persecutoris numerare cepit ab Incarnatione Domini nostri **JESV CHRISTI**. Ita Bellarminus. Alij Græcum vocant, vti ex nomine quadantenus conijcitur, & linguâ, quod vtriusq; esset callentissimus; adeò vt subito ex Græco contextu sententiam Latinè perlegeret, & contra ex Latino Græcè, ait V. Beda.

SYNOPSIS.

Christus Salvator coenavit
 xi. Kal. Apriles. x. Kal: passus est.
 ab vii. Kal, resurrexit. Passus est

PLENIVNIO. Est Concilij Palæ-
stini, Dionysij Arcopagitæ; Tra-
ditio Ecclesiæ irrefragabilis.
Cœnavit lunâ XIV. Est Scriptu-
ræ, Ecclesiæ, PP. & omnium
rectè sapientium sententia.

ERGO

Passus est anno ætatis laben-
te, eodemq; vulgari Dionysia-
no 34. Dionysiano vero, seu ab
Incarnatione 35.

ERGO

Natus anno Juliano 45. VIII.
Kal. Januarias. Siquidem verif-
simum est

T H E M A I.

A lunâ signum diei festi, lu-
minare quod minuitur in con-
summatione, MENSIS secun-
dum

dum nomen ejus. Ecclesiastici
43.

T H E M A I I.

MENSIS iste vobis principium mensium &c. Exodi 12.

T H E M A I I I.

Et ipse JESUS erat incipiens quasi annorum 30. Lucæ 4.

T H E M A I V.

Passus namq; Dominus ab XI. Kalendarum Aprilium, qua nocte à Judæis traditus est, & ab VII. Kalendas resurrexit.

Synodus Palæ-
stina.

QVanta hæctenus in-
 genia, virosque in Or-
 thodoxa Ecclesia quaestio
 hæc exercuerit, tempus
 interlapsum, evolutique
 soles luculentissime attestantur. Quan-
 doquidem anno partæ salutis cente-
 simo nonagesimo octavo, quo Pala-
 stina Synodus Cæsareæ, sub Theophilo
 ejusdem, & Narcisso Hierosolymo-
 rum, Episcopis, clavum Ecclesiæ re-
 gente Victore, Pontifice martyre, ce-
 lebrata est, ad nostra vsque tempora
 viridis adhuc, firmaque pedibus con-
 sistit; movetq; etiamnum in prælia
 ingeniorum ingeniosissimos quosque
 mortales. Vt enim veterrimos tace-
 am, Cyrillum, Bedam, Dionysium E-
 xiguum, Eusebium Cæsarenatem,
 Cassiodorum, Severum Sulpitium, Epi-
 phanium, Hieronymum, Scotum Ma-
 rianum, sexcentosque alios, quantum
 non ævo nostro in hoc pulvere desu-
 davit è Senatu purpurato Eminentis-
 simus

simus animalium Ecclesiasticorum Au-
ctor, Cæsar Cardinalis Baronius? ejus-
que succedanei Torniiellus, & Sponda-
nus, eruditissimi Scriptores? tùm So-
cietatis J E S U nominatissimi quique
Viri; Franciscus Soarius, Jacobus Sa-
lianus, Jacobus Gordonus, Joannes
Dekerius, Dionysius Pettavius, Hen-
ricus Philippi, Ægidius Bucherius.

Taceo reliquos, quiqui extra Chrono-
graphicum stadium in sacras litteras
commentati quaestionem hanc ex obli-
quo versarunt, prioribus ingenio, do-
ctrinâ, auctoritateq; ne hilum inferio-
res. Fidentissimè dixerim, nullam in to-
ta Chronologia quâ rei dignitate, quâ
varietate sententiarum, quâ Auctorum
contentione celebriorem controversiam
agitari. Idq; vnicum est, quod me exi-
guum pro Exiguo differentem non mo-
do à proposito abstertere, sed & exani-
mare potest. Verùm roborat iterum,
sententiæ tot annos adulta firmitas,
Scriptura, Traditio; atque à Dionysij
Exigui obitu Summi qui que vsque huc

Pontifices, Concilia generalia, Provinciales Synodi, Eminentissimi Cardinales, Illustrissimi Archiepiscopi, Reverendissimi Episcopi, Curia, Decreta, Universitates, Doctores &c. Et siquidem gloriari libet, Augustissimi Imperatores, Reges, Archiduces, Principes, Senatus, Contractus, Summi, Imi; qui omnes unanimiter arâ istâ vsi phalangem Macedonicam, aut si mavelis, quadratam Romanam, aciem pro me struunt; ut simile quiddam Epirotæ dixerim; papæ Megacle! virorum iste, statuumque ordo non est barbarus. Quis enim omnes hos errasse haftenus affirmârit? Quare ut eò fidentiùs hodie cum Chronologis agamus, primùm pronuntiatum esto, sententiam hanc esse contra plerosque Chronographos: secundùm, niti potissimum Scripturâ, Traditione, aræ Dionysianæ auctoritate, calculo Astronomico: tertium Historicorum narrata non negari facilè, facilè negari plerumque temporibus suis penitissimè omnia

omnia distincta. Id ne mireris, ex Joanne Dekerio, viro, ut minimum dicam, eruditissimo, breviter hæc accipe. Flavius Josephus, notissimus ille, Judaici belli dux, vir in omni sæculi sui, gentisq; literaturâ versatissimus, nullum, eorum quæ scripsit, fingendi pretium habuit (& si quidem gratis mentiri collibuit homini, oportet valdè oculatum, & bonum Astronomum fuisse, (ait Joannes Keplerus in silva Chronologica) Imò nec fingendi locum habuit, quippe qui tunc scripserit, quando plurimi adhuc vivebant, per quos hæc certissima, & apertissima esse ostenderentur, si in litem fortè veritas vocaretur : deinde quòd in testimonium servata per omnia veritatis publicâ in Romano foro statuâ sit honoratus à Vespasiano & Tito, Imperatoribus : quòd multos habuerit, qui & scripta ejus, & dicta, factaq; in invidiam traherent, quos usq; ad eò non extimuit, ut testium fiducia, & veritate, velut binis anchoris fultus, suis etiam obtreçtatoribus insultârit : quòd tabulæ authentica tum extarent, præcipuè Romæ, ubi nullo negotio potuisset coargui

falsitatis &c. Is tamen ipse Flavius ratione rerum, & temporum perperam assignatorum, quot censuras hodie subeat, quantum passim vapulet, omnibus palam est. Dicitur enim, Josephum Cæsaribus sese, uti reliqui Historici, accommodasse, scripsisse in summa rerum publicarum turbulentia, nec statim ab rebus gestis, sed multo post tempore edidisse; homini Cæsaribus caro nullum ausum contradicere, & plurima cætera. Statuam meruisse parum est, præsertim in causa Cæsarum, & ævo illo, quo, uti hodie, gratiosus quisq; facile sua promovet. Quicquid ista sint, vide interim indices Cardinalis Baronij, Jacobi Saliani & cæterorum, titulo Flavius Josephus. Hæc de Josepho Historico alij, de alijs autem Historicis graphicè Josephus l. contra Apionem Alexandrinum. Ex multis pauca proferamus. *Quomodo ergo non est irrationabile, ut tali fastu turgeant Græci, tanquam soli sciant vetera, & veritatem eorum exactè tradant? Aut quis non ab ipsis conscriptoribus facillimè discat,*

discat, quod neq; firmiter scientes aliquid,
 conscripsere, sed quod unusquisq; opinatus
 est, hoc studuit explanare. Unde etiam li-
 bris sese arguunt, & valdè contraria de
 eisdem non piget eos dicere - - - Epho-
 rus quidem Hellenicum in plurimis ostendit
 esse mendacem, Ephorum Timæus, Timæum,
 qui post illum fuere. Herodotum verò cun-
 cti. In multis autem etiam Thucydides, tan-
 quam fallax, accusatur, licet scrupulosissi-
 mam sui temporis historiam conscripsisse
 videatur - - - Et quidem primùm dico
 eam (causam) quæ mihi propior esse vi-
 detur, idest eò quod ab initio non fuerit stu-
 dium apud Græcos publicas de his, quæ sem-
 per aguntur, proferre conscriptiones: hoc
 etenim præcipuè, & errorum, & potestatem
 mentiendi posteris vetus aliquid volentibus
 scriptitare, concessit. Non enim solummo-
 dò apud alios Græcos publica conscriptio est
 neglecta, sed neq; apud ipsos Athenienses,
 quos terrigenas esse dicunt, disciplinaq; cul-
 tores, aliquid ejusmodi reperitur - - -
 - - cum ergo conscriptio nulla reperire-
 tur, quæ & discere volentes doceret, &

mentientes argueret, multa inter conscrip-
tores discordia nata est: quoniam qui ad
scribendum se preparabant, non studium ve-
ritatis exhibuerunt, licet hæc promissio
semper habeatur in promptu, sed verborum
magis habere prolationem maximam: &
quemadmodum laudari se in hoc super alios
estimarent, ad hoc potius semetipsos apta-
bant. Aliqui verò ad fabulas sunt conuer-
si, aliqui autem ad gratiam; aut ciuitates
laudantes, aut Reges, alij semetipsos &c.

Deniq; de bello, quod apud nos conti-
git, quidam historias conscribentes edide-
runt, cum neq; ad ea loca venerint, neq;
in proximo rerum gestarum fuerint, sed ex
auditu quedam pauca componentes impu-
denter semetipsos videntur historiae nomine
jactitare. - - De Gallis & Hispanis sic
ignorantè hi, qui putantur diligentissimi
conscriptores, quorum est Ephorus, ut unam
ciuitatem arbitrarentur esse Iberos, qui tan-
tam partem occidentalis terre noscuntur
inhabitare. Mirum est tacere Flauium
de Cornelio Tacito suo coætaneo, qui l.
5. histor. tot fabulas commentus est de

Judæis, Cretâ oriundis, atq; ab Ida monte Idæos primùm, tum Judæos nominatos. Nunc iterum ad Josephum. Huic igitur tam illustri Historico abrogatâ per Chronologos fide, nihil est, quod quenquam Svetonij, Paterculi, Dionis, Macrobij, cæterorumq; contra Censores longè minùs munitorum moretur auctoritas, Dione ipsomet suffragante, qui l. 53. fatetur *res gestas in prouincijs parum fideliter fuisse conscriptas temporibus Imperatorum in Republica dominantum, omnibus in eorum gratiam stylum attemperantibus* (uti ex Vellejo de Tiberio vel cæco liquet). *Est enim suspicio omnia dici, agiq; arbitrio Imperatorum, eorumq;, qui illorum potentie sunt participes: inde fieri ut multa conficta diuulgentur, multa quæ verè acta sunt, ignorentur; deniq; secus omnia, quàm euenerint, edantur.* Ita Dio teste Jacobo Saliario, teste verò Joanne Georgio Heruuart Chronologiæ suæ c. 189. *Cajus Svetonius Tranquillus juxta vulgarem contextum, qui in annis ad posteros devenit, depravatiſſimus est; adeò ut in ratione temporum*

porum non ab alijs modò, sed à sese dissenti-
 at, nec exactè secum conciliari possit. En
 manifestum Paterculi & Svetonij dissi-
 dium. Paterculus asserit x. Kalendas
 Octobres Augustum primum consula-
 tum iniisse, pridie quàm vigesimum an-
 num impleret: ix. enim Kalendas Octo-
 bres natus est, etiam Svetonio Auctore:
 sed aliter idem Svetonius his verbis.
*Annum à Divo Julio ordinatum, sed postea
 negligentia conturbatum, atq; confusum rur-
 sus ad pristinam rationem redegit: in cujus
 ordinatione sextilem mensem è suo nomine
 nuncupavit, magis quàm Septembrem, quo
 natus erat: quia hoc sibi primus consula-
 tus, & insignes victoria obtigissent.* In hac
 manifesta dissensione quis verum ha-
 bet? Rectè, inquis, de historicis Ethni-
 cis; aliter de Christianis. Hic ego ma-
 num subduco: lege, oro, Joannem Ga-
 brielem Bisciolam in præfatione ad epi-
 tomen annalium Ecclesiasticorum Cæ-
 saris Baronij, cujus pauca verba non pi-
 get excerpere. *Quidam fonticâ quapiam
 hareseos peste semel, malè infecti fidei ac
 veri-*

*veritatis limites sunt transgressi; & dum conantur omnia ad suos vertiginis impertune calculos revocare, à recta ratione, & boni viri officio exorbitarunt. Quales sanè fuère Eusebius Casar: Socrates, Sozomenus & alij, qui justissimâ Sanctorum Patrum, & Ecclesie Catholicae censurâ notati sunt: nam Eusebius à VII. Synodo defensor Arianae perfidiae est judicatus, quod in ejus historia facile oculatior quisq; notârit; Socrates verò Novatiana sectae tinctum fuligine passim se prodat, uti & Sozomenus; quem praeterea haud immerito multa esse mentitum, ac Theodori haeretici fuisse Patronum B. Gregorius Pontifex affirmavit. Alij verò vel nimis angustis finibus circumscripti paucâ integrè, perfectèq; scripserunt; vel jejunè & parum solidè res gravissimas persecuti sunt; vel deniq; incerta pro certis, & parum firmâ fidem nutantia pro indubitatis atq; verissimis tradiderunt. Quo profecto in genere in primis fuerunt Severus Sulpitius, & Paulus Orosius, quorum nimis concisa brevitatis multa reliquit intacta: deinde etiam Nicephor: Callixtus, Vincentius Beluacens. Antonin. & alij - -
 - - qui*

- - qui si aliquoties non voluntate sed errore lapsi sunt, tulit hoc humana conditionis infirmitas, cum præsertim ex B. Augustini sententia sit eis historicis aliqua propinquitas libertatis, qui voluntatem mentiendi non habent, nec homines fallunt, nisi cum ab hominibus humana infirmitate falluntur vide plura sparsim inferiùs de fide & mutua consensione Historicorum, aut lege v. g. Themistoclis vitam, à pluribus conscriptam. Quartum, plurimum differre inter Chronographos & Historicos, quod hi res gestas, tempus illi rerum gestarum magis consecrētur, vnde vti primis non est succensendum, si res carptim, tempus verò scrupulosiùs, ita neq; alteris, quòd tempus obiter solum, probabiliterq; , res accuratiùs persequantur; nisi quis officia hæc confundere, aut eundem hominem raro exemplo vtrumq; exactè præstare velit. Quintum, si fallat Historicus, cujus tempore nititur Chronologus, falli Chronologum est necesse: sed fallit Historicus teste Dione citato, & citando inferiùs Livio,

uio, ergo. Quod verò tempus Historici
 accuratè quandoq; non consignēt, clarè
 de se in Augusto Svetonius. *Proposita*
vita ejus (Augusti) velut summâ, partes
singillatim, neq; per tempora, sed per species
exequar, quò distinctiùs demonstrari, co-
gnosciq; possint. Chronologorum sanè
 ante pauca sæcula pauci extitère præ-
 ter Thallum, Phlegontem, & paucos re-
 liquos, quorum vix nomina, ne dum
 òpera extant, cùm Historici complures
 florerent: affines tamen sunt, sed fide
 nituntur solùm humanâ; quæ quàm
 dubia sit, nostrum sæculum affatim te-
 statur, cum vno die, horaq; , & ante o-
 culos propè nostros acta, si vel postri-
 die, & à pluribus pro lubentia, affectuq;
 denarrentur, cœlo penè toto differre
 comperias. Sæpiùs videlicet olim quoq;
 post pugnatam pugnam, vtrinq; erecta
 trophæa non sine admiratione legas. Es
 quot hodie mortales reperias, qui suæ-
 met ætatis obliti, plures, paucioresue
 annos contra veritatem censent? Quod
 si locorum intervallum, temporisque

longioris intercapedo interueniat, de rei veritate jure ambigas. Quid igitur? animum despondeas? neutiquam; sed fidem præstes, quam merentur: vbi verò vel Traditio Ecclesiastica, vel Patrum sententia, vel Scriptura (vt de calculo Astronomico nihil dicam) intercedit, faceffat, necesse est, omnis reliqua profana auctoritas. Ac si hæc etiam qualis qualis, tenuissima certè pro Dionysio Exiguo, veritateq; lucubratiõ contra tales, tantosq; viros, vt qui assidua lectione, scriptioneq; chartis non solùm impalluerunt, sed & immortui sunt, nihil poterit, poterit equidem seros nepotes patrijs ex ossibus vltiores excitare, vt Dionysianis industrijs, impressis quasi vestigijs insistentes defendant Dionysium, jam subterraneum, quò natalis Christo annus, tot sententiarum tenebris intumulatus, elucescat, atq; exoriatur, ad majorem gloriam nati, passiq; DEI; veritatis autem certius argumentum. Interim oro, obtestorq; omnes, singulos, vt si quid à me pro veritate dictum est aut veriùs, aut inurbaniùs, pro suo in ve-

ritatem candore, vrbaniùs interpreten-
tur. His positis ita ordior.

Nati Salvatoris annum Varij varium
ponunt, quisq; suum, rarus Dionysia-
num, cujus tamen in vsitata æræ Chri-
stianæ periodo, teste Ecclesia & orbe,
princeps est auctoritas: nullius enim
hactenus aliùs epocham tam constanter
vsurpavimus. Mirum sanè maximum!
vbi ad pascha determinandum venit,
quo Servator vltimùm cum discipulis
cœnavit, pleniluniumq; exigentibus
id sacris literis, quæritur, tacent alij, ter-
giversantur multi. Doctissimus equi-
dem ætate hac Chronologus quispiam,
non lunam decimam quartam, sed diem
intelligit decimam quartam. Ve-
rùm actum agit: decima quarta enim
dies NISAN, eadem est cum Lunâ decimâ
quartâ: *Luna siquidem, Ecclesiastici 43.
in omnibus in tempore suo, ostensio temporis, &
signum ævi. A luna signum DIEI FESTI:
luminare, quod minuitur in consummatione,
MENSIS secundum nomen ejus: vas castro-
rum in excelsis, in firmamento cæli resplen-*
dens

dens gloriosè. Luna inquam testis in cælo fidelis Ps. 103, non patietur, tenebras of-
 fundi sibi, lucemq; , quam à Creatore Deo accepit festorum testem, adimi. Ita enim antiquitùs soli palmam præripue-
 rat, vt lunâ decimâ quartâ pascha cele-
 brandum complures Asiænæ Ecclesiæ contenderent; ipsi autem Judæi neome-
 nias, ac plenilunia potissimùm obserua-
 rent. Qua de, Christianos inter, causâ Sanctus Polycarpus anno Christi 167. sub Aniceto Pontifice Romam appulit, ac triginta post annis in Concilio Palæ-
 stino res acriter examinata est: tandem verò invalescente Quartadecimanorum opinione, Quartadecimani à Victore sunt hærescos condemnati. Vide Baro-
 nium ad annum Christi 198. In ea cele-
 berrima tum Ecclesiarum lite nemo vri-
 quam lunam decimam quartam à die Nisan decimaquarta dispunxit, quod lu-
 na diem, dies lunam proderet, teste D. Ambrosio, omni exceptione maximo, epistolâ ad Episcopos per Æmiliam. Ver-
 ba, assertaque ejus sunt. *Et celebravit,*
 (Chri-

(Christus, intellige) pascha hebdomade, in qua fuit decima quarta luna, feriâ quintâ. Deniq; ipsa die pascha cum discipulis manducavit, sequenti autem die, hoc est sextâ feriâ, crucifixus est, lunâ decima quintâ: Sabbato quoq; magno illo sexta decima fuit, ac per hoc decimâ septimâ lunâ resurrexit à mortuis. Quin idem S. Doctor paulò post. Sed & proposita lectio docet literam non consequendam: sic enim habes. Et facies pascha Domino Deo tuo quartodecimo die mensis primi: diem pro luna dicit; unde peritissimi quoq; secundùm legem lunari cursu computant mensem &c. deniq; μήνυν lunam vocant Græci, unde μήνυ Græcè dicunt mensem; & naturalis usus nationum exterarum lunam pro diebus appellat. Suffragatur Esdras l. 3. c. 1. Fecit Josias pascha in Jerosolymis Domino, & immolavit phase quartâ decimâ lunâ primi mensis. Item c. 7. & egerunt filij Israël cum his qui erant ex captivitate, illud phase quartadecimâ lunâ mensis primi. Quæ duo testimonia si non sacram, historicam certè, majoremq; quàm Dio, & Paterculus &c. mē-

rentur auctoritatem. Accedit Flavius, qui cum antiqq. Judd. l. 2. c. 5. decima quartâ Xanthici Macedonibus, Nisan. Hebræis, pascha primum celebratum docuisset l. 3. c. 10. ita scribit. *Mense autem Xanthico, qui nostris Nisan vocatur, & annum exorditur lunâ quartadecimâ, sole arietem obtinente; quandoquidem hoc mense ab Ægyptiaca servitute liberati sumus, sacrificium, quod tunc exeuntes fecisse diximus, pascha nominatum instaurare lege jubemur.* Accedunt demùm Agathobuli duo, Josepho vetustiores, qui pascha post veris æquinoctium omnibus immolandum docent, sole primum segmentum dodecatemorij percurrente. His jure subscribit Jacobus Salianus anno Mundi 1656. n. 6. totidem verbis.

- - *Judeos mensibus lunaribus vsos tam constanter ut mensi & lunæ idem nomen dederint, &c.*

At luna decimaquarta largè, & civiliter accepta, esse potest, ais, etiam luna vigesima, & vigesimaquinta. Omnino, vti hodie luna in cornua reducta plena potest appellari;

ri; astris nempe ipsis cachinnantibus phase suum Judæi celebrassent. Neq; verum est, quod docet Keplerus, ante Siraciden, qui anno Ptolemæi Evergetæ secundi, trigesimo octavo, idest ante Christum, centesimo vigesimo octavo scripsit, ne-tiquam lunæ mensibus vsam Synago-gam. Paralipomenon enim 2. c. 2. Sa-lomon neomeniarum, & festivitatum, meminit. Judith quoq; c. 8. *jejunabat omnibus diebus vitæ suæ, præter Sabbata, & neomenias, & festa &c.* annis ante Chri-stum plus minus 688. *buccinate in neome-nia* Ps. 88, annis ante Christum 1050. cir-citer. *Neomeniam & Sabbatum, & fe-stivitates alias non feram: Kalendas ve-stras, & solennitates vestras odivit anima mea.* Isa. 1. *Et cessare faciam omnè gaudi-um ejus, solennitatem ejus, neomeniam ejus, Sabbatum ejus,* Osæ 2. *In die plena lunæ reversurus est,* Prov. 2. Vnde verò hæc omnia? non equidem à se, sed ab ipso Deo, & Mose, à quo mensium rationem Judæos accepisse constat Exodi 12. *Mens-is iste vobis principium mensium &c. lu-*

maris utiq; , cùm lunam decimam quartam
 semper deinceps observârint. Atq; ubi hoc sibi ipsi citatus Chronologus non
 satisfacit responso, ad lunam decimam quartam popularem, hoc est ad lunam,
 si Dianæ placet, vigesimam, aut etiam vigesimam quintam, ceu asylum recur-
 rit. Ita disertissimis istis, ad auctoritatem Arcopagitæ, verbis. *Verùm nihil
 his de plenilunio conficitur: quamvis enim luna tunc esset ἀμφίχυρος, & in tertio
 quadrante versaretur, cùm ea post eclipsin ad pristinam sedem rediret, per oppositam
 soli ex adverso plagam transiisse, non in ea constituisse diceretur.* At at isto respon-
 dendi modo, me, qui Viennam Austri-
 orum sum profectus, Viennam Franco-
 rum, ubi hætenus vidi neminem, quis
 profectum ingeniosè magis, quàm verè
 defendat. Ego sanè nunquam solennis-
 simam quæstionem, quæq; princeps est
 Christiano Chronographo, vltimò tam
 facili ratione dissolverem. Cæterum ut
 hoc sit contra omnem omnino antiquo-
 rum sensum, vel ex eo liquet, quod, quot-
 quot

quot in hanc quæstionem incubuerunt, de lunâ decimaquartâ, non vigesimaquartâ &c., aliâue disputârint. Vetitum nempè Judæis erat secus agere: quod si per legem eodem die, aut minimum eodem prope, phase celebrare prohiberentur, in Aprile vsq; plenilunium, non vigesimam quartam; aut quintam Martiam lunam differrentur, vti Num. 9. & Paralip. 2. c. 30. altero mense phase obitum legimus. Alio stratagemate alij se bellum hoc confecturos arbitrati, quod in anno passionis à se consignato plenilunium nullum reperirent, culpam omnem in Astronomos, ac vix non lunam, cœlumq; ipsum transcripserunt. Ita testatissimè aliquispiam. *Quamvis antiquorum nonnulli vigesimam quintam (Martialem intellige) dixerint, tamen cum tabule astronomica non his æquè consentiant, eademq; admodum inter se diverse tradantur, viri harum facultatum consultissimi desperatione penitus superati rem in absolutam reliquère. Esto tantisper: quomodo interim ex certa demonstra-*

tione astronomicarum tabularum dubi-
 tandi nullus remanet loc⁹ censori astro-
 nomico, anno Christiano quãdragesimo
 quinto, & non quadragesimo septimo
 M. Vinitium II^m, & M. Statilium Corvi-
 num fuisse consules & cùm tabulæ astro-
 nomicæ inter se admodum diversæ tra-
 dantur? aut enim omnes falsæ sunt, aut
 veræ aliqua: si priùs, nulla est demon-
 stratio anno quadragesimo quinto Vini-
 tium & Statilium fuisse Consules; si po-
 sterius, poterant igitur viri harum con-
 sultissimi 25. Martij plenilunium ex ijs-
 dem demonstrasse; quod natura tabula-
 rum ea sit, vt si in vno verum dicant, di-
 cant in altero, cùm eundem motum an-
 nuum, menstruum, horarium &c. vtro-
 biq; exhibeant; aut si errent in passu
 Christi anno, errent magis in Vinitio &
 Statilio annorum numero errorem ta-
 bularum annuatim augente. Errent
 enim motu annuo quinq; prima; erra-
 bunt igitur in passo X^po 2 grad. 50 prima.
 in Vinitio & Statilio 3 gradus. 45 prima.
 Aut igitur vbiq;, aut nusquam errare con-
 cedat,

cedat, oportet, qui vniformitatẽ, contextumq; tabularũ vel obiter expendit. Iniquũ est habere iudices causæ imperitos, intolerabile censores. Longè majori impete alius: ait enim; *donec exorti sunt aliqui qui fallacibus obseruationibus nixi, cùm viderent non posse lunam decimam quartam cadere in feriam sextam, anni Christi 34. vniversa penè antiquitate repudiata Christi passionem in Aprilem coniecerunt. Vanas autem & fallaces fuisse eas obseruationes, quantumvis Astronomicas, docet ipsa earum dissensio, qui se illas sequi profitentur. Sed contra primò; hirundo vna ver non facit, nec Astronomus vnus, præsertim Buntingus Heterodoxus, Senatum Astronomicum. 2º. cedo sis fallaces obseruationes, & fallaces esse demonstra. 3º. obseruationes Astronomorum adeò fallaces non sunt, vt nequeant plenilunium exhibere anno Christi trigesimo quarto, Juliano septuagesimo nono, non septuagesimo octavo, aut septuagesimo septimo &c. nam vigesimã tertiã Martij fuit plenilunium, ergo anno septuagesimo*

mo nono Juliano, non septuagesimo octavo &c. passus est Christus. Quod Astronomorum aliquis Christi passionem in Aprilem conjecerit, non Astronomiâ duce, sed Chronologiâ fecit; annum scilicet passi Christi ex principijs Chronologicis perperam assignavit, passionemq; ob lunam decimam quartam ejusdem anni, consecratio in Aprilem transtulit, cum vigesimâ secundâ Martij lunam decimam quartam, vigesimâ terciâ decimam quintam indagare, atq; ex hac annum passi Christi statuere oportuisset. De tabularum putatitia dissensione posterius. Tandem non nemo in hunc modum arguit. *Sed genus insuperabile argumenti (inquit aliquis) ducit calculus Astronomicus, qui nulla ratione potest huic Patrum calculo assidere. Cui ita primùm respondeo, propter mathematicorum calculum, aut phænomena vranica, velle veritatis anchoram abijcere, atq; ab apostolica Sedis declaratione, nobisq; à majoribus tradita doctrina, tantaq; nube testium corroborata, & quasi vsucapione vendicata desciscere,*

scere, haut sat scio, virine sapientis & prudentis sit eloquij mystici, præsertim cum cyclo solis & luna, tabula æquationis epactarum, ac regulis Kalendarij Gregoriani sententia ista Sanctorum Patrum probè respondeat, & palam sit à Metone veterum mathematicorum tabulas esse correctas, Metonis deinde à Calippo, Calippi ab Hipparcho, Hipparchi à Ptolomæo, & Ptolomæi rursus ab Alfragano fuisse emendatas: quas cœu malè tornatas denuò ad incidem vocavit Alphonsus rex Castella, & has velut mancas & impolitas Copernicus reddidit limæ; istas demùm Copernici Tycho Brahe nobilis mathematicus nuper eliminavit. Idemq; de cæteris, quas nati natorum, & qui nascentur ab eis efformabunt, statui iudicium potest. Plures ejusdem generis inanes querelas ad longum vide apud Jacobum Gordonum tomo Chronologiæ primo, c. 19. Ad quæ, vt obiter interim dicam aliquid, cùm cœlum terris condicat, vel lenda potiùs anchora, & alteri sententiæ velificandum: luna enim perfecta in æternum, & testis in cœlo fidelis Ps. 88. quæq;

vna errores omnium abunde possit con-
 vellere; ac pro veritate coram quovis
 prætore vadimonium audenter obire.
 Huic sanè Chronographo, quanquam,
 cyclis solis & lunæ, tabulâ æquationis
 epactarum, ac regulis Calendarij Grego-
 riani gloriatur, anno Dionysiano trige-
 simo primo luna minimè suffragatur:
 epacta namq; Gregoriana 19. die Martij
 vigesima secunda lunam signat vndeci-
 mam non decimam quartam; dies igitur
 tres aberrat, cætera excusant nihil. Mi-
 nimè itaq; respondet cyclo solis & lunæ
 hæc sententia. Deinde mirum miror
 ego hic largissimum, mathematicos reos
 agi plenilunij non inventi, nullum verò
 nominari. Tertiò si tantopere errant,
 atq; à se, veritateq; dissident Astronomi,
 cui bono igitur Chronologias vestras e-
 clipfibus supputatis non semel confir-
 matis? Tabulas veterum Astronomi-
 cas à Metone esse correctas, & hujus à
 Calippo, atq; antecessorum à Ptolemæo
 suspicio magis est, quàm testimonio fir-
 mata veritas, cum nullas tabulas à Meto-
 ne

ne & Calippo excusas, quod sciam, vnquam sit auditum. Aliud est de periodis, cyclis, motuq; solis ac lunæ in eodem campo, de quibus, curis posterioribus. Tabulæ porrò non ita dissentiunt, vt si quis anniti velit, plenilunium anno Dionysiano trigesimo quarto nequeat reperire: largum enim spatium, Respublica Chronologica concedit Respublicæ astronomicæ; diem videlicet penè integrum, præsertim si diversum initium diurnum sortiaris, vt rudissimus omninò sit astronomus, tabulæq; penitus deploratæ, quales hætenus vidi nullas, quæ propositæ non velificentur quæstioni (quemadmodum suo loco ex quatuor summorum Astronomorum calculo docebitur) annus modò competens assumatur; quod si in hoc pecces, nullæ tabulæ, nullus Astronomus malo tuo medebitur. Quis enim Ptolemæus, eiusuè tritauus, oppositionem menstruam, exhibeat anni die, quo in cælo facta est omninò nulla? Taceo plura cætera, æquationem temporis, meridianorum in-

tercessionem, plenilunium medium, verum, & reliqua, quæ vsurpari solent in hac causa. Quid igitur, aut in quo peccatum est? in hoc: Chronologi prope omnes ab Historicis, testibus inter se parum convenientibus, sua mutuarunt argumenta; inde in varias abierunt opiniones. Sequester ab his quidam cyclis ducibus scopum attigit parum feliciter: ij enim multi sunt, pleriq; cariosi; & quia civiles, largum errandi campum aperunt: testis est stylus Gregorianus, corrector cyclorum veterum erroneorum. Scripturâ, Traditione, calculoq; Astronomico primò nisum oportuit, tum Historicorum topica consultum ire. Verùm secus actum, quàm è re, veritas esto arbiter. Verius longè Henricus Philippi Introduct: Chronologicæ c. 12. & 13. tabulas mathematicas minutijs tantùm differre, & Chronologiæ prodesse potiùs, quàm obesse. Vnum instar omnium audi Christophorum Clavium, qui, postquam nonnulla de Copernicanis præsertim hypothsesibus, jam allatis non

dissi-

dissimilia, Questus esset, ingenuè ita fa-
 tetur. *Vt ergo dissidium hoc Astronomo-
 rum tolleret è medio, prudentissimo consilio
 Ecclesia tabulas verorum motuum curiosita-
 ti Astronomorum relinquens semper respuit,
 atq; motus medios, qui æquales, & unifor-
 mes sunt, aut potiùs cyclos, medijs motibus
 maximè consentientes, ad mobilium festo-
 rum dierum solennia adhibendas esse judi-
 cavit. Nec verò hæc à me ideò allata sunt,
 quod putem tabulas Astronomicas omninò
 rejciendas esse, tanquam falsas, & futiles:
 omni enim laude dignos semper existima-
 vi Astronomos, qui varijs temporibus maxi-
 mo labore, ac studio, astrorum motus obser-
 varunt, atq; ad eosdem facile supputandos,
 licet non omninò exquisitè, ita tamen, ut
 parum à vero absint, tabulas varias mirâ
 industriâ elaborarunt. Sed hoc solum con-
 tendo, Ecclesiam non esse ad curiosas Astro-
 nomorum subtilitates alligandam, cum eæ-
 dem tabule diu durare nequeant, sed aliæ
 atq; aliæ, pro temporum varietate sint ad-
 hibendæ. Neq; hoc dignitati ac præstantiæ
 Astronomiæ nobilissimæ scientiæ, quicquam*

detrahit, imò eam potiùs mirificè commen-
 dat, quod tam accuratè tantam motuum
 varietatem nobis ob oculos proposuerit, ut
 quam proximè veritatem attingamus. Et
 quid mirum Astronomos non posse perfectè
 motus cælorum tanto intervallo à nobis dis-
 sitorum intelligentiâ consequi, cùm ne unius
 quidem substantiæ, quamvis minimæ in his-
 ce inferioribus absolutam cognitionem Phi-
 losophi hætenus adipisci potuerint. Ex quo
 necessario colligas, cùm Ecclesia me-
 dios motus vsurpet, illo ipso vni, vni
 inquam Astronomiæ, ac nulli alteri, in
 hac lite, scientiæ superniti. Divum Au-
 gustinum appello, is de Astronomis in
 vtramq; partem, physicam & moralem.
 Moralem prætereo: physica l. confess. s.
 c. 3. ita habet. *Et multa invenerunt, &*
& prænuntiaverunt ante multos annos; de-
fectus luminarium solis & lune, quo die,
qua hora, quanta ex parte futuri essent: &
non eos fefellit, & ita factum est, ut præ-
nuntiaverunt. Et scripserunt regulas in-
dagatas, & leguntur hodie, atq; ex eis præ-
nuntiatur, quo anno, & quo mense anni, &
 quo

quo die mensis, & qua hora diei, & qua parte luminis sui defectura sit luna, vel sol, & ita fiet, ut prænuntiatur. Quò magis mirandum, doctiores hodie inveniri Augustino Doctores, qui quod oculis, ex indagatis regulis, quot annis spectant, quot annis negant contra Augustinum, veras esse regulas indagatas; eas interim ubi opus habent, pronissimè amplectuntur. Laudantur cycli à Chronologis, de quibus paulùm post ex Beda dubitabitur ab iisdem, tabulæ interim Astronomicæ, mediorum etiam motuum, inter projectam algam reponuntur. Sed hoc est fontanam extollere, venam, unde permanat, vituperare. Demùm quî factum ut cum regiam vobis triverit, faceq; præluxerit Dionysius Exiguus, eo deserto in tot tantasq; , quantas hodieq; miramur, Chronologicas tenebras abieritis viri omnifaria doctrina clarissimi? parcite, obsecro, verum afferenti. Motus cœlestes statim sunt, in sua etiam aspectabili inæqualitate constantes, neq; ad cuiusvis beneplacitum sen-

rentiam mutant: quod si antio vestro, in
 anquirendo plenilunio, non seruiunt,
 seruiunt Dionysiano. Quare vos potius
 motibus, quàm motus vobis parere de-
 cuerat. Neq; refert fuisse aliquos, qui
 spurijis revolutionibus vsi sunt, vel si le-
 gitimis, easdem per imperitiam malè
 tractârint: tum enim

Non res in vitium, sed malefacta cadunt.

Ad tabulas, vt aliter adhuc respondeam,
 ajo, nemo vnquam earundem conditor
 æternas esse iussit, sed ducentis plus mi-
 nus annis vltra, citraq; natalem suum
 plurimum valere. Causa est eccentrici-
 tatum, apogæorumq; continua muta-
 tio. Utq; planetas alios hic non evo-
 cem, solis apogæum tempore Jesu nati
 Dei fuit in 5 grad. 30 prim. geminorum,
 nunc ad 8. cancri progreditur, differētia
 graduū pene triginta trium. Eccentro-
 tes ejusdem tum erat 4166. quæ Coperni-
 ci, & vltra sæculo fuit 3235.; at nunc ite-
 rum augmentum capit: est enim 3590.
 circiter. Quam ob causam si quis astro-
 nomiam accusat, astra ipsa, Deumq; a-
 stro-

strorum imperatorem, cui hæc ex infinitis alijs, placuit variatio, tacitè reum agit: quid enim potest astronomia si eccentricitates mutantur, potissimum apogæa? Quanquam hæc tota eccentricitatum apogæorumq; varietas, nullam sufficiat Chronologis querelarum occasionem (neq; enim diem vnum multò minus annum vnum variat) quod Chronographi non solùm diem, sed annum & annos inter se dissentiant. Eâ demum Astronomia gaudet fortunâ, quâ, multis alijs negatâ, dispulsis circum tenebris crescit in perfectum diem, quotidieq; adolescit. Nam, vt taceam viam lacteam meliùs, quàm olim explicatam; expressiores lunæ maculas, solis nævos, corniculatum Hesperum, satellites Jovios, ipsi motus planetici quanto nunc sint rectiores, cœlum, ad cuius tribunal examinari quotidie possunt, attestabitur. Neq; hic accusatum eo veteres: observata illis multis, magnisq; annorum parasangis distita, quæ post evoluta tot sæcula præsto sunt, non ingenium,

aut industria defuere. *Macti igitur ingenio* (vt cum Plinio vos alloquar) *estote cæli interpretes, rerumq; naturæ capaces, argumenti repertores, quo deos hominesq; vicistis.* Et merito, vt pote quibus, teste Dionysio Exiguo, epistola 1. Sacrosancta Nicæna Synodus plurimum tribuerit, dum ex Ægyptiorum Astronomorum calculo, seu puro illo, seu in cyclos commutato pascha celebrandum decrevit: ita enim habet Dionysius. *Quæ (luna) quia cum solis cursu non equaliter volvitur, tantorum dierum spatij occursum vernalis æquinoctij consequatur: qui à duodecimo Kalendarum Aprilium die, cunctorum Orientalium sententijs, & maximè Ægyptiorum, qui calculationis præ omnibus gnari sunt, specialiter annotatur.* Ipse etiam Dionysius eorundem Astronomiæ cyclum suum superstruxerit: ait enim. *nec non argumenta Ægyptiorum sagacitate quæsitâ subdidimus, quibus, si forsitan ignorantur paschales tituli, possint facile reperi-ri, id est, quotus sit annus ab incarnatione Domini, & quota sit indictio, quotus etiam*

luna.

lunaris circulus, siue decemnoventalis existat. Ægyptiorum; eorum utique, qui vel Claudium Ptolemæum proximè antecesserunt, vel ex ejusdem disciplinâ prodierunt; vel ipsiusmet Claudij Ptolemæi, quod vixerit anno Christi plus minus 130. Rem porrò, hoc, qui nunc à Deo constitutus est, lunæ motu posito omninò impossibilem petunt Chronographi ab Astronomis; videlicet ut cuius Chronologo anno suo, die Martij 22. lunam XIV., 23. XV. calculo exhibeant; nam cum de quinquennio inter se, nempe ab anno Juliano 40. in 45. usque controvertant Chronographi; novilunia, verò pleniluniaq; non nisi intra 19. annos ad pristinas sedes revertant, luna vna eademq; ad vnum eundemq; terminum soli quotannis non condicat, si anno 45. 23. Martij plenilunium exhibeant Astronomi, nullo antecedentium annorum illud eadem exhibebunt die. Oporteret igitur hic DEUM Creatorem novum lunare cœlum condere, aut vetus aliter, quàm antehac movere, quò annis Chrono-

nologicis controversis quinque omnibus die Martij 23. lunam xv. Astronomi exhiberent; aliàs iusta datur in hoc postulato exceptio adversus Chronographos; cùm id non sit in Astronomorum sed astrorum Conditoris Reçtorisq; DE I Opt. Max: potestate. His ita constitutis nunc occasiones, veritatis indagandæ, omnes exploratoriè sunt dispiciendæ; obicesq;, ne impedimento sint postmodum, amovendi. Quæ dum agò, non ago, vt tantorum virorum, quos, primos inter semper colui, documentis derogem. Quid ergo? probabiliter ea proferri patior, nego facere apodixin. Ac primùm quæsitum esto, annè quiddam ex decretis, traditioneq; Ecclesiæ proferri queat, quo nati, passiq; Servatoris dies, mensis, annus, determinetur? Respondeo primò nullum hæcenus articulum fidei propositum, quo quicquam in hoc genere sit conclusum. Respondeo iterum, traditionem esse vetustissimam, receptamq;, die vigesima quinta Martij conceptum Dominum, natum,

vige-

vigesima quinta Decembris; cœnasse
 cœnam vltimam vigesimâ secundâ Mar-
 tij, vigesimâ tertiâ passum, resurrexisse
 vigesimâ quintâ; quod annum spectat,
 liberum fecisse tantisper; æram tamen
 Dionysianam centum super millenos
 annos amplius vsu ipso, auctoritateque
 sua, post motas etiam doctissimorum
 virorum quæstiones probare. Scio re-
 sponsi vice reponere hic Chronogra-
 phos, dissimulare Ecclesiam, tolerareq;
 vti plura alia non de fide. Verùm pri-
 usquam ego Ecclesiam, quæ nec decem
 in æquinoctijs, nec quatuor dierum in
 aureo numero toleravit errorem, vnus
 credam, imò quatuor aut quinque inte-
 gerrimorum annorum sphalma, contra
 omnem omninò veritatem, tolerare,
 contraq; mentem suam, toties, quoties
 annum signat, loqui, ac scribere, prius
 inquam,

*Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania
 Tigrin.*

Hic fortè non deerit è trivio Sectarius,
 qui à traditione ductum argumentum

cachinnis excipiat, adeoq; ad Divum
 Paulum provocet. Sed is idem Divus
 Apostolus pro me jubet teneri traditio-
 nes; quas hic cum probet, reprobet ali-
 bi, manifestè claret, tenendas alias, alias
 reiiciendas; vti doctissimi quiq; ortho-
 doxi Theologi Heterodoxis pridem di-
 stinxerunt in Traditiones veteris, easq;
 vel Mosaicas, vel Pharisaicas, & novi Te-
 stamenti, quas teneri vult Apostolus, sive
 per epistolam, sive per sermonem acce-
 ptas: & verò non nisi Tradito constet
 testamentum vetus juxta ac novum sa-
 crum esse, Symbolum duodenarium A-
 postolis in acceptis referendum, domi-
 nicum diem celebrandum &c. Ethni-
 corum porrò tradita, & nonnullorum
 etiam minus Christianorum anilia deli-
 ria trans Garamantas & Indos ablegan-
 da nemo sanus ignorat: non item San-
 ctissimorum Virorum, Doctorum, Anti-
 stitum, Ecclesiarum &c. quale est, quod
 de vigesima quinta retuli; à quo si quis
 recedat, næ is mihi improbè audens est,
 atq; extra chorum solus salit. Quæsitum
 alte-

alterum est nihilne ex vnanimi Sancto-
 rum Patrum consensu, Scriptorum Ec-
 clestasticorum, Chronographorumque
 conclusis elici possit? quò ad Sanctos Pa-
 tres respondeo, esse quidem aliquorum,
 quandoque, non tamen vnanimem o-
 mnium omninò consensionē. Exempli
 gratiâ, Divus Augustinus sermone 154.
 de tempore, ita sentit. *Venerabilis est
 hæc dies (resurrectionis) qui dominicus dies,
 & dies primus, atq; perfectus est, & dies clarus.
 In quo visa est prima lux, in quo transgressi
 sunt filij Israël mare rubrum siccis pedibus,
 in quo pluit manna filijs Israël in deserto,
 & quo Dominus baptizatus est in Jordane,
 quo vinum de aqua in Cana Galilee factum
 est.* Quæ inter asserta de luce verum
 est, creatam esse solis die: cùm enim se-
 ptima die, siue Sabbato DEUS requieve-
 rit, evidens est diem primum fuisse do-
 minicum. Ita Concilium Palæstinum,
 apud Eusebium. Vide Baronium anno
 Domini 198. cætera in dubium vocari
 jure possunt, transitus videlicet per
 Erythræum mare solis die, baptismus
 item,

item, ac vinum nuptiale. Idem S. Do-
 ctor l. de civ: DEI octavodeno, cap. vlt.
mortuus est ergo Christus duobus Geminis
consulibus, octavo Kalendas Apriles, resurre-
xit tertio die. Ac vt Sententiam hanc
 suam confirmet l. 4. de Trin. c. 5. iterum
 asserit, *octavo Kalendas Apriles conceptus*
creditur, quo & passus. Verum hæc ple-
 raq; secus habere primum ostendunt
 Gemini Consules, sub quorum fascibus,
 anno juxta vulgatam à plerisq; opinio-
 nem; Tiberij completo 15. teste Divo
 Luca baptizatus est Salvator. Alterum
 est, si octavo Kalendas Apriles passus
 creditur, sexto igitur Kalendas Apriles
 resurrexit, contra communem Ecclesiæ
 Traditionem, qua traditur ab vndecimo
 passus, ab vii. Kalendas resurrexisse. Ab
 Hipponensi Doctore nihil dissidet Ter-
 tullianus l. contra Judæos c. 8. *Quæ pas-*
sio perfecta est sub Tiberio Casare, consuli-
bus, Rubellio Gemino & Ruffo Gemino, men-
se Martio & pasche die, octavo Kalendas
Apriles, quo agnum vt occiderent ad ve-
sperum à Moysè fuerat præceptum. Sensus

in Consulibus prorsus idem, idem in die,
 de agni cæde posterius. Imò plures fuisse
 hujus opinionis Veteres testatur Beda
 de ratione temporum c. 45. Quam
 etiam sæculo pene nostro complures se-
 quuti sunt Auctores. Quid, quod idem
 Tertullianus consequenter doceat, Chri-
 stum anno duodecimo Tiberij baptiza-
 tum, decimo quinto, cum esset annorum
 triginta, passum? Africanus, Clemens
 Alexandrinus, Irenæus &c. palam exi-
 stimarint Christum passum anno ætatis
 (evoluta intellige) trigesimo. Quan-
 quam de Irenæo jure addubitem, quòd
 libro 2, c. 40. affirmet Christum proximè
 ad quinquagesimum ætatis annum ac-
 cessisse. Neq; mirum cùm plures fuisse,
 qui ætati Christi annos 46. tribuerint, te-
 stetur Augustinus l. 2, de doctrina Chri-
 stiana c. 28. Vide Vincentium Regium,
 Evāgelicar: dilucidation. l. 3. c. 1. Schol.
 24. Epiphanius verò, hæresi 31. natum
 sexta Januarij, baptizatum velit sexto I-
 dus Novembres. Quò magis miror, esse,
 qui definiendo Christi anno, Epiphaniij
 niti

niti velint auctoritate. Hi, ut videant, quàm parum de Natalis Christi, passionisq; illius die colligatur ex Epiphania, ex Epiphania hæc capsint, to. 1. l. 2. adv. Hæreses, Hæresi 51. nempè Alogiana, num. 10. *Sed patris vicem Josephus gerebat ille quidem, quod ita Deo placuerat, pater verò non erat, ut qui nunquam se cum Maria copularât; nisi quod illius vir appellatus est, quòd eam senex duxisset, anno ætatis plus minus 80., cùm jam liberos sex è priori conjugè sustulisset.* Incredible profecto ab octogenni homine ductam puellam quindennem, ac nonagennem amplius Jerosolymam cum Christo ascendisse: idq; mihi bonâ veniâ S. Patris absonum videtur 1º quia cùm B. Virgo nupserit ut minimùm quaterdennis ex communi sententia, summùm annos nata 24. ex Cajetano, nulla fuisset proportio inter contrahentes: nam & Poëta ait, *si vis nubere, nube pari*: quis autem credat in hoc conjugio servatam non fuisse ætatum proportionem, ut Juven-cula decrepito sponderet? neq; tam hoc est

est commendare tutelam Virginis, quàm
 Virginem parum commendare, vt quæ
 Seni Juvencula nuberet. 2° Risui fuisset
 Josephus, puellam alendam suscipere,
 cum neq; se alere posset. 3° Impruden-
 ter id admisissent Sacerdotes, in Veteri
 Testamento, vbi pluris conjugium,
 quàm Virginitas æstimabatur; impru-
 denter itidem Juvenculam tot privignis
 onerassent. 4° Vix crediderim octogen-
 narium in Ægyptum profectum. 5° Sup-
 ponunt Doctores vtrumq; post contra-
 ctum matrimonium virginitatem vo-
 uisse, quale autem, quamq; eximium vo-
 tum fuisset senis octogennis? 6° Iidem
 Doctores docent Josephum cœlibem,
 permanisse vsq; ad conjugium, cum sæ-
 culis illis ætate competente nuberent,
 mortales; igitur & Sanctus hic Sponsus
 competentis ætatis fuit &c. 7° Angelus
 missus est ad Virginem desponsatam vi-
 ro, non Seni capulari, propediem mori-
 turo. 8° Christus putabatur filius Joseph:
 probabilis putatio de viro, neutiquam
 octogennario. 9° Quod octogennem
 sua-

suadeat, nihil est: nam integritati Virginitatis ætas decrepita necessaria non fuit, ubi gratia superabundaret. 10° Nihil indecens, nihil impossibile Virginem viro cohabitare: docet id Cunegunda & Henricus, Pulcheria & Martianus, Basilissa & Julianus, Editha & Edvardus, Cæcilia & Valerianus, Alexius fugitivus ac redux. De sex autem filiis è priore conjugio susceptis nullum habet fundamentum: nam fratres Domini, Jacobus, alijq; Apostoli, vti & Patruelles, cæteri q; cognati appellantur. Epiphanio porrò oppono Hieronymum contra Helvidium. *Tu dicis Mariam Virginem non permansisse; ego mihi plus vendico, etiam Josephum virginem fuisse per Mariam, ut ex Virginali conjugio Virgo filius nasceretur.* Augustinum sermone 24. de nativitate Domini. *Habe, Joseph, cum Maria conjugæ tuæ communem virginitatem membrorum, quia de virgineis membris virtus nascitur angelorum. Sit Maria sponsa Christi, in carne sua virginitate servata,*

vata. sis autem & tu pater Christi curâ castitatis, & honorificentiam virginitatis. Gaude itaq; Ioseph, nimiumq; congaude de virginitate Mariæ, qui solus meruisti Virgineum affectum possidere conjugij, quia per meritum Virginitatis ita separatus es à concubitu uxoris, ut pater dicaris Salvatoris. Et Petrus Damiani epist. 11. ait fidem Ecclesiæ in eo esse, ut non modò Deipara, sed & Iosephus ejus maritus virgo habeatur. Nunc ad Epiphania magis Chronologica: hæc enim S. Epiphanius num. 16. In primis baptizatus est (Christus) si Ægyptiorum mensium rationem habeas, Athyr 12. A. D. VI. Idus Novembres, hoc est sexagesimo ante festum Epiphaniarum die, quâ is secundum carnem natus est; id quod ex Evangelio Luca constare potest; erat IESVS incipiens quasi annorum triginta, filius, ut putabatur, Ioseph. Nam si accuratam rationem ineas, non nisi 29. annorum erat, ac 10. mensium, cum ad baptismum se contulit, ut 30. annorum, non tamen plenorum fuisse dicatur. Contra,

unde constat Epiphania Athyr 12. hoc
 est VI. idus Novembres Christum bapti-
 zatum, natum festo Epiphaniarum?
 præter mentem Ecclesiæ? iterum, quo-
 modo erat incipiens annorum triginta,
 exactis jam de anno labente trigesimo,
 mensibus decem, qui finiens potius erat
 annorum triginta, quàm incipiens?
 Num. 22. anno quippe ab Incarnatione ad-
 ventuq; suo 33. constat unigenam Dei filium
 esse passum. Unde id certum? iterum.
 Quibus successere Coss: Vinicius ac Lon-
 ginus Cassius, sub quibus Salvator passus est
 A. D. XIII. Kal: April: unde probatur ad
 XIII. Kal: Apr: passum Deum? Num.
 26. Passus est XIII. Kal: Apriles, cum illi (Ju-
 daei) vesperam unam antevertissent, hoc est
 lunâ XIV. nocturna mediâ, siquidem ante
 tempus illi pascha comederunt, ut Evange-
 lium testatur, ac nos sæpè monuimus. Qua-
 re biduo ante legitimum diem epulum Pa-
 schale celebrarunt, hoc est feriâ 3. ad vespere-
 ram, quod 5. fieri oportuit: ita enim 5. in
 XIV. incidebat. Caterum eâdem illâ feriâ,
 die tertia ad vesperam comprehensus est,
 qua

qua erat luna xi. nocturna; 16. Kal: Apriles, quartâ feriâ, eademq; nocturna luna xii. 15. Kal: Quintâ feria xiiii. diurna, nocturna verò xiv. 14. Kalendas Apriles. Parasceue xiv. nocturna, xiv. Kal: Apriles. Sabbatum xv. nocturna, xii. Kal: Apriles. Demùm Dominica dies illuxit - - - propter lunam xv. solisq; cursum. Tum quod resurrectio & æquinoctium in A. D. xi. Kalen: Apriles incidunt. Verùm hæc omnia sunt contra Concilium Palaestinum, & Ecclesiam, quæ Cœnam Dominicam statuit 22., anastasin 25. Martij. Antevertisse autem Judæos biduo pascha probat ex Judæorum Kalendario. Sed respondeo S. Epiphanium floruisse anno Christi 400. atq; ex hujus sæculi Judaïs, eorumq; Kalendario, vnde enim alio? sursum argumentari, supponereq; illud ipsum per omnia Christi aetate integrum extitisse, quod probandum est, non supponendum. Vnde quicquid super hoc Hebraico Kalendario, atq; Epiphaniij textu doctissimi quidam viri moliuntur, funditus ruit. Enimverò, si multa ca-

dunt inter calicem *supremaq;* labra, quid non turbationis 400. annis accidere potuit, post everfa Solyma, dispersos, vagosq; homines, in rebus præsertim, quarum per inertiam cura est posterior, apud Judæos maximè: nam si hodie quoq; *omnes quærunt quæ sua sunt, non quæ IESU Christi*, crediderim etiam tunc Iudæos magis cavisse substantiæ domesticæ, salutis, vitæq; quàm Kalendario. Deinde eâdem ratione hodiernum Judaicum Kalendarium, ætate Christi viguisse asserueris. Hic inter cætera nota, nunquam fuisse querelam de Judæorum paschate malè, atq; ante æquinoctium celebrato, nisi post passum Dominum, ergo signum est rectè eos antehac celebraffe, maleq; erroris argui à posteris post 400. annos: Numero 27. *resurrexit porrò, prout Ægyptij numerant, Phænotis 26. ipso æquinoctij die.* Æquinoctium anno crucifixi Dei juxta Nicænum cadebat in 21. Martij, juxta Astronomos 23. Tandem, hic numerus manifestè contradicit numero 16, nã ibi docuerat Christū

Jordanem accessisse anno completo 29. & 10. mensibus, hic autem : *itaq; cum 30. anno jam elapso ad baptismum accessisset, ac post eundem tricesimum &c.* quæ manifesta est contradictio. Hæc sunt, quæ ex Epiphanio colliguntur, partim secum, partim cum Ecclesiæ sensu pugnantia, ut de anno, quem asserit, sed nullo probat argumento, jure merito addubites. Omitto alias aliorum diversas opiniones, quas tota hac dissertatione sparsim licebit spectare. Agmen claudat Beda Venerabilis, qui etiam, licet multa aliàs præclarè in hac materia scripserit, aliquantum deflexit : cap : enim 45. l. de temporum ratione ita habet. *Nam quod Dominus xv. luna, feria 6. crucem ascenderit, & una Sabbatorum id est die Dominica resurrexit à mortuis, nulli licet dubitare Catholico, ne legi, quæ agnum paschalem decima quarta die primi mensis immolari precipit, pariter, & Evangelio, quod Dominum eadem vespera tentum à ludæis, & mane feria 6. crucifixum ac sepultum, primâ Sabbati resurrexisse perhibet, videatur*

incredulus. Quod autem VIII. Kal. Aprilium crucifixus, 6. Kal: earundem die resurrexerit multorum latè Doctorum Ecclesiasticorum constat sententiâ vulgatum. Quamvis Theophilus Casareensis, antiquus videlicet, vicinusq; Apostolicorum temporum Doctor - - ita dicit &c. constitutumq; est in illa Synodo ut ab XI Kal. Apriles vsq; in VIII. Kal. Majas pascha debeat observari. - - Sin verò annum qualem querebas, in loco quem putabas, invenire non poteris, vel Chronographorum incuria, vel tuæ potius tarditati culpam adscribe, tantùm diligentissimè cavens ne Chronicorum scripta defendendo intemerabile legis vel Evangelij testimonium videaris impugnare dicendo Dominum Salvatorem vel 15. vel 16. imp. Tiberij Caesaris vel 29. aut 30. suæ ætatis anno sacrosanctum crucis subiisse mysterium cum Evangelia manifestè significant 15. anno Tiberij præcursores Domini predicare cepisse &c. Omnia præclare, excepto solùm quod à Concilio Palæstino in passionis resurrectionisq; die recesserit. Et quis hic ab vnanimi Sanctorum Patrum

trum consensu, in re hæcenus neutiquam de fide, audebit argumentari? En, ipsius adeò, vulgatissimæ aliàs, Dionysianæ æræ caput multiplex. Anno vno propè ante Christum, id est à Kalendis Januarijs natalem Salvatoris antecedentibus, putationem suam orditur Sigebertus, Marianus Scotus, Eusebius, Hieronymus. Anno his posteriùs Franci, Carolus Magnus, Occidens. Inter hos Romana Camera octavum Kalendas Januarias pro capite statuit. Multi annos eosdem Christianos à Kalendis Martijs censent, initio videlicet mensis, quo Servator conceptus est. Multi ab æquinoctio ducunt principium. Octavum Kalendas Apriles, quocunq; tandem die æquinoctium accideret, multi sibi delegerunt, concepti Verbi magis, quàm solis habita ratione. Sed hoc non obstante, ipsas Kalendas Apriles, velut proximum ab annuntiata Virgini salute novi mensis exordium quidam arripuerunt, quidam ipsum pascha mobile. Ita æra vna, multifariam discerpta, suas movet diffi-

cultates, vt quod de pluribus speres, vix
 inuenias, nisi vbi vnam complexus fue-
 ris, cæteras aduersarias experiaris. V-
 num hic ne omiserim, si penitiùs in hac
 lite vacaret examinare sanctos Patres,
 Auctoresq; qui pro concepta sententia
 frequentes allegantur, dubium alij, con-
 trarium multi fortè dicerent testimoni-
 um: ita quicquid causæ nostræ fauere
 arbitramur, ingeniosè amplectimur, no-
 strumq; facimus. Quapropter iure con-
 cluserim, siquidem vnanimis omnium
 omnino Sanctorum Patrum non sit con-
 sensus, certi hinc statui nihil. Hæc verò
 ego eò non dico (vt iteratò me purgem)
 quasi tot doctissimis viris, sanctissimisq;
 Patribus derogatum contendam in ne-
 gotio hætenus licentissimè controverso:
 temporum iniquitas totam hanc incen-
 dit controversiam: cùm enim ab ipso
 Christi in cœlos abitu persecutiones or-
 tæ valentiùs flagrarent, Judæorum pri-
 mùm, tum Romanorum Imperatorum,
 atq; ad Nicænam vsq; Synodum desæ-
 vissent, inter quas Christiani *circumibant*

in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, in solitudinibus errantes, in montibus & speluncis, in cavernis terræ, quisq; pro noticia, quam ex tempore acquisierat, festa piè magis, quàm opportunè exquisitèq; celebrabat: vbi tempestas paulùm subsedisset, quasi in comitia convocati rursùm insperatò disijciebantur.

Quæ causa fuit, vt cùm variæ per orbem, quamvis privatæ adhuc erigerentur Ecclesiæ, Antistites præficerentur, varij varias inirent sententias; quousq; in Palæstina, ac Nicæna deinde Synodo prolatis coram sententijs securè disputari ceptum est, atq; in hodiernum vsq; diem, solertissimè differitur. Et quod verò mirum post turbulenta tria sæcula ortam hanc altercationem inter diversas nationes, loca, tempora? cùm quæ ad meridiem nudius quintus esa sint, sæpiùs controversamus? Ad reliquos Auctores respondeo, multo minùs ex iisdem litteris hanc decidi: enimverò hic,

Qui velit ingenio cedere, nullus erit,
sed

*Pro se quisq; viri summâ nituntur opû in-
 stipati quâ ratione, quâ veterum aucto-
 ritate. Ut plurima taceam, id, in quod
 reliqua confluunt omnia, sit argumento.
 Natum Christum quidam anno volun-
 Juliano 40, quadragesimo primo qui-
 dam, quadragesimo secundo, quadra-
 gesimo tertio nonnulli, nonnemo quadra-
 gesimo quarto, quadragesimo quinto
 demum Dionysius Exiguus cum Eccle-
 sia, si rationem ineas à Decembri, aut
 etiam Martio, epocha Dominicæ Incar-
 nationis. Factum bene! ut qui cum v-
 surpatâ æra convenire noluerunt, à se
 invicem annum integrum, biennium,
 quadrienniumq; deficerent. Hinc plu-
 res Auctorum subsidiariæ producuntur
 cohortes; oppositæ partim rejiciuntur,
 partim explicantur, partim ad Gramma-
 ticam vsq; examinantur, ac corriguntur.
 Quin quod mirere maximè, vnus idemq;
 testis, vbi fauet, ad tribunal Chronolo-
 gicum, ceu integerrimus sistitur, vbi mi-
 nus ad gustum scribit, ceu fide minus di-
 gnus vltra limen ablegatur. Qua in ho-
 minum*

minum infelici gente præsertim cense-
 tur Flavius Josephus, Eusebius Cæsare-
 nas, Astronomi. Ita ubi Auctores hos
 plurimum versâris, minimum didiceris
 quo natum, baptizatum, passumq; anno
 asseras assertorem nostræ salutis Chri-
 stum. Univerſim autem illis nuntia-
 tum esto, senatum cogant, quodq; bene
 vertat publicæ rei, sanctos Patres in sen-
 tentiam vnam omnes adducant, ipsiq; in
 eandem vnanimiter conspirent, tum
 consultum vulgent, secus nos, tantisper,
 æram Dionysianam bona cum gratia re-
 tinebimus, vsurpabimus; volentibus no-
 lentibus adversarijs: neque enim quod
 Cajus dicam scribat Sempronio, Titius
 sua cedit possessione. Tertiò quæri jure
 potest, cum vsq; huc viri vndequaq; cla-
 rissimi in hac controversiâ plurimum
 desudârint, nihilne seorsim tandem re-
 pererit aliquis, quo nitamur? Herodis
 certè meminere Euangelia, Scriptoresq;
 sacri juxta ac profani. Adverte priùs, to-
 tum hoc ab Herode sumptum argumen-
 tum non esse mentis meæ; solùm osten-
 dere

dere volo, quàm inter se non conueniant, quique Herodianis nituntur actis, à Josepho consignatis. Idcirco respondeo primò indignum mihi pridem visum, super hypothemate, annisq; immanissimi post hominum memoriam tyranni, nati DE I Chronologiam constituere, eandemque, velut Atlante cœlum, fulcire. Respondeo secundò, nullum Chronologicum argumentum magis, quàm ab annis Herodianis accersitum, vacillare. Aliud siquidem de ætate illius constat nihil, quàm apud Flauium Josephum mortuum esse fere septuagenarium, quo porro natus anno, quo sit mortuus, minimè liquere, quod consularibus an olympicis annis, an alijs vtatur Fluius, & siquidem horum aliquibus, an iisdem constanter, dubium sit non minus. Nititur quidem in silua Chronologica exemplis, vt fatetur, anxie conquisitis, probare Joannes Keplerus vsurpare Josephum annos consulares, sed aliud probat nihil, quam aliquando solùm iisdem vtì, an semper, constanterque, non constare.

stare. Probat deinde, quæ gesta narra-
 Flavius, contigisse annis consularibus,
 quod utiq; est verissimum: ita enim ea-
 dem contigerunt etiam annis periodi
 Julianæ, vrbis conditæ, Philometoris,
 Ptolomæi Philadelphi, Alexandri, Darij
 Histaspidæ, Cambysis, Nabopallasaris
 Mardo Kempadi, &c. si vltra, citraque
 epocham suam producantur, quibus ta-
 men neutiquam vtitur Flavius. Ac licet
 religiosa ad speciem pro veritate oratio-
 ne DEVM obtestetur, cum tamen princi-
 pio statim prodat, se pro natali CHRITI
 completi annum quadragesimum pri-
 mum Julianum, quia sic stella CHRISTI
 cum stella nova serpentarij (en rationem
 pro veritate arrepta adæquatam) hoc
 commune nanciscitur, vt vtraque in
 conjunctionem magnam igneæ triplici-
 tatis incidat, manifestè anticipati affe-
 ctûs se reum facit. Balaam videlicet super
 excelsa Baal, de summis silicibus & colli-
 bus, volente jubente numine è triplicita-
 tis igneæ tripode vaticinatus est, *orietur*
stella ex Jacob, Magiq; ipsi non ab oracu-
 lo,

lo, aut DEO, sed eiusdē triplicitatis igneā speculatione fidus oriturum didicerunt. Vnde verò hæc omnia? annos cedo, epochas, motus, quibus vsi Magi sapientes, idque tantis interuallis omnia infallibilia. Vnicè verò, & infallibiliter quo anno sit Balaam vaticinatus? vt nihil dicam, amplius, stellam Magorum ducem ad triplicitatem igneam referre, est miracula, DEI solius opera singularia enervare, ac naturalia facere. Quin si hic, quem putat, annus est CHRISTO natalitius, quamobrem filo nusquam interrupto vigesima tertia Martij (aliam enim traditio Ecclesiastica, & Christianitas haut permittit) cum Astronomus sit inter plurimos clarissimus, plenilunium passo DEO non consignauit? consignauit eclipsin Herodianam? Accedit, annos Herodianos recitari passim diuersos; ætatis alios, acquisiti Romæ, atque in senatu obtenti regni alios, alios eiusdem regni per Augustum confirmati, epochis omnium per diuersos Auctores satis incertis. Sunt, qui post Magorum abitum, ac
 non

non ita diu ab imperato per summum
 scelus infanticidio ad imminens pascha
 inuisam terris, coeloq; animam extrusif-
 se putent, impijs tyranni manibus um-
 bris alacriter applaudentibus

-- -- -- -- -- *agitate flagellis*

*Trans Styga trans Erebum, vacuo mandate
 Barathro,*

Infra Titanum tenebras, infraq; recessus

Tartareos, ipsumq; chaos, quo Ditis opaci

*Fundamenta latent, praeceptis ubi mersus an-
 helet,*

*Dum rotat astra polus, feriunt dum littora
 venti.*

atque utinam tantisper, non aeternum.

Sunt alij, qui Innocentium infandas cae-
 des in biennium differant. Verbo, quam

vagum sit anni Herodiani principium,

ad natalem CHRISTI statuendum vel ex

hoc intellige, quod natum CHRISTVM

affirmet anno Herodiano vigesimo nono

ineunte Baronius in apparatu.

Trigesimo, Abulensis c. 2. in Matthæum.

Trigesimo primo, Beda l. de 6. aetatibus.

Trigesimo secundo Eusebius in Chronico.

Tri-

Trigesimo tertio Seuerus Sulpitius l. 2.
& S. Epiphanius Hæresi 51.

Trigesimoquarto Torniellus in tabulis.

Trigesimosexto Scaliger l. 6. de emend.
tempo.

Trigesimosexto confirmati ab Augusto
regni, sexagesimo octauo ætatis, De-
kerius.

Trigesimo sexto initi, trigesimo nono de-
signati regni Salius, qui in Herode
Flauium mendæ arguit, aut deceptum
opinionem sua scriptorem arbitratur. Ne-
gocium videlicet facessit omnibus locis
Josephus antiqq. Judd. l. 14. c. 17. Qua eti-
am de causa mendosos aiunt numeros
Flauianos Baronius, Dekerius; atque hic
pro *ie* restituit *æe*. Sed hæc Josephum
pro libitu, potissimum vbi minus fauet,
corrigenendi licentia nullatenus est tole-
randa: pari namque jure eundem, aliosq;
Auctores mendosi typi suspectos passim
feceris. Maneat igitur (nunc) non 25. sed
15. ætatis anno post confectum, vt pleri-
que volunt, bellum Alexandrinum,
Quinto Fusio Caleno, & Publico Vatinio
Isau-

Ifaurico Consulibus, hoc est non nisi
 quindennem Herodem à parente Anti-
 patro Galilææ præfectum. Minus ad rem
 faciunt conjecturæ, quibus si pro inge-
 nio, genioq; vti libeat, plurimam euerte-
 ris historicam veritatem. Hic certè defe-
 ctum ætatis supplebat naturæ sagacitas,
 dexteritas, & perpetuùm vsurpata calli-
 ditas, seu vt Flavius ait, *generosum inge-
 nium*. Neque puto valet, Nero Agrippam
 juniorem ante decimum septimum an-
 num non permisit adire regnum pater-
 num, ergo Herodem Antipater non præ-
 fecit Galilææ anno decimo quinto: pa-
 rum enim interest inter annos quindecim
 completum, & incompletum se-
 ptimum decimum, more historico vsur-
 patos: multa etiam intercedunt inter
 Neronem & Antipatrum, Dominum &
 parentem, Herodem & Agrippam, re-
 gnum & Galilæam, regem & præfectum.
 Aut si valet sequela, valeat itidem, Sena-
 tus Caium & Lucium, annum agentes
 decimum quintum Consules designa-
 vit, ergo & parens filium honoris, incita-

menti que gratiâ quindennem Galilææ
 præfecit. Moderator quoque, vti Caio in
 Syriam primùm Lollius, tū Quirinius, du-
 cesq; idonei iuueni Præfecto præfici po-
 tuère: parens inspector ad huc viuebat,
 resq; à militibus gestæ sæpe dominis im-
 meritis adscribuntur, facillimè Herodi à
 Josepho, Gabinij & Antonij in Syriam
 appulsus vel seriùs accidit, vel quæ de
 Herodem inter & Antonium familiari-
 tate referuntur ad parentem Antipa-
 trum, in cuius gratiam aliquid puero fi-
 lio, vti fieri suevit, Antonius indulserit,
 sunt reuocanda: vel demum quod id
 ætatis puerum, vltra ætatem sapientem
 nosse ceperit Antonius. Ecquid verò
 magni tandem diceret Iosephus de He-
 rode, si annos natum quinque, aut etiam
 septem trans viginti strenuè fecisse dice-
 ret? verba Iosephi, cùm esset penitus, aut
 modis omnibus adolescens, νεότης, seu
 adolescentia illi nihil obfuit ad res forti-
 ter gerendas, amplius quiddam, insolenti-
 usq; innuunt. Quapropter si Herodes
 decimo quinto anno Quinto Fusio Cale-

no & Publio Vatinio Isaurico Galilæam administrare cepit, natus est anno ante Christum sexagesimo secundo circiter, mortuus verò, siquidem septuagenarius prope mortuus, anno æræ Dionysianæ octavo plus minus, vti docet Spondanus, suffragareturque eclipsis Herodiana (nisi aliud postea afferendum obsisteret) infallibile siquidem argumentum se ducere putant, qui assertioni Flavianæ inniuntur: ait enim Josephus mortuum Herodem inter plenilunium eclipticum & paschale (nam l. 17. c. 8. & l. 1. de bello Judaico c. vlt^o. docet ante mortem Herodis cines factos Rabbinos, lunamque defectam, & l. 2. de bello Jud^o. 1. c. parum à morte Herodis celebratum pascha) vnde concludit Scaliger mortuum anno Iuliano quadragesimo quinto, quod defectum luminis passa luna sit inter octavum & nonum Januarij. Erit etiam fortasse qui Iuliano quadragesimo tertio decessisse velit, quod eodem Kalendis Martijs acciderit plenilunium nodum ponè; Id verum interim per me esse licet

non liquet. Imò quadragesimo secundo,
 Martij decimâ tertiâ horis antelucanis
 Ierofolymis spectatam oppositionem,
 eclipticam magnitudine digitorum cir-
 citer quinque testis est Ioannes Keplerus.
 Iacobus etiam Salianus cum asserat na-
 tum Salvatorem anno Iuliano quadra-
 gesimo quarto, nonâ Ianuarij vult lu-
 nam eclipsatam. Quin Illustrissimus Car-
 dinalis Baronius, quod octavo Christi
 anno Herodem mortuum asserat, Chri-
 stum verò natum anno Iuliano quadra-
 gesimo tertio; sexto Dionysiano lunæ
 defectum ostendat, parest. Ex quibus ri-
 te inferas, vel omnibus, vel aliquo mor-
 tuum Herodem, non prius, posterius igitur:
 at quo? tu arbiter esto. Attende hic
 Iosephum non dicere eclipsin illam Ie-
 rosolymis spectatam, sed solùm plenilu-
 nium eclipticum innuere, vbi gentium?
 nihil interesse: deinde non asserere duo
 proxima inter se plenilunia, sed plenilu-
 nia, eclipticum vnum, paschale alterum.
 Qua acceptione largiter fefellit Iosephus
 spem nepotum, cum annum totum va-
 gandi

gandi licentiam fecerit suis narratis: nam inter exustos aquilæ eversores, & mortem Herodis tam multa narrat, quàm multa in alterum tertiumve mensem cogi vix possunt. Autumo ego illum hic annum intelligere non Romanum à Kalendaris putatum Ianuarijs, sed Iudaicum, vel civilem seu contrañuum ab idibus octobribus, vel etiam Iudaicum Ecclesiasticum, à paschali novilunio. Interpres meus Iosephianus ita habet, *ea nocte in quam Luna defectus incidit*, Græcus verò textus, καὶ ἡ σελήνη διέτη αὐτὴ νυκτὶ ἐξέλιπε, ea nocte, intellige exustos aquilæ aureæ demolitores. Attende tertiū, ut plenilunium aliquod sit eclipticum lunam sub mediam oppositionem à nodorum alterutro, seu εἰς τὰ πρηνυδύρα, ut loquuntur Astronomi, seu εἰς τὰ ἐπόμυρα, ultra quindecim gradus & prima duodecim abesse nequaquam debere. Quare hoc argumento ducti facilè de annis eclipsios suspectis iudicium feremus. Quò verò de paschali etiam plenilunio conijciamus, tenendum est, annis ultra

citraque natalem Christianum proximis æquinoctium verum evenire solitum, die Martij ciuili vigesima tertia, in quam si plenilunium aliquod cadebat, vel proximè sequebatur, paschale censebatur. Hæc si vera sunt, vti sunt verissima, ex Herodis morte ductum parum conficitur argumentum: nam ab anno Iuliano quadragesimo vsque ad quinquagesimum, tertium quatuor minimùm mediæ eclip ticæ celebratæ sunt oppositiones, id quæ inter Kalendas Ianuarias & pascha: plures dubio procul à paschate per annum totum: de prioribus vide annexum laterculum.

Año	Men	Die	H.	/	//	S	o	/	//
Julia no	se								
42°.	Mar tio	12	4	4	10				
Motus Latitudis.	☾					3	5	37	22
Absentia	☾ a ☽					0	5	37	22

Año	Men	Die	H.			S	o		
Juliano	se								
44°.	Jan.	20	8	57	31				
Motus Latitud.	☾			2	21	2	46		
Absentia	☾ a nodo			0	8	57	14		
45°.	Jan.	8	17	46	11				
Motus Latitud.	☾			2	20	5	34		
Absentia	☾ a ☿					54	26		
53°.	Feb.	8	19	11					
Motus Latitud.	☾			9	6	8	29		
Absentia	☾ a ♀				6	8	29		

Quocirca ex his certi nihil de mortis anno concludi potest, quod plures sint eclipsi obnoxij. Imò quinquagesimo tertio mortuum, id est octavo Dionysiano, favet Iosephus, dum anno ætatis decimo quinto Galilæam administrasse testatur, quod cum argumento ab oppositione ecliptica omnino consentit. Neque suffi-
ciënter elides, si dixeris, cadere hoc pleni-

lunium in horam matutinam septimam, atque adeo ipsum civilem diem nonum, tum quia etiam sole supra horizontem existente lunam pati defectum, & Plinius, & nostræ ætatis testantur exempla, idque ob refractiones, qui casus cum diei non adscribantur, in antecedentem noctem sunt referendi : tum quia luna solem sequeretur, seriùs medium, prius accidit plenilunium verum. Quin textus ipse id secum videtur ferre, antea siquidem meminit exustos aquilæ eversores, deinde, quasi posterius quiddam defectam lunam, quæ si prius quàm cremarètur, defecisset, more omnium in hujusmodi casibus, historicorum, eclipsin velut prodromum, fataleque signum anteposuisset. Quis nesciat etiam Herodem hominem sagacissimum, ne interneccione quadraginta duorum hominum, vti postea sub Archelao in eadem causa factum, tumultuarentur propinqui, non solùm noctem, sed etiam adultam noctem elegisse? Quam ob rem si adultâ nocte pyra
in

inflammata est , parum ante lucem,
 atque cum luna extincta est. Atqui cer-
 tum est, ais; Archelaum post Herodis obi-
 tum regnasse annos novem, & quinquage-
 simo primo anno Viennam Gallorum
 relegatum ex Dione. Iosephus item nu-
 merat ab Actiaca pugna vsque ad Arche-
 lai relegationem annos triginta septem,
 (Salianus triginta novem) ab anno Iulia-
 no decimosexto vsque ad quinquagesi-
 mum primum, ergo Herodes mortuus
 est anno 42°. Iuliano. Respondeo pri-
 mum, Dionem hæc scripsisse anno Chri-
 sti circiter ducentesimo, temporibus Se-
 veri, quo intervallo multa obliterari
 poterant, & à Iosepho Iudæo bona fide
 sua mutuassee (vnde sicubi Dio consonet
 Iosepho pro vno, non gemino haberi te-
 stimonio) & Iosephum secum pugnare: si
 enim anno decimoquinto ætatis Gali-
 lææ præfectus est, ab Alexandrino sta-
 tim, vti plerique volunt, bello, & septua-
 genarius prope mortuus, ergo quinquage-
 simo tertio Iuliano; idque elidit an-
 num

num quadragesimum secundum Iulianum mortis Herodianæ. Quod de Iosepho & Dione dixi, idem tenendum est de plerisque alijs Iosepho posterioribus scriptoribus: bona enim fide secuti sunt Flavium: unum igitur est omnium, non multiplex in hac causa testimonium, ne quis auctoritate plurium triumphet. Quo verò jure licet alijs pro anno Herodiano quintodecimo capere vigesimum quintum, vel etiam vigesimum septimum, fas erit alijs textum Iosephi corrigere, & pro trigesimo septimo statuere quadragesimum septimum, inter pugnam Actiacam & relegatum Archelaum, rependentibus sibi talionem correctoribus, quum Melchior Canus clare doceat l. loco: Theologico: II. c. 5. Iosephum in numeris menda habere innumera; Baronius autem in apparatu, novem annos Herodianos omisisse numerare. Vide plura ibidem in Iosephum. Et erit fortè, in hac Scriptorum facultate, qui neget Iosepho, nono præcisè principatus anno relegatum Archelaum: imò
de

de facto est vir doctissimus Henricus Spondanus, Romanus presbyter, cujus verba libet hic ad verbum exscribere. Anno Christi decimo sexto, duobus Sextis, iisdemq; Nepotibus, Pompeio & Appuleio Co s s: Archelaus Etnarcha nono principatus sui anno Romæ à Legatis Samaritanorum ac Judæorum de nimia crudelitate, ac tyrannide judicio postulatus, & ab Augusto accersitus, Viennam, Gallia civitatem, in exilium mittitur, pecuniæq; eius fisco adjudicatâ, & ditione universâ Syria junctâ: ad quam gubernandam missus est Procurator Coponius, Eques Romanus. Hæc pluribus Josephus, qui tamen sibi parum constans, alibi dicit id accidisse, anno regni Archelai decimo, longeq; ante hæc tempora collocat, secundum initium semel errorem Herodis patris Archelai: sicut & perperam Dio relegationem Archelai, quem nominat Herodem, ponit sub consulatu M. Aemilij Lepidi, & L. Arruntij anno V. C. septingentesimo quinquagesimo nono. Cæterum assentitur nostræ huic Chronologia Eusebius, quem scimus ea, quæ hujus sunt temporis, esse mutuatum à Phlegonte Chronographo omnium
anti-

antiquissimo ac famosissimo. Eusebium verò secutus est Beda, & alij nobiliores Chronographi. Utque plurimum testimonio Iosephum dubium habeas magis, Hieronymus Vecchietus de anno primitiuo, &c. c. 33. textum Iosephi l. 17. c. 10. *Vita defunctus est post detrusum à regno Antigonum anno 34°. ex quo autem rex à Romanis declaratus est anno 37°.* ita corrigendum autumat, post detrusum regno Antigonum anno 37°. ex quo autem à Romanis Rex declaratus est 40. vel 41°. &c. Jam respondeo secundò, Dionem prochronismo laborare, & regulam superius allatam hic tenendam, nempe Historicos, ob connexionem rerum simul referre, quæ sunt temporibus distinctissima. Vide fidem Dionis, nam l. 49. circa medium ita narrat. *Antonius Herodi cuidam regno Iudeorum concesso Antigonum cruci alligatum (quo supplicio nullus unquam rex à Romanis erat affectus) flagris cecidit, ac deinde jugulavit. Id factum Claudio & Norbano Consulibus, año videlicet Iuliano octauo.* Interim librū 48. hoc modo claudit. *Hæc*
hyeme

hyeme gesta L. Gellio & Cocceio Nerva Coss.
 cum hæc consulum paria M. Agrippâ, &
 L. Caninio, id est anno integro diriman-
 tur. Miscet itaque Dio priora postero-
 ribus, vt neque ex hoc veritatem liceat
 ad vnguem examinare. Adverte obiter
 biennio dissonare Iosephum, & Dio-
 nem: nam hic Claudium & Norbanum,
 Consules assignat, ille Cn. Domitium,
 Calvinum & Caium Asinium Pollio-
 nem antiqq. Iudd. l. 14. c. 26. quando ita
 scribit. *Antonium verò mutata Herodis
 fortuna commiseratio subiit, reputantem,
 quod etiam ab illo fastigio devoluantur ho-
 mines, non mediocriter movente eum cum pa-
 terni hospitij memoriâ, tum pecuniâ, quam
 Herodes pollicebatur, si eius ope rex fieret,
 quemadmodum ante potestatem tetrarchæ
 consecutus fuerat. Sed præcipuè huc impelle-
 bat odium Antigoni, quem quod pro turbu-
 lento haberet, ac Romanis infestissimo, ad ju-
 vandum Herodem erat propensior. Cesar quo-
 que partim propter Antipatri militiam in
 Ægypto cum patre ipsius toleratam, & ho-
 spitij jus, ac reliquam benevolentiam, partim*

ut Antonio gratificaretur, quem valde studiosum Herodis sciebat, ad dignitatem ipsius tuendam, & conatus promovendos erat paratissimus, convocatoq; Senatu Messala, ac deinde Atratinus commendarunt productum Herodem, tam patris, quam ipsius beneficia, & studium Romani nominis commemorantes: simulq; accusaverunt, & hostem declaraverunt Antigonum non solum ob vetera crimina, verum etiam quod contemptis Romanis à Parthis accepisset imperium: quibus rebus cum senatus esset offensus, tum Antonius eum docuit, quod etiam ad Parthicum bellum plurimum conduceret regnare Herodem: idq; mox omnium suffragiis approbatum est. Quod insignius fuit erga illum Antonij studium, non solum quia præter ipsius spem regnum ei paravit: nunquam enim putabat Romanos hoc sibi concessuros, solitos hunc honorem regio servare generi, & ideo conjugis sua fratri petiturus erat Alexandro nepoti ex patre Aristobuli, ex matre Hyrcani, sed etiam quia intra septem dies in sperata felicitate ornatum dimisit ex Italia. Caterum dimisso Senatu Antonius & Casar medium habentes Herodem.

exiverunt, Consulibus, ceterisque, magistratibus deducuntibus, ascenderuntq; in Capitolium sacra ibi facturi, & Senatûsconsulta deponituri: & novus rex primo regni sui die convivio acceptus est ab Antonio, atq; hoc pacto ille regium fastigium adeptus est 184. Olympiade Caio Domitio Calvino iterum, Caio Asinio Pollione Consulibus. Vbi vides non solum quomodo rex declaratus Herodes, sed etiam signatè quibus C o s s. Adde quod teste eodem Iosepho l. 17. c. 10. & l. 1. c. vlt^o. de bello Iudaico, triginta quatuor annis regnârit ab depulso regno suo Antigono, triginta septem ex quo Rex declaratus est in senatu, (quibus contradicit Hieronymus Vecchiettus^o) ergo verum non est, & regem declaratum & Antigonom jugulatum iisdem, consulibus Claudio & Norbano, sed Herodem regem declaratum Calvino & Pollione Consulibus, jugulatum Antigonom sub Claudio & Norbano: inter declarationem enim & jugulationem, multa intercesserunt, de quibus consule Iosephum antiqq. Iudd. l. 14. c. 27°. & 28°.

His non obstantibus largiter ac pro libitu penè per Senatum & Antonium regnum Herodi deferunt Auctores anno Juliano sexto, septimo, octavo, nono. Adverte 2°. anno vno & fortè amplius iterum dissonare Iosephum ac Dionem, siquidem hic docet Antigonom interemptum Claudio & Norbano C o s s. Iosephus autem Antiqq. l. 14. c. vlt^o. capta Solyma M. Agrippa & Caninio Gallo; l. verò 15°. c. 1. interemptum Antigonom iisdem ytique C o s s. siquidem anno Sabbatico hæc capta est, ille interemptus, uti ex citatis locis constat: vel si capta sit civitas in autumno (æstate enim oppugnata est l. 14. c. vlt^o.) post inchoatum Sabbaticū, & vere proximo interemptus Antigonus, tum C o s s. Gellio Poplicola & Cocceio Nerva, quod majorem & biennalem infert inter hos auctores discrepationem. Enimverò si de his certo constare non potest ex Iosepho & Dione, quid certi de Natali Christi, baptismo, ac morte eius ab iisdem peti poterit? Respondeo tertium, Iosephum apud Baro-

nium,

nium, Salianum, alios, ita vapulare, ut vix amplius fidem mereatur. Respondeo quartum, quid tandem magni est, Iosephum sibi contradicere? cum id non semel Iosephum facere doceant Baronius, Salianus; uti hic, cum asserit Herodem, quindennem Galilææ præfectum, deinde Caium Romæ in templo Apollinis Archelai & Antipæ liti interfuisse; paulo ante obitum Herodis lunam defecisse, 37. annos inter pugnam Actiacam, & relegatum Archelaum intercedere; Archelaum nono principatus sui anno Viennam Allobrogum deportatum, &c. adeò, ut vni narratorum istorum, cuicui tandem, sit vis literaria inferenda, etiam porro illatam esse constet, cum alij 15^m. in vigesimum quintum, aut etiam vigesimum septimum annum commutârunt, alij eclipsin illam putatitiam fecerunt, quales scriptores profani plures habent. Exemplo sic defectus necato Cæsare, quando, ut quidam volunt, aëre nubilo
*Sol caput obscurâ nitidum ferrugine texit,
 Impiaq; aeternam timuerunt secula noctem.*

Item defectus ille dū Xerxes Hellespontum traiecit, quem multi phasma potius quoddam quàm defectum verum fuisse probant viri Astronomiæ minimè imperiti. Hæc si vera sunt, crediderim ego pertinaces crematorum Rabbinorum, asseclas quiddam hic confinxisse, argumento à cœlesti ostento ducto interquadraginta duorum hominum vaporosam vstulationem, nubibus præsertim succedentibus, lunâ prope horizontem aliàs cupreâ, loco profundiore, Hierichunte, &c. Ut verò videas, quàm vndique premantur Herodiano vitæ, regni-que ducti argumento, parum omnino iuvat Spondanum eclipsis anno Juliano 53°. nam Iohannes Dekerius ex Iosepho, alijsque docet moriturum Herodem Cajo (Iuliæ, & filijs habet Iosephus) quinquaginta legasse talenta, Cajumque liti Archelai & Antipæ post mortem Herodis Romæ cum Augusto in templo Apollinis non interfuisse solùm, sed & præfuisse; non competit autem hoc anno Juliano quinquagesimo tertio, sed alicui

inter

inter quadragesimum primum, & quadragesimum quintum, quod Cajus post quinquagesimum tertium non Romæ, quò postea nunquam revenit, sed in Syria Asiaque degeret, vel certè Limyræ Lyciorum fato jam occubaret. Paragraphus Dekerianus p. i. ita habet. *Augustus Optimates Romanorum ad concilium vocat, in quo tunc primum ex Agrippa filia sua natum Cajum sedere jussit filium adoptivum, cui etiam primum tunc in Consistorio locum assignavit.* Quapropter si Spondanus sententiam suam tueri velit, neget, oportet Cajum præfuisse liti Archelai & Antipæ. Imò de facto negat Jacobus Sallianus anno quadragesimo sexto Juliano, ridetque Josephum in hæc verba. *Josephus autem cohonestandi concilij gratiâ, in quo de Hebræorum rege ac regno agebatur, Caij, ut arbitror præsentiam adjecit: cum enim ex Romanis fastis didicisset hoc anno quadragesimo sexto Juliano fuisse consulem, existimavit eum Romæ adfuisse, & ibidem gessisse consulatum.* Probabilis suspicio, proximaque omnino vero: nam Iosephus

phus vnde vnde potest res Judæorum, ornat. Hinc inter Iudaicas & Romanas annorum, consulatumque hospes homo constitutus rationes & se, & tempora turbavit non satis accuratâ combinatione. Si quis me super Iosepho, controversisque ejusdem locis sententiam roget, putem, vel Iosephum errasse in novennio, decennioque principatus Archelai consignato, vel errorem typographicum irrepsisse. Quid enim toto hoc actum decennio? funus Herodis curatum, compositus ob crematos Rabbinos tumultus, Archelaus Romam profectus, bis interim sedati à Varo Iudæi, alij quinquaginta accusatores Romam dimissi, confirmatum à Cæsare testamentum Herodis, Archelaus reversus, Ioazarus & Eleazarus depositi, regia Hierichuntina refecta, aquæ Nearam vicum, infestantes in palmetum consitum derivatæ, Archelais vicus ignobilis conditus, ducta Glaphyra, quæ omnia quinquennio confici potuere. Quicquid sit Iosephus sibi neutiquam constat, annusque

que Christo natalis ex Historicis, præsertim Iosepho, ægrè elicitur.

Quarto. Verùm in annum Augusti quadragesimum secundum plures conspirant. Respondeo nihil hoc aleâ certius : nullus enim disertè probat Christum natum anno quadragesimo secundo, sed per consequentias deducunt, vel potiùs accommodant; deinde variant, dum trigessimum nonum assignant quidam, quidam quadragesimum, quadragesimum primum, quadragesimum secundum, quadragesimum tertium, & quadragesimum quartum alij, vt horum quoque putationes sint Herodianis æquè lubricæ : etenim à Cæsaris in Senatu nece eosdem plures ordiuntur, à consulatu quidam, Septembri per vim inito, quidam à Kalendis Januarijs sequentibus : pugnam Actiacam pugnatam volunt multi anno Juliano 15. Iacobus autem Christmannus de cal. Rom. anno 16. 2. Sept. Ægyptijs 1 v. Kal. Septembres. Sunt qui Actiacos pro Augustæis vsurpent, sunt qui ab Alexandria

G 3

capta;

capta; & morte, quam sibi cum Cleopatra conscivit Antonius, tanquam devictis æmulis, Augusto imperium deferant; cui credendum sit ex asse, mihi necdum liquet. Par, imò eadem incertitudo est in annis Augustorum: quidam enim, annum vigesimum octavum componunt anno Iuliano quadragesimo quarto, vigesimum nonum alij, qui propius sapiunt, siquidem Kalendæ Januariæ dent initium, non Sextiles, trigesimum, conferunt quadragesimo quinto Juliano. Dissensionem causant pugna sub Actio, capta Alexandria, ætas, principatus, diversum æræ in decurrente anno principium; quodque alijs argumentis accidit, huic quoque: applicantur nempe solùm anni isti nato Christo, signatè nullus à quoquam scriptore ponitur. Probabilius omnibus Robertus Card. Bellarminus 56. annos Augusto tribuit, & 42^m. Augusti pariat anno Juliano 45°.

Quinto. Sed à Consulibus, fastisque Romanis invictum ducatur robur, teste S. Augustino, Salmerone, Baronio, Soa-

rio, Pererio. Ita quidem, si scriptores Evangelici horum meminissent; secus quid Christo, Consuli æterno, cum consulibus terræ, olympiadibus, &c? quis enim revelavit, hoc an illo consule natus sit Servator? interim tamen Augusto XII^m. & Lucio Sulla, Calvisio Sabino, & Passieno Ruffo, Cornelio Lentulo & M. Valerio Messalino, aut certè Augusto XIII^m. & Marco Plautio Silvano, minimum Cossio Lentulo, & Lucio Pisone sunt qui natum velint; adeò vt vnicus nati Salvatoris annus plures sortiatur. consules, quàm à Roma condita vllus alius. Exercendo magis ingenio, eruditio- niq̃ue comparandæ, quàm veritati Chri- stianæ indagandæ ista serviunt argumen- ta. Sed nec in contextu deinceps est concordia: nam Cassiodorus apud Jaco- bum Salianum anno Iuliano quadrage- simo sexto Consulem ponit Augustum, XIII^m. pro Cajo Cæsare filio adoptivo; cum Augustus alijs quadagesimo quar- to vltimum consulem egerit. Fulvium etiam Æmilium, & Pomponium Bassum

II^m. Cornelium item Sæcularem & Junium Donatum è fastorum tabulis proscribit Baronius; illos anno Christi ducentesimo quinquagesimo nono, hos ducentesimo sexagesimo: quemadmodum & Probum III^m. & Paternum III^m. anno ducentesimo septuagesimo nono: saltumque facit à secundis Probi fascibus ad quartos, quorum loco inscribit Decium Imperatorem, & Gratum, ad annum Christianum, ducentesimum, quinquagesimum quartum, Cassiodoro plerumque duce, de quo Onuphrius. *Cassiodorus adeo peruersè, ineptè, præposterè horum temporum, imò totius Imperij à Tiberij principatu ad Diocletianum Consules edit, ut portento mihi simile videatur. Nam Consules suffectos pro ordinarijs; qui sub uno Imperatore fuerunt, sub alio; falsos & qui nunquam fuerunt pro veris; & si veros quandoq; edit, eos in verso ordine enumerat, qui enim postponendi essent, præfert, qui præferendi, postponit. Ita ut quandoq; mirer, qua nam ratione fieri potuerit, ut scriptor quispiam, quid adeò ineptè & peruersè edere potuerit. Existimo*

eum,

*eum, dum ea scriberet, vel somniasse, vel
 memoriter mandata exarasse, nullo librorum
 auxilio adjutum. Mihi enim verisimile
 non videtur fuisse librum quempiam, ex quo
 ipse illa Consulium nomina eo ordine digesserit.
 Plures de cōsulibus differētias vide apud
 alios, præsertim Joannem Georgium,
 Hervvart c. 204. vbi rejectis fastis vulga-
 ribus contendit quinque consulium pa-
 ria perperam assignata; negatque an-
 num Christi vulgarem primum esse
 communem, vti etiam primum Julia-
 num bissextum. Item apud Dionys. Pet-
 tauium in Animaduersionibus ad Epi-
 phanium, Hæresi Alogorum, miras va-
 rietates. Vide itidem Onuphrium Panui-
 nium disertè fatentem. *Anni quatuor
 vel Dictatorum sine Coss: vel planè sine Di-
 ctatore & Coss: qui fastis hisce inserūtur, mi-
 hi semper suspecti fuerunt; & merito, quod à
 Liuiο qui eius temporis historiam scripsit non
 inuenti sunt in annalibus, ex quibus histo-
 riam suam descripsit; ideo animus mihi ali-
 quando fuit Romam conditam statuere cum
 Quinto Fabio Pictore anno Olympiastico 29°.**

ut ordo C o s s: annis urbis responderet, &c.
à qua sententia tamen destiti quod viderem
Varronis rationem ubiq; receptam esse ab
eruditis, quos turbandos non censebam.
 Quatuor vt vides paria desiderat Onu-
 phrius: nam quintum ipsemet expunxit,
 teste Pettauio ad Epiphanium, quibus ad
 quatuor paria accēsis de quinq; paribus
 jure merito Hervvartt cum fastis expo-
 stulat. Fidem autem in hoc mereri tam
 Onuphrium quàm Hervvartt postea
 constabit ex ipso Liuiο. Et verò ratio
 est manifesta, licet pro C o s s: Dictatores
 intrudamus: Dictatores enim nunquam
 plus semestri, aut circiter, ordinariè Ma-
 gistratum gesserunt: non possunt igitur
 4. anni in fastis expleri, nisi pro ingenij
 lubentia multiplicemus Dictatores.
 Deinde Dictatores à C o s s: creati sunt,
 quod si ergo Consules deficient nullos
 eiusmodi admiserim Dictatores. Quin
 & circa, aut parum ante Christi natalem
 consules non exactè in fastos relatos ex
 Paterculo conijcitur: ait enim; eum (Au-
 gustum) *Senatus honoratum equestri statuâ,*
que hodieq; in rostris posita ætatem eius scri-

pturâ indicat (qui honor non alij per trecentos annos, quam Lucio Sulle, & Cneio Pompeio, & Caio Casari contigerat) Proprætores unâ cum consulibus designatis Hirtio & Pansa, bellum cum Antonio gerere iussit. Ab eo annum agente vicesimum circa Mutinam administratum est. Ac postea; consulatumq; inijt Caesar pridie quàm viginti annos imple-ret, cum Collega Quinto Pedio post urbem conditam annis 709. Suffragatur Suetonius his verbis. Consulatum vigesimo ætatis anno inuasit ad motis hostiliter ad urbem legionibus, missisq; qui sibi nomine exercitûs deposcerent. Cum quidem cunctante senatu Cornelius Centurio, princeps legationis, rejecto sagulo ostendens gladij capulum non dubitasset in curia dicere, hic faciet, si vos non feceritis. Atque hinc multi censent annos imperij Augusti non à cæso statim Cæsare, cum tunc præter hæredem nihil ageret, angustusque magis esset quàm Augustus, donec eum honorem extorsit, non suffectus est, vti vult Onuphrius, qui hic turbat potius, quàm consules recte ordinat. Secundum consulatum post

nouem

nouem annos, tertium anno interjecto gessit, sequentes vsque ad undecimum continuauit, multisque mox, cum deferrentur, recusatis, duodecimum magno, id est septemdecim annorum intervallo, & rursus tertium decimum biennio post vltro petijt. Consulatum primum inijsse x°. Kalend. Octobr. testatur citatus Paterculus, nempe V. C. 710. atqui eodem Hir-tium & Pansam, sequenti vero M. Æmili-um Lepidum, & Luc: Munatium Plan-cum consules habent Fasti, ergo vel duo- fuere paria consulum vno eodemque anno, vel Augustus non fuit cum Pedio consul, quæ sunt absurda. Ideo de hoc primo consulatu in fastis suis passim ta- cent Chronographi. Si dicas primum Augusti consulatum non consignari, quod Suetonio teste *quinq; medios consu- latus à sexto ad undecimum annuos gesserit; ceteros autem sex; aut nouem, aut sex, aut quatuor, aut tribus mensibus, secundum vero paucissimis horis: nam die Kalendarum Ja- nuarij, cum mane pro æde Capitolini Jovis paullulum curuli sella praesedisset, honore abijt;*

*abijt, fuffecto alio in locum suum. Nec omnes
 Romæ, sed quartum consulatum in Asia,
 quintum in insula Samo, octavum & nonum
 Tarracone injit. Contra; quare ergo se-
 cundo ejusdem consulatu, nemo in fastis
 sufficitur? quare nemo tertio, quarto,
 quinto? aut igitur primum omittere
 non debebāt, aut posterioribus suffectos
 recensere Chronographi, excepto Onu-
 phrio, qui hic ferè pro libitu disponit,
 sufficit, &c. ut vel hinc liqueat fastos non
 esse synceriter confectos. Verùm pri-
 mum armatâ manu extorsit; omnino,
 ut reliquos vel tacita auctoritate, vel ar-
 matis precibus, cum esset dominus re-
 rum. Ex qua sæpius turbatâ consulum,
 ratione mirum non est sensisse non nul-
 los Patres Geminis consulibus passum
 Christum: nisi malis eosdem SS. Patres
 pauciores, quàm vulgò, annos vitæ Chri-
 sti tribuere, aut passionem ab anno præ-
 dicatæ gratiæ ordiri. Postremùm, diffici-
 le est ad fidem, integros esse fastos Ro-
 manos: ipse nam Titus Livius, quâ aliàs,
 tum libro 2. meminit, tanti errores impli-
 cant*

cant temporum aliter apud alios ordinatis
magistratibus, ut nec, qui consules secundum
quosdam, nec quid quoque anno actum sit in
tanta vetustate non rerum modò, sed & Au-
ctorum digerere possis. Cient videlicet tur-
bas has cum plura cætera, tum quod Ka-
lendæ sextiles, non Ianuariæ fasces olim
dederint, eodemque teste l. 3. multa extra
ordinem acta sint. Quorsum igitur con-
sulibus nitamur multoperè in Chrono-
taxi Christiana, cum nec suæ historiæ sa-
tis faciunt? Quod si Livius ipse de tanta,
vetustate non rerum modò, sed aucto-
rum quoque expostulat, qua ratione
igitur Chronographi hodierni, Livio
multis sæculis juniores, solem veritatis
Christianæ ex historicis, alia omnia,
quàm Christiana scribentibus, conantur
eruerè? Quò magis absolum judico,
Menelaum mathematicum, apud Ptole-
mæum, ipsumque adeo Ptolemæum,
anni vnius erroris argui ex fastis: nempe
vbi fastis ipsis, pluries erroneis, securè
indormijmus, post annos mille sexcentos
melius calculamus, quàm Trajano, A-
dria-

drianoque synchroni Menelaus ac Ptolemæus. Ne tamen aut consules, aut factes, aut factos ipsos ab hac dissertatione fastuosè magis quàm decorè eliminemus Velleius Paterculus l. 2. hæc narrat. *Eo ipso anno, quo magnificentissimi gladiatorij muneris, naumachiaq; spectaculis Divus Augustus ab hinc annos triginta, se & Gallo Caninio Consulibus dedicato Martis templo animos, oculosq; populi Romani repleverat, &c.* (nec habet Paterculus quod quidam interseruit XIII^m. Consul.) Vtique postquam gentes alpinæ omnes, quæ à mari supero ad inferum pertinebant, sub imperium populi Romani sunt reductæ, vti auctor est Plinius nat. hist. c. 20. & cui, si cui, competit Jani solennis illa clusio; & quo, si quo, teste Suetonio c. 22. Caium ac Lucium Cæsares appellatos, filios pater, amplissimo præditus magistratu, suo quemque tyrocinio deduceret ad forum. At quis ignorat Augustum XII. iniisse consulatum anno Juliano quadragesimo primo? quis adeò Romana hospes in historia, qui nesciat his initijs

Cajum

Cajum & Lucium consules designatos, ut post quinquennium, id est anno Juliano quadragesimo quinto ineunte caperent Magistratum? atque eodem Cajus, qui Syriæ post enectum Lollium, cum Quirinio imperati censûs exactore, cum potestate præerat, consulatum absens gereret? En quàm ex voto fluant Dionysio, si his etiam niti velit. Quæ paullulum confusiora ut clarius intelligas, de Caii Lucijque in forum solenni deductione ista cape ex Suetonio. *Duodecimum magno, id est, septendecim annorum intervallo, & rursus tertium decimum biennio post, ultro petijt Augustus consulatum, ut Caium & Lucium filios (adoptivos ex Agrippa videlicet, & Julia filia) amplissimo præditus magistratu, suo quemq; tyrocinio deduceret in forum.* Vbi manifestè vides & duodecimum & tertium decimum ideo petitum esse consulatum, ut suo quemque, non vtrumque vno deduceret tyrocinio, quod ætas Juvenum diversa hoc non ferret. Explicat quoad antenus Suetonium Paterculus dum ait, *brevi interiecto spatio*

spatio Tiberius Nero duobus consulatibus, totidemque triumphis actis, tribunitia potestatis consortione æquatus Augusto, &c. mira quadam & incredibili atque inenarrabili pietate, cum Cajus Cesar sumpsisset jam virilem togam, Lucius item maturus esset viris, ne fulgor suus orientium Iuvenum obstaret initijs, dissimulatâ causâ consilij sui com meatum ab socio, atque eodem vitrico, ac quiescendi à continuatione laborum petijt. Vbi iterum vides, Cajum, antequam Lucius, virum creatum; illum videlicet penultimo, hunc ultimo ac XII I^o. consulatu, quæ in annos^o quadragesimum primum & quadragesimum quartum, cadere fasti volunt, & constat ex Suetonio, dum biennio dirimit. Hic verò non satis convenit inter Auctores; utque neglectis alijs duas præcipuas adducam opiniones, Joannes Deckerius, quemadmodum superius docui p. I. thesium, x. theoremate, ex Iosepho, alijsque docet Augustum Optimates Romanorum ad conciliùm vocasse, in quo tunc primùm ex Julia filia natum Cajum sedere iussit filium adoptivum, cui etiam

primum in consistorio locum assignavit,
 idque in causa Archelai & Antipæ: vtique
 vel anno Juliano quadragesimo tertio,
 vel quadragesimo quarto (ad pascha jam
 Herode ex hypothese extincto) ante quos
 Cajus in orientem expediri non potuit
 cum Lollio, substituto postea Quirinio.
 Independens igitur est Dekerio Syriæ
 descriptio ab adventu in Syriam Caij &
 Quirinij. Contrarium asserit Jacobus Sa-
 lianus anno Juliano quadragesimo quar-
 to n. 74. nempe à Caij in Syriam adventu
 indictam descriptionem & quadragesi-
 mo quinto Herodem mortuum. Quo-
 modo igitur Cajus Romæ Archelai &
 Antipæ liti potuit præsedisse, qui Ro-
 mam teste Velleio nunquam amplius re-
 meavit? Aut igitur verum non est,
 quod de hac præsentia dicitur, aut ve-
 rum non est Herodem anno Juliano qua-
 dragesimo quinto mortuum. Extemplo
 hic reponit priori, sententia posterior.
 CHRISTVS orbi natus est sub Quirinio
 Syriæ præside teste divo Luca; is Cajo in
 orientem profecto, Armeniamque jam
 tenen-

tenenti, extincto M. Lollio, Rector datus est, teste Cornelio Tacito annal. l. 3. tum ergo prima facta est descriptio (prima inquam, secundam enim instituit à relegato Archelao teste Iosepho antiqq. Iudd. l. 18. c. 1.) sub Quirinio, rerum per Cajum in oriente potiente, vnusque inter viginti (de quibus postea) probatissimos Augusto viros legi potuit, maximè cum jam in oriente ageret, qui vniversum orbem describerēt. Sed Cajus, etiam prioris sententiæ putatione, post quadragesimi tertij Iuliani pascha, mortuumque Herodem in orientem profectus est, & quadragesimo quarto (melius iudicio meo quadragesimo quinto, quod Cajus tam brevi tempore nullatenus potuerit tot, tamque vastas provincias commodè peragrarè, minus, vti docet Velleius, alias ante, ad sedandum obitas componere, conuentoque prius in sua insula Tiberio demum in orientem Syriamque proficisci) in Judæam advenit: non est igitur natus Christus Salvator anno quadragesimo secundo, sed qua-

dragesimo quarto vel potius quadragesimo quinto : posteriùs enim probabo, tametsi quadragesimo quarto in Judæam Cajus appulisset, in quadragesimum quintum Julianum, quod quadragesimus quartus propè finiretur, descriptionem coniecisse. Vides quàm propè cum Saliano conveniam, vt quid probabilius ex Historicis in hoc negocio dici possit, non reperiam. Cæterum me quidem pruina hæc, auctorumque differentia non admodum vrit in re chronotattica Christiana, vt qui nec ab Augusto, nec à Cajo, nec ab Herode, nec à Iosepho, Paterculo, Suetonio, & cæteris in mea multum pendeam temporum æstimatione; neque id nisi ex hypothese, & ad hominem sapius, quos sicubi possum probo, sin minus, manu mitto : tædet enim me adeò pertinaciter in luto ethnico gemmas quærere Christianas; cum domi Christianæ liquidiora habeam veritatis argumenta: Quirinio Iudæam censente Christus natus est, quicquid scribat Ethnicus & Iudæus.

Sexto. Valentissimum demum omnium argumentum, ac ipsam triariam cohortem secum trahit annus Tiberianus decimus quintus, Evangelicæ quoque veritatis calculo firmatus, cui nefarium omnino sit contradicere. Qua in re diligenter advertendum, annos Tiberianos ab excessu Augusti decimo quarto Kalendas Septembres, nono Iuliano supra quinquagesimum quosdam ordiri, quosdam Romanâ consuetudine à Kalendis primùm Ianuarijs anni Iuliani ineuntis sexagesimi. Hac computandi methodo annus Tiberianus secundus, primus posterioribus censebitur, & pro decimo sexto, decimus quintus. Ratio secundæ chronotaxeos est, fragmentum exiguum quatuor mensium nequaquam obesse debere quò minus anni Tiberiani cum Iulianis ab vna radice Kalendarum Ianuariarum censeantur. Qua de causa pleriquè omnes annos Christianos à Kalendis Ianuarijs, neque ab octavo earundem Kalendarum auspicantur. Advertendum est deinde, sæpe sæpius tempus

completum, velut integrum, pro ineunte, labenteque, atque hoc vicissim pro completo sumi à sacris paginis, ut accuratè annotavit Theophilus Antiochenas 1.3. ad Autolyicum, quemadmodum Luc. 3. *Postquam consummati sunt dies octo*, cum octavus primùm inchoasset, aut laberetur, & Math. 26. *post tres dies resurgam, jube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium* certum verò sit die tertio factam anastasin dominicam, quartum aliàs petere oportuisset. Genesis equidem c. 12. quadringentos triginta annos commemoratus narratur Israel in Ægypto, quadringentos tantum referente protomartyre Act. 7. quatuor videlicet expleta sæcula voluit percēdere, quintum velut inchoatum, labensque omisit. Notavit autè hoc non solùm scripturæ, sed etiam temporum interpretibus observandum Ribera in c. 1. Zach. n. 23. & pridem ante Riberam Alph. Salmeron to. 12. tr. 60. *quæ vero*, &c. Hæc cum ita sint, quid mirerur divum Lucam decimum quintum annum, qui conterminus, ac idem,

pene

pene est cum decimo sexto, dierum quinque solùm differentia intercedente, Historicorum more, quibus frequens est pars pro toto, imò pars cum toto pro vno toto, numerâsse anno decimo sexto Tiberiano, idus Ianuarias octavo, duobus Geminis consulibus, quod elapsi dies quinque ne nominari quidem mererentur, minùs anno decimo sexto ad baptismum Christi jus ac titulum facere. Sin porro quis dies illos quinque aut sex de anno Tiberij decimo sexto nolit admittere, sed pertinacius annum decimum, quintum, ac literam vrgeat; ajo prodijsse quidem ex eremo Ioannem Tiberij anno decimo quinto, nego verò CHRISTVM baptizatum anno decimo quinto: per decimum quintum enim annum Tiberianum Evangelismus Ioannis, non baptismus Christi signatur; adeò vt inter evangelismum & baptismum dies minimum sex, si textum intelligis, libens admittas: Matthæus enim cum ex Ægypto redirem Christum in Nazareth divertisse dixisset, ac ibidem ad trigessimum vsque

ætatis annum commoratum supposuisset, subdit, *in diebus autem illis venit Joannes baptista, &c.* cumque Ioannis cibum, vestitum, prædicationem, baptismum, & Ierosolymæ, adeoque totius Iudææ, imò Pharisaorum ac Sadducæorum ad Ioannem profectioem, &c. commemorasset, addit, *tunc venit JESVS*, nempe cum hæc acta essent omnia. Paria scribit Marcus: nam ubi quæ Matthæus, percensuisset, subjungit, *& factum est in diebus illis venit JESVS à Nazareth, &c.* Signatissimè demum Lucas & tempus, & actiones. *Anno autem quinto decimo imperij Tiberij, &c. factum est verbum Domini super Ioannem Zachariæ filium in deserto, & venit in omnem regionem Iordanis, (non igitur vno constitit loco) dicebat ergo ad turbas, quæ exhibant, &c. venerunt autem & Publicani, &c. interrogabant autem eum & milites. Multa quidem & alia exhortans evangelizabat populo, &c. factum est autem cum baptizaretur omnis populus, & JESU baptizato, &c.* Quin Evangelista Joannes inter hæc solennem Pharisaorum

rifaorum ad novum baptistam expedi-
 tam legationem denarrat. Sola sanè hæc
 de novo Evangelista, vt pote gravi ac
 publico negotio, consultatio aliquandiu
 in synedrio sollicitos tenuit Legis peritos,
 vt de Propheta ex officio cognoscerent,
 Adde cùm exiret ad Joannem Jerosoly-
 ma, & omnis Judæa, & omnis regio circa
 Jordanem Matth. 3. omnis Judææ regio,
 & Jerosolymitæ vniuersi Marci 1. Ioan-
 nes ipse veniret in omnem regionem,
 Iordanis, intra octiduum ne quidem ritè
 innotescere per vniversam Iudæam po-
 tuerit evangelismus, minus baptismus
 totus confici atque absolui. Ipse quoque
 Baptistæ victus, locustæ, & mel silvestre,
 quod non solum in eremo intima, sed
 coram populo, vt pœnitentiam, quam
 verbis suaderet, factis persuaderet, his
 vesceretur: vnde nec austerum illum ve-
 stitum abiecit, sed

Horridus in setis, & dura pelle cameli

*Prodiit in vulgus; victus inquam calidio-
 re illum tempore, quam Januarij dies
 ferant, prædicare cepisse clarè docet:*

quicquid enim per locustas & sylvestre
 mel intelligas, voce *ἀνγίδες* perambiguâ,
 nunquam mihi persuaseris aut insecta
 illa hyeme ad Iordanem salisse, aut edu-
 les herbas viruisse: imò nec, si quidem ex
 locustis cancos cum Luthero, quartâ
 adventûs dominicâ, feceris, probaveris
 ea tempestate Petrum & Andream ad
 Iordanem piscatum, quod in Iudæa quo-
 que, ut ut mitiore cœli plaga *hyems erat*:
 Petrus etiam post vigesimam Martij ad
 focum atriensem se calefecerit, & Chri-
 stus monuerit, videte ne fuga vestra fiat
 in hyeme velut horridâ, Ierosolymis
 quoque, anni tempestate. Neque locu-
 stæ igitur in Iudæa saluère, nec edules
 herbæ viruère Baptistæ in Ianuario. Qua
 propter æstate, aut minimum autumno
 evangelizare ceperit, oportet, ac in ad-
 ultam hyemē produxerit. Sed de his vi-
 de Baronium anno Christi trigesimo
 primo, &c. Si pastores regionis illius
 obijcias, in viridi pavisse non euiceris,
 præsertim cum non constet domi, an
 ruri vigilauerint; pauerint, an verò
 fæno

fæno rem pecuariam in ouili aliquo ad
 turrim Ader curârint: ἀγρῶν αὐλῶντες habet
 textus Græcus, hoc est in agro stabulan-
 tes, ita Corn. Iansenius Commentar. c. 8.
 Quanquam longè sit facilius arentes
 culmos pecori in aprico, quàm vescos
 homini reperire; nisi velis novum Evan-
 gelistam vulgari herba cum Nabucho-
 donosore, velut bovem, viciitasse, quod
 est absurdum. Decimo quinto itaque an-
 no Tiberiano Ioannes pœnitentiam præ-
 dicare orsus, decimo sexto Christus est
 baptizatus. Ita Evangelista, ita Ecclesia.
 Nec sum nescius pariare aliquos deci-
 mum quintum imperij Tiberiani annum
 Dionysiano vigesimo sexto, &c. quod
 Tiberius biennio citius extra Italiam ce-
 perit imperare, atque his initijs cepisse
 divum Lucam annos Tiberianos censere.
 Sed respondeo hoc esse merum, excogi-
 tatumque effugium, vt natalem Christi
 trahant ad annum Iulianum ferè qua-
 dragesimum. Quare concesserim Tibe-
 rium in Prouincias cum potestate mis-
 sum, negârim tamen hoc ejus imperio
 dare

dare principium. Cæsarem enim agebat, aut summum Augustum, ne utiquam Imperatorem; nisi Imperatorem velis, qui mandatâ, vicariâ, temporariaque, uti jam Tiberius, operâ imperat. Quod ut intelligas, distingue Cæsarem ab Augusto, hunc ab Imperatore, & Imperatorem militum, belli, &c. ab Imperatore imperij Romani. Ac licet ad par ius adoptarentur, ne patre inopinâ morte sublato turbaretur, annum tamen imperij adoptatoris non adoptati fasti censebant. Quæro autem, priuatûsne tum Augustus vixerit, an simul imperârint? non prius: nullus enim hujus meminit. non posterius, quod primi duo simul imperarint M. Aurelius Antoninus Philosophus, & Lucius Verus. Quin numerus annorum diversus apud diversos assignatus putatitiam hanc extra Italiam imperationem omnino euertit. Respondeo secundò, cum ex Velleio solo id colligi non possit, quod encomiasten potius agat, quàm Historicum Tiberianum, & quæ splendida sunt, ornatissimè producat,

ducat, prætereant, quæ humilia, sinistraque, Suetonium quoque, cæterosque consulendos. Primum igitur in orientem missus est Tiberius, rebusque compositis reversus ne oravit quidem. Contra Pannonas deinde ablegato, cum triumphum reduci populus offerret, præter ovationem Augustus amplius nihil admisit. Tertio, Cajo, Lucioque in forum deducto, ne juvenes honoribus insolescerent, in quinquennium tribunitiam potestatem Tiberio concessit Augustus, Armeniamque, quod deficeret, demandavit. Sensere hoc Cæjus & Lucius adoptivi, nec minus Tiberius, obnoxius invidiæ juvenum. Rhodum igitur post compositam Armeniam, ne comitatu quidem omni secum accepto se contulit, ibi septennium hæsit inglorius. In hoc secessu ut Velleius, exilio ut Tacitus, ægrè per Liviam legati specie degere affectus est. Tandem pertæsus petijt revisere necessitudines, quarum desiderio teneretur, sed neque etiam obtinuit, ultroque admonitus est, dimitteret omnem

mnem curam suorum, quos tam cupidè
 reliquisset. Hinc rerum novarum Ro-
 mæ longè factus suspectior reditum in
 urbem vix anno Augusti quadragésimo
 quarto impetravit, & quidem, ne quid
 turbaret, Cajo postulante; vnde privatus
 egit, donec in Illyrios Pannonésq; mis-
 sus, diutiusque quàm par esset moratus,
 iterum suspectus redditus, socium acce-
 pit Germanicum. Vbi ab utroque in
 Dalmatia debellatum, & decretus Tibe-
 rio triumphus, accepta est in Germania
 clades Variana, quò profectus cum Ger-
 manico postquam Germanos quoque
 perdomuisset Romam reversus trium-
 phavit. Dissentiunt hic à se Chronologi
 ex Dione l. 65. Iacobus Saliarius enim &
 Ioannes Dekerius cladem Varianam
 referunt ad annum Iulianum quinqu-
 gesimum quartum, Consules Q. Sulpi-
 tium Camerinum, & Cn. Poppæum Sa-
 binum, Baronius & Spondanus ad quin-
 quagesimum quintum, Consulesque P.
 Dolabellam & Cajum Iunium Silanum,
 adeò vt sequenti primùm anno, id est,
 quin-

quinquagesimo sexto Tiberius & Germanicus in Germaniam sint profecti; unde quam citò reverterint ex fastis constat, quod anno quinquagesimo septimo Germanicus consul cum Capitone sit creatus, nisi dicas absentem gessisse consulatum: constat deinde ex Velleio Paterculo quod *senatus Populusq; Romanus, postulante patre eius (Augusto) ut equum ei jus in omnibus provincijs, exercitibusque esset, quàm erat ipsi, decreto complexus sit: etenim absurdum erat non esse sub illo, quæ ab illo vindicabantur, & qui ad opem ferendam primus erat, ad vindicandum honorem non esse parem. In urbem reversus, jam pridem, sed continuatione bellorum dilatatum ex Pannonijs Dalmatisque egit triumphum. Invertit Suetonius, ac Senatus consultum de æquali Tiberij cum Augusto jure, triumpho postponit. Atque hinc se fortè nactos occasionem arbitrantur, qui Tiberium biennium citius extra Italiam putant imperasse, sed admodum falluntur: is idem enim, qui errandi potestatem fecit, Velleius, paullū deinde post corrigi-*

errantes, Tiberioque, non nisi mortuo Augusto, imperium defert verbis sequentibus, *una tamen veluti luctatio civitatis fuit, pugnantis cum Cæsare senatûs, populi que Romani, ut stationi paternæ succederet illius, ut potius æqualem civem, quàm eminentem liceret agere Principem. Tandem magis ratione, quàm honore victus est, cum quicquid tuendum non suscepisset periturum videret, soli quæ huic contigit diutius recusare principatum, quàm ut occuparent eum, alij armis pugnaverant. Post redditum cælo patrem, & corpus ejus humanis honoribus, nomen diuinis honoratum, principalium ejus operum fuit, ordinatio comitiorum, quam manu sua scriptam divus Augustus reliquerat.* Vides hic autumo clarum Tiberiani imperij exordium; non igitur bienio citius extra Italiam, &c. quod erat probandum. Septimo, à descriptione orbis vniuersi sub Augusto imperata, patet cæteris dubitandi ratio, cum annum, quo decreta est, peractaque, Hagiographorum prodiderit nemo, altissimè fileant profani; Livius enim in
 Druso

Druso desinit; decem in quos natiuitas
 Salvatoris incurrit, anni deficiant Dioni,
 Tacitus taceat de prioribus, atque ab
 excessu Augusti ordiatur, Velleius, Flo-
 rus, Eutropius, res carptim persequan-
 tur, ac summa tantum legant vestigia
 Cæsarum. Quocirca ignoto, labanteque
 anno isto censuali, labare necesse est Caij,
 cui M. Lollius Rector datus, in Syriam
 expeditionem. Alienum autem est à ve-
 ro descriptionem hanc fuisse lustralem,
 aliquam, aut etiam extraordinariam,
 ob ingruentes necessitates exactioem.
 Evangelistam audi rem suo stylo denar-
 rantem. *Exijt edictum à Casare Augusto
 ut describeretur vniuersus orbis. Hac descri-
 ptio prima facta est à Præside Syriæ Cyrino,
 &c. & non sub Præside Cyrino, per ne-
 scio quos alios; Vniuersus orbis non vna
 Provincia; exijt edictum à Casare Augusto
 non à Cajo nuper ex puero viro creato,
 qui nihil habebat cum vniverfo orbe:
 ad literam enim explicandus est auctor
 hagiographus, ex communi scripturam
 interpretandi regula, cum nullum se-*

quatur absurdum. Quod enim illud? Paterculum, &c. ejus non meminisse? grande omnino! sed meminit Suidas in apographe, vbi ait Augustum viginti probatissimos viros elegisse, ac in provincias dimisisse, vt conscripto Romano orbe justum in ærarium censum inferrent, secus quàm antecessores, quibus dives omnis hostis habebatur. Addit Casiodorus institutam vniversalem recensionem ob alienata passim, inter tot tamque diuturnos tumultus, bona, vt ea dominis suis consignarentur. Accedit, quod cum Augustus provinciarum vectigalia sustulisset, tributa ex recensione instituit in agros & capita, censuitque virorum myriadas quadringentas, decem millia, ac tredecim. Hæc si vera sunt, probabile redditur inter viginti viros illos lectum Sulpitium Quirinium. Verùm quo id tempore? quo Christus natus est, at quod illud? hic in pristinum statum quæstio restituitur, nihilque ex Suida etiam de anno Christo natali concludi potest, nisi Tacitum nuper citatum

adjungamus, atque ex utroque de anno quadragesimo quinto Juliano, vti superius factum, probabilius aliquid inferius divinemus.

Neque à parta pace, Janoque clauso fortiùs argumentere : illud siquidem, ipsum quo anno contigerit, est sub iudice. Quinquies alij, ter alij, bis solùm quidam Janum clusum volunt, (ter clusum esse auctor est Suetonius) vt quò descriptionem referas, prorsus ignores. Ego necessarium oppidò minimè iudico à clauso statim Jano descriptum orbem, sed quiete à reliquijs etiam bellorum capta, prætoribus prius in provincias dimissis, pace inquam bene adulta, firmataque, gladijs jam omnino conditis, & quasi in aratra versis Isaia teste, c. 2. *conflabunt gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces, non levabit gens contra gentem gladium, nec exercebuntur ultra ad prælium.* Quæ de Salvatoris nativitate intelligi oportere clarum est: subjungit enim, *domus Iacob venite, & ambulemus in lumine Domini*; illo videlicet quod Lucæ 2.

pastoribus circumfulsit, quod Matth. 2.
 orientis Purpuratos à natalitio in Beth-
 lehemiticum vsque solum direxit ad re-
 uelationem Iudæorum & Gentium; ad-
 eoque vnus alterue annus elabi potuerit,
 priusquam exasperati domitarum gen-
 tium animi componerentur: irritandi
 festinatâ tributariâ ista, onerosaque de-
 scriptione. Esto verò etiam ab Iano clau-
 so factam statim descriptionem, nihil ta-
 men evideris contra Dionysium: nam
 si Augusto duodecimùm consule, id est
 anno Iuliano quadragésimo primo Ca-
 jus in forum deductus est, consulque
 designatus vt post quinquennium (in-
 clusiuè) magistratū absēs capefferet, qua-
 dragesimo igitur quinto anno C. Iulius
 opportunè magistratū absens gessit, orbis
 descriptus est, & Christus nat⁹. Confirma-
 tur; cū, vt accuratè notat P. Ioan. Deke-
 rius, duodenniū Ianus clausus perstiterit,
 nempe vsque in quinquagesimum quar-
 tum annum clade Variana nobilem, an-
 no quadragésimo secundo clausus sit,
 ne-

neceſſe eſt. Quare quadrageſimo quinto commodiſſimè potuit cenſus inſtitui.

Octauò, ad cætera rationum momenta, velut à deletis per Titũ Solymis, diſiſione Apoſtolorum, , divi Iacobi ſub Nerone martyrio, & ſimilibus poſterioribus argumentis, eadem, quæ hæcenus, & facilior eſt reſpondendi ratio: Auçtores videlicet inter ſe non convenire, quosdam rem obiter, non ex inſtituto tractare, Iosepho paſſim, alijsque fidem, derogari, annos eſſe diverſos, diverſas epochas, incompletum sæpe pro toto capi, & contra; quodque Historicis eſt admodum familiare, & differentiarum, omnium vnica penè ſcaturigo, *ſimul reſferri, quæ rebus inter ſe cohærent, etſi temporibus ſint diſtinctiſſima*. Et verò etiam, in martyrio divorum Apoſtolorum Petri & Pauli Auçtores diſcrepare docet, Baronius ad annum Chriſti ſexageſimum nonum: Eusebius enim in Chronico annum aſſignat Neronis decimum, quartum, quem ſequitur divus Hieronymus; Epiphanius duodecimum; deci-

num tertium, velut medium, ipse Baro-
nius; Cassiodorus decimum quintum,
quando jam Nero in viuis non erat.
Imò neque vnà passos, anno integro di-
rimit Prudentius:

Vnus utrumq; dies, pleno tamen innouatus

Vidit superba morte laureatum. (anno

Idem Arator:

Cum natura dedit, geminos quos edidit astris,

Non eadem, tamen vna dies, anniq; voluto

Tempore sacrauit repetitam passio lucem.

Accedit diuus Augustinus Serm. 28°.

de SS^{is} currunt itaq; uterq; ad palmam mar-
tyrij, & uterq; perueniunt ad coronam, non
quidem eodem temporis cursu, sed anni ver-
tentis occurso. Quid igitur magnopere
argumento hoc nitamur, velut indele-
bili caractere? Est verò regula paullum
ante allata, Historicos lecturis, plures in-
ter, vna princeps, à Chronographis ipsis
præscripta, & quæ sola argumenta ab
Historicis contra Dionysium Exiguum
petita eneruare plurimum potest. Ad
argumentum tamen de euersis à Tito So-
lymis nota, Vespasianum à Nerone in
Iudæam

Judæam cum exercitu missum anno Iuliano sexagesimo quinto bellum inchoasse, confecisseque Titum filium anno Imperij Vespasiani secundo, (octavo Septembris) id est Iuliano septuagesimo, à passione Christi quadragesimo; secundum alios quadragesimo secundo. Nota deinde alios Christum natum ponere anno Iuliano quadragesimo primo, secundo, tertio, quarto, quinto; passum verò ætatis anno trigesimo (vti S. Hieronymus epistola 22. ad Eustochium) trigesimo primo, secundo, tertio, quarto, quinto, & sexto. Nota tertio, annos passionis quandoque vsurpari pro annis gratiæ à Joanne prædicatæ. His positis nihil mirum si anni quadraginta duo intercedant quibusdam inter passum DEUM, & Solyma euerfa, quod Christum vel citius, tardiusue natum assentiant, vel breviorum illi longiorumve periodum assignent: ex quibus magna oritur perturbatio. Pone, exempli gratiâ, Christum natum anno Iuliano quadragesimo tertio, adde annos triginta, &

confeceris septuaginta tres; tolle hos à
 centum quindecim Iulianis, & quadra-
 ginta duos nancisceris. Iterum, statue
 Christum natum anno Iuliano quadra-
 gesimo, junge annos vitæ triginta quin-
 que, summam septuaginta quinque sub-
 duc de centum quindecim, resi-
 duum fortieris quadraginta. Quod si
 Christus natus est anno Iuliano quadra-
 gesimo quinto, passus septuagesimo no-
 no, eversa Solyma anno centesimo deci-
 mo quinto, inter passum Christum, vr-
 bemque eversam intercesserunt solùm,
 anni triginta sex, menses quinque, dies
 quatuordecim, ut ut alij controvertant.
 At si annos gratiæ prædicatæ, id est Dio-
 nysianum trigesimum primum, (pri-
 mum à passione Domini S. Hierony-
 mo) respicias, usque ad eversa Solyma
 quadraginta annos numerabis, adeo, ut
 jure dicere potuerit, prædicareque Chri-
 stus baptizatus, *adhuc quadraginta anni, &*
Solyma subvertentur. Quicquid sit, quod
 allata argumenta omnia dubia, ut mini-
 mum, controversaque sint, nullamque
 in

inferant credendi necessitatem, adhuc-
 dum licet Dionysianis in sensu suo a-
 bundare. Facile existimem annos passio-
 nis à baptismo Christi numeratos (quod
 inde sancti Patres, cæteraque veneranda
 vetustas Christi passionem religiosè or-
 diretur) multam differentiam excitasse,
 quo ætatis anno Christus passus, an trige-
 simo? quo Iuliano divus Paulus conver-
 sus, idemque martyrio coronatus, eversa
 Solyma? vide quæstiones Chronologicas
 Henrici Philippi; quas cum evolueris,
 sententiarum pertæsus, magis quam
 prius dubitabis, mecumque censebis, sa-
 tius esse, siquidem nati passique Christi
 annum involuunt potius, quam evol-
 uunt, planiore, simplicioreque via, hoc est,
 scriptura, traditione Ecclesiastica, pleni-
 lunioque incedere. Conclusum autem,
 esto, cum Dionysius Exiguus, vir vnde-
 quaque doctissimus, post quatuor Syno-
 dos, & plerosque sanctos Patres, quos alij
 pro se statuunt, vixerit, aut illum impe-
 ritissime, & absque omni fundamento,
 ut pote non excussis majorum senten-

eius, cyclum suum instituisse, quodque
 absonum magis est, Ecclesiam impru-
 denter, neglectis videlicet Sanctorum,
 Patrum opinionibus, eundem vsque huc
 vsurpasse; aut certè concedendum, post
 euentilatas antiquorum controversias
 Dionysium Exiguum, vti neminem al-
 lium, rem acu, quod aiunt, tetigisse, prius
 neutiquam, posterius igitur est asseren-
 dum. Ne verò insignem hanc, vti cui-
 piam primâ fronte videri posset, contra
 tot, tantosque Auctores mireris auden-
 tiam, ausus est eam non obscure pridem
 ante hac doctissimus vir Dionysius Pet-
 tavius S. I. S. l. 12. c. 6. his verbis. *Ad sum-
 mam, ut huic de anno natali Christi disputa-
 tioni modum aliquem statuamus nobis ita sen-
 tiendum videtur. Sepositâ quidem Iosephi,
 Dionis, & id genus antiquiorum auctoritate
 scriptorum, communem æram hac unica
 ratione posse defendi: Christum enim natum
 tueri possumus anno Iuliano quadragesimo
 quinto, Lentulo & Pisone consulibus, eundem
 porro baptizatum asseremus anno Iuliano se-
 ptuagesimo quinto, Longino, & Quintino*

Consulibus, expleto nono ac vigesimo ætatis
 anno, ineunte tricesimo, aut si superiore fa-
 ctum id velimus, Geminis Consulibus, curren-
 te Tiberij decimo quinto, consequens erit, octo
 & viginti annis absolutis, ineunte nono ba-
 ptizatum fuisse, cum esset quasi annorum tri-
 ginta. Ita quidem communi æræ patrocinari
 possumus. Sed si Herodis, ejusq; posteriorum
 tempora ex Iosephi, ac Dionis libris adjunga-
 mus, longè aliter pronuntiandum videtur.
 Aut igitur Historicis illis fides abroganda
 erit, aut quæ ex eorum narratione concludun-
 tur, pro veris, minimeq; dubijs amplectenda,
 de qua re amplius cogitandum existimo. Ego
 porro, priusquam divum Lucam vio-
 lenter intelligam, à traditione Vete-
 rum, calculo astronomico, Ecclesia, tota-
 que Christianitate, quæ æram Diony-
 sianam hætenus vsurpavit, vel pilum
 recedam, facilè, ac nullo negotio Diony-
 sio Flavium, Ecclesiæ Dionem, Christia-
 nitati cæteros postposuero. Cumque
 hæc de natali Christi controversia stet
 intra quadragesimum primum, & qua-
 dragesimum quintum, vtrinque inclu-
 sum

sum annum Iulianum, quicquid vllus contra me argumentorum attulerit, afferet itidem contra omnes alios qui eundem secum annum non defendunt. Quare quod illi adversario suo respondebunt, ego pariter, vnaque idem respondero: imò jam respondi, siquidem pleraque, quæ huc vsque attuli, variorum invicem Chronologorum sunt responsa. Hocque est, quod causæ Dionysianæ minimè diffidam. Qui autem annum tuentur quadragesimum quartum, & ad verum propius accesserunt, vti Sallianus, &c. non admodum, quod anno vnico solùm dissentiamus, mihi adversantur, facileque, si necesse fuerit, expensis vtrinque iustius argumentis, & verisimilitudine propius inspectâ, concordabimus.

Amotis his, qui obstitisse poterant, quantum licuit, obicibus, nunc ad viam intento digito Mercurius monitor, ne quâ exerremus, est statuendus, cum primis verò paschalia præmittenda, quod cancrinam methodum, invito quamvis doctif-

doctissimo viro, non nusquam teneamus, hoc est à paschate, & anno passi D E I ad natalem ejusdem argumentemur.

Pascha igitur, seu potius phase, angeli primùm propter domos, deinde Iudæorum ex Ægypto per Erythræum pelagus in desertum Sin transitum notat. 3°. paschalem agnum: *ubi vis paremus tibi comedere pascha? & non introierunt in pratorium, ut non contaminarentur sed ut manducarent pascha.* 4°. ipsum festum, diem à decimæ quartæ lunæ vespera, ita Levitici 23°. *in mense primo, quarta decima die mensis ad vesperum phase Domini est, & quintâ decimâ die mensis hujus solennitas azymorum Domini est.* Adstipulatur Lucas, *appropinquabat dies festus azymorum, qui dicitur pascha.* 5°. totam paschalem hebdomadam. *Volens post pascha producere eum populo* 6°. C H R I S T V M Dominum verum nostrum pascha, *pascha nostrum immolatus est Christus.* Hic de quarta paschatis acceptione differimus. Ejus pridie agnum cum lactucis agrestibus divino jussu edere, tum sanguine postes

de-

delinere oportebat: nocte enim consequente intempestâ primogenita Ægypti sustulit vindex minister. Atque hinc principium ducit dies primus azymorum. Ita DEVS EXO. 12. *Et edent carnes nocte illa assas igni, Et azymos panes.* Vt pridie ac postridie rectius intelligas, diem, noctis medio discesce. Septem, an octo, dies azymorum fuerint, aliorum esto æstimatio. Exodi quidem eodem capite in hæc concepta verba præcipit DEVS: *septem dies azyma comeditis, & v. 8. Primo mense, quarta decima die mensis ad vesperam comedetis usque ad diem vigesimam primam ejusdem mensis ad vesperam* vtvt Josephus antiqq. Iudd. l. 3. c. 10. decimam quintam statuatur. Primum autem azymorum Iovis die incepisse, ex eo quoque claret, quod nocte media, decimæ quartæ diei cæsis primogenitis, orantibus, vrgentibusque Ægyptijs sexcenta millia peditum, absque parvulis, &c. sint profecta. *Reliquerunt autem Ægyptum* (ait Iosephus antiqq. Iudd. l. 2. c. 6. *mense Xanthico, lunâ quintadecimâ, anno quadringentesimo trigesimo,*

simo, postquam Abraham pater noster in Chanaanam venit. Tota igitur expeditio intra biduum stetit. Atqui iterum certum est Exodi c. 16. quintodecimo die mensis secundi; Iar nominati, postquam egressi sunt de terra Ægypti, venisse in desertum Sin, inter Elim & Sinay. Quare si decimam quartam Nisan conferas cum decima quinta Iar (existente mense lunari $29\frac{1}{2}$. dierum, vnde alternatim vnus viginti nouem, alter continet 30.) inuenies differre diebus triginta. In hac solitudine, vbi gratiæ pro libertate agi debuissent, insanè murmuratum est ab insanissima gente. Qua propter postridie, trigesimo primo, ab egressu nempe, vti c. eodem v. 7. & 8. DEVS manna pluit, addito mandato, vt sexto ab eo, qui parasceue, seu preparatio ciborum dicitur, duplum legerent, ob instans Sabbatum. Vnde liquido constat trigessimum primum ab exitu, quo DEVS manna pluit, fuisse dominicum, quod sextus ab illo parasceue foret. Hic si retro gradiaris manifestè deprehendes diem transitus
per

per pelagus Erythræum fuisse ipsissimum Veneris, ac pridie Iovis diem, vtrumque novi testamenti symbolum, ob esum agnum, & trāsitum mare; quorum prior Eucharisticū epulū, posterior ipsam à seruitute in cruce liberationē adūbrauit. Vniuersim igitur quē hodie diem Iovis vocamus, est dies esi agni, & azymorū initiū, seu proparasceue, alter deinde ac Veneris est phase ipsū, idemq; parasceue, tertius Sabbatū, quartus primus Sabbati. Quod Evangeligraphos spectat, extralitem prope est, in diem Iovis consentire prorsus omnes: Matthæus enim & Marcus nominat diem primum azymorum, Lucas *ἀυτονομα σιμῶς* diem azymorum; Ioannes, de quo dubitari posset, ante diem festum paschæ, hoc est ante Veneris diem, juxta quartam paschatis superius traditam acceptionem. Quin etiam c. 18. v. 39. ita habet, *est autem consuetudo vobis, ut unum dimittam vobis in pascha, ac* rursus c. 19. v. 31. *Judæi ergo quoniam parasceue erat, ut non remanerent in cruce corpora Sabbato.* Ex quibus liquidissimè permanat

manat Ioannem ad vnguē reliquis con-
 sonare. Vnum est, quod scrupum multis
 gratis mouet, Ioan. 18. v. 29. *erat autem ma-
 ne, & ipsi non introierunt in pratorium, ut
 non contaminarentur, sed ut manducarent
 pascha.* Quæ causa est, cur alij anticipatio-
 nem cœnæ Christo supremæ excogita-
 rint, nonnulli, vt responsi tegerent ino-
 piam, lunâ decima quartâ, & decima,
 quintâ, in vnam conflatâ, è gemino diem
 vnum fabricati sint. Breviter, plus apud
 eos valuit vnus, quàm triplex aliorum
 Euangelistarum, diui Ioannis versiculus
 malè intellectus: quod miratur Alpho-
 nus Salmeron. Sed manifesto omnes la-
 borant indecoro: decima quartâ enim
 die, id est lunâ decima quarta (quod
 luna & mensis idem sit, Ecclesiastici 43°.)
 ad vesperam oportuit pascha edere, deci-
 ma quintâ verò est Christus cruci suffi-
 xus Areopagitâ teste oculato, Augustino,
 Beda etcat^{is}. Decima quartâ igitur, id est
 feriâ quintâ agnus esus est ex lege, contra
 vel præter legem Profabbato; teste diuo
 Chrysofostomo in Matth. tomo 2. hom^a. 85.

vbi ait. *Petrus autem sequebatur, & intrauit
 videre finem : cur autem ipsum eò duxe-
 runt? Ibi omnes erant cōgregati, & omni con-
 silio Pontificum res gerebatur. Idcirco ad eum
 omnes conveniunt, qui illo anno summum
 Pontificatum obtinebat: vbi pernoctarunt vi-
 gilantes, adeò ut pascha ea nocte comedere
 neglexerint. Mane autem factò non intra-
 runt in prætorium, ut Ioannes inquit, ut non
 contaminarentur, sed ut manducarent pa-
 scha. Vnde liquido patet, cupiditate interfi-
 ciendi Christum prævaricatos fuisse, ac alia
 die pascha comedisse: non enim Christus, sed il-
 li audacissimi homines, & mille transgreden-
 tes legis præcepta, quoniam ita inflammati
 erant, & sæpe conati capere ipsum, nihil facere
 potuerunt, ex insperato nacti quod cupiebant,
 tempus paschæ transposuerunt, ut ardentes
 cæde animos explerent. Demus igitur cum
 Chrysostomo Phariseos feria sexta ad ve-
 speram id egisse. Et quod verò nefas, Iu-
 dæos, qui hominum innocentissimum
 præcipuo, summoque festo perdere, vi-
 taque penitus exuere conscientia non
 duxerunt, esum agni, dum scelus confi-
 cerent,*

cerent distulisse) nempe & culicem, & camelum glutiebant. Nonne ipsi illi, qui praecepta divina observare inter primos debuerant, mandatum Dei suis traditis postposuere Matth. 5. Marc. 7? Et si adeo, ut quis velit, ad legem vivere, quorsum pertinet severissima increpatio Matth. 3° insinuavit etiam dilationem Ioannes, non laudavit. Imò postridie agnum edere sacerdotes potuisse probat Ægidius Bucherius ex 2. paralipomenō c. 35. quod in noctem usque interpediti sibi sacerdotibus filijs Aaron, novissimis, post cæsas videlicet ducenas quinquagenas quinas millenas & sexcenas hostias, parârunt, teste Josepho l. 2. excidij c. 13. latino, Græco 14°. quando instante azymorum festo Cestio Syriæ præside Ierosolyma subeunte tres myriades hominum comparuere. Autumo ego sanè Iudæos non fuisse alligatos ad punctum primoprimum lunæ decimæ quartæ mathematicum: neque enim possibile observatu civicam agentibus id fuit, sed quod lunatio sit duplex, Astronomica & popularis, à prima lunæ

lunæ comparitione deducta, quæ Astro-
 nomicam triduo quandoque sequitur,
 potuisse vtrâvis edere, modo lunam de-
 cimam quartam Astronomicam vulga-
 tiorem ne præverterent. In quo populari
 plenilunio præsertim locum meretur
 narratio Flaviana de observatæ neome-
 niæ in monte spectaculo, ac dimissis qua-
 quaversum per Iudeam nuntijs, quò cun-
 ctis significaretur, cum facilè cognitu fo-
 ret, præcipuè doctioribus, ex officio id
 curantibus, quantum sole in principio
 dodecatemorij existente differrent po-
 pulare & Astronomicum interlunia, tum
 ex ipsis Astronomiæ fontibus, tum obser-
 vatione, apparitioneque lunæ (aut cyclo
 fortè aliquo) quando esset luna decima,
 quarta celebranda, non tam scrupulosè,
 quam civiliter, vt hoc quoque jure po-
 tuerint Pharisæi in parasceves vesperam
 agni esum distulisse. Dixi cyclo fortè ali-
 quo, observatione, apparitioneque lunæ.
 Incredibile enim mihi videtur Iudæos in
 summo festo, religiosissimè celebrando,
 cyclo aliquo (tantùm) constanterque er-
 roneo

roneo vsos, imò vix non dubito, an aliquo? Quicquid videlicet ex Anatolio, Cyrillo Alexãdrino, Beda etcat^{is} pro cyclo hoc quidam afferunt, suspicio est, nō liquida veritas: ex nullo quippe clarè constat Iudæos Christi Domini ætate, atque antea, tali cyclo vsos. Quis enim illum, & quando condidit? Scaliger l. 7. de emend. temp. parum probat. Computum illum Gamalielis esse facile asseritur, vnaque facile negatur. Deinde auctores citati loquuntur de cyclis post Christum vsurpatis, ad Christum sursum vsque, vltraque accommodabilibus; sed ij vti post Christum errare potuerunt, ita possunt tempore Christi erroneum pascha exhibere, non sequitur tamen posterioribus cyclis Iudæos ætate Christi vsos. 3°. Epiphanius præsertim loquitur de Iudæis sui temporis, apud quos omnia, vti etiam nunc, perturbata. 4°. esto vsos, negari adhuc potest, vsos erroneo, præsertim si neomenias, vti par erat, observabant. Quid si etiam Pharisei, &c. solito fuerint accuratiores in lunæ perscrutatione

tempore prædicationis Christi, ne accedat
 in rebus divinis rei ad populum agerentur,
 quod aliàs & literatum esse nosset, &
 legis observantem, facta verò perperam
 acriter insectari: probabile equidem eos
 sollicitius egisse, quàm solerent. 5°. Quia
 totum hoc à cyclo argumentum eò con-
 ductum est, ut annum passî Christi alium
 quam Dionysianum statuat. 6°. quia
 omnes hæ suspiciones nihil efficiunt
 contra Dionysium, Doctorem Areopa-
 gitam, testem oculatum; cujus auctoritas
 observationis *ἀπίστεια*, & posteris trans-
 mittendi studium, si affectum erga sen-
 tentias seponamus (vnus enim hic prior
 est cæteris omnibus, ut pote Christo syn-
 chronus) facilè omnia reliqua probabilia
 euertit argumenta, vel maximè quod il-
 la ipsa secum pugnent, totque contrarias
 opiniones hæctenus excitarint. Affatim
 hic est mirari, omnes desertis duobus
 Dionysijs, Exiguo & Areopagita, sibi in-
 vicem assentientibus, Historicorum, cy-
 clorumque ambagibus se induisse. Indu-
 bitatum putem primitùs, cum populus
 vnà

vnà esset plurimum, & libertas à servitu-
 te Ægyptiaca in omnium memoria re-
 center adhuc floreret, multoque deinde
 tempore legem de luna decima quarta
 sanctè, severiterque observatam, & si
 quis diem illum neglexisset, in alteram
 lunationem reiectum: postea verò, vti
 fieri amat in plurimis, quod auctissimus
 populus in promissa terra per civitates,
 oppida, & vico tributus ageret, minùs
 accuratè vsurpatam, populari lunatione
 in vsum adscitâ, vti ex Josepho est mani-
 festum, & occupatio sacerdotum 2. para-
 lip. postulat. lunam tamen decimam
 quartam principe semper loco habitam;
 quique severiùs, & magis ad legem viue-
 rent (inter quos primus Salvator CHRIS-
 TVS, vt impleret omnem iustitiam) eâ-
 dem agnum edisse. Amplius; dum in hâc
 incumbo quæstionem, ex Iudæo intelligo
 (objeceram non ita pridem Iudæis Vien-
 nensibus anno millesimo sexcentesimo
 trigesimo nono, in celebrando phase
 diem vnum aberrasse, nec mihi satis, li-
 cet plures rudes, vt solent, Rabbinicon-

fluxissent, ad rhombum dixerant) Iudæos primitus quidem lunam decimam quartam accuratè observasse, postea verò cum lunæ cursum minùs assequerentur pluri-
mi, duos dies assumpsisse, quorum vtro liberet, liceret pascha edere. Hasce varias cogitationes meas inopinato cõfirmavit Dionysius Pettavius in animadversis Epi-
phanianis; posteriùs, quàm par erat, à me visis; idque ex Mose Maimonis F. p. 1^a. Jad. rr. de Kiddusch Hakkodesch, & glossâ; vbi ait. *Duplex in Hebræorum com-
mentarijs civilis annivatio traditur; 1^a. stan-
te adhuc templo usitata fuit, qua Neomenias ex phasi indicebant, quod in hunc modum fiebat. Erat apud Iudæos synedrion, penes quod constituendarum neomeniarum potestas resi-
debat, quam determinationem vocant. Huiusmodi synedria in Palaestina plura cum es-
sent, præcipuum erat Ierosolymis, à quo cate-
ra penderent. Sed eversa vrbe quamdiu Iu-
dæi synedrion in Palaestina habuere, penes il-
lud jus omne fuit, usque ad interitum Sapi-
entum Misne, Anno CHRISTI 150. & Sapien-
tium*

tum Gemaræ anno Christi 500. Proinde quibus
 ijs sæculis vixere Iudei determinatione Isra-
 elitica terræ utebantur. Toto igitur illo tem-
 pore ex phasi atque ex Israelitici confessus
 præscripto neomenias ordinabant, quarum
 quidem constituendarum ea disciplina fuit.
 Veros & accuratos lunæ motus ex
 Astronomicis tabulis confessus ille dili-
 gentissimè scrutabatur, explorabatq; num
 luna suo tempore videndam se præberet, ni-
 mirum 30ma. nocte, ut in eam phasis incide-
 ret, siue prima accensio. Ac si intuendæ illius
 copiam fore cognoscerent, speculatores appo-
 nebant, qui statim ac nascentem lunam pro-
 spexerant, concilio renunciabant. Sed in te-
 stium delectu morosâ ac superstitiosâ dili-
 gentiâ opus erat, quam aliquot capitibus
 Thalmudici Auctores explicant. Vbi de vi-
 sione convenerat, tum legati passim dimitte-
 bantur qui futuram Neomeniam denuntia-
 rent. Quod si 30mo. die testis nullus ac specu-
 lator affuisset 31°. Neomeniam definiebant.
 - - - deinde qui procul ab eo loco, ubi
 confessus erat, habitabant, ut eò legati tam

citò aspirare non possent, biduo festas neomenias agebant, quod incerti essent, quis nam dies à Concilio definitus esset. Atque hoc hodieque illi Iudæi faciunt, qui extra Iudæa fines agunt. Post hæc alteram formam refert, ac demum ita cōcludit. Hæ sunt anni apud Thalmudicos Scriptores formæ, descriptionesq; duæ, quarum prior Christi temporibus ex illorum opinione congruit, posterior longè postea recepta est. Unde infero, cum ratio prior tempore Christi vsitata, sit penitus Astronomica, calculo nitatur, & observatione, pascha celebratum anno Passi DEI calculo Astronomico rectissimè colligi, atque ipsâ vt inferius vtrumq; ostendam, observatione, quicquid iratâ Vraniâ causentur alij.

Dices ex eodem R. Mose, Ben Maimon, c. 3. tr. eodem § xv. & xv i. inconstantem, & mutabilem fuisse neomeniarum definitionem CHRISTI ætate; atque adeo incertum an Christus lunâ xiv^a. cænarit: ait enim, Rabbinus². *Postquam Synedrium toto die tricesimo consedit, neque testis ullus advenit, summo diluculo*

culo surgunt, & mensem intercalant, quem-
 admodum in hoc capite declaravimus. Quod
 si post quartum quintumve diem longinquè
 testes accedant, ac se lunam suo tempore pro-
 spexisse confirment, hoc est tricesima nocte;
 imò verò etiam si sub finem mensis adveni-
 ant, primum quidem magnum illis terrorem
 obijciunt, & interrogationibus lacesunt, ac
 morosius interrogando fatigant, & illorum
 testimonium scrupulosius examinant, atq; in
 omnes se partes versant, quo novam illam
 sanctificationem declinent, postquam semel
 intercalatum est. Verùm si testes illi in te-
 stimonio suo constantes fuerint, idq; verum
 omnino deprehensum fuerit; sed & ipsi testes
 noti ac prudentes sint; ac deniq; rite & ut par
 est, exploratum illorum testimonium fuerit,
 de integro neomeniam definiunt, ac mensem
 illum retexentes à tricesimo die superioris
 computare dies illius incipiunt, quandoqui-
 dem sua in nocte luna conspecta est. Respon-
 deo, primò hinc confici multo maximè,
 lunam 14^m. eâ tempestate justissimè ob-
 servatam; quod, si quidem neomeniam
 malè definiissent, tam accuratè, tam sol-
 licitè,

licitè, sancteque corrigerent, ne in plenilunium redundaret, sed exactissimè celebraretur: nam errorem illum raro, aut vix vnquam intervenisse Judæorum testata in hac causâ probat diligentia: anno autem passi DEI intercessisse, est ultimæ infimæque notæ suspicio. Adhuc igitur Servator DEVS lunâ XIV. cœnavit, XV^a. passus est. Sed, amabò, quorsum tãto opere eliminare Chronologi conãtur Christiani lunã cœnæ Dominicæ XI^{v^a} an vt lunã civilem XIV. hoc est quod liberticam constituent? ac per annos quinque impunè vagari possint, Natali Passionique Christi constituendæ? Verum enim verò hoc non est tam veritatem indagare, quàm portam erroribus aperire. Dixi, ac semper liberè dicam; luna civilis XIV^a. veritatem in retia non cogit, sed e-uadendi laxat facultatem; vnde veritas in casu isto Chronologico nunquam comprehendetur. per lunam civilem decimam quartam, comprehendetur. autem per lunam, vt ita dicam, astronomicam XIV. ex tabulis cum synedrio indagatam.

dagatam. Nam Iudæos etiam post resurrectionem CHRISTI ad obsidionem, usque pascha accuratè celebrasse constare potest ex Iosepho de bello Jud^o. l. 6. c. 4. vbi ait *azymorumq; instante die, qui est Aprilis quartus decimus, &c.* Accidit id año æræ vulgaris 70mo. E literâ, epactâ ✱. Vnde luna XIV^a. in Apriles idus incidit, ac primus azymorum in 18. Kal. Maias. Rectè igitur Judæi anno vulgari 70mo. phase suum celebrarunt. Si civilem hanc esse putationem ais, accipe anno CHRISTI completo 69°. Aprilis die Astronomica 12^a. hoc est civili tertiadecima, medium, ☾ à ☉ motum sub ipsum meridiem,

S	o	/	//
—	—	—	—
5	21	28	36

Inceperat igitur jam luna XI V^a. atq; ab oppositione media

8 32

tantùm aberat. Itaque ex Astronomica etiam putatione pascha illud celebratũ est. Verùm quid opus tot ambagibus? eum latè constet Iudæos agni esum trajicere solitos in diem alium? Ita Rupert⁹

Tuitien-

Tuitiensis l. 10. de gloria & honore filij hominis. Traditiones plurimas inquit, quas seniores Iudeorum superstatuerant traditionibus DEI, istud quoque statuerant, ut si diem ante Sabbatum, quem sextam feriam dicimus, contingeret esse quintam decimam mensis, non celebraretur solennitas, sed differretur in diem sequentem Sabbati, difficile & incommodum dicentes duo Sabbata continuare, id est duobus diebus vacare ab omni opere, multas ob causas, quarum ex precipuis una erat, quod cadauera nonnunquam usq; in quartam diem insepulta fatoris molestiam generarent. Traditio hæc cognita magnam soluit questionem ei, qui fortè dicat, cum Iudæi quartodecimo die ad vesperam pascha celebrando agnum comedissent, & sequenti die, quoniam quinta decima erat, solennitatem celebrare, & secundum legem vacare debuissent, quomodo illis iudicia tractare licuit, quibus tunc totum diem insumpserunt in condemnatione domini, & eorum quos cum illo crucifixerunt, Hanc inquam questionem cognitio citò soluit illius jam dictæ traditionis: quia traditum illis fuerat differre solennitatem, cum venisset ante

Sabbatum legale quinta decima die mensis,
& pro duobus Sabbatis vnum celebrare.
Sabbatum magnum solennitate duplici. Vnde
cum dixisset Euangelista, Iudæi ergo; quoniam
parasceue erat, vt non remaneret in cruce
corpora Sabbato, causam istam subjungit:
erat enim magnus dies ille Sabbati. Vides
hîc, vti Rupertus docet, non solùm traje-
cisse Judæos primum azymorum in Sab-
batum, sed etiam Veneris diem fuisse
diem decimam quintam. Hinc collige
hujus trajectionis, nō esse veram causam,
quam recitat R. Moses Ben Maimon c. 7.
Kiddusch Hakkodesch, quasi Iudæi reli-
cto computo veri loci solis ac lunæ me-
dios eorundem motus assumpserint, sed
potius binum festum, cadavera, &c. Cum
autem dicitur agni esum trajectum in
Sabbatum, intellige more Iudæis aliàs
consueto, hoc est in vesperam Sabbatum
antecedentem, vt ipse dies Sabbatinus
primus euaderet azymorum. Confirmat
hoc idem Paulus Burgensis, Hebræus,
Hebraicarumque literarum peritissi-
mus, in additionibus ad c. 26. Matthæi,
libro

libro magnæ auctoritatis apud Hebræos, vulgo Sederholam cognominato. In eo ita habes, & sanxerunt, ordinaueruntque statutum perpetuum, & traditum est in manibus Eliezer, qui reliquis omnibus maior erat. Et is ordinavit diem sortium non observari secundo, quarto, septimo hebdomadæ die, neque pascha secundo, quarto, sexto, neque diem retentionis, tertio, quinto, septimo, neque principium anni secundo, quarto, sexto, neque diem expiationis, primo, tertio, sexto, in eternum. Imò, quod peius est, feriam quintam penitus à paschate excluderunt. Ita Gamaliel (si tamen is liber Gamalielis est, & non alicujus alius Judæi) magister divi Pauli, ipsiusque CHRISTI Domini discipulus libro de solis & lunæ motibus, ut à Rabbinis citatur. Statuerunt Doctores & Patres nostri neomenias & festa in tempore convenienti, ne Sabbati honor minuatur, aut alia præcepta violentur. Statuerunt itaque anni neomeniam nunquam feriâ prima, feriâ quarta, quinta, sexta posse contingere. Festum expiationis nunquam feriâ prima, feriâ tertia, neque feriâ sextâ. Pascha verò

*nunquam feria secunda, feriâ quinta, sexta
observari. Accinit his omnibus Baptista
Mantuanus l. 2. fastorum.*

*At non prætereo, Christi quo tempore passi
Hæc extra depulsa suam solennia lucem
Misit in auroram demens Judæa sequentem.
Nam quoties Triuia sidus mutabile festa
In Veneris fert ista diem, Synagoga propinquã
Traijcit in lucem, ne festa sequentia turbet.*

Hæc tamen in Phariseorum gratiam dicta, non ita velim accipi, vt lunã ἀμ-
φικυερῶς crucifixum asseram CHRISTVM dominum, aut plenilunium populare in lunam vigesimam quintam extēdam: id enim nimium esset omnino, & diuo Arcopagitæ penitus adversum. Satis est, potuisse Phariseos inter decimam, quartam & decimam sextam, dubiam, quasi lunam licentiã suã agnum edere. Quapropter vt scrupum eximamus omnino omnem, ajo, si luna die vnâ serius apparuit, quã novilunium aut medium aut verum sit celebratum, plenilunium itidem apparens celebratum esse die vnâ posterius & vero, & medio pleni-

L lunio,

Iunio, quod hoc ab illo ciuilitate censeatur: atqui anno passi CHRISTI id contingit, ergo. Major est manifesta, minor omisso longiore calculo, ita declaratur. Anno Christi completo trigesimo tertio, die Martij septima, itidem completâ

H. pri. sec.

3. 2 34

accidit plenilunium medium, quo tempore fuit

Sig. grad. pri. sec.

	Sig.	grad.	pri.	sec.
Medius Solis - - -	II	13	17	25
Centri - - - - -	0	3	59	1
Apogæum verum - -	2	5	26	17
Anomalia solis - - -	3	7	51	8
Prosthæresis - - - -	2	22	4 ^I	
Verus abæquinoctio. medio				
☉ & ☾ motus	II	15	40	6
Abæquinoctio vero ☉ & ☾	II	15	14	54
Lunæ à Sole medius -	0	0	0	0
Latitudinis medius -	8	25	13	25
Latitudo austrina - -	-	-	25	2
Nodus - - - - -	II	20	0	29

Antiquitùs etiam receptum; lunam, cum XII. grad. à sole abest, primū apparere, tri-
duo

fol. 102. & 103.

duo quandoque post synodum, quandoque biduo, vno solùm quandoque die. Causam esse diversam eclipticæ ad horizontem obliquitatem, lunæ latitudinem aliam atque aliam, diversam motus veri accelerationem. Ob primam tardiùs Boreis, citius minùs Boreis, atque adeò Iudæis quàm nobis; ob secundam citius in limitibus, præsertim Boreo, quàm nodis, videtur; ob tertiam in neomenijs velocior est, quàm plenilunio, intercessionem majorum illic, quàm hic prostaphæreseon. Accedit diversa lunæ ad solem habitudo: solem namque apogæum antea, quam perigæum assequitur. Sed hæc causa est lunæ extranea, allatisque minoris momenti, majoris illæ: vbi enim omnes tres concurrunt, lunam primo statim ab syzygijs die mundo præstant aspectabilem; atqui hic omnes ferè tres concurrunt, ergo. Esto enim meridianus $QLRZ$, axis mundi IS , horizontis occidentalis dimidium QAR , polus eclipticæ K , æquator OV cum parallelis vtrinque, ecliptica YFM , lunæ orbita

Z E L, Sol in α , paralleli & eclipticæ interfectione, luna in E, nodus euehens in F. Tendat porro sol vna die ex α in C pr. sec. gr. pr. sec.

59 8 &c. Luna ex E per F in H 12 11 26 manifestum est, quod sol emerfioni lunæ non adimat plus vno gradu, damnum, verò hoc facile compenſet lunæ velocioris, vti perigææ, proſtaphærefis. Adde, lunam vltra attollentem nodum proſectam in Boream vergere, & quæ pridie in E finitore ſolaribus prope radijs latebat immerſa, poſtridie in H futuram: cumque ſol primi mobilis conuolutione parallelo C δ ſub horizontem deſcenderit, lunam eodem temporis ſpatio parallelum H β , parallelo δ C longè maiorem motu raptûs nunquam confeſturam, ſed multum ſupra finitorem fulſuram novellam Iunonem, vno die poſteriori interlunio. Potuit igitur CHRISTVS decima tertiâ apparente, verâ decima quarta, potuere Phariſæi decimâ quartâ apparente, verâ quintadecimâ agnum ediſſe.

Dices

Dices, Judæi CHRISTVM capturi exierunt cum laternis & facibus, Joannis 18°. ergo non fuit plenilunium, aliàs lunâ ultra horizontem euectâ facibus vespere æquinoctiali non eguissent. Respondeo etiam ad lunam faces majoris cautelæ gratiâ adhibitas, præsertim in promiscua militum & Apostolorum turba, vbi à duodecim personis metuiffe poterant Pharisæi. Diuus Petrus sanè vnus contra omnes ausus est. Quare si vi ageretur, ne amicum pro inimico ferirent, tædis opus habebant. Respondeo secundò, tametsi constaret Iudæ locus in quem aliàs oratum concederet Saluator, & illuc profectum probabiliter conijceret, non constabat tamen certò & Iudæ, & Iudæis, sub dio, an tecto, valle an cliuo, in nemore, an extra negotium conficiendum foret. Respondeo 3°. jam antea per medias turbas ijsse, seque invisibilem etiam de die facere posse nôrant, quare faces nocte adhibendas arbitrati sunt cæci, & duces cæcorum: quasi qui in meridie invisibilem se facere posset, non posset ad faces: præ-

monuit tamen sollicitus proditor, *ducite illum cautè*, hoc est, cautelam omnem, mediaque adhibere; faces, arma; ne si elabatur, &c. vos ego videar fefellisse. Respondeo 4°. teste Iosepho de bello Iudaeico l. 6. c. 3. qua in parte mons, qui appellatur Elæon, contra civitatem ab oriente situs est, alta interiacente valle discescitur, cui nomen est Cedron, protenditurque, ac ultra Olivetanum collem circumflectitur. Ob domuum igitur fastigia, quæ plateas; ob montes, qui valles inumbant, etiam totâ lucente luna, aliasque plures ob causas, verbi gratia, ne vnum pro alio, Jacobum fratrem Domini, pro ipso Domino, CHRISTO perquam similem Iudas oscularetur, Judæi caperent; aut cum illum non solum futurorum præscium, sed & cogitationum humanarum inspiciem optimè tenerent, latebras in periculo quæsiturum suspicarentur, faces in omnem euentum vsurparunt, *Principes sacerdotum* maximè, *Magistratus templi,* & *Seniores* Luc. 22°. nocturnæ, confragosæque viæ vix multum assueti, &c.

Tandem quod faces adhibuerint, nō arguit lunā decimam quartā nō fuisse, sed probabilius cœlum nubibus obductum. Satis, opinor, his, leuiusculo argumento, Jam rite atq; ordine digestis omnibus.

Dico primo, CHRISTVS baptismo tinctus est ad Jordanis fluentia, anno ætatis, vnaque Dionysiano incunte trigesimo ~~quinto~~, Tiberiano, si à Kalendis Ianuarijs putes, completo decimo quinto, deque sextodecimo elapsis diebus solummodo quinque, vt proinde non fuerit operæ pretium Lucæ, Historicorum more rotundo numero contento, dierum meminisse, hoc est, propter eosdem quinos dies decimum sextum nominare. Est Euangelistæ citati 2. c. & ipse IESVS erat incipiens quasi annorum triginta. versioni vulgatæ ad vnguem consentit Vatablus; & Græcus textus καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησὺς ἦν ὡσεὶ ἐτῶν τεράκοντα ἀρχόμενος, ὧν ὡς ἐνομίζετο ἦος Ἰωσήφ omnino euincit: contra planissimam enim Euangelistæ mentem esset diastolen ante ὧν expungere, aut in ἀρχόμενος α in ε permutare:

nimum videlicet licere faceret Grammaticis in scripturam. At *ly* quasi obstat, inquis, anno trigesimo; nihil inquam omnino, tum quia *ly* quasi exest in Græcis quibusdam codicibus, ad planum Euangelistæ sensum minus necessarium, ut pote sine quo rectè intelligi potest, tum quia *vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à patre. Joân. 1.* cum fide constet, unicum esse in trinitate filiū. *Et adspicient ad me, quem confixerunt, & plangent eum planctu quasi super unigenitum, & dolebunt super eum, ut doleri solet in morte primogeniti, Zach. 12.* cum, qui in tempore est matris virginis primogenitus, idem sit unigenitus in æternitate, non quasi, sed reapse unigenitus patris, atque adeò non quasi super unigenitum, sed super unigenitum dolendum. *Conturbata sunt castra, & accidit, quasi miraculum à Deo, 1. Reg. c. 14.* quod ibidem paulùm antea, non quasi, sed miraculum absolute vocat scriptura; *& factum est miraculum in castris, & per agros. Mansit autem Maria cum illa, quasi mensibus tribus.*

bus, probabile vsq; ad natum Baptistam, ut nati sui futurum præcursores coram exultantem videret, beneque precaretur. Quis ignorat autem à vigesima quinta Martij (*exurgens enim Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione*, statim videlicet ab accepta per angelum salute) ad vigesimam quartam Iunii intercedere menses lunares, Judæis vsuales, amplius tres. Et sexto mensi, quando *verbum caro factum est* junctos tres, nonum, adeoque natalem Joannis conficere? Nihil igitur ly quasi demit: nam, & *sic quasi per ignem*, 1. Corinth. 3°. cum nemo nisi heterodoxus flammam purgantes negare possit. Si Græciffare placet, vide Scal. l. 6. emend. tempo: & Pet-tavium contra Scaligerum in animad-versis ad Epiphanium, sed dubius magis recedes à grammatica illa, quanquam omnino docta disputatione. Est hæc eadem de ætate baptizati Salvatoris sententia Gregorij Nazianzeni orat. 39. in sanctum baptisma: inquit enim *sed Christus cum tricesimum ageret annum baptiza-*

zur, & hoc cum DEVS esset, &c. est Hesychie in c. 27^m. Levit. Vide quemadmodum nec legislator ignoravit temperamentum, quod Christus in nostra vita & conversatione fecit, nec Evangelista numerum habentem temperamentum ignoravit. Propter quod eum non plenorum triginta annorum venisse ait ad baptismum, ait enim, & ipse JESVS erat incipiens quasi annorum triginta. Est Irenæi l. 2. c. 39. Triginta quidem annorum existens cum veniret ad baptismum, deinde Magistratam perfectam habens venit Hierusalem, &c. pauloque infra non habuisse plene triginta annos propter verba Lucæ, & ipse JESVS erat incipiens quasi annorum triginta. Est hæc eadem sententia omnium qui docent trigesimo ætatis anno CHRISTVM baptizatum: communis enim usus obtinuit annum labentem numerare. Est inter cæteros Tertulliani, Onuphrij, Sigonij in Seu; Sulpitium, Pererij in Daniele, Baradij, Lyrani, Cajetani, Hugonis Cardinalis, Carthusiani, Clari, Genebrardi, Marianæ, Toleti, Toftati, divi Thomæ & Soarij in 3. p. 10. 2. dispu-

sputat: 26. sect. 2. Est antiqui Ritualis,
 quod ordinem Romanum vocant: asserit enim Christum expletis quasi tri-
 ginta annorum curriculis baptizatum. Est demum divi Ignatij ad Trallianos:
 necdum enim Spondanus, seu quisquis alius est super, ex Ignatianis verbis *καὶ*
τρῆς δεκάδας ἐτῶν πολυλευσάμενος ἐβα-
πτίσθη ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου euicit tres completas
 decades: siue enim aoristū illum à *πολέω*
 deducas, quod minimè concesserim; seu
 melius à *πολιτεύομαι*, sensum alium non
 effeceris, quàm si verba verbis, sensum
 reddas sensui, tres decadas annorum qui
 egit, idq; juxta priorem vocis originem,
 necdum concessam, tertiæ decadis an-
 num vltimum completum necessariò
 non inferrentem, cum sæpius, vt supe-
 rius enotatum est, completa pro in-
 completis capiantur, potissimùm vbi
 non anni, sed annorū decades, largiore
 numerandi methodo recensentur; vt de-
 cas vltima ob exiguum defectum deca-
 dis titulo privari non debuerit: aoristi
 quoque non solùm præteriti, sed etiam
 præ-

præsentis, & futuri significationem habeant, quemadmodum notissimum est Grammaticis. Quod si ab altera voce arguas, ob plurium copiam significatorum longè minus effeceris. Neque credo voluisse divum Martyrem spiritualia potius quàm chronologica Trallianis perscribentem annos mathematicè & ad punctum completos consignare, quandoquidem perinde ad propositum illi faceret annus trigessimus seu completus, seu incompletus. Hunc eundem locum Ignatianum ita refert Alphonsus Salmeron ex vetusto interprete. *Christus triginta annos agens baptizatus est à Joanne in veritate, & non in phantasmate, & tribus annis predicavit Evangelium.* Omnino post baptismum enim jejunavit, inde Apostolos vocavit, ac tum in vulgus prædicaturus prodijt, quartoq; demum anno passus est. Salmeroni assentitur Adamus Conzen commentar. in 3. Lucae caput quæstione 2^a. contra Baronium, textum Ignatianum de expletis tribus decadi-
bus interpretantem: *nam primò particula,*
verè,

*verè; non est in Græco - - verti igitur ad
 verbum debuit, cum tres decades annorum
 vixisset, quod rectè intelligere factum possu-
 mus, etsi nondum tertiam decadem penitus
 explevit: non enim est in Ignatio verbum
 explendi, quo unico Baronius utitur. & si es-
 set, posset aliter exponi; ut illa verba Lucae
 2°. postquam consummati sunt dies octo. Ha-
 ctenus Conzen. Vide quæ circa hunc lo-
 cum Ignatianum differit Dionys. Petta-
 vius in animadversis ad Epiphanium.
 Ac inter inter cætera, quando ait, o-
 mnium, quæ superiori capite disseruimus, eò
 summa redit, ut si quis Dionysianam æram
 ac communem tueri velit, necessario hæc af-
 firmare debeat; 1^m. eius initium anno 46°.
 cepisse C. Casare & Paulo Coss. ac si proximè
 ante principium æræ natum esse x^m. existi-
 met, id anno Juliano 45°. tribuendum
 Coss. Corn. Lentulo & Calpurnio Pisone.
 Deinde Christum annos natum novem &
 viginti ad baptismum accessisse anno Tiberij
 16°. Vinicio & Longino Coss. ineunte tri-
 cesimo. Hac una ratione biennij metachronis-
 mus ille devitari potest, quem Scaliger, eiusq;
 secta-*

sectatores obijciunt. Compendium hoc est meæ sententiæ; quòd si prius in has animadversiones incidissem, brevius multa, quam feci, præstitissem: multum enim me principio statim morabatur. tot Historicorū auctoritas, vnde nō pauca adversus illos necessario coëgi. Omnibus his suffragatur Jacobus Salianus ad annū Christi trigesimū. Probatur conclusio. Princeps scripturam interpretandi est regula, vt quoties textum ad literam, ac, vti jacet, sine manifesto absurdo potes, debeas intelligere; sed si hic trigesimum ineuntem annum accipias, nullum manifestum absurdum committes, ergo: Major probatur: nisi enim regulam hanc observes, trecentas in sacris litteris hæreses formabis. Vtque silentio convoluam plurima, licentiâ ista, lubentiaq; tuâ fabricato, quale voles, absurdo, creatum in principio cœlum ac terram pernegabis. Minor clara est: quid enim abseni? annos quatuor incompletos CHRISTVM prædicasse, quinque requiri paschata.
respon-

respondeo non esse arduum quinum pascha assignare: inter enim baptismum & nuptias in Cana Galilææ, quæ anno dirimuntur, intercessit vnum, nisi annum illum paschate suo contra jus prives; si, vt Evangelio probetur velis, respondebit Joannes, *sunt & alia multa quæ fecit Iesus, &c.* neq; enim literis sunt omnia exarata. Argumento fit, quod à baptismo ad nuptias vsque, anno integerrimo, conotatum sit aliud nihil, quàm jejunium in deserto, & conscriptio Apostolorum, longè tamen plura gesta esse, quorum nemo meminit, sit extra controversiam. Sed ais, Ioanne teste i. c. aliquo die Christus baptizatus est, *altera die iterum stabat Ioannes, &c. & die tertia nuptia factæ sunt,* Joan. 2. ergo triduum intra Christus baptizatus est, duo allecti discipuli, nuptiæ celebratæ, neutiquam igitur annus interstitit baptismum inter ac nuptias. At hoc est contra sensum Ecclesiæ, quæ adorationem Magorum, baptismum, ac nuptias vna die locat hymno; adorationem quidem,

*Ibant Magi, quam viderant
Stellam sequentes præuiam:
Lumen requirunt lumine,
DEVM fatentur munere.*

baptismum verò,

*Lauacra puri gurgitis
Cælestis agnus attigit.
Peccata quæ non detulit,
Nos abluendo sustulit*

nuptias demum,

*Nouum genus potentie!
Aqua rubescunt hydræ.
Vinumq; iussa fundere
Mutauit vnda originem:*

geminâ deinde antiphonâ, primâ. *Hodie cælesti sponso junctâ est Ecclesia quoniam in Iordane lauit Christus ejus crimina: currunt cum muneribus Magi ad regales nuptias, & ex aqua factò vino letantur conuiuæ. Alterâ verò, Tribus miraculis ornatum diem sanctum colimus: hodie stella magos duxit ad præsepium: hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias: hodie in Iordane à Iohanne Christus baptizari voluit, ut saluaret nos. Idque totum ex vetustissima traditione.*

tione, vnde enim aliàs? deinde inter ba-
 ptismum, & vocationem duorum Apo-
 stolorum quadragesima intercessit: ete-
 nim *statim spiritus expulit eum in desertum*,
 quomodo igitur altera die vocati Apo-
 stoli? 3°. post baptismū Christi vno dierū
 peractū: post *altera autem die*, sequitur, *in*
crastinum autē voluit exire, id est sequenti
 die, dum in Galilæam iter instituit, offen-
 dit Philippum in via. Post hæc itaque o-
 mnia, ipsamq; adeò primam Christianā
 quadragesimam, vocationem Apostolo-
 rum, &c. *die tertia nuptia factæ sunt in Ca-*
na Galilææ, quò vt attingeret, tempus,
 credo, aliquod intercessit, præsertim,
 si cum omnibus, minimū plerisque,
 discipulis comparuit; & *crediderunt in*
eum discipuli eius, Joan. 2. quos omnes
 Joa. primo non conscripserat, sed duos
 tantū inuitarāt, apud omnes tamen
 miraculo primo suo fidem sibi facere
 statuerat. Vide rei seriem. Cū Ioannes
 baptizaret in Bethania trans Jordanem
 Joan. 1. Bethabaram appellat Adricho-
 mius, ex Epiphanio puto contra Alogia.

nos; venit JESVS à Galilæa in Jordā-
nem ad Ioannem Matth. 3. à Nazareth
Galilææ Mar. 1. an in Bethaniam trans
Jordanem, incertum: Adrichomius enim
ex mente Ecclesiæ, & loco etiam hodie
peregrinis celebri, Christum Dominum
non longè ab Iordanis in Asphaltiten se
exonerantis ostijs baptizatum arbitra-
tur: non equidem in Aenon ad Salim,
Joan. 3. quod ea posterius contigisse ex
textu euincitur. A baptismo statim
apertis coelis testimonium accipit, in ere-
mum jejunatum concedit, tum in Ga-
lilæam testibus Euangelijs omnibus post
incarceratum Ioannem, Apostolos con-
scripturus mouit; nam quæ Ioannes de
inuitatis ad vnum diem duobus disci-
pulis, ac postridie vocato Philippo scri-
bit, ad Iordanis fluentia contigerunt, re-
autem vera Petrum, Andream, Iacobum,
Ioannem in Galilæa primùm ad mare
Tiberiadis vocatos constat. E Iudæa igitur
in Galilæam profectus, itinere hora-
rum, si Adrichomio stamus, plus minus
quinquaginta, relicta ciuitate Nazareth
habi-

habitavit in Capharnaum Matth. 4°. inde
 ad stagnum Genesareth primum Apo-
 stolorum quaternionem collegit, ac re-
 liquos deinde. *Æstima sis an hæc omnia*
biduo confici potuerint, vt die tertia
nuptijs interesset. Igitur ly alterum, in
crastinum, die tertia non se immediatè
respiciunt, sed immediatè antecedentia,
vt ut non consignata: quemadmodum
Ezech. 1°. & factum est, cum nihil præmi-
serit Propheta. Alterum pascha, post nu-
ptias in Cana Galilææ celebratas refer-
tur Ioan. c. 2. cum autem esset Ierosolymis,
in die festo multi crediderunt in nomine eius,
videntes signa eius, quæ faciebat. vbi aduer-
te, pascha & diem festū hic pro eodem ca-
pi. Tertium Ioannis capite 4°. vbi Chri-
stus relicta Iudæa in Galilæam profici-
scitur, tum in itinere ad discipulos, nonne
vos dicitis quod adhuc quatuor menses sunt
& messis venit? quod ipsum manifestum
signum est instantis paschatis. Sub finem
autem capituli. Hoc iterum secundum signū
fecit IESVS cum venisset à Iudæa in Galilæam.
ac tandem c. 5. post hæc erat dies festus Iu-
daeorum.

læorum, pascha videlicet, vti superius c.
2. antonomastice: nam ab hoc, Lucae 6.
in Sabbato secundo primo cum transiret per
sata, vellebant discipuli eius spicas, & man-
ducabant consfricantes manibus. Sabbato in-
quam secundoprime, quòd Iudæi à pa-
schate septem censerent hebdomades
ad primitiarum in pentecoste oblatio-
nem, quarum hebdomadam sabbatum
primum δευτεροπρωτον, alterum δευτερο-
δευτερον, &c. appellabāt. 4^m. pascha signatè
ponitur à Ioanne c. 6. Subijt ergo in mon-
tem Ierusalem, & ibi sedebat cum discipulis suis,
erat autem proximum pascha dies festus Iu-
dæorum, quemadmodum c. 5. post hæc erat
dies festus Iudæorum. Quintum colligitur
Ioan. c. 7. ex festo scenopegiæ, quod vtiq;
pascha secutum, est Christo vltimum.
Ita Dominicæ in carne œconomix tem-
pus vltimum partiuntur Soarius, Bara-
dus, Mariana, Salianus, Cornelius à lapi-
de, D. Thomas, Cajetanus, Rupertus, Ge-
nebrardus, Simon Cassianus, Benedictus
Pererius, &c. Quanquam cum plerique
doceant Christum incunte anno trigesi-
mo

mo baptizatum, trigesimo quarto ineunte passum, necessario quinum pascha ostendant, oportet. Quæ doctrina, ceu Catholica, nihil omnino manifesti absurdi potest continere; & ab auctoritate negativa arguere (v. g. quinum pascha in Evangelijs non consignari) sit ultimæ notæ argumentum. Probatur conclusio secundò auctoritate Concilij NeoCæsareensis, quod c. ii. ita cavet. *Presbyter ante tricesimū ætatis suæ annū nullatenus ordinetur, licet valde sit dignus, sed hoc tēpus observet: nam Dominus noster tricesimo ætatis suæ anno baptizatus est, & sic cepit docere.* Ad diderim pro superpondio, qui trigesimo primo ineunte Christum velint baptizatum præter Bernardum, Chryso- stomum, & Euthymium esse paucos reliquos, atque hos, quòd chronologiam non exercerent, perindeque illis trigessimus, & trigessimus primus, completus incompletus, ad propositum faceret, obiter solùm temporis meminisse: quin adversus Lucæ mentem in decimum sextum Tiberij completum annum, atque

adeò decimum septimum inchoatum,
 si à Kalendis Januarijs cum Luca Roma-
 nos secuto putemus, nolint velint, bap-
 tismum conijcere. Posteaquam lon-
 gis logis conatus esse probare conclus^m.
 vidi compendio id præstare Dionys. Pet-
 tauium in animaduersis ad Epiphanium,
 Hæresi 51. Alogianorum. Eius verba
 sunt. *Sed est aliud quiddam, quod Veteres
 perinde ac Recentiores omnes, qui de natali
 anno Christi disputarunt, tanquam certissi-
 mum vulgò sumpserunt: nimirum Christum
 anno decimo quinto Tiberij baptizatum fuis-
 se. Vnde cum Tiberij 15us. ceperit anno Jul^o.
 73°. Silano & Nerva Coss. ex ante diem
 XIV. Kal. Sept: & baptismus Christi in Ia-
 nuarij VI^m. incurrerit, convenit anno Iuliano
 74°. Geminis duobus Coss. quæ est omnium
 ferè communis opinio. Quod illorum firma-
 mentum si quis extorserit, omnis illa Christi
 Natalis investigandi ratio labefactata con-
 cidit. Atqui anno ipso Tiberij 15°. baptiza-
 tum esse Christum unde tandem habuerunt?
 Lucas enim c. 3°. anno 15°. Tiberij Ioannem
 S. Spiritûs afflatu ad prædicandam pœnitentia^m*

tiam prodijſſe narrat, non verò Chriſtum eodem illo xv°. Tiberij anno à Ioanne baptizatum. Etenim fieri poteſt, ut Iuliano 74°. Tiberij 15°. exeunte, ut puta Auguſto ineunte Ioannes relicta ſolitudine in publicum emerſerit, & anno 75°. Iuliano baptizatus ab eodem ſit Chriſtus Tiberij 16°. quod à nemine, quantum ſciam, hæcenus obſervatum, plurimum ad communis, ac Dionyſianæ ævæ patrocinium confert. Ita omnino: nullum, ego quoque, ſi rite memini, Scriptorem hac de re legi; audiviſſe id me tamen Græcij in Styris ante annos plus minus 26. ex P. Ioanne Dekerio cum grata, jucundaque reminiſcentia probiſſimè recolo diſertis verbis, per annum 15^m. Ioannis Evangelismus non Chriſti baptismus ſignatur apud Lucam. Baptizato jam domino, peractaque conſectario prædicatione de anno paſſionis diſſeramus.

Dico igitur ſecundò, Chriſtus paſſus eſt ab xi. ad viii. Kalendas Apriles incluſivè, ab vii. Kal. excluſivè. Eſt Concilij Palæſtini ſub Theophilo Cæſareenſi, Et Narcifſo Hieroſolymorum, Episcopis,

Victore Pontifice Martyre, celebrati anno
 Dionysiano centesimo nonagesimo
 octavo. Hanc auctoritatem vt rectius
 intelligas, adverte ex L. Pontificali Da-
 masi Papæ, vetustissimum Apostolorum
 canonem ita habere. *Siquis Episcopus, aut
 Presbyter, aut Diaconus sanctum pascha an-
 te vernale æquinoctium cum Iudæis celebra-
 verit, abijciatur.* Ex quod obiter conijce,
 jam inde, atque ab euerfis Solymis ruere
 cepisse rem Judaicam, etiam quoad cæ-
 remonialia; Iudæos, per vrbes & orbem
 dispersos ac vagos æquinoctium quan-
 doque anticipasse, contra limites men-
 sis principis. Hoc igitur primum cauit
 canon Apostolicus. Idem aliàs, ampliusq;
 cauit Martyr Ignatius ep^a. 8^a. ad Philipp.
*Si quis enim cum Iudæis pascha celebrat, aut
 symbola eorum recipit, particeps est eorum
 qui Dominum occiderunt, & Apostolos eius.*
 Vbi omisâ æquinoctij mentione abso-
 lutè vetat, seu ante, seu post celebrare pa-
 scha cum Iudæis, quacunque tandem
 die. Quin idem S. Ignatius ep^a. 6^a. ad
 Magnesianos dominicam resurrectioni
 Chri-

CHRISTI assignat. At post Sab-
 batum omnis CHRISTI amator domi-
 nicum celebrat diem, resurrectioni consecra-
 tum dominicæ, reginam & principem omnium
 dierum, eandemque Dominicæ traditio-
 nem Ignatio ipso vetustiore esse colli-
 gitur ex c. i. Apocalypseos, fuisse in Spiri-
 tu in Dominica die, &c. Quare non in merito
 Pius, Pontifex 11^s. cum nonnullos adhuc
 Iudaizare intelligeret epist. 1^a. decretali
 ad universos Christi fideles quæ incipit,
Gratias agimus fratres, &c. ut pascha Domi-
 nica die celebraretur, in hæc verba præ-
 cepit. *Ceterum nosse vos volumus quod pa-
 scha Domini die Dominicâ annuis solennita-
 tibus sit celebrandum. Istis ergo temporibus
 Hermes, Doctor fidei & Scripturarum, effulsit
 inter nos. Et licet nos idem pascha prædicto
 die celebremus, quia tamen inde quidam du-
 bitarunt, ad corroborandos animos eorum
 eidem Hermæ Angelus Domini in habitu pa-
 storis apparuit, & præcepit ei, ut pascha die
 Dominica ab omnibus celebraretur: unde &
 vos Apostolica auctoritate instruimus, omnes*

*eadem servare debere, quia & nos eadem ser-
 vamus, nec debetis à capite quoquo modo di-
 scedere. Pium secutus est Victor, de quo
 idem Pontificale; hic constituit, ut sanctum
 pascha die dominica celebraretur, & fecit
 concilium cum presbyteris & Diaconibus,
 accersitoq; Theophilo Casaræ Episcopo con-
 stituit, ut à decima tertia lunâ (exclusivè)
 primi mensis vsq; ad vigesimam primam die
 Dominica custodiatur sanctum pascha, idq;
 epistola decretali 1^a. in hæc concepta
 verba. Multa mihi gratulatio est dile-
 ctissimi fratres, &c. celebritatem sancti pa-
 schæ die Dominica agi debere prædecessores
 nostri jam statuerunt, & nos vobis illud ea-
 dem die celebrari solenniter mandamus;
 quia non decet ut membra à capite discre-
 pent, nec contra gerant: à quarta decima ve-
 rò luna 1^{mi}. mensis vsq; ad vigesimam pri-
 mam eiusdem mensis diem eadem celebretur
 festivitas. Eodem verò baptismus celebra-
 ndus est Catholicus, &c. Causa huic Ponti-
 fici idem decernendi eadem fuit quæ
 Antecessoribus; quia nempe Asiatici
 quidam cum Iudæis anno vno post æ-
 quino-*

quinoctiū, altero ante æquinoctium, at-
 que adeò anno vno duo, nullum altero
 pascha celebrabant, absurdo longè ma-
 ximo. Quapropter tandem ad coercen-
 dos orientales Theophilus Cæsareæ Epi-
 scopus auctoritate Romæ à Victore ac-
 cepta Concilium Palæstinum coegit:
 nam, vt ait Beda Opusc^o. de æquinoctio
 vernali sub finem ex Philippi epistola,
*post resurrectionem vel ascensionem Domini
 Salvatoris Apostoli quomodo pascha debe-
 rent observare, nihil ordinare potuerunt,
 quia dispersi erant per uniuersum mundum*
 (nihil, intellige omnes omnino & vni-
 versaliter, quia licet canon superius cita-
 tus constitutus fuerit, adhuc tamen,
 Joannem sequebantur Asiani, vel po-
 tius proprium caput, vt ait & probat
 Turrianus ad constitut. Apost:) *et ad præ-
 dicandum occupati. Sed quacumq; die 14^a.
 luna mense Martio fuisset, pascha celebra-
 bant. Post transitum ergo de hoc mundo o-
 mnium Apostolorum persingulas provincias
 diuersa tenebatur jejunia: nam Galli quacun-
 que die 8°. Kalendarum Aprilium fuisset,
 quando Christi resurrectio tradebatur, sem-*

per pascha celebrabant. In Italia verò alij 20. dies jejunabant, alij septē. Oriētales verò sicut Apostolos viderunt, decima quarta lunâ mense Martio pascha tenebant. Cum ergo hæc tales observationes per singulas provincias tenerentur, unde mœror erat sacerdotibus, eò quod à quibus una fides rectè tenebatur, eorum dissentirent jejunia: tunc Papa Victor, Romanæque urbis Episcopus direxit auctoritatem ad Theophilum Cæsareensis Palæstinaeque Antistitem, ut quomodo pascha recto jure à cunctis Catholicis celebraretur Ecclesijs, ibi fieret ordinatio, ubi Dominus & Saluator mundi fuerat in carne versatus. Percepta itaque auctoritate prædictus Episcopus non solum de sua provincia, sed etiam de diversis regionibus omnes Episcopos euocavit. Vbi cum illa multitudo sacerdotum convenit, tunc Theophilus Episcopus protulit auctoritatem ad se missam Victoris Papæ, & quid sibi operis fuisset iniunctum ostendit. Tunc pariter omnes dixerunt Episcopi, &c. cumque Dominica die ob multas rationes pascha celebrari oportere conclusissent, ab 8°. Kal. Apriles ad 8^m. Kal. Maias, ut tres passionis

sionis Dominicæ dies, nempe ab x^o.
 ad 8^m. Kal. Apriles includerentur *Theo-*
philus dixit. Ecce, impium non est, ut passio
Dominica, tantum sacramenti mysterium,
extra limitem excludatur? Passus namque
Dominus ab undecimo Calendarum
Aprilium, qua nocte à Judæis, traditus
est, & ab VII°. Kal. resurrexit, quomo-
do ergo tres dies extra terminum excludun-
tur? Omnes Episcopi dixerunt, nullâ ratione
fieri debet, ut tantum sacramentum extra
limitem excludatur; sed hi tres dies intra ter-
minum inducantur. Hæc est constitutio
 vetustissimæ Synodi auctoritate Ponti-
 ficia congregatæ. Nec te moueant verba
 illa, ab 7°. Kal. &c. unde quidam suspi-
 cantur mendum irrepisse, & pro, ab VII°.
 ad VIII^m. alij ad VII^m. Kal. legendum au-
 tumant; sed vulgaris, & constans lectio
 est, ab VII°. &c. Ab VII° igitur Kal. exclu-
 sive, uti manifestè ex antecedentibus li-
 quet: cum enim XI. Kal. captus sit Chri-
 stus Dominus, postridie passus, tribusque
 diebus & noctibus in tumulo jacuerit

VIII. seu vt Beda ex Synodo, ab VII. Kal. resurrexit. Hoc Palæstini confessus decretum legitimè factum esse, DEVS etiam miraculo confirmavit: nam cum Leonis Magni tempore de paschate rite celebrando, præsertim anno Christi 444. & 455. quæstio haberetur, essentque Occidentales nonnulli, qui terminos paschales à Theophilo in Concilio Palæstino minus rite consignatos (7^m. maximè Kal. Majas, nam de XI. Kal. Apriles nihil dubitabant) suis de causis suspicarentur, atque ob id ante, anno videlicet Christi Dei 417. pascha, non vt debebant, IX. Kal. Majas ex decreto Concilij, sed VIII. Kal. Apriles instituissent, ne idem accideret anno 444. idem Leo per literas à Cyrillo Alexandrino, & Paschasino Lilybæetano Episcopis sententiam rogavit. Et Cyrilli quidem intercidit epistola ad Leonem, sed ex altera ad Aurelium & Valentinū, totamq; Synodum Carthaginensē eius sententia elucet. *De pascha verò, vt scripsistis, mandamus vobis 1^a. Kal. Maij nos futura indictione celebrare. Quod optamus charis-*

charissimi fratres, ut simul pascha celebremus ix. Kal. Maij, propter rationem embolismi anni. Quod si faciatis vii. Kal. Apr. lunâ XXII. ut jam preparatis, communem annum facitis de embolismo, &c. - - Ideò nuntiaui vobis hæc omnia, eò quòd dubitâstis de luna 1^{mi}. mensis in hoc anno. Ideò præcipio vobis, ne faciatis pascha in mense Martij in anno embolismi, sed in ix. Kal. Maij in unitate Ecclesie Catholice, verum agnum veri Israelite immaculatum immaculati comedamus. Elucet, deinde eadem mens Cyrilli ex Paschasini responso his verbis. Domino verè sancto, atq; Beatissimo, ac Apostolico, mihiq; post Dominum plurimum colendo, Pape Leoni Paschasinus Episcopus, &c. - - ditino itaque tractatu vel ratiocinatione id verum inuenimus, quod ab Alexandrina Ecclesia Antistite (Cyrillo intellige) Beatitudini vestre rescriptum est, &c. Ipse porro Paschasinus super eadem quæstione in eadem Epistola præter multa, quibus probat in Aprili, non Martio pascha celebrandum annis talibus, probat inquam ex anno 417. sequenti exemplo.

Sicut

sicut euenit tempore piæ recordationis Domini mei, prædecessoris Apostolatûs vestri, Zosimi, anno consulatûs Honorij xi. & Constantij ii. Tunc enim, cum declinatur, ne decimo Kal. Maij die pascha teneretur, celebratum est v. III. Kal. Aprilis, id est pro embolismo communis est annotatus, & error grauissimus ortus, in tantum, ut mysterio certo, quod dono Spiritûs sancti ministratur, hæc veritas probaretur. - - cuius miraculum tale est. Quædam vilissima possessio, Miltinas appellatur, in montibus arduis ac syluis densissimis constituta: illic per parua, atque vili opere constructa est Ecclesia, in cuius baptisterio nocte sacrosancta paschali, baptizandi horâ, cum nullus canalis, nulla sit fistula, nec aqua omnino vicina, fons ex se repletur, paucisq; qui fuerint, consecratis, cum deductorium nullum habeat, ut venerat aqua, ex sese discedit. Tunc ergo, sicut supra dixi, sub sancta memoria Domini quondam meo, ac Beatissimo Papa Zosimo, cum apud Occidentales error exortus fuisset, consuetis lectionibus nocte sancta decursis, cum presbyter secundum morem requireret, vsque ad lucem aquâ non veniente,

niente, non consecrati, qui baptizandi fuerant, recesserunt. Vt ergo breviter narrem; illa nocte, quæ lucebat in diem Dominicam decimo die Kal. Majarum fons sacer horâ competenti repletus est. Nemo igitur negare potest terminos paschales à Theophilo, & Concilio Palæstino rectissimè constitutos, atque hos passioni Servatoris ab XI. ad VIII. Kal. Apriles firmiter inniti. Quanquam si nullo id miraculo restatum foret, sufficeret viro Catholico synodica auctoritas: nam Hæretico neq; synodus, neque miracula satsidant. Quare nescio an rectè philosophetur, qui, quod vetustissimi Patres Cæsareenses auctoritate Pontificiâ congregati gravissimè sanxerunt, neque vilo expresso vnquam decreto rejectum est, imò à Victore ipso tum alibi postea, tum Romæ, in Concilijs confirmatum, teste Eusebio l. 5. c. 22. sequelis obliquis eleuare nititur: vix enim jam aliquid in Scriptura, Concilijs & Sanctis Patribus adeò sacrosantum dabitur, quod non huic ingeniorum licentiæ fiat obnoxium. Princeps

difficultas fuit Victoris de luna vitanda quarta decima, die assumenda Dominica, & terminis paschalibus rite constituendis: hos Synodus illa constituit, atque etiamnum illibatè Ecclesia tenet. Quoad æquinoctium 25^x, in Concilio annexum respondeo, cum ætate Christi 23^a. Martij acciderit, potuisse quoad sensum Patres illos 25^x, adscribere, & Clavianam regulam, quàm Censores passim recitant, probant, vsurpant, huc optimè quadrare. Heus tabellio, recita sis consultum Clavianum.

Ecclesia enim obstricta non est, neque unquam fuit exquisitis astrorum legibus motibusque; sed satis est, si solis ac lune motus pingui quadam, ut aiunt, Minervâ, assequatur, dummodo non multum à vero recedat; id quod antiquissimus usus à primitiva Ecclesia (utique à Concilio etiam Palæstino,) ad nostram usq; ætatem continuatus atque productus evidenter demonstrat. - - satisque esse, quò dies iudicio sensûs noctibus æquales fiunt; quod quidem triduum aut quadriduum sine magna differentia complecti solet.

det. Poterat hoc sanè deterrere non neminem ne è canone Apostolico parum consultam inferret consequentiam, *quare deponendi Patres omnes illi fuerunt, si verè pronuntiarunt æquinoctium in 25^a. Martij fieri.* Repeto; quæstiones principes fuere de luna xiv^a. euitanda, die assumendo Dominico, & paschalibus terminis decernendis; reliqua inter accidentia sunt censa, quòd postea primùm atque in Nicæno Concilio Martij dies 21^a. æquinoctio sit præstituta. Indignum itaque est ab accidentario vno, & quæsito plane Astronomico substantiam Synodi Palæstinæ euertere: ita enim omnes sanctos Patres Epiphanium, &c. ob dictum vnum aliquod cæteris minus consentaneum fas erit repudiare. Taceo quod Synodus æquinoctium acceperit vti passionem; ab xi^o. ad vii. Kal. Apr. 25^{am}. inter cæteras nominando, quod ea tempestate ad 25^{am} Martialè æquinoctia civiliter euenirent. Synodum autè illam Victor, Martyr Pontifex, satis superque approbavit, quia coegit, quia nunquam

reprobauit, sed in esse suo vsque ad nos³ transmisit, Ecclesia acceptauit. Ac siquidem rem ad libellam examinemus argumentum aduersarium est ab auctoritate negativa, id est prope nullum. Non approbavit, vnde constat? quia de hoc nihil extat: at sic multi non essent Coelites, qui nunc cœlo beatissimè perfruuntur: temporum illorum iniquitas multa impediuit, plurima aboleuit. Neque verum est sciscere Patres Cæsareenses pascha triduum ante æquinoctium celebrari posse: tamen enim æquinoctium ciuile ad 25^{am}. Martialem oculari iudicio statuerint, nunquam tamen negarunt vagum esse, atque à 24. Martij, vti ex obseruatis Ptolemaicis constat, ad 20. sursum euariare, quemadmodum obseruata hodierna, præsertim verò æquinoctium Hassicum anno 1572. ætate nostra extremum, atque adeò Ptolemaicis è diametro oppositum testatur. Neutiquam idcirco Patres illi concessere pascha triduum ante æquinoctium celebrari, licet statuerint paschales terminos ab XI. Kalend.

Kal. Apriles ad xi. Kal. Majas, plus minus, sed eo ipso, quod xi. Kal. Apriles incluserint, æquinoctium illo quandoque accidere, lunamq; paschalem illucescere posse docuerunt, tametsi interim æquinoctium Sosigenis 25^a. usurparint. Et si quidem strictè adeo cum Palæstinis Patribus proceditur; cauet canon Apostolicus ne pascha ante æquinoctium celebretur, utique ciuile. Cum enim æquinoctium verum quandoque accidat, Martij 24^a. teste Ptolemæo, non erit pascha celebrandum ante 24. contra Nicænum & communem Ecclesiæ vsum. Vti ergo hic ad Concilium Nicænum explicandum æquinoctium ciuile adhibetur, ita ad Palæstinum quoque idem ciuile æquinoctium 25^a. aut 21^a. assumendum est, pingui quadam, vt ait Cluius, hoc est ciuili, ocularique Minervâ. Secus esto de Christi temporibus, quando neque Nicænum neque Palæstinum coactum fuerat, sed Synagoga dominante Syne-dria more suo neomenias indicebât. Cũ autem 21. & 25. Martij diebus 4. differant,

Si differentiam hanc dimidietur & 21^a.
 addamus, aut 25^a. subducamus, nascetur,
 23^a. sedes media ciuiliū æquinoctiorū
 quemadmodum Anatolium sensisse
 quidam autumant. Nicænum nihilomi-
 nus à 25, ad 21. retraxit æquinoctium, ut
 cum Palæstino xi. Kalend. Apriles intra
 paschales terminos cogeret. *Ita dies dici*
cruciat verbum, & Concilium Concilio
porrigit manum. Vniuersim, postea-
 quam labare cepit res Judaica, licet ad-
 huc essent reliqui in Palæstina Judæi, qui
 pascha suis rite præscriberent, non pote-
 rat tamen scitum illud ad omnes, in qui-
 bus degerent, orbis partes permanere;
 cum id vel per Judæam operosum fo-
 ret; atque adeò Judæi aliqui passim vagi
 pascha perperam & ante æquinoctium
 aliquando celebrarent, ne idem Chri-
 stiani facerent Canon Apostolicus cauit.
 Inde Ignatius Martyr nec ante, nec post
 æquinoctium cum Iudæis agendum
 phase monuit; post quem Concilium
 Palæstinum lunam xiv. rejecit, Domini-
 cam, & quod caput est, terminos pascha-
 les

les super xi. & vii. Kal. Aprileſ fundatoſ
 vſque in Aprilem præſcripſit, æquino-
 ctium ciuile ſuppoſuit magis, quàm exa-
 minauit, aut ad diem aliquam infallibi-
 lem annexuit. Tandem Concilium Ni-
 cænum æquinoctium etiam Martij 21.
 ciuilitè alligauit, ac paſchalia ab xi.
 Kalend: Aprileſ ad vii. Kalend. Majas
 determinauit. Hic eſt hujus controver-
 ſiæ proceſſus; ex quo apparet, primitùſ
 non fuiſſe omnino ac penitus quò ad o-
 mnia, ſed ſucceſſiuè deciſam: vnde nec
 Canon Apoſtolicus Ignatio, nec hic Pa-
 læſtino, nec Palæſtinum Nicæno præjudi-
 cat, ſi rectè omnia ponderentur. Et verò
 quàm erroneum ſit aſſerere, Synodum
 Palæſtinam, à quo coacta eſt, non eſſe
 approbatam, in eo potiffimùm, ob quod
 coacta eſt; neque acceptatam ab Eccleſia,
 cuius canonem paſſim uſurpat, ex ſe-
 quenti laterculo, ſecundùm quem ab
 xi. ad viii. Kalend. Martias in vii. vſque
 Kal. Maias paſchata ſua celebrat, confici
 poteſt. Si enim Eccleſia non approbat
 quatuor illos dies paſchales eſſe, juxta.

Synodum, quare igitur paschales facit eadem Ecclesia?

Annus.	Dies.	Mensis.	Lit. Dom.
1636.	23.	Martij.	FE.
1674.	25.	Martij.	G.
1693.	22.	Martij.	D.
1704.	23.	Martij.	FE.
1731.	25.	Martij.	G.
1742.	25.	Martij.	G.
1761.	22.	Martij.	D.
1788.	23.	Martij.	FE.
1799.	24.	Martij.	F.
1818.	22.	Martij.	D.
1845.	23.	Martij.	E.
1856.	23.	Martij.	E.
1940.	24.	Martij.	GF.
2397.	24.	Martij.	F.
2475.	24.	Martij.	F.
2543.	24.	Martij.	F. &c.

Et si

Etſi verò hæc ita vera ſint, vt Syno-
 dum Palæſtinam omni malè imputato
 errore penitus abſoluant, quia tamen
 viris doctis nonnullis tam altè inſedit il-
 lud 25^a. Martij assignatum æquinoctiū,
 vt ſibi perſuadere nullo modo poſſint,
 cum canone Apoſtolico conſiſtere: quæ-
 ro primùm ex iſdem, an ſanctum illum
 conſeſſum tot venerabilium virorum,
 vtpote primorum ferè Eccleſiæ Dei Epi-
 ſcoporum; ſiquidem Theophilus tertius
 à, (publicano olim) Zachæo, primo Pa-
 læſtino Epiſcopo, fuit Epiſcopus Palæ-
 ſtinus, vti teſtatur Clemens Conſtit. A-
 poſt. l. 7. adeò putent fuiſſe inconſultum,
 vt ipſe ſibi palam contradixerit; hoc eſt
 æquinoctium 25^a. conſtituerit, paſchales
 terminos nihilominus in 22^{am}. retror-
 ſum extenderit, &c. Neminem credo fo-
 re tam pravi iudicij æſtimatorem. Aliud
 igitur quiddam per æquinoctium 25^a.
 assignatum intellexerunt Patres illi ve-
 nerabiles, quàm Aſtronomicum, civile
 videlicet à 25^a. in 21^{am}. diem Martij re-
 currens. Quæro deinde, num canon A-
 poſto-

postolicus contradicat constitutioni A-
 postolicæ? neque hoc quisquam ortho-
 doxus autumet: nam idem Clemens Ro-
 manus Pontifex & Martyr vtrumque
 ab Apostolis traditum conscripsit. Quod
 igitur canon tradit, hoc etiam tradit
 constitutio Apostolica, ac vicissim: atqui
 hæc condicit Synodo Palæstinæ, igitur
 & canon. Canon Apostolicus quartus a-
 pud Clementem, octavus apud alios, ita
 rursus habet. *Episcopus aut presbyter, aut
 Diaconus si sanctum paschæ diem ante ver-
 num æquinoctium cum Judæis celebrauerit,
 deponatur.* Constitutio verò Apostolica
 l. 5. ita ad verbum. *Oportet ergo fratres, ut
 qui pretioso CHRISTI sanguine redempti estis,
 dies festos paschæ accuratè & omni diligen-
 tia post æquinoctium celebretis, ut neq; unius
 passionis bis per annum memoriam renouetis,
 sed potius semel quot annis memoriam mortui
 item semel celebretis: neq; amplius cum Iudæis
 tēpus celebrandi pascha observetis: nulla enim
 nobis nunc cum eis communitas est: falluntur
 namque in ipso etiam calculo, & ratiocina-
 tione, quam existimant se absolueri, ut omni
 ex parte à veritate abstracti sint. Vos verò*

observe diligenter conversionem verni æ-
 quinoctij qua incidit in 22^m. diem mensis duo-
 decimi, qui appellatur Dystros, & notate usq;
 ad 21^{am}. lunam, ne in aliam hebdomadam in-
 cidat luna decima quarta, & per errorem
 bis unoquoq; anno pascha agitemus, aut diem
 resurrectionis DOMINI nostri JESU CHRI-
 STI alio die, præterquam Dominico tantum,
 celebremus. Jejunate igitur diebus paschæ,
 incipientes à secunda feria usq; ad sextam,
 & Sabbatum, sex diebus; pane tantum, sale,
 oleribus, & aquâ mensæ adhibitis. Abstine-
 te his diebus viro & carne, dies quippe luctus,
 & non festi sunt; sexta tamen feria & Sabba-
 to ex toto manete jejuni, qui ita firmis viribus
 estis, ut tamen ferre possitis, nihil prorsus gu-
 stantes usq; ad nocturnum galli cantum. Si
 quis verò propter imbecillitatem utramque
 diem conjungere non p.uerit, saltem Sabba-
 tum seruet: ait enim dominus de se, quando
 ablatiis eis fuerit sponsus, tum jejunabunt in
 diebus illis. His itaq; diebus ablatiis fuit nobis
 Dominus à Judæis, quos sic falsò vocant, &
 in crucem acti, & cum maledicis deputati.
 Quamobrem monemus, &c. Ex qua ut re-
 tius

Etius concludam constitutione, suppono cum Peritis omnibus, Dystrum mensem esse Macedonicum, etiam Antiochenis usurpatum; & quidem non fixum, sed mobilem (nam seriùs, ac postmodum in fixum desijt) respondereque, siquidem à Tisrin priore Chaldaico, seu Hyperbertæo Macedonico annum inchoes, Adar, mensi Chaldaico sexto: sin autem à Nisan eidem Adar Chaldaico duodecimo. Initiũ porrò illius anno ab Incarnatione Domini 35. cadere in 3^{am}. Martij, quòd Tisrin prior, seu ejus comes Hyperbertæus Macedonicus 8°. Septemb. initium, sortiatur anno ab Incarnato Verbo 35°. Quocirca si à Martij die 3^a. censeas diem Dystri 22^m. in 24^m. Martij (25^m. Turriano) ipsam æquinoctij verni Constitutionis Apostolicæ sedem ex mente S. Clementis incidere: vt proinde tam canon Apostolicus, quàm constitutio Apostolica (siquidem inter se omnino consentiunt) à Concilio Palæstino minimè dissentiant: & quod Concilio Palæstino frustra objicis, si canonem Apostolicum, vnaque

vnaq; Apostolicam cōstitutionem integram velis, eundem ipse nodum solvas, oportet. Opinor ego tam canonem, quàm constitutionem, ipsumq; adeo Concilium, alterum potiùs æquinoctij verni extremum, hoc est 25^{am}. quàm 21^{am} interim vsurpasse, vel quod resurrectioni Christi putarent coincidere, vel quò cū Iudæis nonnullis pascha perperã agentibus minus convenirent, quorum tamen pleriq; vsque ad Solymorum interitum accuratè æquinoctium ad civilem 23^{am}. atque juxta illud paschata sua celebrabant in Judæa, vti constat ex Iosepho anno circumfessæ Ierosolymæ 70mo. nam ab excisis Solymis per orbem terrarum dispersi in ipso etiam calculo & ratiocinatione, vt loquitur D. Clemens, quam existimabant se absoluerè, ex omni parte à veritate abstracti fallebantur. Hoc autem de Judæis in gentes dispersis intelligi, satis claret ex tempore quo S. Clemens scripsit, ab anno videlicet æræ Christianæ 86. ad 95^m. illo enim intervallo rexit Ecclesiam, Summatim;

quic-

quicquid pro canone, & Apostolica dixeris constitutione, idem pro concilio dixeris Palæstino; vltimaque erit iudice Clauio sententia, Ecclesiam primitivam & modernam civilem sequi methodum, minimè Astronomicam: vt ut Judæi cæremonijs magis ac diebus, quàm rebus per cæremonias ac dies significatis studeverint, tam æuo CHRISTI, quàm ann. postea prope quadraginta æquinoctia vera simul ac lunas non civiliter, sed Astronomicè observando, donec ab everfis Solymis *ex omni parte à veritate abstracti sunt infelices orbis terrarum exules*. Hinc præterea duo colligo; vnum, prima omninò paschata cum Iudæis à Christianis celebrata: ait enim *neque amplius cum Iudæis tempus celebrandi pascha observetis: nulla enim nobis nunc cum eis communitas est*; postquam videlicet excussio pulvere deserti sunt ab Apostolis, eversa Solyma, &c Alterum, totam illam sanctam hebdomadam pascha dici: constat id ex illis verbis, *jejunate igitur diebus pasche, incipientes à secunda feria, &c. ne*

quis

quis Sabbatum sanctum pascha miretur quandoq; à me appellari. Addo, totam Apostolicam præceptionem ex mente Clementis Romani cadere ratiocinio quidem meo, in 24ª Martiam, idque tam juxta expansam annorum mensiumque Chaldaicorum tabulã, quàm Hebræum computum: quia tamen hic præter octavum Septembris diem sex amplius horas exhibet, vt proinde 1^a. Tisri Neomenia in nonum Septembris, atque adeò æquinoctiũ vernũ in 25^{am}. Martij verge-
re videatur, palmam in hac lite concedo Turriano nostro, concludoque 25^a. Martij æquinoctium signari anno Christiano 35°. qui vulgari est 34us. Vnde vltimus ajo, non solũ Dionysium Exiguum, sed vetustissimos quosque Patres annos Christianos non à Nato, vti hodie plerique, hoc est Kal. Ianuarijs, natalem dominicum consequentibus, sed ab ipso Incarnato Verbo censuisse. Atqui dum his pro Cæsareensi concilio dissero, nova difficultas dissoluenda oritur; videlicet anno 417°. cum litera Dominicalis

vetus esset G, cyclus Solis 6. lunæ, 19. pa-
 scha rite esse celebratum Aprilis die 22^a.
 vt pote miraculo confirmatum. Idem
 est de anno 444°. literis dominicalibus
 B A, cyclo Solis 5. lunæ 8. die Aprilis 23^a.
 idem omnino de anno 455°. cyclo Solis
 16. lunæ 19. litera B. die 24. Aprilis: nam
 stylus novus anno 417. Dominicalem
 habet A, pascha 23^a. an. 444. C B, diem 24.
 an. 455. C, pascha 25^a. Aprilis. Vetus igitur
 stylus verus est. Respondeo 1°. anno 417.
 Aprilis 22^a. anno 444. 23^a. anno 455. 24^a.
 quæstionem esse de paschate Ecclesiasti-
 co, quando Ecclesia post nonã paschales
 inchoat cæremonias, olim maximè, vbi
consuetis lectionibus nocte sacra discussis cum
presbyter secundum morem baptizandi ho-
ram requireret, ait Paschasinus, consecrati
 baptizari consueuissent. Atque hoc Sab-
 batum sanctum 22^a. Aprilis rite celebra-
 tum esse, docet idem Paschasinus dum
 ait, *illa nocte, quæ lucebat in dominicam,*
decimo die Kal. Maij fons sacer repletus est,
 id est 22^a. atque adeo Sabbato quo bap-
 tizabantur Catechumeni, non Dominico
 quo

quo baptizari ^{non} consueissent. Ergo die 22^a.
 Sabbatum fuit, ac pascha Ecclesiasticum,
 23^a. pascha forense, festumq; ipsū pascha-
 le. Vnde nocte (quæ lucebat in Dō^{am}.)
 diem 22^{am}. consequente, 23^{am}. verò ante-
 cedente fons repletus est. Qua re non sa-
 tis consideratâ computus vetus pascha
 forense diei 22^æ. malè appendit. Neque
 etiam Leo Pontifex, Cyrillus & Pascha-
 sinus Episcopi neglecto primario, hoc
 est paschate Ecclesiastico, quando solen-
 nissimæ cæremonix sunt peragenda, de
 secundario, ac forensi disputarunt, quòd
 hoc ex illo pendeat. Idem est de annis
 444°. 455°. Simili phrasi in simili causa
 utitur Cassiodorus Var. lect^m. l. 8. epist.
 33^a. *nam cum die sacrata noctis precem ad ba-
 ptismatis fontem ceperit sacerdos effundere,
 &c.* Clariùs adhuc in eadem materia de
 alio fonte Greg: Turon: de glor: Mar: l. 1.
 c. 24°. *Die autem tertio (quod est Sabbati)
 conuenientibus ad baptizandum populis, &c.*
 vbi omnia tria miracula Sabbato adscri-
 buntur. Imò per noctem illam Ecclesia-
 sticam diem Sabbati intelligi manifestè

colligitur ex cerei benedictione, *hæc est nox, in qua primum patres nostros, &c. Hæc igitur nox est, quæ peccatorum tenebras, &c. hæc nox est, quæ hodie per universum mundum, &c. Hæc nox est, in qua destructis. Hæc nox est, de qua scriptum est, &c. O verè beata nox, &c. Item collectâ, DEVS qui hanc sacratissimam noctem, &c. quæ omnia die Sabbati peraguntur.*

Respondeo 2°. neque potuisse celebrari pascha forense 22^a. ergo in 23^{am}. differendum erat. Certum enim est, atque ab omnibus receptum 1°. lunares menses esse 29. & 30. dierum alternis vicibus; primum 29. secundū 30. hos plenos, illos cauos appellari: 2°. annos lunares alios communes, embolimæos alios; communes item duplices, plenos & cauos, vti etiam embolismicos: cauos quidem embolismicos dierum 383. plenos 384. 3°. annum 417. fuisse embolimæum, vti constat ex Paschasino, aureumque numerum 19. Dies igitur annus ille continuit 383. eiusque mensis vltimus dies 29. vti

29. vti docet Clavius l. 2. contra Mæstlinum c. 5. tab. 1^a. Cum igitur de mense integro disceptaretur inter Occidentales & Orientales, vt pote anno embolimæo, mense integro discrepare illos oportuit, quod accidere non potuit, nisi Occidentales pascha Ecclesiasticum 24^a. forense 25^a. Martij, Orientales Ecclesiasticum 22^a. forense 23^a. Aprilis celebrarent; secus, vtrique in eundem mensem, illi in principium, in finem, isti mensis impegissent. Respondeo 3°. quomodo potuit miraculo isto confirmari vetus, quem etiamnum quidam, vsurpant, computus, seu Bedæ, seu ipsius Dionysij, cum is primùm anno 531°. sit vsurpatus, miraculum autem contigerit anno 417°? Respondeo 4°. miraculo illo confirmatum est id solum, quod solum & vnicum, fuit in quæstione; nempe, vtrum annus 417. communis esset an embolimæus; quo mense, pascha celebrandum foret. Indecorum enim videbatur nimiumque remotum Occidentalibus ab xi. Kal. Aprilis

les in x. Kal. Maias pascha conijcere ; rationabile cōtra Orientalibus secundū lunæ cursum in 22^{am}. ac 23^{am}. Aprilis tra-ijcere, quod etiam miraculo definitum est. Vnde totam hanc controversiam ita claudit Paschasinus. *Evidenti ergo miraculo claruit Occidentalium partium fuisse errorem.* Quòd autem computi veteris ac novi vnius diei differentiam attinet, ea hic in quæstionem non venit, cum eo sæculo stylus novus institutus necdum esset. Si quis nihilominus defendat computum veterem, experiamur an is tam accuratus sit, quàm quis autumet, eumque ad primum Christianum pascha velut Lydium lapidem examine- mus. Primū autem necessarium est, vt ex Ecclesiæ, Synodi Cæsareensis, sanctorumque Patrum mente intra xi. & viii. Kal. Apriles totius hujus primi paschatis acta statuamus, alioquin passim ac sine fructu cum Heterodoxis vagabimur. Deinde lunâ xv^a. passum, 17^a. resurrexisse cum tota venerabili antiquitate supponamus, idque computo veteri solo inda-
gemusi

gemus, id est cyclo solis, literâ, seu caractere Dominicali, & aureo numero, cujus officio lunationes olim, paschaleque plenilunium anquirebatur. Quapropter epactas, lunationum in stylo novo characteristicas, ne stylus novus veteri confundatur, tantisper seponemus. Ad hæc ipsa omnia necessaria fit tabula numerorum aureorum in Calendario Christiano primitus dispositorum, qua dispositione semper vsa est Ecclesia, vsque ad annum 1582^m. ait Clavius, neq; aliter disponi potuisse docet idẽ Clavius. Anni demum octo capiendi, de quibus cõtrovertitur, quo eorum Christus passus: à vulgari nempe 28°. vsque in 35^m. Nam fuisse veteres, qui sub Geminis, atq; 29°. anno Christum passum arbitrati sint, publicitũs constat. Anno igitur 28°. cyclo solis fuit 9. Dominicalis DC, atque ex ijs C paschalis; aureus numerus 10. novilunium pridie idus Martias, plenilunium 8. Kal. Apriles. Ergo Christus passus est Dominico, surrexit Martis die, Martij penultimã non 25^a. Rursum, anno,

29°. cyclus solis fuit 10. lunæ 11. Dominicalis B, novilunium paschale 1111. non. Apriles, plenilunium xvi. Kal. Majas, ergo CHRISTVS passus est die Sabbati, surrexit xiv. Kal. Majas, die lunæ, Aprilis octava decima, non 25^a. Martij. Tertium, anno 30mo. cyclus solis fuit 11. lunæ 12. Dominicalis A, novilunium xi. Kalend. Apriles, plenilunium nonis Aprilibus. Ergo Christus passus est die Mercurij, surrexit die Veneris, 7^a. Aprilis non 25^a. Martij. Quartum, anno 31°. cyclus solis fuit 12. lunæ 13. Dominicalis G, novilunium v^o. idus Martias, plenilunium viii^o. Kal. Apriles. Ergo CHRISTVS passus est die dominico, surrexit die Martis, 25^a. Martij. Quintum, anno 32°. cyclus solis fuit 13. lunæ 14. Dominicalis E, vna ex duabus, novilunium 111. Kal. Apriles, idibus Aprilibus plenilunium. Ergo Christus passus est Dominico, surrexit Martis die, 15^a. Aprilis, non 25. Martij. Sextum año 33°. cyclus solis fuit 14. lunæ 15. Dominicalis D, novilunium xiv. Kal. Apriles, plenilunium iv, non. Apriles. Ergo

Ergo Christus passus die Jovis surrexit
 Sabbato, non 1^a. Sabbati, 4^a. Aprilis non
 25^a. Martij. Dices multos ab initio Aprile,
 veluti Buntingum, Caluifium etcæteros
 Christum passum statuere. Respõdeo vbi
 mihi probârint se meliùs nosse, quando
 Christus passus sit, quàm Synodus Cæsa-
 reensis tot Episcoporum, qui Christi sæ-
 culo proximi vixere accuratius me de
 paschate deliberaturum. Septimùm, an-
 no 34°. cyclus solis fuit 15. lunæ 16. Do-
 minicalis C, nouilunium viii. idus Mar-
 tias, plenilunium xi. Kalend. Apriles. Er-
 go Christus passus est Lunæ, surrexit
 Mercurij die, 24^a. non 25^a. Martij. Ulti-
 mùm, anno 35. Cyclus solis fuit 16. lunæ
 17. Dominicalis B, novilunium vi. Kal.
 Apriles, plenilunium 14. idus Apriles.
 Ergo Christus passus dominica, surrexit
 die Martis, 12. Aprilis non 25^a. Martij.
 Quocirca cum stylus vetus nec primum
 quidem Christianum exhibeat pascha,
 erroneus est, minimeque idoneus ad pa-
 schata designanda. Quod autem quidam
 hodie vsurpare velint anno 34°. literam

dominicalem veterem C, ac nihilominus lunam per epactam novi styli, non aureum numerum, veterem lunarum indicem, indagare, disparata penitus coniugant. Esto enim anno Christi 34°. litera dominicalis C, epacta 22. luna 15ta. x. Kal. Apriles, 17^a. octavo earundem, ergo Christus passus est Martis, resurrexit Jovis die. Quod si annum assumant 31^m. literam veterem G, epactam 19. tum novilunium fuit 4. idus Martias, plenilunium 7. Kal. Apriles; & Christus passus est die lūæ, resurrexit die Mercurij; nisi dicas Christum anticipasse, coenasseq; luna XI^a. passum XII. ergo surrexit 14^a. contra veteres, qui lunam XVII. assignant Christi anastasi. Deinde gratis, atque non nisi erroneâ Chronographiâ confingis hanc anteventionem, Judæis id ævi tam sollicitè in pascha inquirentibus. Quin insignitè injurius es diuo Arcopagitæ, quali regulas Philippi Aridæi perperam administrarit, malè contemplatus sit cœli orbis, lunam XII. pro XV^a. hoc est gibbam

bam fere pro integra observârit, deprehenderit; ac demum ad diametrum, eandem rediisse falso bis asserverit; cum

si motum medium spectemus 37 propè ultra diametrum profecta sit; 37. gradibus igitur aberravit S. Dionys. etiâ observatione instituta, ac Philippi Aridæi regulis assumptis. Triduum profecto tûte exeras, quicumq; tantæ auctoritatis doctrinæq; viro tam grave sphalma adscribis, testi præsertim oculato. Ut concludam ajo, si quis cõputus prodigiosa illa Sabbatho sancto inundatione confirmatus est, novus confirmatus est, non vetus, quod die Aprilis 22a. ille Dominicam, hic sursum productus Sabbathum exhibeat, quemadmodum miraculum requirit. Sed vt ad conclusionem ulterius probandam revertar, est hæc ergo sententia Concilij Palæstini, est eadem sententia Venerabilis Bedæ de ratione temporum, c. 45. Est deniq; communis contra paucos (siquidem) astronomos, qui ex

commemoratis diebus nullo invento plenilunio ad oppositionem Aprilem, confugisse dicuntur. Probatur: eodem die & mense figura præcessit, 9°. & figuratum successit: aliàs enim in autumnum pascha reijcere, aut in Januario anticipasse Judæis licuisset. 2°. datur his diebus pleniluniũ, ut inferiùs docebitur, ergo nõ est causa cur in Aprilẽ, alioũe referamus.

Dico tertio CHRISTUS coenavit lunã decima quarta, passus est decima quinta. Est traditio Ecclesiæ, & sententia communis. Ac in primis Augustini, Hieronymi, Euthymij, Theophilacti, &c. Est Roberti Cardinalis Bellarmini de 7. verbis l. 2. c. 1. *nam Sol deficere solet in nouilunio, quando inter solem & terram media inuenitur luna, quod in morte Christi fieri non potuit cum luna non esset conjuncta cum sole, quod fit in nouilunio, sed opposita soli, quod fit in plenilunio: erat enim tunc pascha Judæorum, quod secundum legem fieri incipiebat decima quartã die mensis primi.* Est Alphonsi Salmeronis: lunã enim decima quartã Christum vltimũ coenasse supponit

ponit velut minimè dubium. Vnde t. 10. r. 42. ad primum respondet, *prorsus has tenebras fuisse supra naturam; & ratio facile conspicitur, & manu contrectatur: nam cum IESVS sit crucifixus in decima quinta luna, sive in plenilunio, sequitur quod sole existente supra verticem cæli in meridie, sive horâ sextâ luna erat in opposito puncto solis sub terra.* S. Hieronymus in c. 27. Matth. tomo 9. ita ait. *Qui scripserunt contra Euangelia, suspicantur deliquium solis, quod certis statutisq; temporibus accidere solet, discipulos Christi ob imperitiam super resurrectione domini interpretatos, cum defectus solis nunquam nisi in ortu lunæ fieri soleat.* Nulli autem dubium est, paschæ tempore lunam fuisse plenissimam. In ortu lunæ, intellige novilunio, tum enim Lunæ iterum lumen, quod perdidisse visâ fuerat, redit, dum è solaribus radijs emergit. Accedit Orosius, Cornelius Iansenius, Baradius tom. 4. l. 7. c. 20. Maldonatus in c. 27. Matthæi. Demum, Adamus Tanner Astrologiæ sacræ. *Sol prodigiosa eclipsi cum alioqui plenilunium esset, mortem sui auctoris luxit.* Probat, figuratum

guratum debuit implere figuram, vnicū
 in hoc sacrosancto mysterio, siquidem
 venit non soluere legem, sed adimplere, &
 quidem secundum omnem iustitiam quæ dicta
 est de eo. Qua de causa diuus Petrus etiam
 gladium comparare iussus. Confirmatur
 ex Salmerone to. 9. tr. 4. *CHRISTVS enim*
IESVS legis obseruantissimus semper inue-
 nitur, & nihil vnquam contra legis præscri-
 ptum egisse tradit Chrysostr: in Matth. Quare
 non opus erat quòd à legis mandato de pascha
 celebrando quarta decimâ lunâ ad decimam
 tertiam declinaret; siue quod minus est ratio-
 ni consonum, ad duodecimam. Quarta deci-
 ma itaque lunâ, ne legem, cuius auctor
 fuerat, violaret, pascha cum discipulis
 egit. Et incredibile fit, DEUM permisisse,
 vt Iudæi eo anno errarent in celebrando
 phase, quo summum omnium myste-
 rium erat peragendum, die, quem tot
 faculis antea figurâ præscripserat. Erra-
 verint igitur Iudæi, vt quidam volunt,
 antea, postea, &c. hic illos errare non est
 passus; liquet ab effectu. Nam vt omit-
 tam Phlegontis testimonium ex Eusebio
 & Ori-

& Origene aduersus Celsum, & Epicurum, asserentis, *quarto anno ducentesimæ & secundæ olympiadis magnam & excellentem inter omnes, quæ antea acciderant, defectiōnem solis factam, diem horâ sexta ita in tenebrosam noctem versum fuisse, vt stella in cælo visa sint: qui annus idem est cum anno primo olympiadis ducentesimæ tertiæ, id est anno Juliano partim septuagesimo octauo, partim septuagesimo nono* Servatoris CHRISTI passione illustri, si nempe olympiadas, vno anno tardius, vt multi censeas: nam de variâ olympiadum epocha adi Jacobum Salianum, ceterosque Chronologos: atque ita Phlegontis testimonium anno Christi 34°. adscribit Onuphrius in l. II^m. Fastorum. Hinc Lucianus Martyr apud Rufinum. l. 9. c. 6. *Solem vobis ipsum horum produco testem, qui cum hæc fieri per impios videret in terris, lumen suum meridie abscondit in cælis. Perquirite in annalibus vestris, & inuenietis temporibus Pilati CHRISTO patiente fugato sole interruptum tenebris diem: probatur 2°. irrefragabiliter ex S. Dionysio*
 Arco-

Arcopagita, CHRISTO synchrono: is
 ad divum Polycarpum epist. 7^a. ita scri-
 bit. *Eramus enim unà ambo, (Dionysius &
 Apollophanes,) & stabamus ad Heliopolim,
 amboq; simul incidentem mirabiliter soli lu-
 næ globum notabamus (neque enim eiusce
 conjunctionis tunc aderat tempus) ipsamq;
 rursus ab hora nona ad vesperam ad solis
 diametrum supra naturæ vires restitutam.
 In memoriam autem illius revoca etiam
 aliud quoddam: nempe enim, ut ipse etiam
 (Apollophanes) non ignorat, eam lunæ inci-
 dentiam ab oriente cepisse, & usque ad solaris
 corporis finem peruenisse, ac tum resiliisse no-
 tauimus; neque verò eadem ex parte, ut asso-
 let, & incidentia illa, & repurgatio facta est,
 sed ex aduerso diametri. Idem ipse divus
 Arcopagita ad Apollophanem ipsum
 rem ita persequitur. Heliopoli tu mihi
 quidem penè coævus, & ego quinque & vi-
 ginti ferè annorum tempus exoluens unà
 morantes constiteramus, cum feriâ quadam
 sexta, & horâ etiam penè sexta, Sol horribili-
 bus subitò est obsitus tenebris lunâ ipsum
 intercurrente - - - offusi enim tene-
 bris*

bris ipsi eramus, orbem solis undequaque,
 & ex aequo occupante caligine. Et postquam
 repurgatio, & restitutio facta est, luna ad so-
 lis diametrum conversa aufugit. Et tunc
 quoque regulam Philippi Aridaei assumpsi-
 mus, cumque reperissemus, quod & erat no-
 tissimum, eo tempore solem eclipsis molestias
 minimè perpeti debuisse, ac nihilominus lu-
 nam ab oriente solarem splendorem pullis, ni-
 grantibusq; velis obduxisse, cum soleat ex oc-
 cidua parte ingredi. Tunc autem opifices
 lucis thesauros, caliginibus, quas ipsa genuer-
 rat, ad occiduos usque solis fines pervagata,
 (ut ipsi putauimus) occultauit, cum tamen &
 luna id tempus deesset, nec coitus vicinum
 tempus esse cognosceretur. Exactius postre-
 ma apud Balthasarem Cordier, Petrus
 Halloix. Cum totus orbis tetra tenebrarum
 caligine uniformiter obductus fuisset, ac iam
 repurgari solis globus, & renitescere ocepis-
 set, tum assumptâ Philippi Aridaei regula,
 & contemplatis cæli orbibus deprehendimus,
 & c. Solem in meridie negat, qui hæc ac-
 curatè consignata negat, hac fronte o-
 mnia negaturus. Vbi vnicè nota, tempus
 inter-

interlunij minimè fuisse, quod non competit nisi ipsissimo plenilunio, diametrum solis bis inculcari, vsum esse regulis Aridæi, contemplatum cœli orbes deprehendisse, id est, quæ cœlitus observasset, calculo subjecisse, vidisseque, &c. neque cum brutis solùm cœlos inspexisse. Quin ad majus veritatis argumentum ita Apollophanem alloquitur. *Tuq; Apollophanes refelle, si potes, qui tunc præsens unâ tecum adfui, & simul aspexi, & observavi omnia cum admiratione, &c.* observavi ait, nempe regulis Philippi Aridæi (seu illæ fuerint instrumentum aliquod parallacticum, seu aliæ ex quadrante Astronomico constructæ regulæ observatoriæ) contemplatus cœli orbes, &c. Pro observavi habet Salmeron tract. 42. to. 9°. dijudicavi omnia; quasi non suffecerit observasse, sed etiam, vti erat ad tantum ostentum dignissimum, calculo subjecerit solis ac lunæ motus. Concludit Astronomus Dionysius, & observata in tabulas refert. *Denique verò annotatum diligenter feria diem & annum, annuntiationem,*

tionem, quam sacer Paulus nostris attentis auribus infudit, consentientibus signis conspici-
 rare & concordare expertus, manus veritatē submisi, & falsitatis nexibus sum absolutus. Accedit S. Maximus in epistolam 7^{am}. scholiastes, & paraphrastes Pachymera, qui docent lunam fuisse τεσσαρεσδεκα τὰν, id est decimam quartam, exactam intellige, cum jam quinta decima laberetur (prorsus vti nos horam duodecimam esse dicimus labente prima) diuide enim 177. grad. quibus luna medio motu à sole aberat, per lunarem diurnum, & quotum sortieris lunam decimam quartam; quod superest, pertinet ad decimam quintam: & aliàs consuetum est veteribus lunam decimam quartam appellare non nisi exactam, teste Clauiol. 2. c. 6. contra Mæstlinum, ex Beda, Campano, Theophilo Alexandrino, Cyrillo, &c.

Probatur 3°. ex S. Augustino epist. ad Hefychium. *Quando nos vidimus solem sic obscuratum, quemadmodum obscuratus est, cum lumen mundi penderet in ligno? nisi sortè defectus solis & lunæ, quos consueve-*

runt computatores siderum annotare, atque
 predicere, inter cœlestia prodigia numerabi-
 mus, quia lunam sæpius in sua plenitudine,
 solem verò rariùs, sed tamen vidimus in fine
 lunæ, secundùm eorum computum defecisse.
 Non erat talis solis ille defectus, quando cru-
 cifixus est Christus, & ideò verè mirabilis
 erat, & prodigiosus. Pascha quippe fuerat Iu-
 daeorum, quod non nisi in plenitudine lunæ ce-
 lebratur. Secundùm astrologorum autem nu-
 meros certum est, solem, quando luna plena
 est, non posse deficere, sed quando finis est lu-
 næ; non quidem semper, sed aliter nunquam,
 cum secundùm illos numeros deficit. Quid
 ergo tale unquam quisquam meminit appa-
 ruisse de cœlo, ex quo Dominus illa produxit,
 quale apparuit, quando passus est? Probat
 4°. ex S. Ambros. ad Episcopos per Æmi-
 liam. Et celebravit (CHRISTVS intelli-
 ge) pascha hebdomade in qua fuit decima
 quarta luna feriâ quinta. Denique ipsa die
 pascha cum discipulis manducavit, sequenti
 autem die, hoc est sexta feriâ, crucifixus est,
 lunâ decima quintâ; Sabbato quoque magno
 illo sexta decima fuit, ac per hoc decima septi-

ma lunâ resurrexit à mortuis. Quin idem S. Doctor paulò post. Sed & proposita lectio docet literam non consecrandam: sic enim habes, & facies pascha Domino Deo tuo, quarto decimo die mensis primi: diem pro lunâ dicit, unde peritissimi quoque secundùm legem, lunari cursu computant mensem, &c. denique $\mu\eta\nu\nu$ lunam vocant Græci, unde $\mu\eta\nu$ & Græci dicunt mensem, & naturalis usus nationum exterarum lunam pro diebus appellat. Probatur 5°. Ex Theophilo Alexandrino ad Theodosium Imp: Quod & Salvator noster decima quarta quidem est traditus lunâ, hoc est 5ª post Sabbatum, decima quinta autem crucifixus, &c. Probatur 6°. ex Venerabili Beda l. de ratione temp. c. 45°. Nam quòd Dominus decima quinta lunâ, feriâ sexta crucem ascenderit, nulli licet dubitare Catholico, ne legi pariter & Evangelio videatur incredulus. Videant hic, quid reponant, qui nescio qua lunâ Christum crucifixum ex Josepho, Velleio, Suetonio, Dionne, annis Herodianis, cyclis erroneis, ex quibus ab ipsa ferè Christi in cœlos profectione tricosissimæ in Ecclesia Dei or-

tæ cōtrouersiæ vsq; hodie indecisæ per-
 severant, alijsq; Gentilibus narratis du-
 cto argumento, coguntur admittere: co-
 guntur autem omnes, quotquot relicto
 Dionysio Exiguo, aliam quàm Diony-
 sianam æram amplectuntur. Probatur.
 7°. ex Clauio contra Scaligerum. *Miror
 hoc Scaligero excidisse, in quo manifestus er-
 ror deprehenditur. Nam si Christus crucifi-
 xus est ipso plenilunio (ut testatur Dionysius
 Areopagita, & constat inter omnes,) hoc est
 xv^a. qui conuenit, &c.* Probatur vltimò
 conclusio ex sacris literis, posito quod
 Christus teste Chrysofomo fuerit legis
 obseruantissimus, non venerit soluere
 legem, sed adimplere teste Euangelio,
 legem inquam à se conditam; quanto
 enim exemplo aliud egisset? *Dixit quoque
 Dominus ad Moysen & Aaron in terra Ægy-
 pti. Mensis iste vobis principium mensum
 primus erit in mensibus anni. Loquimini ad
 vniuersum cæcum filiorum Israel, & dicite
 eis, decima die mensis hujus tollat unusquisq;
 agnum per familias & domos suas - - -
 & seruabitis eum vsq; ad decimam quartam
 diem*

diem mensis hujus, immolabitq₃ eum univer-
 sa multitudo filiorum Israel ad vesperam. Et
 sument de sanguine ejus, & ponent super u-
 trumq₃ postem, & in superliminaribus domo-
 rum, in quibus comedent illum. Et edent car-
 nes nocte illa assasigni, et azymos panes cum
 lactucis agrestibus. - - - Habebi-
 tis autem hanc diem in monimentum, & ce-
 lebrabitis eam solennem Domino in genera-
 tionibus vestris cultu sempiterno. Septem
 diebus azyma comedetis : in die primo non
 erit fermentum in domibus vestris : quicumq₃
 comederit fermentum, peribit anima illa de
 Israel - - Dies prima erit sancta atq₃ so-
 lennis. (Hinc collige, cum primus azy-
 morum esset sanctus & solennis, ut Pha-
 risæi Veneris die possent contra Chri-
 stum instituere actionem, pascha Veneris
 non Jovis vespere edisse, ac Sabbato pri-
 mum azymorum celebrasse,) & dies se-
 ptima eadem festivitate venerabilis - -
 Primo mense quarta decima die mensis ad
 vesperam comedetis azyma vsq₃ ad diem vi-
 cesimam primam ejusdem mensis ad vespe-
 ram. Quid hac lege expressius? quis il-

lam, nisi Pharifæus transgrediatur? Sed
 ais, diem intelligit decimam quartam,
 non lunam decimam quartam. Contra,
luna testis in cælo fidelis Pf. 88. *Luna in omni-*
bus in tempore suo, ostensio TEMPORIS
& signum aui: à luna signum DIEI FESTI,
luminare quod minuitur in consummatione:
MENSIS SECUNDVM NO-
MEN EIVS, Ecclesiastici 43. Confir-
 matur assertio ex Josepho & auctoribus
 aliàs citatis, qui per diem decimam
 quartam intelligunt lunam decimam
 quartam & contra. Confirmatur deinde
 ex tacita ipsorummet Chronologorum
 asseueratione, dum eorum rari negant
 lunam requiri decimam quintam, nul-
 lus verò in æra Dionysiana passo Chri-
 sto plenilunium inueniri: qui autem non
 negat, ubi causa postulat, fatetur. Et qui-
 dam (cuius memoria sit in benedictione)
 ore tenus mihi annos ante prope viginti
 septem, *verum esse, reperiri plenilunium in*
anno Dionysiano trigesimo quarto, &c. Sed
 ais, hæc omnia explicari posse de lunâ
 XIV^a. & XV^a. ciuili, hoc est de luna 10^a. aut

11^a. 20^a. aut 21^a. (nam lunam ciuilem vtrunque librare licet, vt ea lunam XIV^{am} & XV^{am}. veram quandoque præcedat, quandoq; sequatur) non verò de luna XIV^a. & XV^a. propriè dicta. Contra, hæc responsio est violenta, quia eneruat testimonia SS. PP. in proprio sensu, vt nempe per lunam XIV. & XV. dicamus illos intellexisse lunam 10^{am}. aut 20^{am}. qui largus distinguendi modus multa pessumdabit testimonia. 2°. quia turbat historiam & tempora : admissa enim lunâ ciuili, de octiduo, & amplius certi non erimus. 3°. quia invehit multitudinem sententiarum, atque adeo veritatem, quæ vna est, distrahit : per distinctionem hanc enim, alius capiet lunam 10^{am}. alius 20^{am}. alius annum Christi 31^m. alius 36^m. &c. 4°. quia hæc luna ciuilis nullius sancti Patris testimonio nititur. 5°. quia ab ipsismet auctoribus affertur, nunquam probatur Judæos vsos luna ciuili adeò largiter acceptâ, idque ansemper, an interdum tantum, & quando aut quoties ? si semper, vnde constat ? si

interdum, turbat certitudinem. 6°. Quia ipsosmet inter se Chronologos committit, dum ab anno Juliano 74°. vsque ad 79^m. quivis pro sententiæ suæ incolumitate lunam ciuilem sibi fabricat. 7°. quia est omnino, arbitraria : cum enim videret lunam XIV^{am}. in anno suo non reperiri, eamq; scopulum esse sententiæ suæ, vt sententiam salvarent, lunam XIV^{am}. propriè dictam eliserunt, & ciuilem, id est arbitrariam, substituerunt. His de causis testimonia SS. PP. cum nullum habeant absurdum, in proprio sensu accipienda sunt, & per lunam XIV^{am}. XIV^a. non X^a. per XV^{am}. XV^a. non XX^a. intelligenda. Cæterum non possum hic non interserere, quale quale gratitudinis anathema Divo Dionysio. Igitur.

Gratias meritissimas
debemus,
habemus

T I B I

Arcopagitæ Dionysio,
Graciæ Sipienti,

Discipu

Discipulo Paulino,
 Doctore Theodidacto,
 Martyri purpurato,
 Astronomorum
 magno Patrono,

quòd accuratissimis observatis, lunâ decimâ quintâ diem crucifixi DEI posteris ritè consignaris. Cui proinde Chronotaxēs, cyclos, mathemata jure submittantur

Historicī,

Chronographi,

Astronomi,

Sera, grata

posteritas.

Et quia non solùm nostro hoc sæculo, nihil jucundum, nisi novum, sed etiam antiquitùs verum,

- - - - - *volupe est,*

Siquis novum aliquod inventum excogitarit, omnibus patefacere, egoq; hætenus vetera semper proposuerim; Christi videlicet nati, passiq; annum ab Tritauis vsq;, ipsoque Dionysio Exiguo accersitum; duas inuenio de resurgentis CHRISTI dicententias: primam Communem, eam-

que inter cæteros S. Augustini inclÿti
Ecclesiæ Doctõris, qua CHRISTVS no-
cte Sabbatum Judaicum consequente
sub auroram; alteram, qua dies naturales
duos totos posteriùs, ideoque nocte se-
cundam Sabbati consequente creditur
revixisse, vti pridem docuit Alcuinus, &
Fero Sempronensis apud Corn: à Lapi-
de in Matth. c. 12^m, ergo - - -

Dico ego quartò, Christus surrexit
Martij quidem 25^a. sed nocte primam
Sabbati, seu Martij 25^{am}, consequente,
non antecedente. Probatur hæc con-
clusio primùm auctoritate Ecclesiæ Ca-
tholicæ, quæ anno CHRISTI vulgari 34°.
A Dominicalem signat, atque ita fe-
stum fori stylo novo constituit Martij
26^a. ergo nocte 25^{am}. consequente Chri-
stus ad vivos rediit. Hanc autem no-
ctem, diem 25^{am}. Martij consequentem,
ad ipsam 25^{am}. Martij juxta sacras literas
pertinere, cumque ipsa diem naturalem
vnum constituere, manifestum est Ge-
neseos 1°. *fiat lux, & facta est lux, & vidit
DEVS lucem quod esset bona, & divisit lucem*
à te-

à tenebris, appellauitq; lucem diē, & tenebræ noctē, factumq; est vespere & mane dies vnus; vbi tenebræ consequentes ad lucem spectant antecedentem, cum qua, vt dixi, diem vnā constituunt naturalem. Probat 2°. auctoritate Diui Matthæi c. 12. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus. Vbi nulla sentētia alia propiūs ad literam tres dies ac noctes exhibet, atque hæc, quæ asserit Christum Dominum, surrexisse nocte 25^{am}. Martij consequente; quòd opiniones reliquæ, Communis quidem varijs ac minus necessarijs distinctionibus opus habeat, ac post allatas distinctiones omnes re ipsa diem vnā solam integram, ac parum quiddam amplius, quàm sesquinoctem, frustra veriūs dierum & noctium, quàm tres dies ac noctes in medium afferat: Foro Sempronensis verò, quòd Christus 23^a. sit sepultus, quartum diem exhibeat, imò quintum, si diem à nocte media ordiamur.

mur. Probatur 3°. auctoritate itidem S. Matthæi c. 28. *Vespere autem Sabbati: quæ lucefcit in 1^a. Sabbati:* atqui vesper. Sabbatum consequens non est vesper. diei, quæ lucefcit in 1^a. Sabbati, sed est vesper ipsius Sabbati, vti constat Gen. 1°. ergo de sequente 1^{am}. Sabbati vesper. intelligendus est Matthæus. Hic itaque Euangelistæ sensus est; vesper. diei, quæ dies lucefcit, siue est in 1^a. Sabbati, siue vesper. primam Sabbati consequente, hoc est ipso 1^a. Sabbati vesper. profectæ sunt mulieres, &c. nam sæpius eas, idque vesper. & manè profectas censet Hieronymus & Ambrosius; Nyffenus autem oratione de resurrectione quater, 1°. quidem vesper. Sabbati Mariam Magdalenam & alteram Mariam, Matth. 28°. secundò Magdalenam, cum adhuc tenebræ essent, Joan. 20. Tertiò Mariam Jacobi & Salome valde mane Marc. 16. valde diluculo Luc. 23. ac tandem orto etiam Sole Mar. 16. probabileque est officium hoc inter se partitas, ne omnes simul ac semper à Iudæis viderentur.

Pro-

Probatur 4°. auctoritate S. Marci, qui, ut ait Cornelius à Lapide, interpret est Divi Matthæi, is c. 16. rem ordine præ cæteris magis distincto ita narrat. *Et cum transisset Sabbatum, Maria Magdalena, & Maria Jacobi, & Salome emerunt aromata & unguenta, ut ungerent JESUM, & valde manè unâ Sabbatorum, &c.* Unde manifestè constat, quod non nisi post elapsum Sabbatum, hoc est primâ Sabbati aromata, balsamaque comparârint; de die utique, cum homines passim negotiarentur; ac primùm sub vesperum diei, tum etiâ manè postea profectæ sint *videre sepulchrum*; an, & quanto milite teneretur, quæ spes foret accedendi, &c. ut vel illo adhuc vespere, vel postridie securæ ungerent, agerent. Et profectò incredibile sit religiosas ac Iudæas fæminas aut primo, adultoue jam Sabbati magni, omni religione colendi, vespere, aut etiam secundo statim Sabbatum illud solenne, importunè soluisse. Lapidâssent illas citius, opinor, Pharisæi, &c. quàm id permisissent, maximè in causa Christi. Adde

Golgotham sesquiquadrante horario Solymis removeri, ipsumq; itinerarium intervallum inter tot itus ac reditus amplius tempus requirere, quam quis velit; fæminas honestas, cum omni festinatione, decorum servasse, &c. Verbo, in vulgari, antiquaque sententia nimium quantum violenta sunt omnia, propter personas, tempus, locum, actiones, reliquasque plurimas circumstantias. Probat 5°. etiamnum auctoritate S. Matthæi cap. 26. *Possum destruere templum DEI, & post triduum reedificare illud, item c. 27. Altera autem die, quæ est post parasceuen, convenerunt principes Sacerdotum & Pharisei ad Pilatum, &c.* hoc est, non primâ, sed alterâ, secundaque post exitum parasceues diem: ita enim & naturalius, & veriùs ad literam explicatur textus Evangelicus. Ipsa quoque id ratio secum fert: ut ut enim scelestissimos in Christum, afferas Phariseos, legis tamen aliquantum saltem observantes, Sabbato magno quieuisse, concedas: *erat enim magnus dies ille Sabbati Ioan. 19. propter*

pter duplex, vt alibi dixi, festum. Ad-
dunt astuti Supplices, *jube ergo custodiri*
sepulchrum vsque in diem tertiam: ab eo vi-
delicet, quo peterent, die, vltra diem,
quo surrecturum se asseruit, vt minus
de fraude furtoque solliciti existerent.
Aliàs gratis peterent in diem vsque so-
lùm tertium, cum post tres dies surre-
cturum dixissent. Cautè sanè: nam ita in
3^{am}. vsque Sabbati, atque vltra suspectæ
resurrectionis terminum vigilias impe-
trarunt. Nec frustra; signa quippe mor-
tem consecuta, Apostoli, mulieres, ami-
ci, sermones hominum varij sollicitos
reddiderant.

Probatur 6°. ex Symbolo fidei, *tertia*
die resurrexit à mortuis; quod longè me-
liùs ad literam hic exponitur, quàm vlli-
bi aliàs: ita siquidem Christus ab hora
tertia diei Veneris *surrexit diei labentis*
tertiæ hora circiter 14^a. Quapropter Lu-
cas, cum ait, *& reuertentes parauerunt aro-*
matæ & unguenta, & Sabbato quidem silue-
runt secundum mandatum, ex Marco per-
anticipationem, Scripturæ sapius con-
suetam,

suetam , explicandus: Hoc est Sabbato illo, vesperi inchoante, filuerunt, ac primâ Sabbati parauerunt, &c. Probatum 7°. auctoritate Concilij Palæstini, quod Christum ab vii^o. Kalend. Apriles resurrexisset asseuerat, diem cum Ecclesia à media nocte ordiendo. Dices, computatione ista tua Christus resurrexit die Lunæ, non Dominica, cœnauit feriâ 4^a. nõ quinta, Mercurij, non Jovis die, in crucem actus feriâ 5^a. non sexta, die Jovis non Veneris, quæ sunt absurda. Respondeo esse Doctores Catholicos qui velint Christum anticipasse cœnam vltimam, sed id nihil ad me. Quare respondeo secundò negando sequelam: Christus enim cœnauit 22^a. non feriâ 5^a. aut Iovis; crucifixus est 23^a. non Veneris die: quod tunc Iovis, Veneris, cæterique ejusmodi Ethnici dies Ethnicis fuerint vsuales, non Iudæis, non Christo, non Christianis; qui dudum postmodum expunctis nefarijs nominibus ferias substituerunt. Deinde, vnde constat 22^a. fuisse Iovis, 23^a. Veneris, 24^a. Saturni, eundemque Sabbati

Sabbati Judaici diem? nisi quia nos posterius 24^a. Martij Sabbato Iudaico Saturni diem appendimus, non connexu naturali aliquo, quo denominationes Hebrææ Gentilium denominationibus necessario congruant: neque enim video, cur Judæis Sabbatum agentibus, Romani Saturni feriam celebrârint semper ac necessario; cùm illi anno lunari, sus de- que vago; hi solari stabiliori vterentur; non inquam connexu naturali aliquo, sed nostro placito bono, quod immutari potest eodem, quo institutum est senatûs consulto. Itaque factum est ab Ecclesia, quæ cùm pascha chori celebret Martij 25^a. pascha fori agit 26^a. vnde feriæ posteræ reliquæ deducuntur. Quocirca 25^a. Martij, prima Sabbati, velut terminus inter Ecclesiam ac Synagogam nullo alio titulo, præterquam 1^a. Sabbati consignatur; ab hac verò denominationes reliquæ in dies vtrinque proximos^o rursus prorsum distributæ sunt ab Ecclesia, vt dies primam Sabbati antecedens sit Sabbatum, ante hoc feria vi. seu

Q

dies

dies Veneris, &c. dies autem I^{am}. Sabbati consequens Dominica, tum feria 2^a. &c.

Dies Mensis						
22	23	24	25	26	27	28
Literæ feriarum						
D	E	F	G	A	B	C
Denominationes Romanæ						
♄	♀	♃		☉	☾	♂
Denominationes Judaicæ						
V	VI	Sabbatum	I	II	III	IV
Denominationes Christianorum						
V	VI	VII		Dnica fer. 1.	II	III

At quo hoc jure? eo minimùm, quo quisque familiâs pater disponit in domo sua. Et, si Divus Petrus omnem potestatem accepit in Ecclesiam, crediderim etiam minimam istam illi concessam, vnde primitus statim recessimus à luna XIV^a. Quanquam nihil opus in re tam exigua jure

jure tam basso, cùm Ethnici quoque non solum de diebus, sed mensibus, & annis disposuerint, majore licètia, quàm in hac causa Ecclesia Catholica. Interim si ista mea tibi non arridet Philosophia Chronologica, G literam dominicalem assigna, per me licet, atque adeò quæstionem istam tibi in problema cape. Ajo 5°. Christus passus est anno Juliano labente septuagesimo nono, Tiberij, si à Kalendis Januarijs ordiaris, currente vigesimo, juxta vulgarem annorum Tiberij calculum, quicquid veterum aliqui de anno Tiberiano octauo decimo asseruerent, cùm fuerint itidem veteres, qui anno Tiberiano decimo sexto, ætatis trigésimo primo passum, trigésimo secundo, &c. imò post quadragesimum crucifixum contenderent; sint etiam, qui passionem Christi ab anno ejus 31. id est prædicari septæ gratiæ, ordiantur, &c. Vide Alphonsum Salmeronem to. I. prologo 38°. num°. 8. post initium, vbi pro his opinionibus citat Julium Africanum.

Tertullianum, Clementem Alexandrinum, Apollinarem Laodicenum, Irenæum, Epiphanium, &c. Priusquam hanc probem conclusum, erit fortè qui miretur, quo ausu recedam ab anno Tiberiano 18°? cum eo multi Veteres Christum passum asseuerârint. Respondeo annum 18^m Tiberianum Deo passo consignatum communi quodam vulgariq; veterum persuasum, non exacto, atque hodie, calculo: quod crederent veteres mense Januario anni Tiberiani 15ⁱ, inuentis Christum, baptizatum tres postea solum annos docuisse, piè magis quàm scrupulosè tempus determinando. Nunc autem post toties motam hanc controuersiam accuratiùs à Chronologis differitur. Neque mirum, cum Veteres ipsi plurimam dederint controuertendi occasum, præsertim qui Christum vno anno docuisse ac 31°. &c. crucifixum esse tradi iere; hodieque non desint graves Auctores Christum Servatorem 25^a. Martij in crucem actum docentes, argumen-

mento, eo die B. Latronis festum ab Ecclesia celebrari. Quanquam non intelligunt hac ratione se Dominicalem B statuere, stylumque veterem juxta ac novum euertere, imò contra Palæstinum, Conciliū agere, ex cuius mente Christus passus est ab XI. ad VIII. Kal. Apriles, non à IX. ad VI. Kal. nam si 25^a. crucifixus est, 9°. Kalend. coenauit VI. Kal. resurrexit. Quod si ergo Veteribus & Neotericis tam liberè passim licet opinari, nihil animaduersè dignum est, Christo patienti annum Tiberianum assignare labentem 20^{mum}.

Festum S. Latronis agitur 25^a. quòd eadem cum Christo revixerit: *nam multi corpora SS^m. qui dormierant, surrexerunt, &c.* Probatur conclusio primùm auctoritate Ecclesiæ, & omnium æram vulgarem vsurpantium, tenetque re ipsa hanc sententiam Salmeron to. 1. proleg 38. assertionem II. docendo Christum Dominum passum esse anno trigesimo tertio à natiuitate sua expleto, cum tribus mē-

sibus, sed is idem docet natum Christum anno Juliano quadragesimo quinto, vti postea videbimus, quam etiam multis confirmat, cæterasque impugnat. Quanquam posito Christum natum anno Juliano quadragesimo quinto, passum ætatis anno trigesimo quarto, minùs consequenter asserit baptizatum anno Tiberij decimo quinto, ætatis completo trigesimo, passum anno Tiberij decimo octauo. Eandem cum Salmeyrone de anno ætatis 34°, docet Robertus Cardinalis Bellarminus, Chronologæ. suæ parte 1^a. ad finem. Et quidem sub Tiberio passum Dominum manifestum est ex Cornelij Taciti, iniquo licet in Christianos testimonio; vbi enim percensuisset ortum Romæ ab hominum memoria inuisum incendium *forte an dolo Principis incertum: videbatur enim condenda urbis novæ & cognomento suo appellandæ gloriam querere.* Quam urbis inflammationem cum à se amoliri Nero conaretur, & in Christianos innocentes derivare, impius Auctor hæc scribit. *Abolenda*

lendo rumorì Nero subdidit reos, & quæsitissimis pœnis affecit, quos per flagitia inuisos, vulgus Christianos appellabat. Auctòr nominis Christus, qui Tiberio imperante per Procuratorem Pontium Pilatum supplicio affectus erat. Repressaque in præsens exitiabilis superstitio rursus erumpebat, non modò per Judæam originem eius mali, sed per urbem etiam. Igitur primò correptis qui fatebantur (nempe se esse Christianos) deinde indicio eorù multitudo ingens, haud perinde in crimine incendiij, quàm odio humani generis convicti sunt. Et pereuntibus addita ludibria, ut ferarum tergis contacti laniatu canum interirent, aut crucibus affixi, aut flammamandi. Atque ubi defecisset dies, in usum nocturni luminis urerentur: Hortos suos ei spectaculo Nero obtulerat, & Circense ludicrum edebat. Vnde quanquam adversus fontes, & nouissima exempla meritos, miseratio oriebatur, tanquam non utilitate publica, sed in seuitiam vnus absumerentur. Ita de Christo & Christianis Tacitus, etiam in Judæos parum æquus. Petet hic obiter aliquis; vnde tantum odium Ethnicis in

primos Christianos ? respondeo vnde
 hodie Hæreticis in Catholicos ? Ethnici
 assueti, (vt vno verbo omnia scelera
 comprehendam,) vitæ licentiæ, non po-
 terant videre Christianos justos, pios,
 humiles, castos, sanctos : vtque malam
 causam faciliè tuerentur, impingebant
 Christianis, esse Atheos, nullos DEOS co-
 lere, &c. conuenticula agere nefaria,
 per omnia genera libidinosa, conuiuia
 celebrare Thyestæa (ita interpretabantur
 conuentus in cryptis, locisque subterra-
 neis ob metum Imp̃p. coactos ad missa-
 rum, sermonumque in festis solennia.)
 Hinc non jure sed intemperijs populari-
 bus agebatur in Christianos apud tribu-
 nalia, ac passim; vide Iustinum Marty-
 rem Philosophum, & apud eundem,
 Athenagoram pro Christianis eximie
 perorantem. Antequam conclusionem
 positam vltimo probem, libet nucleum
 difficultatis huius Chronologicæ ex Al-
 phonso Salmerone repetere, vt omnes
 intelligant quantum Chronologiæ opi-
 tuletur Astronomia. Ita ergo Salmeron
 proleg. 38°.

In tanta igitur sententiarum varietate
 necessum est, ut anno quarto C C I I. Olympi-
 adis, & X X X I I I. anno etatis suæ currente,
 Christus passus sit die Veneris, X X V. primi
 mensis: quod ex Tabulis Ioannis Lucidi, ac
 calculis Pauli Forosempronienensis intelligi po-
 test. Et quoniam, ut Onuphrius observauit, ex
 Magni Dionysij Tabula, nunquam ab anno
 primo Christi vsque ad quadragesimum in-
 veniri potest Luna decima quinta in mense
 Martio, octavo Kalend. Aprilis, in diem Vene-
 ris incidere: ideò huius rei obscuritas occasio-
 nem dedit multis errandi, ut Paulo Forosem-
 pronienensi, qui Christum anno X X X V I. vi-
 tæ suæ, X X X. die Martij scripsit extinctum,
 ut Ioanni Lucido, qui X X X I I I. anno, die III.
 Aprilis Dominum defunctum tradit.

Cum igitur in omnibus Christi annis sit
 hæc dubitatio Lunæ: tutius videtur cum
 Phlegonte, Romana Ecclesia, atque doctissi-
 mis Patribus sentire, Christum mortuum
 anno X X X I V. etatis suæ per tres menses e-
 lapso. Contradictio autem, quod Luna X V.
 illo anno, X X I I I. die Martij, in feriam ter-
 tiam, & non feriam sextam inciderit, tolli
 potest

potest ex antiquis Hebræorum traditionibus,
 apud quos mensis initium haud erat statim
 ab ipso novilunio, verum ab ipsius Lunæ cor-
 nicularis apparitione: idcirco in eorum scri-
 ptis legimus, veteres Iudæos consueuisse, ho-
 mines tempore nouilunij mittere super altissi-
 mos montes, quò eis nova lunæ aspectum signi-
 ficarent, ut mensium initia auspiciari possent.
 Eo ergo anno ex Astronomicis obseruationibus
 nouilunium primi mensis fuit circa Solis oc-
 cubitū nona die Martij, quare xv^a. Luna fuit
 23. eiusdem Martij. Prima autem Lunæ appa-
 ritio fuit circiter per duos, vel tres dies, vno
 diei quadrante deducto, ita ut ex majorum
 traditione Iudæi mensem inchoauerint vnde-
 cima, vel duodecima die mensis Martij: quare
 decima quinta dies mensis extitit 25. vel 26.
 Martij, quo die Luna quidem 18. erat inchoa-
 ta vespere precedenti, isq; dies fuit feria sex-
 ta diei Veneris. Et sic omnia consonant. Vel
 dicendum est, quòd, ut Albertus Magnus su-
 per Epistolam Dionysij ad Polycarpum osten-
 dit, anno 34. vitæ Christi labente in 25. Martij
 incidit quinta decima Luna, & dies Veneris:
 propterea qui aliter per nouas tabulas compu-
 tant,

tant, valde falluntur, quia non sunt ipsorum
 tabula in omnibus certa, & vera. Nam Pto-
 lemaeus correxit superiores aliorum tabulas;
 Alharganus illas Ptolemaei: Alphonsus Rex
 Castella, eas quas Alharganus condide-
 rat. Neque facile est ab Ecclesiae sensu rece-
 dum ob unius, vel alterius computationem.
 Et haec quidem de hac assertionem, & toto Pro-
 legomeno: in quo si veritatem ipsam minus as-
 secuti sumus, ob rei, qua de agitur, probabili-
 tatem, at saltem solidiora alijs, ac vero propio-
 ra cogitandi, & meditandi occasionem, an-
 samq; praebuimus. Ex quibus intelligis
 opinor, quantum reliquis antecellat Sal-
 meron in hac quaestione, solumque illi
 Astronomum defuisse, qui olim recta
 opinantem, ne fluctuaret, confirmasset:
 nam si quis accurato calculo docuisset
 die Martij 23^a. lunam accensam 15^{am}.
 totus in hanc sententiam, aliàs totus pro-
 nus abiisset. Cū igitur solidiora, veroq;
 propinquiora cogitandi & meditandi
 occasionem, ansamque Nepotibus praë-
 buerit

Probatur conclusio euidenter. Il-
 lo

lo solo, annorumque, de quibus controverti potest, vnico, vigesima secundâ Martij illuxit luna xiv. & vigesima tertîâ eiusdem luna decima quinta, ergo hoc, nulloque alio anno passus est Christus. Antecedens probatur: nam, ut omitteremus Epocham ab Nabonassare vsque accersitam, ab omnibus omnino Chronographis annus Julianus septuagesimus nonus pariatur anno Dionysiano, seu vulgaris æræ trigésimo quarto. Quocirca assumo primùm triginta tres annos completos Dionysianos, dies itidem à meridie Kalendarum Ianuariarum ad vndecimum Kalendas Apriles anni communis completos octoginta, minus horis tribus, ob differentiam meridianorum, vt euadat tempus vniuersim collectum annorum Julianorum triginta trium completorum, dierum septuaginta nouem, horarum viginti & vnus. Cæteras æquationes hic persequi non est animus, neque pretium operæ in re Chronotatticâ. Ad quod anomalia

lia æquinoctiorum est - Sig. gr. pr. sec.
 - - - - - 0 21 39 28

posita; semidiametro circelli æquatorij
 2160, quarum radius eccentrici Solis
 10000. prostaphis. subtrah^a

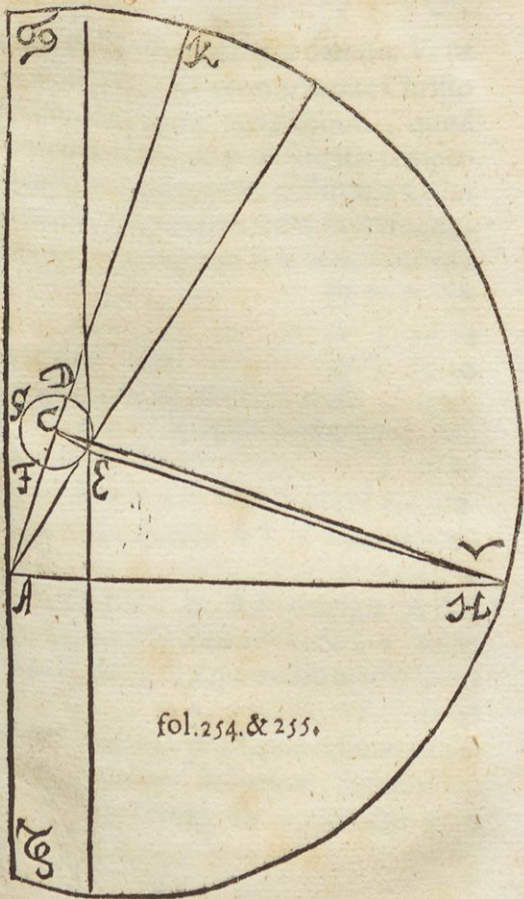
- - - - - 26 12
 Anomalia obliquitatis Sig. gr. pr. sec.
 - - - - - 0 3 59 20

Prostaphæresis auferenda - - 37
 siquidem librationis semidiameter 320
 quarum itidem radius solaris eccentrici
 10000. obliquitas igitur 23 51 23.

Motus Solis medius - 11 27 20 28.

Quod si tam linearum quàm motuum,
 quantitates arbitrario assumptas causa-
 ris, cœlum appello, ad cujus tribunal ju-
 stiora tu, si habes, affer mathemata. Cùm
 porro tam ante Christum annis 140. cir-
 citer, ab Hipparcho, quàm totidem post
 à Ptolemæo eadem eccentricitas, 4166. vi-
 delicet, inuenta sit, liquidissimè colligi-
 tur. maximam ætate CHRISTI
 extitisse 4216. Nec sine mysterio,
 ut quo sæculo lucentissimus iste mun-
 di

di oculus Sol per eccentricitatem maximam à terris, Sol iustitiæ DEI filius per crucem in terris ultra omnes solium conuolutiones exaltaretur. Neque hic mihi suæ eccentricitatis pragmatiam, quanquam accuratam, minus tamen in causa ista necessariam obtrudant Neoterici, quorum alij contra experientiam, constantem esse iubent, ad solarium tabularum suarum perennitatē contestandam, alij in diametro librāt, alij centrum circello circūagunt, atq; ex E solares æstimāt prostaphæreses. Si cum primis dicas librari illud in DF diametro, atque adeo AC esse veram eccentricitatem, contra hypothesein agis posteriorum, quibus cum AD per apogæum medium incedat, AE per verū ibit, atq; adeo eccentricitas vera erit AE non AC, gratis aliàs corrigeretur AD medium apogæum per DAG prostaphæresin, vnde solarium æquationum differentia manat, angulus CHE, qui in priore circelli parte minuit prostaphæreses, auget in posteriore. Sed hæ sunt lites solūm Astronomicæ

fol. 254. & 255.

micæ nullo Chronologiæ damno. Vt ut
 sit, assumpta nunc eccentricitate Christo
 synchrona 4216. apogæoque, quod
 Ptolemæus pluribus obseruatis tempo-
 re longiori distantibus destitutus fixum
 putauit, nunc autem sedes mutare con-
 stat, apogæo inquam A K constituto in

Sig. gr. pr. sec.

2 5 46 54

motuque centri - - 0 3 59 20

datur primùm prostaphæresis apogæi,
 C A E, qua ab apogæo medio subducta,

verum erit in - - 2 5 26 89

datur deinde A E. Quocirca per anoma-
 liam Solis angulo A E H contentam,

3 21 54 9

radius E H, & A E emergit A H E

prostaphæresis solis addenda 2 12 20

verusq; Solis ab æquinoctio medio locus

11 29 32 48

à quo si demas prostaphæresin æquino-
 ctiorum nuper inuentam, sortieris lo-
 cum solis verum ab æquinoctio vero

adco

S	0	1	11
11	29	6	36

adeò vt sol id temporis
 abfuerit ab æquinoctio vero. Quod si
 ad motum solis medium proximè in-
 ventum addas motum vnus diei, nan-
 cisceris motum medium ad meridiem
 parasceues - - - 11 28 19 36
 prostaphæresin - - - - 2 11 19
 motum solis verum ab æquinoctio me-
 dio - - - - 0 0 30 55
 A vero - - - - 0 0 4 43
 Quæ si obiter in tempus resoluas, dabunt

/ //

horam vnam 54 51, æquinoctiumque
 verum contigerit die ciuili vigesima

pr. sec.

tertiâ, horâ matutina septima 5 9 sed

pr. sec.

Ierosolymis hora 10. 5 9 circiter, vt
 quo tempore Sol arietem ingrederetur
 motu vero, iustitiæ Sol, idemque agnus
 absque macula cruentum in cruce Pa-
 tri DEO pro salute nostra sacerdos
 magnus perlitaret. Ita causâ nostri ô
 Astro-

fol. 20. v. 107

Astronomi, ô Chronologi in orbe terra-
rum Incarnata lusit Sapiencia. Iam ad
lunæ cursum transeamus. Ad tempus
igitur superius assignatum datur me-
dius Lunæ à sole motus

Sig. gr. pr. sec.

	Sig.	gr.	pr.	sec.
- - - - -	5	15	36	4
Anomalia orbis - -	10	29	48	54
Æqualis latitudinis - -	2	27	6	13
duplum motûs lunæ à sole præstat ano- maliam centri - -	11	1	12	8
cuius complementû est NKE, atqui iterû duplum anomalix centri, anomaliam li- bratiõis, seu reciprocationis	10	2	24	16,
vt R, S. complementum euadat recipro- cationis - - -	1	27	35	44,

est autẽ ex obseruatis plurimis, vetustissi-
mis juxta ac recentibus, A X 13340. A K
10970. E X 4740. K N. 2370. R Q 7000. qua-
liũ radius eccẽtri lunæ 100000. Ex quibus

per analysin emergit K A N $\overset{\circ}{7}$ $\overset{/}{18}$ $\overset{//}{56}$
N A 8966. Adde K A N, seu æqualem illi
F N B propter Y A, F N parallelas, ad
Q N F complementum anomalix, v^e
proueniat complementum anomalix

	<u>S.</u>	<u>o.</u>	<u>pr.</u>	<u>sec.</u>
correctæ QNB	1	7	30	2.
Verùm quia per librationem luna non est in Q, sed P, ex anomalia librationis, & R Q datur S L, seu P Q	3	23	17:	
is subtractus ex QNB, dat PNB com- plementum anomalie secundò correctæ	1	4	6	45
hæc demum quæsitam Lunæ prosta- phæresin	2	4	51	
addendam; quæ lunam vero motu con- stituit in	5	18	16	55
Quod si etiam ad sextæ feriæ meridiem, ac prope mortis horam Servatoris DE I lunares motus experiri libet, eritis supe- riùs motibus medijs adde motum diur- num, nasceturque medius Lunæ à Sole				
	<u>Sig.</u>	<u>gr.</u>	<u>pr.</u>	<u>sec.</u>
motus	5	27	47	31
Anomalia orbis	11	12	52	48
Latitudinis	3	10	19	59
Anomalia centri	11	25	35	2
Anomalia reciprocatis.	11	21	10	45
omissisque ceteris reliquis, oritur prosta- phæresis addenda	1	41	46	
				Ipse

Ipsc autem verus lunæ à sole motus ad

Sig. gr. pr. sec.

diei Veneris meridiem 5 29 29 11

atque adeò vtrumque plenilunium, medium ac verum, acciderit post æquinoctium; medium quidem diei vigesimæ

tertiæ horâ à meridie quarta $\frac{1}{20}$. verum,

horâ 1^a. (Christo à cruce pendente) idque

Ierofolymis. Neue me hallucinatum au-

tumes in calculo, suffragatur Laurentius

Eichstadius pædagogicæ Astronomicæ

continuatae folio 225. parte Ephemeridum alterâ,

Stetini impressâ, a^o. 1639, hoc

testimonio. *Sciendum etiam hic est, quod*

naturales solis eclipses diurnarum illarum,

ac prodigiosarum tenebrarum, quarum ex-

empla in historijs nonnunquam occurrunt,

sint dissimiles: huiusmodi enim tenebræ præter

naturæ ordinem fiunt. Scribitur Exodi c. 10.

quod in Ægypto sub Pharaone tenebris terra

obscurata fuerit; quippe hæc ad justam DEI

iram merito referuntur. Talis prodigiosa ecli-

psis solis etiam accidit tempore passionis Christi,

de qua apud Matthæum c. XXVII. v. 45°

Marc. 15. v. 33. qui testantur eam pendente

*ab arbore crucis Christo per trihorium durasse, solemq; suam lucem amisisse. Nam eo tempore (sicut calculus Astronomicus, & retro computata motuum cœlestium ratio docent) plenilunium fuit, unde natura in sui Domini, & Creatoris morte, hanc pullam & atratam vestem super uniuersam terram voluit inducere, ut suum dolorem contestaretur. Suffragatur etiam Paulus Guldin elenchi Caluisiani refutati l. 4. c. 7. & ipse Caluisius apud eundem l. 4. c. 10. Atq; hoc tandē est plenilunium illud paschale, quod tantas hæctenus difficultates movit; tot votis expetitur, nec euictum, tot operis exquisitum, nec inventum, ab Astronomis, à Chronologis; siquidem veræ sunt querelæ Chronologicæ passim vulgatæ. Omnino viri vtrique clarissimi, anno, quo vos statuitis DEVM passum, plenilunium est inventum hæctenus penitus nullum, nec in posterum inueniendum, quia anno illo DEVM passum consignatis, cuius vigesimâ tertiâ Martij plenilunium in cœlo fuit nullum, nullum igitur etiam in terris, tabulif-
que*

que Astronomicis. At si ad Dionysij Exigui nos anni m. referamus, plenilunium plenissimum nanciscemur: eo namque vigesimâ tertia Martij civiliter acceptâ, horâ matutinâ amplius decimâ sol arietem ingressus est, horâ deinde ferè primâ sequutum est plenilunium, verum, medium autem quadrante post quartam: vt quo tempore Christus in crucem agebatur, sol arietem ingressus æquinoctium faceret, quo expirabat, luna ab ipsâ vera, propemodum oppositione digressa ad inusitatam mundo pergeret conjunctionem, eâdemque, quâ maximè opponi dedebat horâ, solem orbi terrarum maximè adimeret, ac peracto fâtaali officio, horâ tertiâ ad mediam conficiendam oppositionem revertere inciperet. Vnde meritò assumptâ regulâ Philippi Aridæi, cum postea occidente sole luna oreretur, facta obseruatione Dionysius pronuntiare potuit de eiusdem diei tam vera, quàm media oppositione, ne si tabulis solis vteretur, quis caussari posset. Sed vt à cœlesti illo ad

terrestrè longè maximum , quo justitiæ
 Sol Christus cõtenebratus est, deliquium
 reuertamur; credibile fit, feruente odio,
 Pharisæos mane summo excitos (siquĩ-
 dem adhuc luce illâ perditum volebant
 Saluatorem) ad prætorium constitisse
 egregios criminatores : inde res misceri,
 intercedere Pilatus, tergiuersari vndiq;,
 flagellationem interponere , conatu o-
 mni frustraneo , dum labentibus horis
 fatalibus; ô infelicia, nobis tamen saluta-
 ria tempora ! violenta fertur sententia,
 crux crudelibus animis innocenti pri-
 dem destinata , humeris imponitur im-
 merentibus, ac demum voto potiti in
 Golgotha negotiosi consistunt machi-
 natores. In crucem agitur innocentia
 proteruiâ insultante. Indignata tum na-
 tura, scelusque ab hominum memoria
 inauditum detestata est : terra enim pri-
 mò sensim tremere, inde altiùs, ex imis
 demum cardinibus commoueri; discindi
 saxa, hiare petrae, interque lamentabiles
 crucifixi voces ac lacrimas fragore com-
 pleri omnia, horripilare spectatores, ne-
 tellus

tellus omnibus ima dehisceret: nam si Phlegonti apud Eusebium, & Origenem credimus - - *mugire fragor, confligere turres, Pronaq; vibratis radicibus oppida verti*; Nicæa præsertim, vrbs Bithyna. Quin etiam ad fatalem supremumque terrorem æternæ cœlorum leges, statæque astrorum conuolutiones confundi, pallere sidera, luna horrore perculsa contrario sibi motu ad fraternum solis jubar supplex accurrere, accidereque, dies noctescere, agentique Deo animam testibus meridianis tenebris funebria quoque posset modo, natura persolvere. Disertissimè hic Sedulius.

*Interea horrendæ subito venère tenebræ,
Et totum tenuere polum, maestisq; nigrantem
Exequiis texère diem; sol nube coruscus
Abscondens radios tetro velatus amictu
Delituit, tristemq; repleuit luctibus orbem.
Tota sibi oppositū fratrem quod Delia haberet,
Cum suberat terris, super illâ in culmine mūdi
Impia perpetuam timuerunt sæcula noctem.*

*IESVS autem sciens quia venerat hora
eius, ut ex hoc mundo transfret ad Patrem,*

totius istius tragædiæ oculatum testem,
 ac spectatorem, quò luctuosam catastro-
 phen ultimâ scenâ clauderet, dixit, *con-*
summatum est. Quæ dum aguntur, Diony-
 sius Areopagita ad Heliopolim Ægypti
 cum Apollophane forte agens tantis visis
 stupefactus exclamat. *O ingentis pruden-*
tia promptuarium, quid inquam, ô doctrina
speculum Apollophanes, his secretis adscribis?
ad quæ nescio quo pacto, diuino quodam affla-
tu, & non humani sensûs sermone subintulit
Apollophanes. Hæc, ô bone Dionysi, diuinarum
vicissitudines sunt rerum. Tum Dionysius
Suida attestante ἢ τὸ θεῖον πάσχει, ἢ τῷ πάσ-
χοντι συμπάσχει, aut diuinitas patitur, aut
patienti compatitur. Subducere sese cepe-
 runt interea immanissimi sceleris con-
 flatores Pharisei, quâ conscientia territi,
 quâ illabentis mundi conuulsione per-
 culsi; mitiores alij pectus conuerberare,
 Deumque nosse didicerunt. Abeuntibus
 omnibus perstat mater mæstissima cum
 dilecto discipulo, & socio mulierum co-
 mitatu, quidve agat, natûmne in Sabba-
 tum pendere sinat, sollicita disquirit; vlt-
 que

que dum Iosephus Arimathæus cum Nicodemus diuino consilio aduenit, jamque in vesperascente cœlo, occidente sole, luna oriente, vt pote in æquinoctiali plenilunio è cruce sublatum in tumulo nouo condunt. Ad quod monumentum, in in meritissimam salutis nostræ memoriam exiguum laboris nostri monimentum grati appendamus.

Hoc post immane saxum tumulatus est

DEVS HOMO,

Anno Juliano	79.
Olympiadis 203 ^æ .	1 ^o .
Vrbis conditæ	787 ^o .
Nabonassaris	782.
Incarnationis 35. æræ vulgaris 34 ^o .	
Martij die	23.
Cyclo solis	15.
Lunæ	16.

Litera dominicali nouella A,

Obijcies. Venerabilis Beda asserit, I. de temp. rat^e. c. 45. anno ab Incarnatione secundum Dionysium 701°. Indiçt^e. 14^a. Romæ in Natali Domini cereis Sanctæ **MARIE** inscriptum fuisse à passione

Domini nostri IESV CHRISTI anni sunt 668.
 Hoc autem esse nequit, nisi CHRISTVS
 passus esse statuatur anno ætatis 33°. (Ju-
 liano 78°, non 79°.) hi enim à 701. subtra-
 cti dant annos 668. Respondeo Bedam,
 sæpiusculè confundere annum Incarna-
 tionis cum anno natiuitatis æræ vulga-
 ris, vti hic; nam reuera annus erat vulga-
 ris 701us. vt pote tum vsualis. Colligitur
 id ex indictione 14. quæ æræ vulgaris an-
 no 701°. competit. Respondeo secundò
 inscriptionem illam continere annos
 Domini à passione completos, atque
 adeò ab anno ætatis CHRISTI DEI 33°,
 exclusiue numerare, 34^m. verò ob potio-
 rem anni partem, hoc est menses novem
 à pass^e. eximere ad euitandas fractiones,
 ac numerum magis rotundum. Obijcies
 iterum ex Paulo Middlburgensi, Episco-
 po ForoSempronensi, laterculum inter
 cætera vnum, ac sequens, apud Dionys.
 Pettauium in animadu: ad Epiphan: ex
 quo inferas, si plênilunio passus est
 DEVS HOMO, passum Martis die,
 contra Palæstinum, Ecclesiam, &c. Re-
 spondeo sefelli ForoSempronensem

Dominicalis vetula C, pro qua si statuis-
 set nouellam, ac legitimam A, passionem
 Christi propiùs vero cōsignasset. Cæterū
 nō omnino malè calculauit lunationem
 hoc laterculo ForoSempronienſis, niſi
 quod plenilunia, medium ac verum præ-
 poſterè ſtatuerit, cum iuxta calculum,
 meum, verum præcedat, ſequatur me-
 dium, neque contra. Hanc nihilominus
 in re Chronologica non æſtimo diffe-
 rentiam, quòd eâ diem vnum non exer-
 retur, ſufficienti Chronologis argumen-
 to; cum ijs ſatis fieri poſſit calculo etiam
 laxiori. Laterculum ForoSempronienſis.

Anno CHRISTI 34°. Cyclo ſolis	
15. Lunæ	16. literâ C

	/	//
Nouilu. med. Mart. 8. H. II.	I	15

	/
Nouilun. ver. Mart. 8. H. 19.	21.

	/	//
Plenilu. Med. Mart. 23. H. 5.	23	7

	/
Plenilun. ver. Mart. 23. H. 6.	59 ---

Horæ censentur à meridie.

Obijcies 3°. Divus Chrysofost. hom². de Sanctis Apostolis asserit Sanctum Paulum 35. annos Christo seruijsse, ergo cum conuersus sit anno Christi 35°. sexta Februa. gladio casus ex communi opinione Neronis 13°. Christus passus est ante 79. Julianum. Verba Chrysofost. sunt *τριάκοντα πέντε ἐδύλευσε μετὰ πάσης περθυμίας* feu *μετὰ πνεύματ² & περθυμίας*. Respondeo S. Chrysofostomum encomiasten hic egisse non Chronologum, ac numerum rotundiolem, amplioremque accepisse quam alium. Respondeo 2°. Chrysofostomus secutus est Chronicon Eusebij tum recens editum, quod ponit Christum passum anno Tiberij 18. Juliano 76. Paulum verò Neronis anno xiv. atque adeò non loqui ex sua, sed ætatis eius sententia. Respondeo 3°. sermonem illum non videri Chrysofostomi, sed alicuius Rhapsodi: revera enim collectaneum quoddam opus est laudum Paulinarum ex operibus Chrysofostomi congestarum. Respondeo 4°. homiliam illam Græcam

juxta

juxta ac Latinam in vulgus prodijſſe
 primùm anno Chriſti 1580. industriâ
 Gerardi Voſcij, non antea cum operibus
 Chryſoſtomi; vnde rhapsodiam eſſe do-
 cti alicuius, veteriſque ſcriptoris jure ſu-
 ſpicor. Reſpondeo 5°. cum Corn°. à Lapi-
 de, me hæcenus nihil horum in citata
 Chryſoſtomi homilia reperiſſe. Sum-
 mum eſt, quod habet interpres Voſcius.
*Perfecto denique octo & ſexaginta annorum
 vitæ curſu, quem pro pietate inſtitutum te-
 nuerat, quieuit.* Vnde nihil amplius confi-
 citur, quàm ſi Neronis anno 13°. martyrio
 Paulus coronatus eſt, ad fidem conuer-
 ſum annorum fuiſſe 35. quod ipſum du-
 bium eſt: nam cum 33. annis Chriſto ſer-
 vierit juxta vulgarem æram, ſi hos tollas
 ab octo & ſexaginta, reſtabunt anni 35.
 ætatis conuerſi Pauli, quod eſſe nequit,
 cum in Actis adoleſcens appelletur, niſi
 ly adoleſcens violenter interpretari ve-
 lis, & adoleſcentiam in 35. annum exten-
 dere. Nihil igitur hic locus Chryſoſtomi
 euincit contra æram vulgarem. Tandem
 (ne 70. Danielis Hebdomadas ſubterfu-
 giſſe

gisse videar) solent, qui annum Domini-
 cæ passionis literis consignant, inter cæ-
 tera argumenta proferre Danielis Heb-
 domadas 70. quod mihi vix non parado-
 xum videtur; rem videlicet controuer-
 sam & ignotam per ignotiorem, magis-
 que controversam probare: nam in Heb-
 domadam harum Danielicarum ad an-
 nos nostros vsuales certa alligatione
 plures pene sunt sententiæ, quàm Aucto-
 res. Causa est, quòd diuersi diuersum
 passo Christo annum consignent, ac ibi-
 dem terminent Danielis hebdomadas.
 Iterum in regibus Persarum, sub quibus
 sermo exijt de instaurando templo, mu-
 ro, vrbe, mira est dissensio; cum à Dario
 primo vsque ad Ochum dubio detur
 occasio, 3°. de edicto siue sermone qui
 exijt, tantundem controuertitur: qua-
 tuor enim eiusmodi, quæ quidem huc fa-
 ciant, edicta proferuntur: primum est
 Cyri, Esdræ primo. *In anno primo Cyri regis
 Persarum, ut compleretur Verbum Domini
 ex ore Ieremiæ, suscitauit Dominus Spiritum
 Cyri regis Persarum, & traduxit vocem*

in omni regno suo, etiam per Scripturam di-
cens. Hæc dicit Cyrus Rex Persarum, omnia
regna terræ dedit mihi Dominus Deus cæli,
& ipse præcepit mihi, ut ædificarem ei do-
num in Ierusalem, quæ est in Iudæa: quis est in
vobis de uniuerso populo eius? sit Dominus Deus
illius cum ipso, ascendat in Ierusalem, quæ est
in Iudæa, & ædificet domum Domini DEI
Israel, ipse est Deus, qui est in Ierusalem.
 Jeremiam autem de hoc edicto, libera-
 tionéque vaticinatum, esse constat ex
 ipsomet Ieremia c. 25. *Cum impleti fuerint*
70. anni, visitabo super regem Babylonis. & c.
29. cum ceperint impleri in Babylone 70. anni,
visitabo vos; quando nempe Cyrus Persa
 Babylonios subegit: Ac licet probabile
 sit, quod Josephus refert, placuisse Cyro,
 ante 200. annos Esaiam de se vaticina-
 tum, qui dico *Cyro Pastor meus es, & omnem*
voluntatē meam complebis, qui dico Ierusalem
ædificaberis, & templo fundaberis. Esaiæ 44°.
 Hæc dicit Dominus x^o. meo *Cyro, cuius ap-*
prehendi dexteram - - ego ante te ibo
& gloriosos terræ humiliabo, ut scias quia ego
Dominus, & c. Esa. 45. magis tamen verifi-
mille.

mile est lecto cap. 45°. tandem verum
 Deum agnouisse, confessumque, ipse est
 Deus, qui est in Ierusalem, Esdræ 1. Alterum
 decretum est de restaurando templo sub
 Dario primo, inuento Cyri decreto, Es-
 dræ 1. c. 6. Tunc Darius Rex precepit, &
 recensuit in bibliotheca librorum, & inuen-
 tum est volumen vnum, talisque scriptus erat
 in eo commentarius. Anno 1°. Cyri regis,
 Cyrus Rex decreuit, ut domus DEI adifice-
 tur, quæ est in Ierusalem. - - Nunc
 ergo Thathanai, &c. procul recedite ab illis,
 & dimittite fieri templum, &c. Tertium
 Artaxerxis Longimani, 7°. Artaxerxis
 eiusdem anno, idque Esdræ 3°. cap. 8°. Et
 post hunc (Darium scilicet, vti habet c. 7.)
 regnante Artaxerxe Persarum rege accessit
 Esdras - - & dedit ei rex gloriam,
 quod inuenisset gratiam in omni dignitate
 & desiderio in conspectu eius. Et ascenderunt
 simul cum ipso ex filiis Israel - - An-
 no 7mo. regnante Artaxerxe in 5. mense,
 hic annus 7^{mus}. est regni, &c. Quartum de-
 nique, si tamen quartum est, neque cum
 tertio coincidit, sub Artaxerxe vel Lon-
 gimano

gimano, vel Mnemone anno regni 20. Esdræ 2°. cap. 2. *Factum est autem in mense Nisan anno vicesimo Artaxerxis regis.* - - & placuit ante vultum regis, & misit me, &c. Concludit Esdras lib. 3. cap. 7. *Et consummauerunt omnia per præceptum Domini DEI Israel, & ex consilio Cyri, & Darij, & Artaxerxis regis Persarum, & consummata est domus nostra usque ad tertiam & vicesimam diem mensis Adar, sexto anno Darij regis; ut vel hinc pateat decreta hæc ad Darium Nothum & Artaxerxem Mnemonem non pertinere; aliàs dixisset ex consilio Cyri, Darij, Artaxerxis, Darij, quatuor non trium. Si jam ex me quæras quorsum initium hebdomadam istarum referam, in re admodum controversa nihil ausim respondere: sin adhuc, quorsum saltem quoquo tandem modo accommodari possit, urgeas, tum sic diuino. Primùm verba Danielis sunt. Scito ergo, & animaduer- te, ab exitu sermonis, ut iterum ædificetur Jerusalem, usque ad Christum ducem hebdomades septem & hebdomades sexaginta duæ*

erunt; & rursus ædificabitur platea & muri
 in angustia temporum, & post hebdomadas
 62. occidetur Christus, & non erit eius popu-
 lus, qui eum negaturus est - - - con-
 firmabit autem pactum multis hebdomadâs
 unâ, & in dimidio hebdomadis deficiet hostia
 & sacrificium. Quæ ego sic intelligo, ab
 exitu sermonis vsque ad CHRISTVM
 hebdomades septem & sexaginta duæ, id
 est 69. Ante has, & seorsum, septem heb-
 domadas ædificabitur Ierusalem, sed in
 angustia; post sexaginta duas, id est, sexa-
 gesimâ tertiâ, seu ab exitu sermonis se-
 ptuagesimâ (Hebraismo de quo postea)
 occidetur CHRISTVS, & quidem
 in dimidio hebdomadæ, quando per
 sacrificium, in cruce, cruentum de-
 ficiet hostia & sacrificium vetus, ceu
 nox præsentem sole, figura præsentem figu-
 rato: nam quæ de sacrificio missæ in-
 cruento sub mundi finem cessaturo di-
 cuntur, ad allegoriam pertinere arbi-
 tror, non literam. Confirmabit autem
 adhuc pactum multis signis & argumen-
 tis, hebdomade vna, annis videlicet,
 mor-

mortem suam consequentibus aliquot,
 quibus in Judæa māsere Apostoli: nā pri-
 mūm anno 37°. Petrus Antiochię cōsedit,
 Jacobus in Hispanias profectus est, diuisi
 Apostoli (quanquam diuisionem Baro-
 nius statuat anno 44°.) quo etiam Paulus
 Gentibus prædicaturus in tertium cœ-
 lum raptus est : anno 45°. Petrus cathe-
 dram Romæ fixit, & cæteris, vsque dum
 rebus sensim in peius vergētibus ciuitatē
 & Sanctuarium dissipet populus cum
 duce venturo, & finis eius vastitas, post
 finem belli verò statuta desolatio vrbis,
 templi, Synagogæ. Juxta Danielem igi-
 tur occisus est Servator DEVS in di-
 midio hebdomadæ septuagesimæ, meo
 calculo anno Juliano septuagesimo
 nono. Ergo si hinc sursum tendas in an-
 no ante Christum vulgari 453°, Artaxer-
 xis Longimani duodecimo terminabis:
 nam hebdomades septuaginta dant an-
 nos 490. è quibus si 37. completos, vitæ
 quidem Christi 33. & labentem 34um. qui
 fuit dimidium hebdomadis vltimæ, vti
 etiam annos tres eiusdem hebdomadis

reliquos abstraxeris, residuos facies 453.
 Longimani vti dixi, 12^m. olymp. 81æ. an-
 num 4^m. vbi Pettaius quoque ferè or-
 ditur, Dekerius autem olympiadem vnã
 anticipat. Satis esto scopum prope ve-
 rum tetigisse. Dices, atqui nullus anno
 isto sermo exijt, sed aut 7mo. Longimani
 aut 20mo. Ad hoc vt respondeam, dico
 Artaxerxen Longimanum duplex habe-
 re imperij sui initium; primum regnan-
 te adhuc Xerxe patre, alterum eodem
 mortuo; de hoc posteriore dubiũ nullum
 esse, antèius ita probo. Thucydide teste
 hist. l. 1°. Themistocles Athenis ostracif-
 mo exactus primũ Argos, inde ad re-
 gem Admetum in Molossos, demum in
 mediterranea profectus literas dedit ad
 Artaxerxen, Xerxis filium, nuper (inquit
 Thucydides) regnare incipientem; vbi
 turpiter fallit Plutarchus, qui ait Thucy-
 didem asseuerare, Themistoclem post
 mortuum Xerxen ad Artaxerxen profu-
 gisse: solũ enim asserit literas dedisse
 ad Artaxerxen regnare incipientem,
 nusquam autem hactenus mortui Xer-
 xis

xis meminit. Quare vtriq; verum dicunt
 Thucydides & Lampascenus, Dinon, Cli-
 tarchus & Heraclides, &c. His igitur con-
 sentientibus teste Diodoro Siculo bi-
 blioth. l. xi. Præfeto Athenis Prixiergo,
 Coss. Romæ Aulo Virginio Costo, seu
 potius Tricosto, & Cajo (Spurio pleriq;)
 Seruilio Structo (malè hos Caluſius à
 Prixiergo diſſeparat) hoc est anno ante
 Chriſtū 475°. Xerxis 12°. V.C. 279. Olymp.
 76^æ. altero, ad Xerxen idem Themisto-
 cles profugit; ergo Xerxe adhuc viuo re-
 gnare cepit Artaxerxes; quo verò anno?
 nuper, ante biennium, &c. Xerxis 8°. æræ
 vulgaris, 478. Ita quippe loquimur; nuper
 non ita pridē, id est ante biduū, atq; adeò
 in añis ante bienniū, &c. quādo post ma-
 lè cū Græcis anno ab hinc interlapſo pu-
 gnatam pugnam res Perſicæ detrimentū
 acceperant. Quare ne vni ſibi totū onus
 incumberet, ac ſecuriùs in Græcos dein-
 cept, ſi opus foret, moueret Xerxes (bre-
 ui poſt enim Pauſaniam Spartanum,
 Græciæ proditorem fecit) Artaxerxen
 filium Porphyrogenitum, nō priuatum,

necessario in regni consortium admisit. Neq; mirum, cum pridem antea Legatis Argiuis Artaxerxen basilicè respondentem inducat Herodotus in Polymnia. Quærent ibi Oratores, *an amicitiam, quam cum Xerxe contraxissent, putaret adhuc durare, an ab illo pro hostibus haberetur?* quibus Artaxerxes; imò verò maxime per durare respondit, nullamq; sibi ciuitatem amiciorē putare, quàm Argos, idque antequam Xerxes contra Græcos proficisceretur, vti ex sequentibus constat. Ab hoc 478°. anno si tollas 458^m. annum regni Artaxerxis à mortuo patre septimum, nancisceris annum 20^{mum} regni Artaxerxis Longimanī viuo patre Xerxe initi, quem Nehemias 20^{mum}, Esdras 7^{mum}. regni Artaxerxis annum nuncupauit. Proinde non minus vera, quàm ingeniosa hæc deinceps videri debet sententia Cornelio à Lapide in Daniele. Anno igitur Artaxerxis 7mo. eodemq; 20mo. mense Nisan Nehemias Solyma cum suis proficisci postulauit, Esdramque paulo post subsecutus est: neque enim omnes omnino, & quod dici-

dicitur, sturnatim in viam se coniecerunt. Esdram mense 1°. discessisse, 5°. appulisse constat Esdræ 1. c. 7. Nehemiam quoque mense 1°. postulasse patet Esd. 2. cap. 2. quando discesserit incertum, certum autem ante mensem septimum advenisse: siquidem Esd. 2. c. 8. ipsemet Nehemias refert, præter antecedentia, Esdram mense septimo legem prælegisse, ac postea paulum cum Nehemia exhortatum esse, &c. Quod si hic Artaxerxes Longimanus, &c. ille est, cui præcipui Auctores Estherem despondent, rectè suspicer, Mardocheum per filiam adoptivam rem Judaicam, promouentem anno illo septimo Nehemiam, vnaque Esdram consilio, auxilioque iuvisse, Iudæosque instaurationem murorum, ac urbis profecutos vsque in annum regni Assueri 12^m. (Assuerus, uti etiam Artaxerxes, cognomen erat, nec distinguebatur ab alijs, nisi addito Longimanus, Mnemon, &c. Ita Esdræ 1. c. 4. *in regno autem Assueri, ipse est Artaxerxes, &c.* post Cyrum, Cambyses appellatur, uti patet ex loco citato & Iosepho antiq.

tiqq. Iudd. l. 11°. cap. 2. & 3°.) quando gliscens inter Amanum & Mardocheum, simulas in apertum incendium erupit. Esth. c. 3. donec Amano pensili, cæsisque adversarijs Iudæi vindex, ac liberum caput extulerunt, Mardocheo secundo à rege constituto, ideoque magno apud Iudæos & acceptabili, utpote qui quæreret bona populo suo, & loqueretur ea, quæ ad pacem seminis sui pertinerent. Esther. 10. Hic ergo est annus ille ab exitu sermonis, ut reædificaretur Ierusalem, non solum uti hæctenus in timore & tremore, seu temporis angustia, sed comuni populi Israelitici libertate, quando cuique Iudæum se profiteri liberè libebat, ac licebat. Itaque annus ille non solum regij sermonis exitum, sed liberam omnino, omnimodamque platearum & vrbis permissam, inque actum, ut aiunt philosophi, exeuntem instaurationem, verbo euentum prophetiæ angelicæ, seu visionis propheticæ, effectumque constantem regalis decreti Perfici complectitur, anno Artaxerxis Longimani 12mo. ante Christum.

Num 453°. Nam illustrem hic mihi facem
 in manus tradit Nehemias, quam si à fece
 & cacochronismo Flauiano repurgâro,
 lucebit illustriûs. Testatur Nehemias
 Efd. 2. c. 2. mense Nisan anni Longimani
 20^{mi}. facultatem Ierosolymam profici-
 scendi ab rege impetratam, posteaque
 Solymam peruenisse siquidem men-
 se 7mo. Esdræ lectioni interfuit, vna-
 que populum ad lætitiã exhortatus
 est Efd. 2. cap. 8. Hæc est fax Nehemiæ,
 fex autem, seu cacochronismus Josephi
 (si tamen Librarius numeros non per-
 uertit) antiqq. l. XI. c. 5. vbi ait, anno 25°.
 Xerxis (lege anno 20. Artaxerxis Efd. 2.
 c. 2. & 8.) Nehemiam Solymam venisse, &
 28°. (25°. numerum pro numero conse-
 quenter substituendo) mænia absoluisse,
 diesque octo solennes (*quando sol refulsit,
 qui prius erat in nubibus, accensus est ignis.*
Mach. 2. c. 1. exegisse. Hic igitur annus est,
 quo permunita vrbe primùm securè in-
 tra mænia ædificari ceptum; quia vt ait
 Flavius, *Nehemias videns non satis magnam*

*in vrbe populi frequentiam, persuasit circum-
 quaque vicinis Sacerdotibus & Leuitis vt
 migrarent in urbem, &c. Neque objeceris
 Efd. 2. cap. 6. completus est murus 25. die
 Elul, 52. diebus: hoc enim de veris mæn-
 bus intelligi non posse, sed de antemur-
 rali demonstrat ipsa dierum paucitas;
 ipse etiam irrisor Tobias Ammonites satis
 probat antemurale solùm fuisse, si ascen-
 derit vulpes, inquit, transiliet murum eorum
 lapideum. Obducta itaque muri cicatrice
 prouocatum est cor populi ad operandum,
 vt Sanaballat ad interpediendum;
 vnde quæ postea perscribuntur in ipsis-
 sima mænium prosecutione accide-
 runt. Et sapienter sanè, atque ex legi-
 bus artis bellicæ antemurale incurfibus
 opposuerunt, vt securiùs ædificarent.
 Fuisse autem ante hac antemurale Soly-
 mis palam est Thren. 2. luxit q̄ antemura-
 le & murus pariter dissipatus est. Hinc 1°.
 solues, an hebdomades illæ 7. quibus æ-
 dificabatur Ierusalem in angustia tem-
 porum, sint inter reliquas 70. computan-
 dæ?*

dæ? respondeo non, sed esse arcessendas à Cyro (*nam omnibus diebus Cyri regis Persarum, usq; ad regnum Darij regis Persarum, turbatum est, Esd. 1°. c. 4.*) à cuius postea secundo anno vsque ad Xerxen nihil insignium admodum turbelarum auditum, donec iterum sub Xerxe exortæ, Iudæorum utique aduersarijs regem novum stimulantibus in 11^m. Artaxerxis annum (eò vsque turbante Sanaballat, præsertim si Amanus quoque in Perside conscius fuit) durarunt: nam quòd Josephus ait Xerxen beneuolum se Judæis præstitisse, more suo facit, & quæ, uti plures annotarunt, Artaxerxis sunt, adscribit Xerxi: v.g. *Rex Regum Xerxes Esdræ sacerdoti, lectori legis Dei: quando non fatis oculatè legerat Esd. 1. cap. 7. Artaxerxes Rex Regum Esdræ sacerdoti, scribe legis Dei cæli doctissimo salutem. Item Esd. 3. cap. 7. Rex Artaxerxes Esdræ sacerdoti, & lectori legis Domini salutem, quæ longè melius Artaxerxi post strangulatum Amanum adscripsisset, nisi compendiosè*
 Xer-

Xerxen pro Artaxerxe posuerit. Accedit quòd Xerxes vltra 21^m. annum non regnarit, quomodo ergo scribit Flavius anno 25. Xerxis Nehemiam Solyma appulisse, ac 28°. sacrificium solenne peregisse? quæ si contigerunt, non nisi sub Artaxerxe contigerunt. Et probabile fit Xerxen bellis occupatum, 1^m. Ægyptiaco, inde Græco, vbi Athon perfodit, mare calcauit, terram nauigauit, solem telis eclipsauit, vsque in octauum prope annum parum his attendisse, Iudæos interim insigniter ab aduersarijs exagitados, aut etiam ad bellum reparandum coactos, siquidem vindictam, vsq; dum ab Artabano contrucidaretur, meditatusest. Ergo vt hebdomades septē illas, quemadmodum multi volunt, angustiarum Iudaicarum constituas, cape Cyri annos 8. Cambysis 8. Darij primi vnum, Xerxis 21. Longimani 11. & annos 49. seu hebdomades 7. rectè constitueris: alioquin si à passo Christo sursum censendo easdem includamus, 77. amplius confitent.

ent. Solues 2°. quomodo intelligendum sit, post hebdomadas 62. occidetur. CHRISTVS, respondendo Hebraismum esse, ac per hebdomadas 62. etiam 7. prius recensitas nempe *hebdomadas 7. & hebdomadas 62.* intelligendas, nisi contradictionem admittere velis in sacris literis. Imò temporis angustia nullum certum tempus præstitutum habent, vtv 7. hebdomadas multi statuant, Solues tertio si obijciatur, *post hunc* (Darium Efd. 3. c. 7.) regnante Artaxerxe Efd. 3. c. 8. Artaxerxē Dario non successisse, distinguendo immediate, vel mediate per Xerxen, aut etiam absolute assumptum: quia enim parente viuo regnavit, Dario, 1°. immediate successisse vterque dici potest; cò præsertim quòd Xerxes Iudæis parum, multum Artaxerxes præstiterit; vnde meriti magis de Iudæis, quàm immeriti Scriptura meminit. In finitæ sunt aliæ; quæ hic objectantur, difficultates; eas si æstimem, nihil vnquam in hac causa concludero. Quod si hæc tibi non placeant, alios adi; inter quos eximius est Deckerius noster, Philippi, &c. Sed circu-

lum ferè priùs quadrabis, quàm quicquam certi, cui contradici nequeat, demonstrabis: siquidem teste Cornelio à Lapide in Daniele, cum plures annos in hac controuersia vir nobilis, literatus, & Catholicus insumpsisset, in amentiam tandem & Iudaismum declinauit. Mea quidem opinione hebdomadum istarum initium ante 7^{mum}. Artaxerxis annum statui nullatenus potest, quod eas in passio Christo terminari oportet, ante Christum autem terminare Iudaismum oleat: Iudæi enim omnibus modis conantur aliò potiùs torquere, quàm Christo accommodare. Alia est sententia, quæ Patrono Caluisio hebdomadum Danielicarum initium ducit ab anno Darij Nothi secundo, æræ vulgaris, ex ante Christum, 422°. ac in 68^m. æræ vulgaris post Christum, quo Solyma excisa autumat Caluisius, desinit. Itaque septennarium hebdomadum primum, seu 49. annos, quibus *edificata est platea & muri in angustia temporum* includit 70. hebdomadibus. Sed non videt sententiæ doctor

etor Caluifius charybdin manifestam, & videlicet, & post hebdomadas 62. occidetur Christus. Vnde enim has 62. hebdomadas orditur? an ab anno Darij Nothi secundo? sed indidem incipiunt hebdomadæ 70. nisi dixerit primū & secundum septenarium vnâ inde permanare, quod absurdum est: ita quippe hebdomas 70ma. non desinet in excidium Ierosolymis fatale. An verò ab exacto primo septenario censet easdem hebdomadas, post quas occidetur CHRISTVS? sed tum CHRISTVS occisus est sub excidiū vrbis, quod alterum absurdum est. Sin admissio Hebraismo, vti ex antecessis deducitur, per 62. hebdomadas intelligat elapsas jam 7. hebdomadas tum post 69. hebdomadas ab anno Darij Nothi secundo cum excisa Solymâ CHRISTVS occisus est, eodem etiamnum consequente absurdo. Quin imò ab anno ante Christum 422. vsque ad Christum natum sunt hebdomadæ tantum 60. vsque ad mortuum verò 65. non 69. contra mentem prophetæ, 69. hebdomadas vsque ad

ad CHRISTVM ducem non Solymorum interitum censentis. Quapropter malè conuenit Setho cum hebdomadibus 62. Danielicis, vtvt 70. accommodari.

Deinde nullæ temporum angustia ab anno Darij Nothi secundo ostendi possunt deinceps : tales præsertim, quales ab Cyro vsque Artaxerxen Longimanum recensentur ; aut angustia illæ plus 49. annos durarunt. 3°. Esdræ 1°. cap. 3. *plurimi de Sacerdotibus, & Leuitis, & principes Patrum & Seniores, qui viderant templum prius, cum fundamentum esset, & hoc templum in oculis eorum, flebant voce magna, & multi vociferantes in latitia eleuabant vocem. Nec poterat quisquam agnoscere vocem clamoris letantium, & vocem fletus populi, &c.* Vnde sic arguo. Seniores isti viderunt templum prius, antequam Nabuchodonosor euerteret, igitur anno ante CHRISTVM plus minus 391°. Erant autem id temporis annorum circiter 20. vt qui scirent æstimare templi maiestatem; er-

go si templum restauratum est anno sexto Darij Nothi , ante Christum 418. fuerunt iidem Seniores, cum plorarent, annorum 193. quod est falsum. Quare templum secundum perfectum non est anno Darij Nothi 6°. sed anno Darij Hista-spida 6°. circiter ante Christum 514°. cum Seniores illi essent, saltem aliqui, 97^m. annorum, vel 84. à primo Artaxerxis exordio. 4°. Anno Cyri primo, aut paullùm post, id est anno ante Christum plus minus 531°. cum Zorobabele & JESU ascende-re Nehemias, Areores, Elimeo, &c. Efd. 3. c. 5. Item Efd 2. c. 7. *qui venerant cum Zorobabel, Josue, Nehemias, Azarias, &c.* Anno Artaxerxis 32°. reuertit in Iudæam Nehemias: ait. enim, *in his autem omnibus non fui in Ierusalem, quia anno 32°. Artaxerxis Regis Babylonis veni ad Regem, & in fine rogavi regem, & veni in Ierusalem.* Idcirco si anno trigesimo secundo Artaxerxis² Mnemonis, anno ante Christum 373°. reuenit, erat annorum 173. sub Longimano verò 113. juxta posterius Longimani initium, juxta prius annorum centum, adhuc dum adultæ nimium ætatis: nisi di-

cas Nehemiam septennem cum Zorobabele profectum sæpius rediisse, aut Nehemiam alium pro Nehemia probabiliter substituas, quod Esdræ 2. cap. 3. Nehemias alius ab Athesata Nehemia, nempe Nehemias filius Azboc assignetur. Quicquid sit, templum sub Dario Northo restauratum non est. Hinc collige primò non esse verum assertum Caluissij, Nehemiam vixisse ad tempora Alexandri magni, eiecisseque Manassen patrualem Jadduæ (vixit is sub Alexandro) propter Nicaso Sanaballat filiam: Joiadam enim filium Eliasib, quòd gener esset Sanaballat Horonitæ, eiecit, non Manassen Neh. ulto. Colliges deinde, itidem falsum esse, Esdram intrasse cubiculum Joannis patris Jadduæ Esd. i. c. 10. intrauit enim cubiculum Johannan filij Eliasib. Non vixit igitur Esdras cum Nehemia vsque ad Alexandri tempora, neque sub Mnemone Jerosolymam profectus est, vti somniat Caluissius, vide Jacobum Salianum anno mundi 3629. vbi ait. *Quidam existimant vsque ad Alexandrum magnum peruenisse* (Nehemiam puta) quod *memi-*

meminerit Pontificis, qui principis illius tempore vixerit, quod fieri nequit, nisi ei 150. aut etiam plures vitæ annos tribuamus. Nam si eademus 30. vitæ annos, cum factus est dux provincie, nunc ageret quinquagesimum, & ferè centum ad Alexandrum usque supersunt. Dicendum videtur potius in diuersis locis posteriores Pontifices, vel Scribas suppleuisse, quæ deerant circa huiusmodi genealogias, ut pleraque ab Esdra suppleta esse communis est sententia.

Dices; Ipse CHRISTVS Scruator in excidio Jerosolymitano terminari docet hebdomadas Danielis, Matth. 24. *cùm ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta, stantem in loco sancto. & Luc. 21°. cùm autem videritis circumdari ab exercitu Ierusalem, tunc scitote quia appropinquauit desolatio eius. Respondeo quatuor prædici à Daniele; primum, 69. hebdomadas usque ad Christum; secundum, necem Christi hebdomade 70ma; tertium abominationem desolationis; quartum desolationem ipsam: duo prima expleta esse Christo*

T 2

patien-

patiente, tertium in profanatione tem-
 pli, 1°. per Zelotas, quod signum erat fu-
 turæ desolationis. 2°. in profanatione
 per Romanos illatis signis, &c. 3°. per stā-
 tuam victoris Titi ibidem ab excidio
 collocatam, vti docet Chrysoſtomus,
 Theophilactus, Euthymius, non vtique
 ex se, verum vetustiore traditione, licet
 Iosephus more suo tacuerit, ne Titum
 profanati templi reum ageret. Et tex-
 tus Euangelicus omnino postulare vi-
 detur quiddam simile, quando *videritis*
abominationem desolationis stantem in loco
sancto, &c. quasi dicat, tum colligite com-
 pletam esse statutam desolationem à Da-
 niele pridem denuntiata. Etsi enim
 antea desolatum fuerit templum, iterum
 tamen ædificatum est: quando autem
videritis abominationem desolationis stan-
tem in loco sancto, non quocunq; loco,
 vt auream aquilam sub Herode, Cæsaris
 effigiem sub Pilato, sed in loco sancto ac
 præcipuo (vbi collocasse videri potest
 Titus Victor) id demum signum extre-
 mum putate *desolationis statuta* (id est
 templi

templi nunquam deinceps restaurandi, usque ad *consummationem & finem perseuerantis*, juxta vaticinium Danielis, &c.

Tertia superest sententia, quæ Danielis hebdomadas æstimat ab anno Longimani 20mo. non septimo, vnde annos hos omnino distinguit. Probatur hæc opinio primùm auctoritate pluriùm, Veterum juxta ac Recentium Doctorum: deinde quod nullo alio rege, nullo alio etiam Longimani anno concessum fuerit Judæis ædificare ciuitatem. *Ab exitu sermonis*, ait Scriptura, *ut ædificetur Jerusalem; & Nehemias in memoria multi temporis, qui erexit nobis muros euersos, & stare fecit portas & seras; qui erexit domos nostras*, Eccles. 49. Respondeo 1°. si auctoritati soli Doctorum standum sit, nemini in posterum licere secus sentire. Respondeo 2°. esse etiam multos Veteres ac Neotericos, qui alijs, quàm 20mo. Longimani anno Danielis hebdomadas auspicientur, quos passim apud Auctores vide. Respondeo 3°. Auctores pro anno Longimani 20mo. citatos omnes, non esse omnes eius

sententiæ. Ac licet Julius Africanus omnino sit huius mētis, vnaq; cū eo Theodoretus, & Rupertus, Divus tamen Hieronymus non est: solummodò enim Iulium Africanum ad verbum refert in c. 9. Dan. ac relationē ita concludit. *Hæc Africanus eisdem verbis, quibus expressimus, locutus est.* Non est deinde Eusebij Pamphili *εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως*; quia Danielis hebdomadas censet (apud Hieronymū) primas quidem septem ab anno primo Cyri, reliquas ab anno 7mo. Darij. Postea Josepho duce, cum nec annos Pontificū determinet, solā annorum dubiā summā concludit. Neque hic sibi constat: nam referente D. Hieronymo aliam afferre explanationē, videlicet: *ab anno Darij qui post Cyrum & Cambysen filium eius regnavit in Persis, quando templi opera consummata sunt, usq; ad Herodem & Casarem Augustum numerat hebdomadas 7. & 62. quæ faciunt annos 483. quando CHRISTVS, hoc est Hircanus, novissimus Pontifex, de genere Machabeorum jugulatus est, &c.* Quis hic oro nitatur Eusebio? Quin tertium mutat sententiam

tentiam in Chronico, dum anno Longimani 17°. ait, *Nehemias Hebraeus, minister vinarius Artaxerxis regis, concedente sibi Domino suo, 20mo. eius anno de Babylone venit in Iudæam, & 32°. anno muros, urbemque restituit. Scribit Esdras opus fuisse completum sub Pontifice Ioade filio Ioasib, cui successit Ioannes filius suus, qui temporibus Alexandri Macedonis fuit. An hæc ita se habeant, viderint alij: nam inter annum Longimani 32um. & Alexandrum 100. anni sunt interlapsi. Hoc scio, verum non esse anno 32°. Longimani urbem à Nehemia restauratam, cum antecedentibus annis non fuerit Ierosolymis. In omnibus autem his non fui in Ierusalem, quia anno tricesimo secundo Artaxerxis regis Babylonis veni ad regem, & in fine dierum rogavi regem, & veni in Ierusalem, &c. Pergit Eusebius; si quis ab hoc tempore 70. hebdomadas à Daniele scriptas numeret, quæ faciunt annos 490. reperiet eas sub Nerone expletas, sub quo obsideri Ierusalem cepta, 2°. postea Vespasiani anno capitur. Nihil hic examino, videlicet, utrum 70. hebdomades in excidium*

Jerofolymitanum definant à Mnemone
 (quod fuperiùs refutatatum) non à Longi-
 mano inchoatæ, &c. folùm ajo, cum tres
 de eadem fententias referat, nemo fibi
 Eufebium vendicare potefl. Sed neque
 Beda fauet: licet enim l. 3°. ex pofitionis
 allegoricæ in Efdram eadem fcribat quæ
 Iulius Africanus, vti etiam l. de 6. ætati-
 bus mundi, atque adeò l. de temp. ratio-
 ne, ea tamen omnia incerta effe exifli-
 mat, dum in hæc verba concludit. *Fallun-
 tur autem qui putant Hebræos annis talibus*
 (Lunaribus, fecundùm quos cum Iulio
 Africano hebdomadas antea computa-
 rat) *vfos, alioqui tota veteris inftrumenti fe-
 ries vacillat, nec vllius ætas tanta, quanta
 fcripta efl, debet intelligi, fed ad lunæ curfum
 stringi.* Addit deinde etiam in hoc lunari
 computo effe differentiam inter fe & A-
 fricanum; quòd tametsi Africanus & ipfe
 Beda ab eodem omnino anno ducant
 hebdomadas Danielis lunares, Africanus
 in 15°. Tiberiano, ipfe in 17°. vel potius
 18°. confiflat. Sed neque Soarius & Sal-
 meron condicunt Africano, liquidem
 heb-

hebdomadas has solares, non lunares
 verisimilius arbitrantur. Soli igitur re-
 stant Iulius Africanus, Theodoretus, Ru-
 pertus, cum paucis fortè Neotericis, qui
 tamen ipsi principe argumento suo nihil
 conficiunt, quòd annus Longimani 7us.
 idem sit, qui 20^{mus}. atque ideo vno eo-
 demque ciuitas restaurari cepta. Minus
 adhuc autem altero à lunari cursu du-
 cto: falluntur, ait Beda, qui putant Hebræos
annis talibus vsos, alioqui tota veteris in-
strumenti series vacillat: licet enim Iudæi
 sint vsi mensibus lunaribus in anno sacro
 & cæremoniali, eosdem tamen anno so-
 lari alligarunt, idest profano ac civili, id-
 que notius est, quàm par probari. Et quis
 non videat merum hoc esse effugium,
 quòd cum annum 7^m. cum 20mo. non
 possent componere, ac 20^{num}. quo Soly-
 ma ædificari cepta, nihilominus ample-
 terentur, nec solares anni pro ijs spon-
 derent, contra consuetudinem sacrarum
 litterarum ad annos lunares inusitados,
 vt pote 12. solùm mensiū cõfugisse. Quod
 si hæc lunarium annorū ratio est Danieli

vsurpata, ergo etiam in 70. captiuitatis
annis. Quapropter pro 70, 71. annus, 5.
menses, cum dimidio censendi; nam v

<u>Anni</u>	<u>Mens.</u>		<u>Anni</u>	<u>Mens.</u>
4	ad 1	ita	70	ad 17 $\frac{2}{4}$

seu $\frac{1}{2}$
contra effatum Prophetæ, qui cum 70.
solares annos hic vsurpet eosdem etiam
in 70. hebdomadibus vsurpare iudican-
dus est. Taceo Iulium Africanum annum
passo Deo xv^m. Tiberianum assignare,
minimeque fauere ijs, qui Christum cru-
cifixum, docent anno Tiberiano 18°.
19°. &c. Supponit autem Africanus tan-
quam certum & infallibile, quod incer-
tum est maximè, ac fallibile, Iudæos ca-
ptiuos Babylonios, anno ante Christum
plus minus 555°. quando visionem istam
habuit Daniel, vsos octoateride, Athenis
postmodum primùm inuentâ à Cleo-
strato, anno ante Christum 534°. quæ si
anno etiam 555°. inventa fuisset, in Baby-
loniam perneciter adeo penetrare neuti-
quam potuisset. Adde Iulium Africa-
num calculum suum fundasse super Ca-
none Hippolyti, necdum nimiâ eius con-
tra-

tractione deprehensâ, ait Ægid. Bucherius
 in Hippolyti canonē. Vnde super ruinos-
 sis his fundamentis tota calculi Africani
 moles ruit in hebdomadibus Danielicis.
 Probabilius coniectasset, si Babylonico
 aliquo, Persicoue anno Judæos eo sæculo
 vsos docuisset. Posito verò etiam, at mi-
 nimè concessio Iudæos Babylonios luna-
 ri anno Græco, quocunque tandem, pe-
 riodoque trieteride, tetraeteride, octoa-
 teride, enneadecaeteride, &c. vsos, ex ta-
 men omnes solarium annorum ambitu
 conterminatæ sunt, neque vnquam ad
 actorum publicorum consignationem,
 solas adhibitas testis est periodus Calip-
 pica in obseruatis Astronomicis vsurpa-
 ta, ad solares semper annos alligata. Sed
 ne in octoateride, in qua nititur Africa-
 nus, annisque embolymæis tricemur,
 primùm statuo inter Longimani 20^m. &
 Tiberij 15^m. annos solares completos in-
 tercedere 473. (ac minus etiam, si annum
 Tiberianum quintum decimum, vt pote
 inchoatum, excludam) non vt perperam
 Africanus 475. Quare cum annus solaris,

medius inter extimos, sit 365. d. 5. h. 50.

//

46, lunaris verò ex communi sententia

354. d. 8. h. $\frac{1}{48}$. $\frac{11}{38}$. dierum, 10.

h. 20. 2. 8. differentiâ ; ergo v^o
solar. ann^o $\frac{D}{10}$ $\frac{H}{20}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{11}{8}$ $\frac{A}{1}$

1. ad 10. 20. 2. 8. ita 473. ad An-

nos 14. d. 14. h. 20. 49. 4. qui juncti 473.
annis præstabunt annos lunares 487.

d. 14. h. 49. 4. non 490. nisi annum passi
CHRISTI assumas Tiberianum 18^m. tum
enim anni lunares confurgunt 490. d.

47. h. 8. 55. 28. Quod si aⁿi 8. tres exhi-
bent embolymæos, vti vult Africanus,
vsque ad quintum decimum Tiberianum
oriuntur anni lunares 487. m. 9. vsque ad
18^m. autem Tiberianum anni 490. men-
ses 10. & semis : Quocirca verisimilius
egisset, siquidem annos lunares vsurpare
voluit Africanus, si annum Tiberianum
18^m.

18^m. Christo passo adscripsisset. Verùm, vti dixi, hæc lunarium annorum ratio nullo nititur fundamento, præterquam ingeniosâ accommodatione: nullû enim à memoria hominum 12. solùm mensiû lunari anno vsus invenio. Nequid festinanter, inquis, nota pridem est periodus Chaldaica lunaris, apud Astronomum, Ptolemæum passim, vbi menses Judaici Macedonicis pariantur. Omnino, sed illa ipsa annis solaribus illigatur: nam ab Augusto ac 7bri. mense nusquã recedit. Imò cepit eadem primitus anno ante Christum 311. quando jam Daniel 70. hebdomadas pridem designârat. Igitur totus hic Africani calculus in uetustate Meda, Chaldæa, Babylonica, Persica, Græcaque epocha ne ullum habet fundamentum.

Ajo 6°. Christus natus est anno Iuliano quadragesimo quinto, cyclo solis 9. Lunæ 1. Literis Dionysianis stylo novo B A, veteri, D C. Est hæc sententia eorum, qui docent Christum natum anno Iuliano 43°. si duo, Onuphrij, si vnum par consulum loco suo restituat, vti constat

stat ex Dionysio Pettauio in animaduersionibus Epiphaniensis, Joannis Deckerij, quod penes me est, manuscripto: Setho Caluifio Ifagog: cap. 47. tum enim non solum ante trecentimum vulgarem, sed à Natali Christi statim in consulibus cum æra vulgari vtrique concordabunt. Ac de alijs jam aliàs dictum est; Onuphrius autem anno vulgari 277. Aurelium Probum & Anicium Paulinum ex ordinarijs consulibus suffectos fecit. Est eadem sententia Roberti Cardinalis Bellarmini is enim Chronologiæ suæ parte 1^a. docet Octavianum cum Triumviris imperasse annis 12. solum annis 44. atque adeò vniuersim annis 56. vti habet parte altera. Docet deinde eadem 2. p. Christum natum anno Augusti 42°. Quare si ab anno Iuliano 59. quo Augustus Nolæ deuixit, años sursum numeres, años Augusti 42us. cadet in 45^m. Iulianū, quo Christum orbi natū rectè arbitratur Bellarmin^o. Est hæc eadem sententia consuetarium conclusum, antecedentium, est S. Romanæ Ecclesiæ, est omnium stylum novum, & comunem hodie

hodie æram vsurpantium: summorum
 Pontificum, Augustissimorum Impera-
 torum, Regum, Principum, Rerumpu-
 blicarum, omnium. Est hæc ipsissima
 sententia Alphonsi Salmeronis to. i. pro-
 lego. 38.º asserte. 5ª. §º. *Quartum: in ea*
parte enim, &c. & §º. Septimum: illo ipso an-
no, &c. vnde perperam citatur pro qua-
 dragesimo quarto Juliano Christo mini-
 mè natali, quod sic probo: asserto quin-
 to disertis verbis docet Christum Do-
 minum conceptum & natum anno qua-
 dragesimo secundo Imperatoris Augu-
 sti. Paragrapho, *Quartum: in ea, &c.* docet
 non desumi imperium Augusti ab ea
 anni parte, qua Iulius Cæsar confectus
 est. Paragrapho *Septimum: illo ipso anno &c.*
 ita scribit, *& hic tertius annus à Cæsare ex-*
actus est, post quem verè cepit Augusti im-
perium, à Cæsare, intellige ab anno quo
 solus Cæsar sine collega rerum potieba-
 tur, non à nece Cæsaris, aliàs contradice-
 ret sibi Salmeron: fuit autem ille Cæsa-
 ris 1^{ns}. Iulianus, & ab eo exactus 3us, Iulia-
 nus tertius. Ergo si hinc ordiamur Au-
 gusti

gusti imperium cum Salmerone, qua-
 dragesimus secundus annus labens ter-
 minabitur in quadragesimum sextum,
 annum Iulianum, & quadragesimus
 quintus labens Julianus cadet in quadra-
 gesimum secundum Augusti labentem.
 Ac dum ratiocinio venor mentem Sal-
 meronis, video eundem id ipsum liqui-
 dissimè docere asserto sexto istiusmodi.
*Anno quadragesimo quinto Kalendarij Iu-
 liani conceptus est dominus, quod credibile
 est, atque per omnia vero consonum.* Quid
 hic amplius de mente ambigam Salme-
 ronis? subiicit deinde: *& ad hoc respexit
 Abbas Dionysius, qui secutus est ordinem
 Kalendarij, qui ab initio positus erat per Cæ-
 sarems.* Vnde ulterius concludo, à Salme-
 ronis sententia nihil turbari stylum Dio-
 nysianum communemque æram malâ
 Pontificum Cæsareorum, eaque bis, v^t
 quibusdam placet, erronea intercalatio-
 ne. Est demum hæc eadem sententia in-
 ter cæteros Astronomos Nicolai Coper-
 nici, dum lib. 3. Revolut: c. 10. docet na-
 tum orbi CHRISTVM 194. olympiadis an-
 no

no tertio: siue enim is olympiadas nobiscum censeat, siue, vti vult Henricus Philippi q. 2. anno vno seriùs: si nobiscum, enim, quadragesimum quintum Iulianum Christo natalem facit, si seriùs, quadragesimum sextum, more Astronomis vsitato à Kalendis Ianuarijs annum ordientibus. Conclusionem, præterquam ex antecedentibus inferatur necessario, ex ipsis quoq; Historicis ita obiter probo. Teste Divo Luca descriptus est orbis vniuersus, eodem teste descripta est Iudæa sub Quirinio Syriae præside, teste Suida viginti probatissimi viri lecti sunt ab Augusto ad vniuersum Romanum orbem describendum. Ex quo utique (vnde enim aliàs?) libellum postea, confecit Augustus, proferrique à morte Augusti ac recitari iussit Tiberius teste Tacito l. 1°. *in eo opes publicæ continebantur, quantum ciuium, sociorumq; in armis esset; quot classes, regna, prouinciae, tributa, aut vectigalia, & necessitates, ac largitiones, quæ cuncta suâ manu scripserat Augustus.* Teste eodem Tacito annalium l. 3. post extin-

Etum M. Lollium rector Caio datus est
 Luc. Sulpit. Quirinius. Hic, si omnia re-
 ctè æstimes, non potuit alia esse descri-
 ptio, cuius Lucas meminerit, quàm hæc,
 neque anno alio, quàm quadragesimo
 quinto Iuliano. Cum enim Augustus
 Suetonio teste, ne consules quidem ab
 ipso statim consulatu, sed quinquennium
 post, in prouincias dimiserit, par est cre-
 dere idem actum cum quindeñi Caio, vt in
 tertium minimum, &c. annum domi ado-
 lesceret, tum in Orientem missus, consul-
 que absens creatus, maiori cum dignita-
 te Orienti dominaretur. Hinc merito Ja-
 cobus Salianus non nisi post deductum
 in forum Lucium, celebrata spectacula,
 relegatam Iuliam, Caium anno quadra-
 gesimo quarto Iuliano. in Orientem ex-
 peditum docet: prius tamen obitis alijs
 ad sedandum prouincijs, ait Paterculus,
 hisque peragratis in Syriam ipsam pro-
 fectum, Tiberio in Chio juxta Dionem,
 Samo juxta Suetonium conuento; inde-
 que in Orientem moto exercitu Phraaten
 terruisse, ac tum demum in Iudæam ap-
 pu-

pulisse : quod non nisi exacto quadrage-
 simo quarto potuit accidisse, aut si antea,
 certè sub finem anni quadragésimi quar-
 ti, atque adeò descriptionem in sequen-
 tem annum, tum quòd labens exiret,
 tum ne primo statim aduentu rem tan-
 tam moliretur, apud gentem alioquì
 turbulentam, coniectam. Quòd autem
 Cajus ante quadragésimum quartum
 annum Iulianum, celebrata spectacula,
 relegatam Juliam, &c. Româ non sit di-
 missus, constat ex Paterculo ad M. Vini-
 tium Consulem anno Juliano septuage-
 simo quinto ita scribente. *At in vrbe eo*
ipso anno, quo magnificentissimi gladiatorij
muneris, naumachiaq; spectaculis diuus Au-
gustus ab hinc annos triginta, se, & Gallo Ca-
ninio Consulibus dedicato Martis templo ani-
mos, oculosq; populi Romani repleuerat, feda
dictu, memoriaq; horrenda in ipsius domo tem-
pestas erupit, &c. - - Breue ab hoc inter-
cesserat spatium, cum Cajus Caesar ante alijs
Prouincijs ad sedandum obitis in Syriam
missus, conuento prius Tiberio Nerone, &c.
cum Rege Parthorum iuene in excelsissima
insula,

insula, quam amnis Euphrates, &c. Rectissime: nam inter quadragesimum quartum & septuagesimum quintum triginta omnino anni integri censentur. Quadragesimo quarto igitur spectacula habita, relegata Iulia, expeditus in Syros Cajus: ut enim verbis Velleianis utar, *breue ab hoc intercesserat spatium.* Adversus auctoritatem hanc Velleianam non immeritò quis intercedat, minùs veram esse, quòd ab hinc, id est septuagesimo quinto Iuliano, añis triginta, Augusto, & Caninio Gallo consulibus templum Marti dedicatum asseueret, cum L. Caninius Gallus nono Iuliano fastis attestantibus Consul fuerit, non anno Iuliano quadragesimo quarto, quo Augustus & Marcus Plautius Silvanus consignantur. Neque pro Caninio Gallo, Gallum Asinium lege, quod is trigesimo octavo Iuliano consul egerit. Verùm præter plures alias, vna hæc è Suetonio facilis est responsio, exceptis medijs quinque consulatibus, quos integros gessit Augustus, reliquis vicarium surrogasse, ergo & quadragesimo

quar-

quarto aut Caninium, aut Asinium Gal-
 lum, adeò vt M. Plautius Siluanus no-
 mine magis, quàm re consul audierit,
 Augusto ipso & Gallo omnia potentibus.
 Quare neglecto M. Plautio Siluano Gal-
 lum Paterculus asseruit, ac post eum Si-
 gonius, Pighius; Onuphrius Caninium,
 Plautio Syluano suffectum statuit. Tan-
 dem, tantæ molis erat probabile solùm,
 quiddam de anno CHRISTO natali ex
 Historicis conclusisse, aduersante etiam-
 num Iudæo, vt facilius iudicem ex Eth-
 nicis, quàm Hebræo de Christo Domino,
 eiusque natali demonstrari posse.

Ajo 7°. Christus natus est mense De-
 cembri. Est hæc sententia non solùm vni-
 uersalis Romanæ Ecclesiæ, sed totius e-
 tiam orbis Christiani, contra paucos se-
 ctarios, inter quos Beroaldus l. 4. c. 2. &
 Joannes Henricus Alstedius admiran-
 dorum Mathematicorum Herbornæ Nas-
 souiorum editorum anno 1613. l. 5. seu
 vranoscopiâ, ex eo Septembrem sibi per-
 suasit quòd indictionis cyclus vigesima-
 quarta Septembris principium sortiatur.

Quanquam quid hoc argumentum falsis habeat, non percipio: licet enim triennio ante Christum Augustus indictiones instituisset, nullum tamen hinc necessarium ergo Christus natus est Septembri mense, deduxeris: quod inditio, Constantinopolitana quidem Kalendis Septembribus, Cæsarea verò octavo Kalendas Octobres incipere, sed annum integrum exactio durare potuerit: cuius mense quocunque, si ita nascituro DEO placuisset, in mundum edi convenisset. Et contradicit Alstedio Scaliger, symbolus aliàs, à Kalendis Januarijs indictiones ordiendo; Mullerus etiam, alijque, indictiones distinguendo in Cæsareas, & Pontificias, quarum istæ Kalendis Januarijs, illæ octavo Kalendas Octobres initientur; Adde communi opinione Indictiones temporibus Constantini cepisse, anno videlicet eius sexto, Christi 312. Aliter tamen & merito Onuphrius Panvinius in 2^m. fastorum. *Ita clarus & apertus indictionis usus, omnibusq; publicis Scribis, Notarijs, & ut vocant, Tabellionibus; item*
Juris

Iuris peritis, atq; adeò omnibus antiquitatis studiosis eius nomen manifestum est, ut in omni Romana, post Caesarum imperium, vetustate, nihil eo ferè illustrius esse constet. In omnium enim cuiusvis generis instrumentorum, rescriptorum, constitutionum, diplomatum, & priuilegiorum, tam imperialium, quàm Pontificiorum sine, eius anni quota sit indictio, semper addi solet. Quæ quanquam tam hoc tempore, quàm antiquitùs ita frequenter in usu fuerit, eius tamen origo obscurissima est, atq; omnium, quod sciam, antiquitatum incertissima. Quæstio igitur inter alias solennis est, quid, & vnde sit indictio. Ad primum conueniunt omnes, esse annorum quindecim ambitum, quid verò cyclus hic annorum quindecim sit vterius, tacent plurimi. Spondanus ad annum Christi 312^m, autumat esse quindecim stipendiorum complexum, post quem miles Veteranus honesta missione, capitationis immunitate, si vellet, solutus militiâ liber abire posset; si nollet, majoribus priuilegijs augetur. Ut autem quindecim annorum stipendia per totidem numerarentur

rarentur indictiones, inde provenisse
 judicat, quòd annis singulis eroganda
 militibus, Principis rescripto, Prouincia-
 libus indicebatur annona, missis ad hoc
 exactoribus, &c. Sed hac ratione singuli
 anni singulæ censerentur indictiones:
 singulis enim annis, non expectato quin-
 to decimo, indicebatur annona, quo pas-
 sim nomine Iustiniana jura indictiones
 recitant. Deinde redit quæstio, quare
 quindecim eiusmodi indictiones vnã
 constituent? Tertio, si ad militum post
 quindecim stipendia recurras missio-
 nem, non indictionem, sed missionem
 dici oportebit. Idem est de distributione,
 fusione, erogatione militaris annonæ,
 et cæteris. Quare Onuphrius Panuinius
 in eundem secundum fastorum, cùm vi-
 deret viii^o. Kal. Octobris Maxentium
 ad pontem Miluium à Constantino cæ-
 sum, atque ab eodem viii^o. Kal. Octo-
 bres indictiones incipere, hinc originem
 ducendam existimauit, quòd victor Con-
 stantinus urbem ingressus, vbi Delphi-
 cum & Dodonæum oraculum, ludos
 item

item Capitolinos, & Olympicos, atque adeò Olympiadas sustulisset, annis Christianis necdum passim ac ubique vsurpatis, vt Christianorum Imperatorum notam aliquam institueret, indictiones elegerit. Idcirco per indictiones in posterū tempora distingui ceperunt, vt constat ex canone magno Concilij Nicæni, & decreto à Iustiniano in codicem relato, quo mandatur acta, &c. Consulibus, & indictionibus notari. Inde autem originem ducere, probat ex fastis Græcis (Siculos vocat Scaliger) in quibus ad Olympiadem ducentessimam, septuagesimam, tertiam, hæc adserta sunt, *Ἰνδικτιόνων Κωνσταντινιανῶν ἐν τεύθει ἀρχή*. Sed hæc omnia nihil euincunt aliud, quàm nomen tunc indictionis vsurpari ceptum, rem autem ipsam prius fuisse nemo facilè inficiari possit. Quare dico cum Dionysio Exiguo indictiones ab Augusto ipso permanare: certum enim est ludos Capitolinos & Olympicos quinto (citra, vltraue) celebratos anno,

unde quidam Olympiadem Iustrum Eudoxi appellarunt, quòd post quadriennium easdem prope vicissitudines reuer-
 ti autumarent: certum est iterum quinto anno censum à Romanis peractum, Iustrum vulgare quinquennio comprehensum, atque adeò quinarium numerum fuisse apud Veteres vsitatissimum: certum est tertio, quinquennio primo aurum, altero argentum, postremo æs, ferrumue exactum: in primo enim Seruij Tullij censu Romanos ad argentum censos ex Dionysio Halicarnassæo l. 4. manifestum euadit: *Romanos omnes describere, & estimare rem suam ad argentum: juratos ipsos legitimum iuramentum seuerè, & ex omni optimo estimasse, ex quibus essent parentibus scribentes, & cuius ipsi ætatis, & uxores, filiosq; nominantes, & quo urbis habitarent loco, aut in quo pago regionis. Si quis non estimasset, pœnam ei constituit priuationem bonorum, atq; ipsum verberibus casum vendi.* Halicarnassæo succedit Cassius l. 56. cum Augustus alendis exercitibus Romanis, quibus imperium continebatur, vicesimam
 insti-

instituisset, & id tributum omnes ægerrimè
 ferrent, adeò, ut quidvis potiùs passuri vi-
 derentur, constituisse tributum ex agris & æ-
 dibus colligere, ac confestim non ostenso quan-
 tum, aut quo pendendum cuilibet modo foret,
 alios misit, qui priuatorum hominum, ipsa-
 rumq; ciuitatum bona describerent; ut cum
 singuli maiorem jacturam vererentur, mal-
 lent vicesimam pendere. Idq; eius consilium
 res ipsa probauit. Vel hinc credo colligere
 potes de Iudææ descriptione, sed non id
 nunc ago, satis est hic Seruium Tullium
 ad argentum suos æstimasse, Augustum
 itidem suos vicesimam pendere iussisse,
 non in alga equidem, sed auro, argento,
 ære: vnde, antiquissimo vtique jure, l. 10.
 tit. 29. auro pro ære solui poterat; lex ita
 habet. *Impp. Arcadius & Honorius AA. Hi-*
lario. Æris pretia, quæ à Provincialibus postu-
lantur, ita exigi volumus, ut pro viginti li-
bris æris vnus auri solidus à possessore redda-
tur. Dat. v. Kalend. Jun. Med. Arcadio IV. &
Honorio III. AA. Cos s. & l. eodem tit. 76°.
Impp. Arcadius & Honorius AA. Eutichiano
PP. iubemus, ut pro argenti summa, quam
 quis

*quis thesauris fuerat illaturus, inferendi auri
 accipiat facultatem, ita ut pro singulis libris
 argenti quinos solidos inferat. Dat. xi. Kal.
 Martij. Constantinop. Casario & Attico Coss.*
 Quam exactionem (exactionem inquam
 non indictionem, rem non ipsum no-
 men: nam nomen sub Constantino
 ceperat vigere) cum neque Constans,
 neque Constantinus, neque posteri instituerint, sed
 ab antecessoribus acceperint, probabile
 redditur Augustum primum monar-
 cham Romanum, in necessitates publi-
 cas, teste Cassio, excogitasse, Constanti-
 num verò eliminatis lustris piaculari-
 bus, ludis Capitolinis, & Olympicis, ut
 pote Ethnicis solennibus, pensiones qui-
 dem tenuisse, ludos in quinquennalia,
 decennalia, vicennalia commutasse,
 utque populo gratius caderet, debita
 quandoque indulgisse. Hinc in panegyri
 Constantino recitata, *Quinque annorum
 nobis reliqua remisisti; ô lustrum omnibus lu-
 stris felicius, ô lustrum quod merito hanc im-
 perij tui æquavit ætatem.* Hinc apud Mar-
 cellinum Comitem indictione iv. Arca-
 dio

dio VI. & Probo Coss. Theodosius Junior quinquennalia dedit; indictione IX. Theodosius Junior IV. Consul decennalia, Honorius Romæ vicennalia; atque ita credibile fit inter denos, & vicenos annos, hoc est decimo quinto, quando ad pendendum aurum rediretur, indictionis nomen quindenorum annorum spatium complectens hæsisse, re, vt dixi, ab Augusto vsque vsurpata. Constantinum autem ludicra Gentilia tollere conatum satis constat è Spondano trecentesimo decimo tertio anno Christiano n. 3°. quando post deuictos Germanos, ludos sæculares celebrare contempsit, eximio Gentilium mærore, vt qui prætenderent ad pestes, morbosque auerruncandos, bellaque auertenda fuisse diuinitus institutos, ipsisque carminibus Sibyllinis; veluti fatales, vrbi præscriptos. Sed ais, nullibi de indictionibus Constantino Veteriores. Respondeo, id quidem esse ab auctoritate negativa, debile pridem argumentum; quasi verò omnia Romanorum acta sint conscripta.

Respondeo deinde, hæc velut minus illustria in diaria solùm, non etiam res annuas referri consueta, Tacito l. 3. attestante. *Ex dignitate populi Romani comperitur est, res illustres annalibus, cætera diurnis actis mandari, in quæ referebantur Imperatorum negotia, ratiocinia reddituum, gentium legationes, annonæ importatio, & id genus alia; inter quæ non ineptè refertur & census, quia fermè totus in tributis, vectigalibus, & exactionibus situs erat: quarum rerum tam insolens mentio apud auctores, ut nihil magis parcè ab illis pertractatum, nihil proinde nobis cognitu difficilius videatur, quàm Romanorum, veterumq; vectigalium ratio.* Iure igitur merito Anonymo respondet Melchior Inchoffer defensæ ad Messanenses epistolæ c. 35. *Quis enim verò tam ratos fixit Indictionum ortus, ut temporibus Constantini magni reuelli nequeant ad Augustum vel Iulium Cæsarem? sapientior Gordonus, qui originem Indictionum altiùs repeti posse non negat, nec minùs prudens Pettavius, qui multis vltro, citroq; in medium allatis haud desinit; imò & Christophorus*

rus de Castro, tametsi alioqui aduersus, hac in re pertinax minimè est. Deinde in mantissa ad c. 38. Indictionum usus antiquior est cyclo lunari & solari. Dicta indictio apud Eua- grium orbis distributionis, vel distributio orbis, qui scilicet tribus lustris Romanis, seu quindecim annis absoluitur. Ciceroni collecta, collatio, symbola. Polluci l. 8. c. ult. ἐξαυων, similis capitationi. Indictionis prima, secunda, tertia, &c. meminit Cassiod. l. 3. ep. 25. Græcis aliàs, spatium quindecim annorum. Indictiones Cedrenus ab Augusto cepisse scribit, anno imperij decimo quinto, alibi tamen asserit, cepisse anno secundo. Alij incipiunt à primo anno Iuliano, Lepido & Planco Coss: ita ferè Chronicon Alexandrinum. Vulgus à Constantino magno ducit principium. Quod si indictiones cum lustris recurrant (ut quidam volunt) antiquissimas sanè oportet esse, quando primum lustrum à rege Servio Tullio conditum fuisse anno V. C. 186. vel 187. &c. Denique indictio res est Constantino vetustior, nomen sub Constantino vulgatum: à quo tempore frequens postea in Jure indictionis mentio: Onuphrius enim in

2^m. factorum; harum indictioⁿum vsus aper-
 tē intelligitur cum multis locis, ut ex actio-
 nibus Conciliorum, codice Iustiniani, Cassio-
 doro, & alijs, tum ex codicis Theodosiani l.
 XI. tit. XXVIII. paragrapho VIII. Imp. Hono-
 rius & Theodosius, AA. Seleuco PP. Nauicu-
 larijs intra Africam ex XIV. indictioⁿe consu-
 latūs Valentiniani Augusti III. & Eutropij
 & c^a. vsq^z ad indictioⁿem quartam consula-
 tūs nostri VIII. & Theodosij II. omnia reliqua in-
 dulgemus. Dat. III. Non. Apr. Rauenna Con-
 stantio & Constante Co s s. Et paragrapho
 8°. per omnes prouincias Orientis ex indictio-
 ne VI^a. Valentiaca in quintam vsq^z transactam
 indictioⁿem, annorum scilicet quadraginta,
 id est consula^tu diuorum Valentiniani &
 Valentis II. Augg. vsq^z ad consula^tum inui-
 ctissimi Honorij patris mei VII. & meum II.
 omnium generalium titulorum sub equalan-
 ce, tam curijs quam collatori priuato, & pa-
 trimonialia concessimus reliqua, ita ut nihil
 arca nostra debeat. Sequentis temporis de-
 bitis ex indictioⁿe sexta vsq^z ad presentem
 XII. emergentibus necessitatibus reseruat^{is}.
 Dat. Constantinop. v. idus Apr. Constantio &
 Con-

Constante Coss: Vide plura apud eundem, nempe §^m. x^m. xvi^m. xvii^m. Addiderim ego è codice Iustiniano l. i. tit. xvii. de veteri jure enucleando. Ex tertio nostro felicissimo sancimus consulatu, presentis 12^{mæ}. indictionis, III. Kal. Jan. & c. eodem, de codice confirmando. Et ut extantibus festis diebus, id est ex die xvi. Kalend. Maij presentis septima indictionis, consulatu Decij viri clarissimi recitationes constitutionum ex eodem nostro codice fiant, & c. l. ii. C. tit. 24°. de annonis ciuilibus. centum viginti quinque modios frumenti præter solitum canonem, per singulos dies de presenti sexta indictione, & c. demum Auth. coll. 5. nou. 47. tit. 2. illud omnium honestius esse putandum documentum, & gesta, & quid omnino pro temporis memoria hominibus adiuuentum est, quod ipsa quoq; commemoratione ornatur imperij. Consules enim, & indictiones, & quodcunque iudicium temporum omnino est apud nos. Sunt quidem forsan & hæc significatiua eorum que volunt, non tamen nos horum aliquod perimimus, sed maiorem adjectionem eis imponimus, ut ex majoribus & perfectioribus

eis temporum designetur cursus. - - -
Vnde sancimus, &c. hoc modo incipere in
documentis. Imperij illius sacratissimi Augu-
sti Imperatoris annotando, & post illa inferre
consulis appellationem, qui in illo anno est,
& tertio loco indictionem, mensem, & diem.
- - - Et inchoetur mox, Auctore D E O,
à precedenti prima indictione, &c. Vbi de-
novo aduerte singulas hic, & passim in Ju-
re indictiones pro singulis annis capi, v.
g: indi^m, primam pro anno 1°. tali Im-
peratore, vt de quindennio etiam num-
hæreas, nisi ad auri, argenti, ærisque pen-
siones quinquennes, ac in vnum colle-
ctas te referas. Quæ omnia quanquam
plurima, nihil omnino iuuant doctissi-
mū D. Alstedium, vt natalem Domini in
Octobrem promoueat, cum ob plures
alias rationes, tum ob eam potissimum,
quòd indictiones personas neutiquam
concernerent, quemadmodum habetur
l. x. C. tit. xvi. de annonis. Impp. Diocletia-
nus & Maximianus AA. & CC. Herennio.
Indictiones non personis, sed rebus indici so-
lent, & ideo ne ultra modum earundem pos-
sessio-

sessionum, quas possides, conueniaris, præse
Provincia prospiciet. P.P. xvii. Kal. Novemb.
Emiliano & Aquilino Coss. descriptio verò
 orbis personas potissimum attinebat:
 in qua Simon de Cassia supra nonagies
 trecenta & octoginta hominum millia,
 id est 277. myriades, seu 27. milliones &
 millia 70. censita asserit, quanquam Cal-
 listus non nisi 13. myriadas, bis mille &
 37. statuatur. Ita Salmeron tr. 32. tom. 3. Vi-
 de alium numerum aliàs allatum. Sed,
 vti certum est censos esse homines, ita
 censorum numerus incertus. Consule
 commentarios in 2. Luc. & c. Licetiosa, pol-
 res, secta est, cui, quod libet, licet: amplius
 siquidem superest nihil, quàm vt pascha
 in æstatem, pentecosten in autumnum
 conijciamus, quò perturbatâ Christia-
 norum temporum ratione memoria in-
 tercidat omnis sanctissimæ CHRISTI
 in carne œconomix. Idque egisse præter
 Alstedium videtur Scaliger, de emenda-
 tione temp. ubi ignorari asserit diem ve-
 ram nati Dei. L. 6. sanè de anno natalis
 domini, ita loquitur. *Non immerandum est*

*his, quæ neq; legenti fructum, neq; confutanti
 gloriam afferunt. Tantùm constet, vanissi-
 mam fuisse causam, propter quam natalem
 CHRISTI in XXV. Decembris statuerunt, ac
 paulò post. Dies igitur vera natalis Christi
 ignoratur. Sethus item Caluifius, dum ad
 Kalendas Octobres natalem Christi tra-
 hit. Temporarius, vbi Seruatorem vere
 natum, autumno conceptum phantasia-
 tur. Fallitur autem affatim Alstedius,
 quando in Vranoscopia sua de paschate
 ipso ait. Durauit hæc acerrima, & minis
 necessaria contentio vsque ad annum Christi
 328. quo tempore in Concilio Nicæno fuit di-
 rempta per Constantinum magnum, & Occi-
 dentales, in quibus rixosissimus ille Papa Vi-
 ctor erat, palmam obtinuerunt. Præterita hæc
 volo cætera, v.g. quòd Concilium Nicæ-
 num non anno 328. sed 325. celebratum
 velint alij, &c. falsum est Alstedi doctif-
 sime Victorem Pontificem vixisse tem-
 poribus Nicæni Concilij: inter Victorem
 enim, qui floruit anno Christi 198. concilij
 Palæstini sæculo, & Sylvestrum sæcu-
 lo concilij Nicæni, centum triginta anni,
 vnaque*

vnaque octodecim summi Pontifices intercessere. Deceptus est autem Alstedius in nomine: concilio namque Nicæo auctoritate Syluestri interfuerunt Osius^{us} Episcopus Cordubensis, Victor (Vitus^{us} quibusdam) & Vincentius Romanæ sedis Presbyteri, iidemque duo à latere Legati. Ex Vito igitur, seu Victore presbytero Victorem Pontificem malè ordinavit Alstedius, quem anno Christi ducentesimo tertio Anno Fabiano, & Nonio Mutiano Consulibus juxta Spondanum, anno Seueri Imperatoris octauo, Pontificatus acti anno decimo, v^o. Kalend Sextiles martyrio coronatum obiisse constat, atque in cælo jam pridem constitutum, *rixosissimum*, post annos amplius mille quadringentos, martyrem sanctissimum homo sectarius improbissimè calumniatur.

Ajo 8°. Christus natus est 25^a. Decembris. Est sententia Latinorum pariter & Græcorum Doctorum, Euodij Patrum antiquissimi, ac diuo Petro Antiochiæ succedanei, Clementis Romani, Augu-

stini, Anastasij Nicæni, Menologij Græcorum: Martyrologiorum Romani, Bedæ, Vsuardi, Adonis. Est Ambrosij, Athanasij, Orosij, Seu: Sulpitij, Leonis, Fulgentij, Gregorij magni, Bernardi, Divi Thomæ, Alberti, Lyrani, Cedreni, denique omnium Neotericorum Theologorum, Chronographorum, Historicorum, &c. Interim quæstio hic oritur non parum ardua, num videlicet præter Ecclesiæ traditionem, sanctorumque Patrum, &c. auctoritatem, aliunde quoque probari queat, natum Christum Decembris die vigesima quintâ. Quæstionem excitavit, uti dixi, Scaliger de emendat: temporum l. 6. quando ignorari asseuerat diem nati DE I; fateturque Jacobus Gordonus in l. 1^m. Lucæ c. super verba *missus est Angelus Gabriel à Deo in ciuitatem Galilææ, &c.* rem esse incertam: nam ait, *Missus Angelus ad MARIAM est sexto mense à re gesta inter Angelum & Zachariam, vel post conceptum Joannem mense sexto, quod est veriùs, non tamen hinc certum habetur diem conceptionis Christi fuisse vigesimam quintam Martij:*

tij: demus enim conceptum Ioannem mense
 Octobri, quod incertum est, quis inde definiet
 certum diem sexti mensis pro conceptione
 Christi? Omnino; si, in mense autem sexto,
 respectiuè capias; sin absolutè, vti om-
 nnes Veteres, certum est Octobri conce-
 ptum Baptistam, Christum Martio. Con-
 trarium Gordonio tenet Ioannes Deke-
 rius p. 1. thesi 3^a. asserens natalem Christi
 mensum, ac diem notiozem esse quàm
 annum natalem, putatque id se euincere
 ex diuo Chrysofomo homilia de natali
 S. Ioannis Baptistæ. Testimonium diui
 Chrysofomi hoc est, si tamen Chryso-
 fomi est. Gesta autem sunt hæc ante pri-
 mum annum imperij Tiberij Cæsaris, octauo
 Kalend. Octobris, incipiente luna undecima,
 quando oportebat Iudæos jejunium scenope-
 giæ celebrare. Tunc verò post nono anno Ti-
 berius Cæsar tempus, cursumq; luna collegit,
 & inuentum est ipso die octauo Kalend. Octo-
 brium esse æquinoctium - - - Fuit igitur,
 vti diximus, quando hæc Angelus ad
 MARIAM annuntiauit, octavus Kal. Apri-
 lis, qui & ipse est dies æquinoctialis ad incho-
 ationem

ationem lucis. Conceptus est ergo dominus no-
 ster octauo Kalend. Aprilis, mense Martio,
 qui est dies pasche, passionis Domini, & con-
 ceptionis eius: in qua enim die conceptus est,
 in eadem & passus est. - - - Sed
 inter hæc ascendit, inquit, MARIA ad Eliza-
 beth, visitare eam, post mensem sextum conce-
 ptionis eius. Tunc & Ioannes inspiratus est,
 & fecit ibi MARIACUM Elizabeth menses
 alios tres, & sic expletis nouem mensibus in
 mense decimo peperit Ioannem, octauo Kal.
 Iulias, qui est nonus mensis. - - -
 tunc ergo repertum est esse primum solsti-
 tium, quando Ioannes natus est, quem
 diem Lampadem appellant: - - - qua
 enim die conceptus est dominus, eadem passus
 est, eadem cæna pura fuit, in qua & luna
 XIV^a. occurrit: conceptus est enim mense
 Martio. Octavo Kalendarum Aprilium die
 luna quinta decima fuit. Ita, vt putatur,
 Chrysostomus. Cæterum multa hæc in
 se continent admodum dubia: vt alia
 præteream, vno anno ante imperium
 Tiberij euangelismum Zachariæ accidit
 & facile ostendi non potest. Neque est,
 quod

quod quis ad consortionem tribunitiæ
 potestatis cum Augusto, teste Paterculo,
 Tiberianam prouocet: aliud siquidem est
 imperatoriâ, aliud tribunitia potestate
 præditum fuisse, vtriusque licet anni
 censerentur. Diversum quoque, tribuni-
 tiâ potestate ex asse gaudere, ac tantum
 consortem esse, vnde postea exulatum,
 in Rhodum concessit Tiberius cum o-
 mni sua tribunitia auctoritate. Deinde
 signatissimè docet Chrysostronus euan-
 gelismum contigisse luna incipiente vn-
 decima, quam neque cyclus epactarum,
 æuo Chrysostroni minimè vsurpatus,
 quod à correcto primùm Calendario lu-
 nam signandi officium nactus sit, neque
 aureus numerus, neq; calculus astrono-
 micus exhibet año quadragesimo, octauo
 Kal. Octobres. Esto etiam exhiberet, nec-
 dum tamen sequeretur vigesima quarta
 Septembris conceptum Baptistam luna
 incipiente vndecima: Lucas enim, *Et fa-
 ctum est, ut impleti sunt dies officij, abiit in
 domum suam: post hos autem dies concepit
 Elizabeth, &c.* Igitur si post acceptum
 X 5 triduo

triduo minimum euangelissimum conceptus est Baptistes, decimâ quintâ prope conceptus est lunâ. Tertiò, cum annis Iulianis à quadragesimo ad quadragesimum quintum, vtrinque inclusiuè, æquinoctium vernum euenerit die ciuili tertia super vigesimam, anno porro quadragesimo epacta fuerit xi. plenilunium paschale accidit tertia Aprilis, interluniû autem, idemque Nisan initium Martij vigesimâ, initium Tisri decima tertiâ Septembris, cumque scenopegia decimâ quinta Tisri ad vesperam inciperet Lev. 23°. *à vespera vsq; ad vesperam celebrabitis Sabbata vestra. A decima quinta mensis huius septimi erunt ferie tabernaculorum, decima quinta Tisri; primaque scenopegix dies fuit vigesimâ septimâ Septembris; vltima verò, tertiâ Octob. quando impleti sunt dies Zacharie, abiitq; in domum suam. A primo igitur ad vltimû vel Joannes conceptus est post tertiam Octobris contra sanctos Patres & traditionem Ecclesiæ, vel non est conceptus anno quadragesimo,*

mo, neque Christus natus quadragesimo
 primo Iuliano. Nolo persequi annos cæ-
 teros, quòd impossibile autumem com-
 ponere desperata hæc, diem scenopegiæ
 primum, id est decimum quintum Tifri,
 diem annuntiati, diemque concepti Io-
 annis, siquidem post peractum in tem-
 plo officium conceptus. Idcirco cum ex
 Euangelio constet sexto tam anni, quàm
 annuntiati Ioannis mense Angelum ad
 Virginem destinatum, vigesima quintâ
 Decembris natalem Christi, vigesima
 quartâ Iunij natalem Ioannis ab Ecclesia
 celebrari, concludo sententiam istam,
 solâ Ecclesiæ, & citatorum sanctorum
 Patrum auctoritate contra omnes secta-
 rios sufficienter defendi. Audiat Scali-
 ger, audiant sectarij cæteri testem Eccle-
 siæ vetustissimum, vt pote sæculo 1°. flo-
 rentem, Clementem Romanum, Pontifi-
 cem Martyrem, qui constitutiones Apo-
 stolicas & canones in vnum collegit, A-
 postolicarum constit. lib. 5. ita scriben-
 tem. *Dies festos agitate fratres, ac primum
 quidem diem natalis, qui 25. die mensis nonis
 cele-*

*celebretur. Post hunc dies Epiphania, is verò
 dies sit sextus mensis noni. In hac lite deci-
 denda aliquot peccata peccat Scaliger,
 more suo. Ita verò is; cùm igitur non con-
 uenirent (sancti Patres intellige) in celebra-
 tione natalis: ut ea lis componeretur, quidam
 argumentis tempus indagare conati sunt,
 tandem Christum vigesima quinta Decembris
 natum collegerunt hoc argumento. Pontifex
 maximus solus, idq; semel in Sancta Sanctorum
 ingrediebatur, ut incensum offerret Deo,
 nempe decima die Tisri: Zachariam autem
 Pontificem maximum tunc vidisse angelum,
 dum incensum offerret in Sanctis Sanctorum,
 & nocte sequenti Ioannem conceptum, ita, ut
 prædixerat Angelus. Diem autem, qua appa-
 ruit Angelus, fuisse vigesimam septimam
 Septembris; sexto deinde mense MARIAM
 concepisse, vigesimâ quintâ Martij; ergo vi-
 gesima quinta Decembris peperit. Atque hæc
 quidem Ioannes Chrysostomus in oratione
 εἰς τὴν ἑβδόμηον ἡμέραν. Quanquam de vige-
 sima septima Septembris tacet, sed in Septem-
 britantum angelum apparuisse dicit. -
 Ipse quidem Chrysostomus ait in eadem ora-
 tione*

tionem, decennio antea Constantinopolin à Romanis illius diei ritum inuectum, & quidem aliquot annis antea Romanos illam diem celebrare solitos, à quibus Constantinopolitanos nuper didicisse. Hæc omnia ostendunt nuperam, & novitiam religionem illius diei. Quæ pleraque sanctis Patribus, præsertim, Chrysostomo falsò adscribi intelligere potes ex ipsomet sancto Patre, homiliâ de natali Ioannis Baptistæ, nuper citato, homiliâ item de natali Domini, in qua adversus eos disputat, qui in Epiphania CHRISTVM editum asseriebant, docetq; vigesimâ quintâ Decembris natum his verbis. Non sunt nostra, quæ loquimur, majorum sententia est, - - - deinde vobis qui dixerunt? in epiphania scilicet Christum natum) qui sunt in ista prouincia. (Judæa) utiq; Apostoli Petrus & Paulus, & cæteri Apostoli. Vos ejecistis, nos suscepimus. Petrus, qui hic fuit cum Joanne, qui hic fuit cum Jacobo, nos in Occidente docuit: & vestri igitur & nostri, Apostoli magistri sunt. - - - magis itaque traditio ibi (Romæ intellige, vbi pax erat) debuit seruari

vari, quàm hic (in Iudæa & Oriente) ubi
 discordia, &c. - - Hoc totum qua-
 re dico? quia nobis dicunt, hic Apostoli fue-
 runt, hic traditio fuit. Nos ergo dicimus, quia
 hodie Christus natus est, in ephiphanijs re-
 natus est. Vos struite nobis generationem & re-
 generationem, vos qui dicitis in epiphanijs
 natum. Quando ergo accedit baptismum, nisi
 verum euentum dicitis, ut in eadem die na-
 tus sit, & renatus? Prædicationi nostræ etiam
 creatura consentit, mundus ipse testis voci
 nostræ. Usq; ad hanc diem tenebræ crescunt,
 ab hac die decrescunt tenebræ: lux crescit,
 decrescunt tenebræ: crescit dies, decrescit
 nox: errorem veritas subit, hodie nobis sol ju-
 stitiæ nascitur. Simulq; & aliud considerate,
 inter dominum & Joannem sex menses sunt:
 si consideretis natiuitatem Joannis & hanc
 diem, videbitis sex menses tantum habuisse.
 Confer hic Scaligerum cum Chrystosto-
 mo, atque ex æquo bonoque judica.
 Quanquam autem Scaliger sanctos Pa-
 tres nominet, postea tamen totum in
 sanctum Chrystostomum onus conijciat,
 atque hæc quidem Ioannes Chrystostomus, &c.
 argu-

argumento perquam parum valido, ut
 pote ex vno plures arguente: quasi verò
 in re controuersa, & articulum fidei non
 attinente, quia docuerit id Chryso-
 stomus omnes SS. Patres docuerit! Secus
 verò primò est, docere Chryso-
 stomum Pontificem maximũ (non disputo nunc
 an Zacharias fuerit Pontifex) semel in
 anno Sancta Sanctorum ingressum, ut
 incensum offeret DEO, idque decimã
 Tisri: nam licet doceat, ea contigisse
 luna incipiente vndecima, tamen sacrifi-
 ciorum tantum, quæ extra Sancta San-
 ctorum offerebantur, meminit, neuti-
 quã ingressus in Sancta: secus deinde est,
 docere Chryso-
 stomum sequenti ab euan-
 gelismo nocte Ioannem conceptum;
 manifestè contra Scripturam, cum ea
 non nisi post expletos officij dies conce-
 ptum asserat Baptistam, nisi vnã die offi-
 cium expleuisse perperam asseueres.
 Falsum est tertio, ut ipse postea fatetur.
 Scaliger, docere Chryso-
 stomum vigesi-
 mã septima Septembris apparuisse An-
 gelum. Falsum est quarto tacito omni
 Septem-

Septembris die, Septembris tantum meminisse. cum octavum Kalend. Octobres difertè nominet. Ultimo falsum omnino est de decennio: Chrysoſtomus enim, abſolutè: *Petrus qui hic fuit cum Ioanne, qui hic fuit cum Iacobo, nos in Occidente docuit: & veſtri igitur & noſtri, Apoſtoli magiſtri ſunt. Magis itaque traditio ibi debuit ſervari, quàm hic ubi diſcordia.* Ad testi-
 monium Græcum à Scaligero allegatum, reſpondet Salianus anno mundi 4052. in ſcholio. *D. Chryſoſtomus tom. 2. in ſerm. de natali S. Ioannis Baptiſta, aut potiùs anti-
 quus aliquis, ſed incertus auctor, qui nec Græcè ſcriptus habetur, nec fortè Græcè ſcriptus unquam fuit, &c.* Sermonem autem hunc non videri Chryſoſtomi vel inde claret, quòd jejunium decima Tiſri confundat cum Scenopegia, decima quinta eiufdem; hæc ante primum annum Tiberij contigiſſe velit; eodem die Chriſtum natum & paſſum; illud 25^a. Decembris, hoc vigefima quinta Martij, &c. Reſpondeo ego deinde, textum Græco Latinum typis excuſum Pa-
 riſinis,

rifinis, sicut meum Latinum typis Frōbenianis, Basileæ Rauracorum, año 1558°. nihil horum habere. Videat igitur Scaliger ex quo hæc deprompserit Græcanica; manuscriptis facile non credo. Esto tandem etiam, decennio priùs, quàm scriberet Chrysostomus, Româ Constantinopolin illatam hanc, ab Petro vsque arcessitam traditionem, an non ideò vetus satis? quam annorum mille ducentorum annositate roboratam nec portæ Inferi euerterint. Rectè is idem Chrysostomus homil. 4. in 2. ad Thessalo: *est traditio, nihil quære amplius: rectè Augustin⁹ l. 4. c. 24. contra Donatistas, quod uniuersa tenet Ecclesia, nec Concilijs institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissimè creditur.* Atenim ista necdum sufficiunt Beroaldo: rejecto siquidem argumento Chrysostomi, Christum æquinoctio autumnali natum, baptizatúmque contendit. Duobus is, præter iuania plura alia, fundamentis nititur. Primo, Christum juxta Danielem occisum in dimidio hebdomadæ

vltimæ, ergo cùm Christus in Martio sit
 crucifixus, exactis (vt ille quidem frustra
 vult) vltra annum trigessimum secun-
 dum mensibus præcisè sex, & Judæi an-
 num ordiantur ab autumno, autumno
 Christus natus est ac baptizatus. Deinde
 hebdomadæ Danielicæ initium sortiun-
 tur à monarchia Persica, Olympiadæ
 80ma. anno ante Christum 460, circiter,
 vltimæque dimidium cadit in Martium,
 Christi morte illustrem. ergo Christus
 natus est autumno. Sed non videt arro-
 gans homo, vt qui solum se hoc demon-
 strare autumat, dimidium hebdomadæ
 non esse designatum ad vltimum vsque
 indiuisibile, verùm Scripturæ more, an-
 num, totum, medium, inter annos
 septem vltimæ hebdomadæ pro dimi-
 dio capi eiusdem hebdomadæ vltimæ,
 quacunque tandem parte anni illius
 Christus passus sit, recteque dici in dimi-
 dio hebdomadæ passum: qui largior tē-
 pora consignandi modus sacris literis est
 consuetissimus, vti ex sexcentis eiusdem
 locis constat. Deinde si quis hic conten-
 dat

dat annum sumi sacrum non ciuilem , à vere non autumno inchoantem, coget asserere Beroaldum, Christum autumno passum, aut dimidium hebdomadæ non præcisè capere. Probet igitur prius dubium hoc suum fundamentum. Alterum autem omnino falsum est, dum plerique omnes monarchiam Persicam, ordiuntur Olympiade 60ma. circiter, non 80ma. id est annis ante Christum 537. prope, non autem 460. errore annorum 77. Corrigat igitur se primùm Beroaldus, ac tum S. Chrysostrum reiiciat : negato enim monarchiam Persicam anno ante Christum 460. inchoare, totum Beroaldi ruit argumentum.

Ajo 9°. Christus natus est nocte Dominicam consequente, antecedente feriam 2^{am}. Ita pridem & plurimi, & doctissimi viri tradiderunt. Nicephorus lib. 1. Hist. c. 12. Vincentius l. 6. Hist. c. 88°. S. Antoninus 1. p. Hist. tit. 5. c. 1. §. 2. Durandus l. 6. ration: diu. off. c. 13. & 14. Ludolphus, Bonauentura de vita Christi, Petrus Pitatus, Petrus de Natalibus, Dadraeus, Onuphrius,

phrius, Ciaconius. Auctor qq. ad Autoly-
cum q. 17^a. Clitoveus, Lucidus, Viguier⁹,
Bellarminus, Rupertus de diuinis offic. l.
3. c. 16. *Nocte Dominica natus est Christus*
consonante mirabilium suorum ordine, ut
quo die dixit, fiat lux, facta est lux, eiusdem
diei nocte exoriretur in tenebris lumen rectis
corde, & visitaret nos oriens ex alto, illumi-
nare his qui in tenebris sunt, & in umbra mor-
tis, &c. Eam verò noctem ad anteceden-
tem seu Dominicum diem pertinere
constat Gen. 1°. *& factum est vespere &*
mane dies vnus. Confirmatur ex Conc. 6°.
Oecumenico c. 8. in hæc verba. *Dies domi-*
nicus consecratus habetur. Nec est, quòd Ca-
nones illos Concilio falso adcriptos quis
causetur, priusquam Ecclesia contra ca-
nones illos decernat. Fauent huic senten-
tentiæ si qui feria 2^a. natum docent: cum
enim nocte media natus credatur, nata-
lem domini Romano more ad sequen-
tem diem trahunt. Quòd autem feria 6^a.
natum aliqui velint, faciunt id ex suppo-
sitione natalis anni, nulla sanè aliâ pro-
babilitate, vel, ut ipsi fatentur auctorita-
te.

te. Neque obijcias cum Dekerio & Saliano Sabbato iter fecisse virginem contra præceptum; *nullus egrediatur de loco suo die septimo*: prius enim iter ingressam autumo, ac Veneris die ad destinatum locum peruenisse, quòd Nazareth (*ascendit autem & Ioseph à Galilea de ciuitate Nazareth in Iudæam ciuitatem David, quæ vocatur Betlehem*) ab ipsa Betlehem viginti quatuor horarum spatio distet, vti ex Petri Leicstain peregrinatione docet in tabula sua Christianus Schrott; imò triginta ferè milliaribus horarijs Christianus Adrichomius. Neutiquam autem statim, & ab appulsu in Betlehem beatam matrem peperisse, docere videtur textus Euangelicus, *Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies, vt pareret. Et peperit filium suum primogenitum*. Quibus verbis moram aliquam innui palam est, nisi pleonasmum Lucae satis grandem impingas: quis enim dubitet ibi fuisse, vbi peperit, et si peperit, impletos dies? Sin ab itinere ipso mundo edidit Salvatorem, in itinere ipso, non verò cum es-

sent ibi, impleti sunt dies. Moram igitur unius alteriusve diei interpositam oportuit, quod diuina dispositione rectè accidisse quiuis prudens faciliùs iudicabit, quàm vt eadem nocte, & ab ipso prope aduentu asserat Virginem peperisse. Illud animadversione dignissimum, conceptum Christum Dominum à nouilunio; natum sub quadraturam, passum in plenilunio.

Atque hæc omnia rite se habere, satis, opinor, constat hæctenus: duo sunt interim quæ scrupum mouere possunt; primum, quòd Joannes Keplerus fateatur calculo Astronomico veterum paschata non inueniri. Advertendum hæc est; Joannem Keplerum post defensas à Suslyga theses Græcenses anno vno in super anticipasse natalem Domini in sylua chronologica, idque argumentis ex Iosepho petitis (vbi iterum emicat discordia, quando ex eodem Flavio annum Christo natalem assignat Suslyga quadragesimum primum, Keplerus quadragesimum) quam sententiam ne quis

quis ex Astronomia & plenilunio paschali euersum eat, negat veterum paschata inueniri calculo Astronomico. Sed distinguendum est Keplero, sapius aliàs ambidextro, in paschata vera, quæ celebrari debuissent, & erronea, quæ malè, cyclis ita ducentibus, celebrata sunt: priora calculo astronomico nō inueniri falsū est, posteriora verum. Sed hoc nihil officit calculo astronomico, nihil cœnæ vltimæ Christo 22^a. Martij celebratæ, nihil plenilunio, Dionys. Arcop. teste oculato. Alterum est, character dominicalis & nati & passi Seruatoris, qui stylo veteri, nō cōdicit. Sed respondeo testes mei in cœlo fideles, sol & luna: vnde ajo me plus tribuere calculo astronomico quàm cyclis, quod hi ex illo oriantur: hi sint putatio quædam ciuilis, non exactissima, & ad scrupula vsque, vt ille. Audi sis ipsosmet cyclorum reformatores. *In nullo penitus lunari cyclo omnia nos effugere posse incommoda, aut præcauere ne cyclus epactarum interdum dissentiat aliquantillum à nouilunijs cœlestibus, & ne luna decima,*

quarta paschalis secundum epactas biduo quandoq; oppositionem mediam præcurrat. Quæ si vera sunt, quid de literis dominicalibus, & solari cyclo, utpote arbitrario, sentiendum? præsertim cum nec per cyclum solis, nec literas dominicales annos, diesq; Christus, aut Apostoli numerârint, sed postea primùm & cyclus Christianus, & literæ sint inuentæ, quæ ipsæ tamen diuersæ à diuersis & nati & passi Christi anno præfiguntur. Quare qui has contra nos vrget, Auctores primùm inter se componat, ac tum huc actor accedat. Quanquam cycli solaris immutatio, uti etiam nexus eiusdem cum dominicalibus nihil admodum immutet, præter consuetudinem: ut, cum anno quadragesimo quinto Juliano cyclo solis IX, veteres DC. respondeant, nouellæ BA statuantur, quæ non cyclum IX, sed V. postulant, quæ de re tamen hætenus nemo questus est. Imò cyclum solarem longè aliter ad annos Iulianos ordinari potuisse suo loco docebimus. Quò magis ineptiunt Heterodoxi, qui stylum nouum frustra

frustra in frustra discerpere admoliuntur: civilem enim quandam cyclorum conditores ineunt methodum, assumptis medijs, ceu æqualibus motibus, quos in cyclos, tanquam breuiores numeros, ac periodos facilitatis ergo cogunt. Quod si hi nõ respondeant illis exactissimè; intercalationes, ne longius, quàm par sit, disparentur, certis interuallis adhibent: veros apparentesque motus, velut inæquales, & ob id huic negotio minus idoneos, tantisper seponunt. Quæ vnica de medijs, apparentibusque motibus responsio omnes ferè aduersariorum machinationes demolitur. Neque verò error irrepit, si quis irrepit, nisi Astronomicus, qui in ciuilibus, scrupulo non habetur: parum enim interest Hortulani, Patris familiars, Chirurgi, quo momento luna medio motu, quo, vero, soli copuletur: satisque habent triduum intra ad conferendum hortum, cædenda ligna, venam penetrandam securos esse de nouilunio aut plenilunio: quod amplius est, Astrologicam potius olet curiosi-

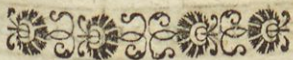
riositatem, quàm cognitionem ciuicæ
 necessariam: aliàs omnes rastrorum pe-
 ritos astrorum peritos, & rastrólogos
 Astrologos esse oporteret: aut certè quæ-
 libet penè vicum Astronomum alere,
 ad quem, velut tripodem Delphicum,
 majore oleo operaque, quàm fructu im-
 periti mortales properarent. Respondeo
 deinde esse, qui dubitare de cyclis velit,
 idque ex Beda de ratione temp. cap. 45. &
 de ratione computi c. 47. vbi ait, *non ignota
 est via querendi annum dominicæ passionis si
 nō computus alicubi errat.* Errat autem (ve-
 tus, ac prioris æui intellige; qua de causa
 tot sibi cycli à diuersis excogitati succes-
 serunt) ait ibidem Scholiastes. Accepto
 argumentum Beda venerabilis, & sicubi
 succumbit computus, succollabit Astro-
 nomia. Auctore igitur Te, quicquid ve-
 lint alij historicis nisi fundamentis, ac
 etiam cyclis, inuento plenilunio inuen-
 tus est annus dominicæ passionis. Ace-
 dit Henricus Philippi, qui introductionis
 Chronologicæ cap. 12. n. 3. de annis ante
 Christum candidè fatetur, epactas qua-
 tridui

tridui interuallo à veris syzygijs distare
 posse, quod ad ferendam de triennij liti-
 gio sententiam sufficere iudicat. Succe-
 dit Joannes Lanz, qui append. 2. canone
 6. asseuerat nouilunia sic inuēta, vno die
 aut etiam biduo, & triduo aberrare pos-
 se. Et si tam exactus fuit, quàm quis fru-
 stra velit, computus, quæro cur aureus
 numerus lunam malè tandem indicauit?
 exempti dies deni? cur epactæ hodie non
 figunt acu lunam? sed triduum intra
 vtrinque librant? cur annus centesimus
 quisque, excepto quadringentesimo, in-
 tercalatione sua priuatur? Quamobrem
 nec ipsi, qui Kalendarium integritati suæ
 restituerunt, computum Ecclesiasticum,
 calculo Astronomico *anglicè* certare
 volunt: vnde imperitissimè Scaliger, ve-
 teres cyclis vice calculi Astronomici vfos
 docet. Vniuersim aut cyclos veteres er-
 roneos esse alicubi, aut potius, qui hos
 mutuuntur, falli oportet: cum enim an-
 nus nati Dei non sit nisi vnicus, Auctores
 porro diuersi diuersum statuunt, eum-
 que cyclis stabiliant, consecutaneum est,

aut

aut cyclos, aut cyclorum vsurpatotes de-
 errare, vitiososque, atque anno Christi
 non competentes characterismos adsi-
 gnare, nisi vnus idemque testis contrarijs
 causis veritate salua possit patrocinari.
 Vide censuram Bedæ & Victoris de cy-
 clo Victorini apud Paulum Guldinum,
 l. 3. c. 6. contra Sethū Caluifium; de alijs a-
 lios. Sed de tota hac nimium quantum
 rixosa controuersia lege obsecro Bedam
 de rat. temp. circulis, argumentis lunæ,
 &c. atque vbi apud eos negotium confe-
 ceris ex sententia, id est omnes ad vnam
 opinionem reuocâris, huc ades, & me er-
 roris liberrimè postula. Esto vti est, ego
 cyclos intaminatos, suæque pristinae di-
 gnitati, neutiquam maiori quàm me-
 rentur, relinquo. Quocirca tertium re-
 spondeo, certum esse quòd Ecclesia ana-
 stasin dominicam signet vigesima quin-
 ta Martij litera G, certum esse quod vi-
 gesima sexta Martij A sit litera, certum
 esse anno Christi vulgari 34°. A Domini-
 lem esse stylo nouo. G igitur est, & nulla
 alia dominicæ resurrectionis, seu pascha-
 tis

tis Ecclesiastici, A vero paschatis foren-
 sis litera, etiam Nicæni Concilij & resur-
 gentis CHRISTI tempore si sursum pro-
 ducatur stylus novus, siquidem Conci-
 lium Nicænum correxit errorem per
 malam intercalationem irrepentem, vti
 Gregorius XIII. dierum decem exem-
 ptione. Atqui trigesimo quarto vulgari,
 Incarnationis 35. solo luna XI V. incidit
 in XI. Kal. Apriles, nulla igitur etiam alia
 est Dominicalis litera præterquam, A
 CHRISTI passi anno, nulla demum alia,
 quam B A anno Christi vulgari nullo, In-
 carnati primo. Confirmatur, anno mil-
 lesimo octogesimo secundo, quo cepta
 est restitutio, cyclus solis fuit 23. litera do-
 minicalis G, sublataque sunt dies deni, &
 ex 5^a. facta est decima quinta, ex domini-
 cali G, dominicalis C. Quare si cyclo solis
 15. año passi DEI sit, vti omnino est vetu-
 la C, stylo nouo, erit A. Interim tabel-
 lam cape primùm ex mente styli vetusti,
 tum noui.

Anni Per. Jul.	Anni Julia ni	Anni a ^e x ^m . Inc.	Cycli ☉ & ☾	Lit. Dō. vet.	Lit. Dō. nov.	Lit. erro neæ.
4669	1	45	21. 14	CB	AG	B
4670	2	44	22. 15	A	F	A
4671	3	43	23. 16	G	E	G
4672	4	42	24. 17	F	D	FE
4673	5	41	25. 18	ED	CB	D
4674	6	40	26. 19	C	A	C
4675	7	39	27. 1	B	G	BA
4676	8	38	28. 2	A	F	G
4677	9	37	1. 3	GF	ED	F
4678	10	36	2. 4	E	C	ED
4679	11	35	3. 5	D	B	C
4680	12	34	4. 6	C	A	B
4681	13	33	5. 7	BA	GF	AG
4682	14	32	6. 8	G	E	F
4683	15	31	7. 9	F	D	E
4684	16	30	8. 10	E	C	DC
4685	17	29	9. 11	DC	BA	B

Anni Per. Jul.	Anni Julia ni	Anni a ^c x ^m . Inc.	Cycli solis & ☾	Lit. Dō. vete.	Lit. Dō. nov.	Lit. erro nea.
4686	18	28	10. 12	B	G	A
4687	19	27	11. 13	A	F	GF
4688	20	26	12. 14	G	E	E
4689	21	25	13. 15	FE	DC	D
4690	22	24	14. 16	D	B	CB
4691	23	23	15. 17	C	A	A
4692	24	22	16. 18	B	G	G
4693	25	21	17. 19	AG	FE	FE
4694	26	20	18. 1	F	D	D
4695	27	19	19. 2	E	C	C
4696	28	18	20. 3	D	B	BA
4697	29	17	21. 4	CB	AG	G
4698	30	16	22. 5	A	F	F
4699	31	15	23. 6	G	E	ED
4700	32	14	24. 7	F	D	C
4701	33	13	25. 8	ED	CB	B

Anni Per. Jul.	Anni Julia ni	Anni a ^e x ^m . Inc.	Cy- cli ☉ & ☾	Lit. Dō. vet.	Lit. Dō. nov.	Lite. erro- near.
4702	34	12	26. 9	C	A	AG
4703	35	11	27. 10	B	G	F
4704	36	10	28. 11	A	F	E
4705	37	9	1. 12	GF	ED	DC
						<i>Aug. corre- ctio.</i>
4706	38	8	2. 13	E	C	B
4707	39	7	3. 14	D	B	A
4708	40	6	4. 15	C	A	G
4709	41	5	5. 16	BA	GF	F
4710	42	4	6. 17	G	E	E
4711	43	3	7. 18	F	D	D
4712	44	2	8. 19	E	C	C
4713	45	1	9. 1	DC	BA	B
4714	46	2	10. 2	B	G	A

Anni Per. Jul.	Anni Julia ni.	Anni post x ⁱ .In.	Cycli solis & ☾	Lit. Dō. vet.	Lit. Dō. nov.	i t. erro- neæ.
4715	47	3	11. 3	A	F	G
4716	48	4	12. 4	G	E	F
4717	49	5	13. 5	FE	DC	E
4718	50	6	14. 6	D	B	D
4719	51	7	15. 7	C	A	C
4720	52	8	16. 8	B	G	B
4721	53	9	17. 9	AG	FE	AG*
4722	54	10	18. 10	F	D	F
4723	55	11	19. 11	E	C	E
4724	56	12	20. 12	D	B	D
4725	57	13	21. 13	CB	AG	CB
4726	58	14	22. 14	A	F	A
4727	59	15	23. 15	G	E	G
4728	60	16	24. 16	F	D	F
4729	61	17	25. 17	ED	CB	ED
4730	62	18	26. 18	C	A	C

Z

Anni

Anni Per. Jul.	Anni Julia ni.	Anni post xi. In.	Cycli solis & ☾	Lit. Dō. vet.	Lit. Dō. nov.	Lit. erro. cor.
4731	63	19	27. 19	B	G	B
4732	64	20	28. 1	A	F	A
4733	65	21	1. 2	GF	ED	GF
4734	66	22	2. 3	E	C	E
4735	67	23	3. 4	D	B	D
4736	68	24	4. 5	C	A	C
4737	69	25	5. 6	BA	GF	BA
4738	70	26	6. 7	G	E	G
4739	71	27	7. 8	F	D	F
4740	72	28	8. 9	E	C	E
4741	73	29	9. 10	DC	BA	DC
4742	74	30	10. 11	B	G	B
4743	75	31	11. 12	A	F	A
4744	76	32	12. 13	G	E	G
4745	77	33	13. 14	FE	DC	FE
4746	78	34	14. 15	D	B	D
4747	79	35	15. 16	C	A	C

Hæc tabella nec à Dionysio Exiguo
 fecus, si exemptilium dierum rationem
 haberet, confici posset. Vnde quanquam
 annum Dionysianum Christi nati tuear,
 de cyclo non admodum laboro: Ac ut,
 quæ de minùs accurata cyclorum vsur-
 patione dixi, vera esse constet, errant hîc
 largiter Sigebertus, Marianus Scotus,
 Matthæus Paris, &c. dum à cyclis ita ar-
 guunt. Christus mortuus est lunâ decima
 quinta, vigesima quintâ Martij resurre-
 xit, ergo vndecima Martij fuit neome-
 nia, aureus numerus 13. litera domina-
 lis B: atquî hoc non conuenit, aiunt, an-
 no C H R I S T I trigesimo quarto vulgari,
 cuius aureus numerus est 16. luna xv^a. 22^a.
 Martij, feriâ secundâ, conuenit autem
 anno soli C H R I S T I vulgari duodeci-
 mo, cui aureus numerus 13. literæ domi-
 nicales CB, ergo anno vulgari duodeci-
 mo Christus mortuus est. Errant inquam
 primùm quod annum passionis faciant
 bissextum; errant deinde errorem vi-
 ginti duorum annorum; errant tertio in
 numero aureo, qui fuit 16, non 13; errant

quartò in dominicali : reuerâ enim erat
 A, non B; errant quintò in nouilunio,
 quod indice aureo numero xvi. anno
 passi Dei octauâ Martij non vndecimâ
 contigit; atque adeò plenilunium vigesi-
 mâ secundâ; epactâ verò indice, ipsissimo
 Veneris, nempe 23. Martij die. Vnde licet
 stylo veteri anno CHRISTI 31. aureus
 numerus 13. & cyclus solis 12. G domini-
 calem exhibeat, adeoq̃ue pascha 25. Mar-
 tij; neutiquam tamen ita est : nam apud
 Christophorum, Clauium, Kalendarij
 Gregoriani c. 9. f. 90. anno 1612. Mogun-
 tiæ editi, aureus numerus 13. signat vn-
 decimâ Martij nouilunium, & vigesimâ
 quintâ plenilunium; at Sigeberto & Ma-
 riano, et cæteris vigesima tertiâ pleni-
 lunium esse oportuerat. Errant itidem alij,
 qui C dominicali constituta vigesimum
 secundum Martij faciunt feriam secun-
 dam, vigesimam quintam verò feriam
 quintam, idque anno vulgari trigesimo
 quarto, cum Christus non sit passus à fe-
 ria secunda vsque ad quintam, sed ab hac
 vsque ad dominicam. Imò in aliam ad-
 huc

huc se difficultatem induunt, quomodo
 nempe verum sit enuntiatum Palæstinæ
 Synodi, & Sanctorum Patrum, Chri-
 stum ab XI. Kalend. Apriles vsq; ad VII.
 Kalend. passum, cum secundum hos Au-
 ctiores 7°. Kalend. crucem subierit; ut que
 se explicent, & antiquos excusent, accu-
 sant, iteratōque se implicant in, nescio
 quam, secundam erroneam, mentique
 Augusti contrariam Pontificum inter-
 calationem anno correctionis Augustæ
 decimo tertio, cum sexto decimo oportu-
 iisset; vnde factum aiunt, ut pro C po-
 neretur B, annus ille longior vno die
 redderetur, sequenti verò anno secun-
 dus Januarij dies, primus censeretur, Pa-
 tres autem numerârint, quasi error com-
 missus fuisset nullus, atque VIII. pro VII.
 Kalend. vsurpârint. Hæ sunt triæ quibus
 implicantur, quiqui sola cyclorum se-
 quuntur principia: quasi verò tam ocula-
 ti non fuerint sancti Patres, qui errorem
 hunc, nobis æuo illi viciniore, nec præ-
 viderint, nec præcaverint. En planissi-
 mum laterculum ad mentem Synodi

absque vlla ForoSempronienſis² animadverſione, nullo teſte firmatâ, præterquam ſuſpicionem, & cauſæ malè ſuſceptæ patrocinio.

Numer ⁹ dierum.	Kalenda- rum.	Domini- cales ² .	feriæ, & feſta.
22	XI.	D	v. Coena Dom.
23	X.	E	vi. Paſſio
24	IX.	F	vii. Sab.
25	VIII.	G	Reſurre ^o .
26	VII.	A	i ^a . Domi.

Et quo jure aⁿo paſſi DEIC dominicalis vetus? quæ ſupponit errorem Kalendarij veteris, cum talis tunc error necdum eſſet? Conſtat ſibi nihilominus ratio motuum, dum ea, non ab annis Julianis deſcendendo accerſitur, neque ad diuinitas has metas, ſed à noſtro ſæculo aſcendendo ad annum CHRISTI primum diebus ſuis abſolutis epocham figit errore intercalario omni eliminato, quod Jovis, Veneris, ac Dominicus dies, ^{vii.} ipſa.

ipsa etiam intercalatio, computum concernat, non ipsam per se Astronomiam, quæ ejusmodi non eget rubricis, nisi quantum ciuilibus applicatur, non sui, sed eorum, quibus adminiculatur, gratiâ. Dices si stylo veteri, quo tamen ante annum millesimum quingentesimum, octogesimum secundum vsi sunt Veteres plerique omnes, sit C dominicalis, G igitur Iovis diem & vigesimum quintum, Martij signabit, quod esse nequit: vigesima enim Christus resurrexit non cœnauit: confirmabis cum Anonymo. Agimus hodie Februarij diem 24. qui est dies æræ vulgaris 599785us. Iam dies² 23^a. Martij anni 34ⁱ. fuit eiusdem æræ 12135us. Hic subtractus à præcedenti, relinquit intervallum dierum 587650. quo diviso per 7. superest nihil. Vnde necesse est, aut hodie non esse feriam tertiam, aut eandem etiam fuisse 23^a. Martij anni 34ⁱ. quo passus creditur Christus. Respondeo, ad objectionem quidem, stylum Veterum non esse idoneum signare año Christi vulgari literam dominicalem,

ferias, paschata: ob malam intercalationem. Respondeo deinde ad Anonymi confirmationem, si à 587650. tres dies eximas ratione trecentorū annorum à Christo Deo, vsque ad Concilium Nicænum, quos neglexit Anonymus, reliquum verò per 7. partiaris, nancisceris residuos quatuor, seu feriam quartam pro 24. Februarij 1643°. Sed ais, tertiam eam fuisse feriam, neutiquam quartam: equidem, quia stylus nouus anno Christi vulgari 34°. non G, sed A statuit characteristicam Dominicalem, vnde die vno integro suis de causis ferias anteriùs censet; qua de re aliàs memini. His hæctenus de æra Dionysiana vulgari: nam Dionysiana, vera anno vno est auctior vulgari, quòd, vt dixi, Dionysius annos Christi ordiatur ab ipsissima Dominica Incarnatione: ita enim disertè epistolâ secundâ his verbis. *Sed magis elegimus. ab Incarnatione Domini nostri JESU CHRISTI annorum tempora prenotare:* ac iterum, *quotus sit annus ab Incarnatione Domini, &c.* idque accurate ac more suo signauit Cardinalis Bellarminus.

minus in dissertationis propylæo cita-
 tus, quando ait. *Dionysius, &c. scripsit cy-
 clum paschalem, & omisâ profana numeratione annorum ab imperio Diocletiani impij
 persecutoris numerare cepit ab Incarnatione
 Domini nostri JESU CHRISTI. Quo pacto,*
 Christus passus est anno à natiuitate
 sua trigesimo quarto, à Kalend. Januarijs
 natalem sequentibus ordiendo, ab Incar-
 natione verò trigesimo quinto, si ini-
 tium ducas à Kal. Ianuarijs Annuntia-
 tionem antecedentibus, quæ genuina est
 æra Dionysiana. Neq; metuendum ne hoc
 pacto non proveniat luna XIV^a. XI°. Kal.
 Apriles anno trigesimo quinto Diony-
 siano, quòd quicquid de motibus addit
 annus trigessimus quintus super trigesi-
 mum quartum, hoc demit radix anni
 Incarnationis ineuntis primi. Cyclos au-
 tem alijs alijsque annis, quòd cycli & an-
 ni sint inter se distincti, eoque separabi-
 les, alligari posse nihil est inusitatum: alligaf-
 se etiam factò ipso Dionysium, vel po-
 tius Bedam anno primo vulgari ex eo li-
 quidissimè permanat, quòd, vbi aureum

numerum inuestigat, priusquam diuisionem per nouendecim instituat, vnitatem adijciat annis vulgatis Christianis, significans anno Incarnationis primo, seu vulgari nullo numerum aureum fuisse vnitatem. Et jam finiebam, cum video apud Salianum, docere Astronomos (quanquam vnus non faciat numerum) lunam à sole digressam, inque locum pristinum commigrantem naturaliter passam defectum luminis. Res mihi visa est primùm perquam mira, ac prorsus inaudita; subiit tamen deinde animum, fuisse Astronomorum aliquem, qui pleniluniū repererit, tametsi nihil ad rhombum, nihil pro Chronologis Catholicis: quòd in III. nonas Apriles mortem Seruatoris transcribat. At ne injuriam viro doctissimo faciamus, causam prius dicat. Ita ergo is ipse. *Calculus plenilunij ecliptici, quod factum est anno mundi 4001. eo die, quo Dominus noster JESVS CHRISTVS crucifixus & sepultus erat, anno etatis sue trigesimo quarto, à vulgari autem initio annorum Domini trigesimo tertio, tertio die Aprilis, die Vene-*

*Veneris, in cuius fine Iudæi manducarunt
agnum paschalem. Ab initio annorum domi-
ni vulgari usq; ad hanc eclipsin numerantur
completi anni Iuliani triginta duo, menses*

*tres, dies duo, hora sexdecim, ii. sub meridiano
Regiomontano in Borussia. Ad quæ, pri-
mum de anno mundi vehementer est
controuersum; deinde anno labente tri-
gesimo tertio Dionysiano Christum,
crucifixum esse inter Chronologos etiam
nunc indecisa perseuerat controuersia;
de Aprilis tertio, nulli hactenus somnia-
tum est orthodoxo Chronologo. Vnde,
verò tertio Aprilis? an plenilunio? solo?
quocunque igitur anno plenilunium,
reperero post æquinoctium, eodem,
CHRISTVM passum pronuntiabo? atque
quot anni tales? omnino omnes; siqui-
dem is primus mensis, seu quod idem est,
Nisan interlunium, cuius luna quarta,
decima vel in æquinoctium cadit, vel
ponè sequitur: post omne autem æqui-
noctium contingit aliquod primum ple-
nilunium, nec tamen post omne æqui-
noctium CHRISTVM passum asseueres.*

Qua-

Quapropter aliunde etiam arguat necesse est trigesimum tertium Dionysianum esse annum passi DEI; accedat videlicet luna quarta decima XI. Kal. Apriles; hic enim cardo vertitur, aliàs per, nescio quos, dies licebit vagari. Quod si ergo Buntingus annum & diem passionis dominicæ aliâ quoque auctoritate firmasset, Scripturâ v. c. concilio Palæstino, traditioneque irrefragabili, &c. atque eodem plenilunium accidisse docuisset, ne is mihi scopum propemodum attigisset: at priusquam, vt de anno omnino taceam, III. nonas Apriles Christum passum doceat, prius inquam,

Vnda dabit flammam, & dabit ignis aquas.
 Cum enim, vt præteream cætera, litera dominicalis vetus seruari non possit, quòd ea vetus Kalendarium, atque adeò erroneum supponat, nullus autem, vti dixi, talis error temporibus Christi intercederet (annus enim labebatur septuagesimus nonus),

quantitas annua tum fuit 365. D. h. 5. 55.
 cuius respectu annus Julianus 365. h. 6.
 nec-

necdum septem horarum damnum in
 Kalendarium inuexisset) Stylusque idem
 qui hodie nouus, litera dominicalis esset
 A, sequitur Christum, dominum vlti-
 mum cum discipulis coenasse Mercurij,
 passum Iouis die, Sabbato resurrexisse,
 quod est absurdum, & contra Auctorem
 qui feriam sextam assignat Christi cruci-
 atibus. Demum diuinatoria, atque ab A-
 stronomo aliena, esset disputatio rem
 hanc persequi: ex Dionysio Areopagita
 enim constat aliud nihil, quam ab hora
 nona, quousque teste Euangelio dura-
 runt tenebrae, lunam sub vesperum ad
 solis diametrum supra naturae vires re-
 stitutam. Item, cum in meridie ad so-
 laris corporis finem peruenisset, resiliis-
 se. Item post repurgationem factam,
 ad solis diametrum conuersam aufugis-
 se. Hic quaesitum velim ex Buntingo, quo
 horae momento ceperit restitutio? quan-
 tum durabit? successiua fuerit, an mo-
 mentanea? qua via luna redierit? an sub
 ecliptica? & siquidem id, vbi ad orbitam
 suam declinabit? an a sole statim ipso in-
 orbis

orbis sui planum deflexerit? an inter
 eclipticam & orbitam in sedem pristi-
 nam iter obliquarit? an extra has profe-
 cta sit? cum enim luna soli centraliter,
 vt loquantur, se coniunxerit, quod exte-
 nebris facile est coniectu, sol autem in

$\frac{0}{11}$ $\frac{1}{55}$ \mathcal{V} , \mathcal{S} in $\frac{0}{4}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{11}{18}$ eiusdem

fuerit, locus solis & \mathcal{S} $\frac{0}{7}$ $\frac{1}{5}$ $\frac{11}{37}$ diffe-

rebant, atque ideo luna $\frac{37}{8}$ in la-
 tum distiterit, quantum fere Buntingus
 assignat eclipsis tempore, totidem igitur
 minutis à via solis in orbitam suam ad
 oppositionem reditura debuit luna de-
 flectere. Vbi vero, & quando? addat etiã
 ad quem locum redierit? eum, vnde pri-
 mùm discesserat? an eum, quem aliàs in-
 terim temporis naturali cursu, ni præpe-
 dita foret, attigisset? quis gradus ille,
 quod minutum? vbi que hic diuinan-
 dum: ad Astronomicum autem exactum
 que lunæ calculum, adque præcisam de-
 liquij facti quantitatem stata oportet
 sint,

sint omnia, non diuinata. Et si orbes soli-
 di sunt, vti sunt Ptolemæo & Copernico,
 aut si circuli ipsi reales, quàm properè
 dextreque conuoluti deferentes, epicy-
 clia? neotericis autem hypocycli, libran-
 tes, variantesque, circelli? Certè vbi mo-
 mentum, modusque facti non constat,
 minime constabit factum. Sin miracu-
 lum ais, disposituque diuino hæc omnia
 accidisse: omnino, sed ex tabulis Astrono-
 micis, in quibus motus siderum stati, neu-
 tiquam extraordinarij comprehendun-
 tur, non miraculis eclipses calculantur.
 Quare obtestor vos hîc, Astronomi do-
 ctissimi, reditum hunc lunæ, vti etiam
 Josue casum paradoxum DEO siderum
 Imperatori, ac supremo mathematicum
 Magistro lubètes volentes relinquamus:
 satis esto discipulis nobis ordinarias
 conuolutiones intelligere. Verbo cum
 restitutio facta sit supra naturæ vires,
 quis, nisi heterodoxus, naturaliter fa-
 ctam hic possit demonstrare eclipsin?
 Denique largissimè concedimus Buntin-
 go plenilunium etiam eclipticum III.

non;

non: Apriles anno Dionysiano trigesimo tertio (reuerâ enim plenilunium fuit, & eclipsi naturaliter obnoxium anno Dionysiano trigesimo tertio) liberrimè negamus anno 33°. III. nonas Apriles pro humano genere passum I E S V M D E V M: quodque consequens est, lunam patiente CHRISTO in reditu suo naturaliter, cum supra naturam facta, sit lunæ restitutio, defectam. Anno sequenti porro vigesima tertiâ Martij, hora à meridie prima, pendente è cruce Deo, si luna ab oppositione ad solem contenebrandum auocata non fuisset, defecisset forsitan, quadantenus Iudæorum Antipodibus: erat enim motus latitudinis eiusdem,

S 0 /

medius? 3 10 54. Sed compensauit abundè partialem hunc defectum, quando eam, quam pridie plenam ferè spectauerant, si serenum extitit, post noctis medium euanuisse, cœloque discessisse arbitrati sunt; donec ad horizontem Iudæicum reuertentem, qui medij essent inter Iudæos, eorumque Antipodas, inusitato
omni-

omnino modo lumine augeri, comple-
 rique non absque admiratione, siquidem
 successiue res gesta est, spectarent. Mihi
 dubium nullum est Dionysium Areopa-
 gitam, virum, Philosophum, singula-
 riter eo die ad ostentum coeli à mundi
 incunabulis inuicatum quàm instrumētis,
 quàm calculo aduertisse. Videtur autem,
 tam Buntingus quàm Sethus Caluissius
 in Isagoge Chronologica ac ipso etiam,
 Chronologico opere sententiam hanc
 mutuassee à Mercatore, tantùm quòd
 Buntingus & Caluissius 3^{am}, Mercator
 2^{am} Aprilis statuat, Chronologiae suae Co-
 loniae Agrippinae editae apud haeredes
 Arnoldi Birckmanni anno Christi 1569.
 fol. 147. his verbis, *CHRISTVS IESVS*
Dominus noster mortem in cruce subiit 2^a. die
April. fer 6^a. lunâ 15^a. an. 4°. Olympi. 202. Gra-
ca supputatiõe; ac ne sphalma typographi-
 cum putes intercedere, docet id, probat-
 que cap. 3. &c. Miror in hoc tam libero
 sententiarum emporio neminem 1^{am}.
 Aprilis, ad illudendum Ecclesiae, praesti-
 nasse. Ecclesia orthodoxa, SS. Patres,

Concilium Palæstinū Martij 22^{am}. coenæ Christi, 23^{am}. eiusdem cruciatibus, 24^{am}. quieti Sabbaticæ, 25^{am}. anastasi Dominicæ constanter astruunt ac tuentur. Hæc est gloria Ecclesiæ in articulis fidei vnam esse, in rebus fidem proximè attinentibus vnanimem. Inter dissertandum dixisse me probè memini; primùm, diem pene integrum dari Astronomis à Chronographis, quo illis vltra, citraque librare liceat motus ad inueniendum plenilunium paschale. Assertum hoc ita conficitur: illud est plenilunium paschale ex receptissimâ, & à Chronographis ipsis latâ sententia, quod ponè æquinoctium obuenit, vel in ipsum cadit. Esto, dicis gratiâ, æquinoctium feriâ sextâ, horâ matutinâ nonâ, &c. ajo licere mihi ab eadem in adultum vsque vesperum, &c. vltra, citraque venari plenilunium; quod si vel sero vespere deprehendam, jure arguam pridicè celebratam lunam decimâ quartam, atque ex lege esum agnum, præsertim si matura jam nocte, vt hoc quoque abitum ex Ægypto referrent, e-

dendi

dendi fuit consuetudo. Ajo iterum ut plenilunium censeatur cadere in æquinoctium, satis esse, si ultra diem non disparetur ab eodem, sed intra viginti quatuor horas vtrumque cogatur: ciuili- ter enim ista æstimantur: at quis non vi- det, tabulas, si peritè tractentur, confide- ratis præsertim, ad tempus, eccentricitati- bus & apogæis, horas viginti quatuor non differre? licet igitur Ptolemæus ple- nilunium consignet horâ septima matu- tinâ, Castellani meridianâ, serotinâ Co- pernicus, aut contra, &c, omnes tamen paschalem exhibebunt oppositionem, quòd nullius plenilunium viginti qua- tuor horis distet ab æquinoctio retror- sum. Quanquam nihil opus tanta diffe- rentiâ: Copernico enim radix medijs lu-

<u>S</u>	<u>o</u>	<u>/</u>	<u>//</u>	
6	29	58	19	me-
			<u>/</u>	

næ à sole motus est i. h. 38: tem-
pus aptum calculo annorum Ægyptia-
corum, 33. dierum 88. horarum 10.

$\frac{1}{22}$ ipse verò medius à sole motus $\frac{5}{5}$ $\frac{0}{15}$

$\frac{1}{36}$ $\frac{11}{31}$

luna XIV^a. anno Christi trigesimo quarto, Martij 22^a. ante mediam noctem. Ptolomæo porro tempus quidem annorum 780. æqualium, dierum 218.

horarum 23. $\frac{1}{20}$. motus autem lunæ

à sole $\frac{5}{5}$ $\frac{0}{15}$ $\frac{1}{42}$ $\frac{11}{17}$. Alphonso, Regi

Astronomo, tempus est annorum triginta trium, dierum octoginta, horarum

20. $\frac{1}{18}$ lunæ à sole elongatio $\frac{5}{5}$ $\frac{0}{15}$ $\frac{1}{5}$

$\frac{11}{27}$. at quis non videt anno passi DEI æquinoctium cadere in vigesimam tertiam Martij ciuilem, hoc est vigesimam

secundam Astronomicam, eiusque jux-

ta accuratiorem calculum h. 18. $\frac{1}{5}$ $\frac{11}{9}$.

quis nescit, si motibus inuentis addas motum horarum duodecim pro noctis

medio, Jouis diem à Veneris die dispe-

scentes;

sciente; præsertim si prostaphæreses adijcias competentes, lunam XIV. id temporis citra dubium nascituram. Non erat profectò dignum operâ triuisse calamus in objurgandis acerbiùs hac de causa Astronomis, cùm testatissimè satisfaciant. Vbi aduerte Ptolemæum & Neotericos diem ordiri à Kalendis Januarijs meridianis, Copernicum à media nocte, Alphonsum à meridie antecedente. En laterculum, è lectissimorum Astronomorum tabulis, vnà cum immanissimo calculi, id est ridiculo planè in hoc negotio dissidio. In quo præterea manifestè vides, nullum alium controuersum, ac de passione Christi suspectum, præterquam trigessimum quartum Dionysianum esse lunæ XIV. obnoxium

Elongatio lunæ à sole 22^a. Martij.

Año xp̄i vulg.	Neotericis ^s .	S	O	I	II
28 ^o .		3	5	40	24
29 ^o .		7	15	16	57

Elongatio lunæ à sole 22^a. Martij.

30°.		11	24	54	19	
31°.		4	4	32	30	
32°.		8	26	21	19	
33°.		1	5	58	41	
34°.		5	15	36	4	
	<i>Prole-</i> <i>mao.</i>	5	15	42	17	<i>extre-</i> <i>morum</i>
	<i>Aiphon</i> <i>sa.</i>	5	15	5	27	<i>diffe-</i> <i>rentia</i>
	<i>Coper-</i> <i>nico.</i>					<i>/ /</i>
		5	15	36	31	36 50
35°.		1	26	47	53	

Quibus consentit epacta Gregoriana
XXII. anno 34°.

Eant jam, & querantur amplius,
tabulas Astronomicas diuersas esse,
impolitas, &c. fallaces obseruatio-
nes, Astronomos desperatione superatos
rem in absolutam reliquisse. Negent, si
possunt, Astronomiam cum Dionysio
Areopagita, Dionysio Exiguo, ac vicif-
sim,

sim, concordare. Neutiquam igitur tabulæ Astronomicæ, sed annus, annus^r inquam quibusdam deficit. Et sanè mirari ad stuporem vsq; licet, ex tabulis Astronomicis deliquia calculari, quæ imperantibus Trajano, Adriano, Antonino, & cæteris, acciderunt, annis post Christum 137, ac deinceps ad nostram vsque ætatem; quibus ceu legitimis absq; scrupulo suas Chronographi firmant Chronologias: imò quæ Philometoris, Ptolemæi Philadelphi, Alexandri Magni, Darij Hystaspidæ, Cambyfis, Nabopallassar, Mardokempadi, seu Merodach, adeoque Nabonassaris sæculo in cœlo visa, sunt Phænomena, ex iisdem tabulis rite colligi, solumque in anno passi Christi Chronographorum opinatione deficere; quod euentissimo est argumento, nihil, admodum singulare, tabulis exesse, sed annum passionis, Historicorum, cyclorumque ductu ab Auctoribus perperam consignari. Hic tamen non nego discrepare etiamnum Astronomos, minutijs quibusdam, vt ait Henricus^r

Philippi, seu vt Christophorus Clavius^s,
motus assignare, licet non omnino exquisitè,
ita tamen, vt parum à verò absint, vt quàn-
proximè veritatem attingamus; quo am-
 pliùs Astronomia ipsa nihil profitetur.:
 vltimū enim indiuisibile assignare solius
 est Dei, &c. Et candidè fatetur Christianus
 Longomontanus lib. 2. Theoricorum,
 sparsim, Saturnum intra $\frac{1}{4}$, Jouem $\frac{1}{5}$,
 Martem $\frac{1}{3}$, Venerem $\frac{1}{7}$, Mercurium $\frac{1}{10}$.
 vsitatâ hæcenus diligentia cogi non po-
 tuisse, quodque hinc conficitur Astrono-
 mos sæpe sæpius de minutijs tantum in-
 ter se digladiari, nullo omnino, (præser-
 tim in sole ac luna) damno Chronologi-
 co; quod erat ostendendum. Antequam
 velitationem hanc Chronographicam,
 omnino finiam, vnum quiddam adhuc
 loquar erudito, vt multis placet, viro, Se-
 tho Caluifio: is enim clauam Herculi, id
 est annum Julianum 43^m. toto ingenij sui
 robore extorquere nititur aduersarijs
 Chronologis omnibus. Nec vno genere
 celi

teli contentus acie ttipartitâ & formida-
 bili pugnat: Scripturam videlicet, cyclos
 ipsos, Chronographiæ characteres infal-
 libiles, Historicosque pro se armat. Ita
 ergo is partim ad verbum, partim ad
 sensum, Isagoges Chronologicæ cap. 46.
*Vulgaris nostra opinio de anno natiuitatis
 Christi est, quòd natus sit die 25^a. Decembris,
 anno mundi, qui habeat cyclum ☾ 1. & cy-
 clum ☉ 9. finientes: ita ut Calenda Ianua-
 ria proximè 25^m. diem illum sequentes incipi-
 ant cyclum ☾ 2. ☉ verò 10. ideo in inquirenda
 cyclo ☾ annis Christi addimus unitatem, in
 in cyclo ☉ verò eruendo 9. id quod hodie vel
 Pueris notum.* Nota hic verba, *vulgaris
 nostra opinio est*, inquit; ergo tenet æram
 vulgarem, ac nisi teneret, non valeret
 argumentum ab eadem contra alios po-
 stea ductum. Pergit. *aliâ igitur viâ insi-
 stendum, si verum annum natiuitatis Christi
 deprehendere velimus, quam nobis monstrant
 tantum Euangelistæ, Lucas scilicet, & Mat-
 thæus. Plures enim scriptores nusquam sunt,
 qui de hoc anno natiuitatis Christi tum tem-
 poris aliquid literis mandarunt. Ille, Euange-
 lista*

lista Lucas Christum anno quindecimo Imperatoris Tiberij fuisse annorum 30. circiter; hic verò, Matthæus, illum ipsum natum esse viuentem Herode rege. Ex hisce duobus locis verum annum Christi venabimur.

3°. Ad longum textit vitam Augusti & Tiberij, tandem.

4°. *Annus igitur quindecimus imperij eiusmodi demonstrationibus (eclipsi lunari, lunæ ac solis cyclis) firmatus est, ut nullas vi labefactari possit. Habet is, ait, cyclum lunæ 10, solis 9. si enim ad vulgarem annum 28^m, adijcias vnitatem, fiunt 29, abjectis 19. manent 10. Ita si ad 28. nouem addas, fiunt 37. ex his subductis 28. supersunt 8. cyclus solaris, quæ omnia competunt anno æræ vulgaris 28. Hoc modo finito anno 15°. Tiberij, & ineunte 16°. Christus baptizatus nondum expleuisset 29. annos secundum æram vulgarem, cum apertè falsum sit, &c.*

5°. Ex baptismo CHRISTI Orobri mense secundum Theologos celebrato, anno 15°. imperij inchoati Tiberiani inquirat quot annos erret æra vulgaris, arguitque in hunc modum. *Si iam Christus*

stus natus est 25^a. Decembris, & eodem annè
 15ⁱ. Tiberiani compleuit annum trigesimum,
 tum circa primum Octobris eiusdem anni,
 quando baptizatus est, vixisset annos 29. men-
 ses 10. ferè, atque eiusmodi etatem verba E-
 vangelistæ Lucae manifestè exprimunt. Hinc
 rejicit eos, qui volunt CHRISTVM ba-
 ptizatum anno 16. vti etiã eos, qui annos
 Tiberianos ordiuntur à Januario, quòd
 nullus Historicorum id facere consueue-
 rit, quòd diplomata Cæsarea censeant,
 annos Cæsarum à die, quo quisque impe-
 rare cepit.

6°. Hinc concludit, si ab 28°. æræ vul-
 garis sursum censeamus años 30. in qua-
 dragesimo tertio desinemus, qui habet
 cyclum lunæ 18. solis 7.

7°. Augustus mortuus est anno Chri-
 sti vulgari 16°. quia 16us. Christi est pri-
 mus imperij Tiberiani, aliàs annus Tibe-
 rij 15us. non fuisset Christi 30^{mus}. Paucis
 autem septimanis à morte Augusti ecli-
 psis lunæ accidit, nempe æræ Christianæ
 vulgari 14°. ergo 14us. debet esse decimus
 sextus. Ad hæc vt aliquid reponam, argu-
 mentum

mentum primum totum, atque ex affe
 accepto, & Caluifio lubens volens con-
 cedo, vti etiam secundum, excepto ly
 tantum, quod ipse quoque annum Chri-
 fto natalem probet aliunde, quàm à solo
 Euangelio, Augusto videlicet, Tiberio,
 cyclis, eclipsibus, Theologis, Historicis,
 diplomatibus Cæsareis, quæ non sunt
 argumenta Euangelica. Ad quartum
 nego consequentiam, nempe anno Tibe-
 berij 16°. labente Christum non expleuis-
 se annum 29^m. nam si natus est Christus
 anno Juliano labente 45. cyclo solis 9. lu-
 næ 1°. quod concedit Sethus: ait enim,
 vulgaris nostra opinio est, quòd natus sit
 die 25^a. Decembris, anno mundi qui ha-
 beat lunæ cyclum 1. solis 9, & baptizatus
 Tiberij labente 16°. quod aliàs probauit
 anno videlicet Juliano 74, & 45^m. aufe-
 ras à 74°. 29. annos fortiter: cū verò natus
 sit 25^a. Decembris, vti asserit Caluifius,
 baptizatus 6^a. Januarij, vti contra Calui-
 fium tenet Christianitas, aliquot dies
 vltra 29. annos Christus explerit, 12. vide-
 licet, vt rectè Euangelista, erat quasi inci-
 piens,

piens, cum necdum notabile quiddam,
hoc est mensem vnum vltra 29. annos
exegisset, quæ germana mens est tetxûs
Euangelici.

Ad 5^m. ajo falsum esse, quòd Euan-
gelista doceat, Christum anno Tiberiano
15°. exegisse annum trigessimum: neque
enim hoc vnquam probauit Caluissius;
falsum etiam, Christum baptizatum an-
no Tiberij 15°. quemadmodum pridem
Iatiùs deduxi; falsum Lucam annos Ti-
berianos accersere à 14°. Kalend. Septem-
bres, neque à Ianuario: quem enim Hi-
storicorum legit Lucas, vt auctorem se-
queretur? an Florum, qui scripsit ad M.
Vinitium Quartinum, Consulem anno
Christi 80? sed haut credo Lucam negle-
ctâ prædicationè Euangelica in Achaia &
Bæotia, vbi Euangelium edidit, anno
CHRISTI plus min⁹ 50mo. Floro studuisse.
An Tacitum, circa annum Christianum
99^m. Suetonium 127^m? Dionem Cassium
220^m? quando Lucas in viuis non erat,
siquidem anno Christi 61°. martyrio co-
ronatus est, vt docet Nazianzenus, Pau-
linus,

linus, Gaudentius, Glycas, Nicephorus,
 alij. Ex quo verò etiam diplomate Cæsa-
 reo deprompsit initium imperij Tiberia-
 ni à 14°. Kalend. Septembres ? offutia
 sunt istæ minimè tolerandæ. Vnde ergo,
 ais, arcessit Lucas hoc primordium ? re-
 spondeo, vnde populus Romanus, vnde
 prouinciæ reliquæ Romanis subditæ, à
 Kalendis Ianuarijs, more omnibus vsita-
 to. Et licet Historici initium finemque
 imperij consignent, præsertim qui vi-
 tam solùm neque aliud perscribunt, vt
 quot annos quisq; imperârît, cognosca-
 tur, in decursu tamen historiarum annos
 à Kalend. Ianuarijs, à Consulibus, passim
 vsurpant, vt alienum nihil ab Historicis
 Lucas egerit, Kalendis Ianuarijs ordiēdo.
 Adde, si Christus baptizatus fuit auctore
 Caluifio 29. annorum, 10. mensiũ, nō erãt
 incipiens, sed finiens annum 30^{mum}. con-
 tra Euangelistam. Et qui sunt illi Theo-
 logi, qui docent Christum Octobri bap-
 tizatum ? Orthodoxi sanè plerique Ianua-
 rio baptizatum asseuerant. Ad 6^m. re-
 spondeo, admitterem sequelam, si ante-
 cedens

cedens admitterem, quemadmodum ex dictis constat. Ad 7^m. nego mortuum Augustum anno Christi vulgari 16°. ad probationem ajo, neque eam veram esse. Concordabit omnino annus Tiberianus 15us. finitus, seu decimus sextus labens cum anno Christi 30mo. primùm ineunte, si dicta hæcenus expenderis.

8°. alterius Evangelistæ locum aggredditur, Christi natalem indagat, primùm verò næuos Iosephianos excusat, in sciolum emendatorem aliquem culpam conijcit, Iosephumque dilaudat, eaque omnia vera esse supponit, nunquam probat; tum historiam Herodis denarrat. Sed hoc Caluisij ab Herode ductum argumentum cum jam superius elisum sit, non est operæ præteritum iterum refutare; solùm addo, ipsummet Caluisium secum pugnare, dum ex vno eodemque Iosephi ore duobus annis mortuum Herodem concludit; 1^m. quidem anno 44°. deinde 45°. vtroque Iuliano. Vnde cum Sethus ipse, qui Iosepho tantopere nititur, pugnantia cogatur ex eodem

dem concludere, rectius ego concludo ex Iosepho de Christi natali nihil rectè posse concludi. Quòd autem in alijs quoque ipsemet secum pugnet Caluifius clarum est: nam cap. 46°. Isagoges, tenet Christum natum 25. Decembris anno mundi, qui habet cylum ☾ I. ☉ 9. qualis apud ipsum est, annus mundi 3949. Iulianus 45us. Ac ne putes per hoc vulgarem æram, quam non sequatur, erroneam, Sethum æstimare, ex ea tanquam verâ & certa Bucholzerum & Christmañum refutat, alioquin refutatio vim non haberet; ex falso enim principio refutaretur, quæ absurda, nullaque esset refutatio. Capite deinde 48°. *Concludamus, inquit, ergo ex hoc antiquitatis testimonio, & ex alijs circumstantiis CHRISTVM DEVM natum videri circa finem mensis Septembris, & postea etiam circa eosdem dies post annos 30. baptizatum.* Ex omnibus his hæc summatim absurda colligo contra Caluifium 1°. siquidem vtramque sententiam de nato Christo tenet, sequitur, bis natum esse Christum. 2°. siquidem Iosepho

Josepho nititur, bis mortuum Herodem,
aut Iosephum non esse veracem, neque
eo niti Caluifium oportere. 3°. siquidem
vulgaris illius opinio est CHRISTVM
esse natum cyclo lunæ 1. ☉ 9. & nihilo-
minus anno Juliano 43°. natum, cyclo
solis 7. ☾ 18. duplici solis & duplici lu-
næ cyclo natum esse. Ac si cyclum ☉ 9.
☾ 1. reiiciat, cyclum vero ☉ 7. ☾ 18.
amplectatur, nihil esse, cur Bucholzero,
cur Christmanno cyclos obijciat alie-
nos à cyclo ☾ 1. ☉, 9. cum cyclos 7.
& 18. amplectendo ab illis recedat;
g°, vel his cyclis non est natus Christus,
vel malè arguit alios ex cyclis 9. & 1.
4°. si CHRISTVS natus est sub finem
Septembris, atq; ibidem temporis bap-
tizatus, fuit Christus annorum 30. com-
pletorum, non 29. & 10. mensium contra
doctissimum Dominum Caluifium ma-
nifestè secum pugnantem. Tandem vt
concludam. Hic ego te, Lector optime,
eodè quo prius candore alloquor, ne me
Auctoritate Tua (quæ Veritati famulari
debet, non dominari) premas, sed rei in-

tegritate; vt, siquidem tibi sententiã hæc
 minùs arridet, non id propter stomache-
 ris : primitùs significauì, eodem me ni-
 gram, albam, pretio fabam comparare.
 Sin, quatenus par est, pro veritate stare,
 æramque Dionysianam amplecti velis,
 porrò, studioque omni tuearis. Dixi, in-
 credible mihi videri, quicquid alij cau-
 sentur, Ecclesiam orthodoxam, quæ nec
 tres, quatuorue in luna, decem in æqui-
 noctio, dierum errores tolerauit, ab ipso
 CHRISTI vsque huc Natali duorum aut
 etiam quinque, &c. grauem nimis an-
 norum hiatum, quandoquidem post
 tot doctissimorum Chronologorum,
 immanes operas adhuc in sententia Dio-
 nysiana persistit, tolerare voluisse, potuis-
 se. Ostendi etiam, ad annum CHRISTO
 natalem indagandum Scripturam, Con-
 cilia, sanctos Patres, Historicos, Astrono-
 mos, cyclos ipsos adhiberi, vnaque do-
 cui, ex solis sanctis Patribus, quòd in hac
 causa, fidem neutiquam concernente, in
 varias sententias nonnulli abeant,
 negotium confici non posse, multo verò
 minus

minùs ex solis Historicis, vt pote quorum
 fides, in annorum præsertim, temporif-
 que cõsignatione, ipsismet sibi vicissim,
 testibus, passim vacillet; ac ne cyclis qui-
 dem tanquam varijs, dubijs, fatifcenti-
 bus. Reliquum igitur erat Scripturam,
 Concilium Palæstinum, Astronomiæ-
 que adminicula ad Sanctorum Patrum,
 auctoritatem adungere, atque ita de nati
 Seruatoris CHRISTI anno concludere.
 Neque sum nescius multa, ingeniosè ma-
 gis an verè, non disputo, hic respon-
 deri; sed ego, qui planâ, simplici que viâ
 gradior, nihil eiusmodi moueor euita-
 tionibus, neque Scripturam, Dionysium-
 que Arcopagitam & cæteros Iosepho,
 Dioni, cyclis, &c. post habere possum, aut
 debeo. Quicquid sit, qui aliam à me sen-
 tentiam sequuntur circa lunam XIV. &
 XV^m. tot auctoritatibus testatam sese mi-
 rificè torquent: quidam enim, nihil de-
 terminando, silenti lancoque pede trans-
 eunt, quidam laxam, largamque, hoc
 est ciuilem, seu pro libitu sententiaque,
 sua quotam inducunt: multi, quòd anno

suo non famulentur Astronomi, exasperati Astronomiam incertitudinis, Astronomos ignorantiae non absque bile sua, & risu aliorum arguunt. Interim parcent, spero, æqui rerum Arbitri, siquid pro veritate dixi verius: enimverò si alijs pro ingenio, sententiaque sua, & mihi pro Ecclesia, veritateque liberè licuit dicere.

Jam tabulam accipe cyclorum, literarum, paschatum, tam quæ celebrata sunt plerunque stylo veteri, quàm quæ nouo celebrari debuerunt, æquinoctio ad 21. Martij constituto. Nota autem primis tribus sæculis, id est vsque ad Concilium Nicænum, quando paschata celebrata sint, non satis constare; quòd æquinoctium ad 25^m. Martij æstimarint primi Christiani; imò primitus cum Judæis egerint. Crux super 25. significat anno illo

illo regnare epactam non Romanam purpuream, sed Arabicam, colore Æthiopicam.

Anni Æræ vulg.	Epa- ctæ.	Lit. styl. nov.	Pasc. styl. nov.	Cy- clus ☉	Cy- clus ☾	Lite- ræ vet.	Pa- scha. vet.
34	22	A	26M.	15	16	C	28M.

vbi primo statim anno vides erroneum, stylum veterem, &c.

35	3	G	15.A.	16	17	B	10.A.
36	14	FE	6. A.	17	18	AG	1 Ap..
	†						
37	25	D	19.A.	18	19	F	21.A.
38	7	C	11.A.	19	1	E	6. A.
39	18	B	27.M	20	2	D	29.M
40	29	AG	15.A.	21	3	CB	17.A.
41	10	F	7. A.	22	4	A	9. A.
42	21	E	30.M	23	5	G	25.M
43	2	D	12.A.	24	6	F	14.A.
44	13	CB	3. A.	25	7	ED	5. A.
45	24	A	23.A.	26	8	C	25.A.
46	5	G	15.A.	27	9	B	10.A.

Anni Æræ vulg.	Epa- ctæ.	Lite- ræ no uæ.	Pasc. novo styl.	Cy- clus ○	Cy- clus ☾	Lite- ræ ve- teres.	Pa- scha. vet ⁹ .
47	16	F	31. M	28	10	A	2. A.
48	27	ED	19. A.	1	11	GF	21. A.
49	8	C	11. A.	2	12	E	6. A.
50	19	B	27. M	3	13	D	29. M
51	*	A	16. A.	4	14	C	18. A.
52	11	GF	7. A.	5	15	BA	2. A.
53	22	E	23. M	6	16	G	25. M
54	3	D	12. A.	7	17	F	14. A.
55	14	C	4. A.	8	18	E	30. M
	†						
56	25	BA	23. A.	9	19	DC	18. A.
57	7	G	8. A.	10	1	B	10. A.
58	18	F	31. M	11	2	A	26. M
59	29	E	20. A.	12	3	G	15. A.
60	10	DC	4. A.	13	4	FE	6. A.
61	21	B	27. M	14	5	D	29. M
62	2	A	16. A.	15	6	C	11. A.
63	13	G	1. A.	16	7	B	3. A.
64	24	FE	20. A.	17	8	AG	22. A.
65	5	D	12. A.	18	9	F	14. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. vet.	Pasc. nov.	Cycl. ☉	Cycl. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
66	16	C	4. A.	19	10	E	30.M
67	27	B	17.A.	20	11	D	19.A.
68	8	A G	8. A.	21	12	CB	10.A.
69	19	F	31.M	22	13	A	26M.
70	*	E	20.A.	23	14	G	15.A.

Hic est annus ille Solymorum euerforum quando luna XIV^a. incidit in 13. & azy-morum primus in 14. Aprilis, vti habet Flavius Josephus. Vbi diem vnum abludit sty-lus vetus. Pascha autem Christianum octi-duo seriùs (ne Christiani Judæis concurre-rent) celebratum est stylo nouo, si quidem is æuo illo seruatus est.

71	11	D	5. A.	24	15	F	7. A.
72	22	CB	27.M	25	16	ED	22.M
73	3	A	16.A.	26	17	C	11.A.
74	14	G	1. A.	27	18	B	3. A.
	†						
75	25	F	21.A.	28	19	A	23.A.
76	7	ED	12.A.	1	1	GF	7. A.
77	18	C	28.M	2	2	E	30M.

Anni	Fpa- cta.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
78	20	B	17.A.	3	3	D	19.A.
79	10	A	9. A.	4	4	C	4. A.
80	21	GF	24M.	5	5	BA	26.M
81	2	E	13.A.	6	6	G	15.A.
82	13	D	5. A.	7	7	F	31.M
83	24	C	25.A.	8	8	E	20.A.
84	5	BA	9. A.	9	9	DC	1. A.
85	16	G	1. A.	10	10	B	3. A.
86	27	F	21.A.	11	11	A	16.A.
87	8	E	6. A.	12	12	G	8. A.
88	19	DC	28M.	13	13	FE	30.M
89	*	B	17.A.	14	14	D	19.A.
90	11	A	9. A.	15	15	C	4. A.
91	22	G	25M.	16	16	B	27M.
92	3	FE	13.A.	17	17	AG	15.A.
93	14	D	5. A.	18	18	F	31M.
	†						
94	25	C	18.A.	19	19	E	20.A.
95	7	B	10.A.	20	1	D	12.A.
96	18	AG	1. A.	21	2	CB	27M.
97	29	F	21.A.	22	3	A	16.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
98	10	E	6. A.	23	4	G	8. A.
99	21	D	29M.	24	5	F	24M.
100	2	C	18.A.	25	6	ED	12.A.

Hic est annus centesimus, stylo veteri perperam intercalatus, vti etiam omnes centesimi reliqui, exceptis quadringentesimis; quod in posterum quoque est notandum.

101	13	B	3. A.	26	7	C	4. A.
102	24	A	23.A.	27	8	B	24.A.
103	5	G	15.A.	28	9	A	9. A.
104	16	FE	30M.	1	10	GF	31M.
105	27	D	19.A.	2	11	E	20.A.
106	8	C	11.A.	3	12	D	5. A.
107	19	B	27M.	4	13	C	28M.
108	*	AG	15.A.	5	14	BA	16.A.
109	11	F	7. A.	6	15	G	8. A.
110	22	E	23M.	7	16	F	24M.
111	3	D	12.A.	8	17	E	13.A.
112	14	CB	3. A.	9	18	DC	4. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
	†						
I 13	25	A	23.A.	10	19	B	24.A.
I 14	7	G	8. A.	11	1	A	9. A.
II 5	18	F	31M.	12	2	G	1. A.
II 6	29	ED	19.A.	13	3	FE	20.A.
II 7	10	C	4. A.	14	4	D	5. A.
II 8	21	B	27.M	15	5	C	28M.
II 9	2	A	16.A.	16	6	B	17.A.
I 20	13	GF	7. A.	17	7	AG	1. A.
I 21	24	E	20.A.	18	8	F	21.A.
I 22	5	D	12.A.	19	9	E	13.A.
I 23	16	C	4. A.	20	10	D	29M.
I 24	27	BA	23.A.	21	11	CB	17.A.
I 25	8	G	8. A.	22	12	A	9. A.
I 26	19	F	31M.	23	13	G	25M.
I 27	*	E	20.A.	24	14	F	14.A.
I 28	11	DC	4. A.	25	15	ED	5. A.
I 29	22	B	27M.	26	16	C	28M.
I 30	3	A	16.A.	27	17	B	10.A.
I 31	14	G	1. A.	28	18	A	2. A.
I 32	† 25	FE	20.A.	1	19	GF	21.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
133	7	D	12.A.	2	1	E	6. A.
134	18	C	28M.	3	2	D	29M.
135	29	B	17.A.	4	3	C	18.A.
136	10	AG	8. A.	5	4	BA	9. A.
137	21	F	24M.	6	5	G	25M.
138	2	E	13.A.	7	6	F	14.A.
139	13	D	5. A.	8	7	E	6. A.
140	24	CB	24.A.	9	8	DC	25.A.
141	5	A	9. A.	10	9	B	10.A.
142	16	G	1. A.	11	10	A	2. A.
143	27	F	21.A.	12	11	G	22.A.
144	8	ED	12.A.	13	12	FE	6. A.
145	19	C	28M.	14	13	D	29M.
146	*	B	17.A.	15	14	C	18.A.
147	11	A	9. A.	16	15	B	3. A.
148	22	GF	24M.	17	16	AG	25M.
149	3	E	13.A.	18	17	F	14.A.
150	14	D	5. A.	19	18	E	30M
	†						
151	25	C	18.A.	20	19	D	19.A.
152	7	BA	9. A.	21	1	CB	10.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
153	18	G	1. A.	22	2	A	26M.
154	29	F	21. A.	23	3	G	15. A.
155	10	E	6. A.	24	4	F	7. A.
156	21	DC	28. M.	25	5	ED	29M.
157	2	B	17. A.	26	6	C	11. A.
158	13	A	2. A.	27	7	B	3. A.
159	24	G	22. A.	28	8	A	23. A.
160	5	FE	13. A.	1	9	GF	14. A.
161	16	D	29M.	2	10	E	30M.
162	27	C	18. A.	3	11	D	19. A.
163	8	B	10. A.	4	12	C	11. A.
164	19	AG	1. A.	5	13	BA	26M.
165	*	F	14. A.	6	14	G	15. A.
166	11	E	6. A.	7	15	F	7. A.
167	22	D	29M.	8	16	E	23M.
168	3	CB	17. A.	9	17	DC	11. A.
169	14	A	2. A.	10	18	B	3. A.
	†						
170	25	G	22. A.	11	19	A	23. A.
171	7	F	7. A.	12	1	G	8. A.
172	18	ED	29M.	13	2	FE	30M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
173	29	C	18.A.	14	3	D	19.A.
174	10	B	10.A.	15	4	C	4. A.
175	21	A	26M.	16	5	B	27M.
176	2	GF	14.A.	17	6	AG	15.A.
177	13	E	6. A.	18	7	F	31M.
178	24	D	19.A.	19	8	E	20.A.
179	5	C	11.A.	20	9	D	12.A.
180	16	BA	2. A.	21	10	CB	3. A.
181	27	G	22.A.	22	11	A	16.A.
182	8	F	7. A.	23	12	G	8. A.
183	19	E	30M.	24	13	F	31M.
184	*	DC	18.A.	25	14	ED	19.A.
185	11	B	3. A.	26	15	C	4. A.
186	22	A	26M.	27	16	B	27M.
187	3	G	15.A.	28	17	A	16.A.
188	14	FE	6. A.	1	18	GF	31M.
189	†						
189	25	D	19.A.	2	19	E	20.A.
190	7	C	11.A.	3	1	D	12.A.
191	18	B	27M.	4	2	C	28M.
192	29	AG	15.A.	5	3	BA	16.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
193	10	F	7. A.	6	4	G	8. A.
194	21	E	30M.	7	5	F	24M.
195	2	D	12.A.	8	6	E	13.A.
196	13	CB	3. A.	9	7	DC	4. A.
197	24	A	23.A.	10	8	B	24.A.
198	5	G	15.A.	11	9	A	9. A.
199	16	F	31M.	12	10	G	1. A.
200	27	E	20.A.	13	11	FE	20.A.
201	8	D	12.A.	14	12	D	5. A.
202	19	C	28M.	15	13	C	28M.
203	*	B	17.A.	16	14	B	17.A.
204	11	AG	8. A.	17	15	AG	8. A.
205	22	F	24M.	18	16	F	24M.
206	3	E	13.A.	19	17	E	13.A.
207	14	D	5. A.	20	18	D	5. A.
	†						
208	25	CB	24.A.	21	19	CB	24.A.
209	7	A	9. A.	22	1	A	9. A.
210	18	G	1. A.	23	2	G	1. A.
211	29	F	21.A.	24	3	F	14.A.
212	10	ED	5. A.	25	4	ED	5. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☽	Lit. vet.	Pasc. vet.
213	21	C	28M.	26	5	C	28M.
214	2	B	17.A.	27	6	B	17.A.
215	13	A	2. A.	28	7	A	2. A.
216	24	GF	21.A.	1	8	GF	21.A.
217	5	E	13.A.	2	9	E	13.A.
218	16	D	29M.	3	10	D	29M.
219	27	C	18.A.	4	11	C	18.A.
220	8	BA	9. A.	5	12	BA	9. A.
221	19	G	1. A.	6	13	G	25M.
222	*	F	14.A.	7	14	F	14.A.
223	11	E	6. A.	8	15	E	6. A.
224	22	DC	28M.	9	16	DC	28M.
225	3	B	17.A.	10	17	B	10.A.
226	14	A	2. A.	11	18	A	2. A.
	†						
227	25	G	22.A.	12	19	G	22.A.
228	7	FE	13.A.	13	1	FE	6. A.
229	18	D	29M.	14	2	D	29M.
230	29	C	18.A.	15	3	C	18.A.
231	10	B	10.A.	16	4	B	3. A.
232	41	AG	25M.	17	5	AG	25M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
233	2	F	14.A.	18	6	F	14.A.
234	13	E	6. A.	19	7	E	6. A.
235	24	D	19.A.	20	8	D	19.A.
236	5	CB	10.A.	21	9	CB	10.A.
237	16	A	2. A.	22	10	A	2. A.
238	27	G	22.A.	23	11	G	22.A.
239	8	F	7. A.	24	12	F	7. A.
240	19	ED	29M.	25	13	ED	29M.
241	*	C	18.A.	26	14	C	18.A.
242	11	B	3. A.	27	15	B	3. A.
243	22	A	26M.	28	16	A	26M.
244	3	GF	14.A.	1	17	GF	14.A.
245	14	E	6. A.	2	18	E	30M.
246	†	D	19.A.	3	19	D	19.A.
247	7	C	11.A.	4	1	C	11.A.
248	18	BA	2. A.	5	2	BA	26M.
249	29	G	15.A.	6	3	G	15.A.
250	10	F	7. A.	7	4	F	7. A.
251	21	E	30M.	8	5	E	23M.
252	2	DC	18.A.	9	6	DC	11.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
253	13	B	3. A.	10	7	B	3. A.
254	24	A	23. A.	11	8	A	23. A.
255	5	G	15. A.	12	9	G	8. A.
256	16	FE	30M.	13	10	FE	30M.
257	27	D	19. A.	14	11	D	19. A.
258	8	C	11. A.	15	12	C	11. A.
259	19	B	27M.	16	13	B	2. M.
260	*	AG	15. A.	17	14	AG	15. A.
261	11	F	7. A.	18	15	F	7. A.
262	22	E	23M.	19	16	E	23M.
263	3	D	12. A.	20	17	D	12. A.
264	14	CB	3. A.	21	18	CB	3. A.
	†						
265	25	A	23. A.	22	19	A	23. A.
266	7	G	8. A.	23	1	G	8. A.
267	18	F	31M.	24	2	F	31M.
268	29	ED	19. A.	25	3	ED	19. A.
269	10	C	4. A.	26	4	C	4. A.
270	21	B	27M.	27	5	B	27M.
271	2	A	16. A.	28	6	A	16. A.
272	13	GF	7. A.	1	7	GF	31M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
273	24	E	20. A.	2	8	E	20. A.
274	5	D	12. A.	3	9	D	12. A.
275	16	C	4. A.	4	10	C	28M.
276	27	BA	23. A.	5	11	BA	16. A.
277	8	G	8. A.	6	12	G	8. A.
278	19	F	31M.	7	13	F	31M.
279	*	E	20. A.	8	14	E	13. A.
280	11	DC	4. A.	9	15	DC	4. A.
281	22	B	27M.	10	16	B	27M.
282	3	A	16. A.	11	17	A	16. A.
283	14	G	1. A.	12	18	G	1. A.
	†						
284	25	FE	20. A.	13	19	FE	20. A.
285	7	D	12. A.	14	1	D	12. A.
286	18	C	28M.	15	2	C	28M.
287	29	B	17. A.	16	3	B	17. A.
288	10	AG	8. A.	17	4	AG	8. A.
289	21	F	24M.	18	5	F	24M.
290	2	E	13. A.	19	6	E	13. A.
291	13	D	5. A.	20	7	D	5. A.
292	24	CB	24. A.	21	8	CB	24. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
293	5	A	9. A.	22	9	A	9. A.
294	16	G	1. A.	23	10	G	1. A.
295	27	F	21. A.	24	11	F	21. A.
296	8	ED	12. A.	25	12	ED	5. A.
297	19	C	28. M.	26	13	C	28. M.
298	*	B	17. A.	27	14	B	17. A.
299	11	A	9. A.	28	15	A	2. A.
300	23	G	25. M.	1	16	GF	24. M.
301	4	F	14. A.	2	17	E	13. A.
302	15	E	30. M.	3	18	D	5. A.
303	26	D	19. A.	4	19	C	18. A.
304	8	CB	10. A.	5	1	BA	9. A.
305	19	A	26. M.	6	2	G	1. A.
306	*	G	15. A.	7	3	F	14. A.
307	11	F	7. A.	8	4	E	6. A.
308	22	ED	29. M.	9	5	DC	28. M.
309	3	C	11. A.	10	6	B	17. A.
310	14	B	3. A.	11	7	A	2. A.
311	25	A	23. A.	12	8	G	22. A.
312	6	GF	14. A.	13	9	FE	13. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
313	17	E	30M.	14	10	D	29M.
314	28	D	19.A.	15	11	C	18.A.
315	9	C	11.A.	16	12	B	10.A.
316	20	BA	26M.	17	13	AG	25.A.
317	1	G	15.A.	18	14	F	14.A.
318	12	F	7. A.	19	15	E	6. A.
319	23	E	23M.	20	16	D	22.M
320	4	DC	11.A.	21	17	CB	10.A.
321	15	B	3. A.	22	18	A	2. A.
322	26	A	23.A.	23	19	G	22.A.
323	8	G	8 .A.	24	1	F	7. A.
324	19	FE	30M.	25	2	ED	29M.
325	*	D	19.A.	26	3	C	18.A.
326	11	C	4. A.	27	4	B	3. A.
327	22	B	27M.	28	5	A	26M.
328	3	AG	15.A.	1	6	GF	14.A.
329	14	F	31M.	2	7	E	6. A.
330	25	E	20.A.	3	8	D	19.A.
331	6	D	12.A.	4	9	C	11.A.
332	17	CB	3. A.	5	10	BA	2. A.
333	28	A	16.A.	6	11	G	22.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
334	9	G	8. A.	7	12	F	7. A.
335	20	F	31M.	8	13	E	30M.
336	1	ED	19. A.	9	14	DC	18. A.
337	12	C	4. A.	10	15	B	3. A.
338	23	B	27M.	11	16	A	26M.
339	4	A	16. A.	12	17	G	15. A.
340	15	GF	31M.	13	18	FE	30M.
341	26	E	20. A.	14	19	D	19. A.
342	8	D	12. A.	15	1	C	11. A.
343	19	C	28M.	16	2	B	27M.
344	*	BA	16. A.	17	3	AG	15. A.
345	11	G	8. A.	18	4	F	7. A.
346	22	F	24M.	19	5	E	23M.
347	3	E	13. A.	20	6	D	12. A.
348	14	DC	4. A.	21	7	CB	3. A.
349	25	B	24. A.	22	8	A	23. A.
350	6	A	9. A.	23	9	G	8. A.
351	17	G	1. A.	24	10	F	31M.
352	28	FE	20. A.	25	11	ED	19. A.
353	9	D	5. A.	26	12	C	11. A.
354	20	C	28M.	27	13	B	27M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
355	I	B	17. A.	28	14	A	16 A.
356	12	AG	8. A.	1	15	GF	7. A.
357	23	F	24 M.	2	16	E	23 M.
358	4	E	13. A.	3	17	D	12. A.
359	15	D	5. A.	4	18	C	4. A.
360	26	CB	24. A.	5	19	BA	23. A.
361	8	A	9. A.	6	1	G	8. A.
362	19	G	1. A.	7	2	F	31 M.
363	*	F	14. A.	8	3	E	20. A.
364	11	ED	5. A.	9	4	DC	4. A.
365	22	C	28 M.	10	5	B	27 M.
366	3	B	17. A.	11	6	A	16. A.
367	14	A	2. A.	12	7	G	1. A.
368	25	GF	21. A.	13	8	FE	20 A.
369	6	E	13. A.	14	9	D	12. A.
370	17	D	29 M.	15	10	C	28 M.
371	28	C	18. A.	16	11	B	17 A.
372	9	BA	9. A.	17	12	AG	8. A.
373	20	G	25 M.	18	13	F	31 M.
374	I	F	14 A.	19	14	E	13 A.
375	12	E	6. A.	20	15	D	5. A.

Anni	Epa- cta.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
376	23	DC	28M.	21	16	CB	27M.
377	4	B	10 A.	22	17	A	16.A.
378	15	A	2. A.	23	18	G	1. A.
379	26	G	22.A.	24	19	F	21.A.
380	8	FE	6. A.	25	1	ED	12.A.
381	19	D	29M.	26	2	C	28M.
382	*	C	18.A.	27	3	B	17.A.
383	11	B	3. A.	28	4	A	9. A.
384	22	AG	25M.	1	5	GF	24M.
385	3	F	14 A.	2	6	E	13.A.
386	14	E	6. A.	3	7	D	5. A.
387	25	D	19.A.	4	8	C	25.A.
388	6	CB	10A.	5	9	BA	9. A.
389	17	A	2. A	6	10	G	1. A.
390	28	G	22.A.	7	11	F	21.A.
391	9	F	7 .A.	8	12	E	6. A.
392	20	ED	29M.	9	13	DC	28M.
393	1	C	18.A.	10	14	B	17.A.
394	12	B	3. A.	11	15	A	2. A.
395	23	A	26 M.	12	16	G	25M.
396	4	GF	14.A	13	17	FE	13.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
397	15	E	30.M	14	18	D	5. A.
398	26	D	19.A.	15	19	C	18.A.
399	8	C	11.A.	16	1	B	10. A.
400	19	BA	26M.	17	2	A G	1. A.
401	*	G	15.A.	18	3	F	14.A.
402	11	F	7. A.	19	4	E	6. A.
403	22	E	23.M	20	5	D	29M.
404	3	DC	11.A.	21	6	CB	17.A.
405	14	B	3. A.	22	7	A	2. A.
406	25	A	23.A.	23	8	G	22. A.
407	6	G	8. A.	24	9	F	14. A.
408	17	FE	30M.	25	10	ED	29M.
409	28	D	19.A.	26	11	C	18. A.
410	9	C	11.A.	27	12	B	10 A.
411	20	B	27M.	28	13	A	26M.
412	1	AG	15.A.	1	14	GF	14 A.
413	12	F	7. A.	2	15	E	6. A.
414	23	E	23M.	3	16	D	22M.
415	4	D	12.A.	4	17	C	11A.
416	15	CB	3. A.	5	18	BA	2. A.
417	26	A	23.A.	6	19	G	22 A.

Anni	Epa. ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
418	8	G	8. A.	7	1	F	7. A.
419	19	F	31M.	8	2	E	30M.
420	*	ED	19. A.	9	3	DC	18. A.
421	11	C	4. A.	10	4	B	3. A.
422	22	B	27M.	11	5	A	26M.
423	3	A	16. A.	12	6	G	15. A.
424	14	GF	31M.	13	7	FE	6. A.
425	25	E	20. A.	14	8	D	19. A.
426	6	D	12. A.	15	9	C	11. A.
427	17	C	28M.	16	10	B	3. A.
428	28	BA	16. A.	17	11	AG	22. A.
429	9	G	8. A.	18	12	F	7. A.
430	20	F	31M.	19	13	E	30M.
431	1	E	13. A.	20	14	D	19. A.
432	12	DC	4. A.	21	15	CB	3. A.
433	23	B	27M.	22	16	A	26M.
434	4	A	16. A.	23	17	G	15. A.
435	15	G	1. A.	24	18	F	31M.
436	26	FE	20. A.	25	19	ED	19. A.
437	8	D	12. A.	26	1	C	11. A.
438	19	C	28M.	27	2	B	27M.

Anni	Epa- cta.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
439	*	B	17. A.	28	3	A	16. A.
440	11	AG	8. A.	1	4	GF	7. A.
441	22	F	24. M.	2	5	E	23. M.
442	3	E	13. A.	3	6	D	12. A.
443	14	D	5. A.	4	7	C	4. A.
444	25	CB	24. A.	5	8	BA	23. A.
445	6	A	9. A.	6	9	G	8. A.
446	17	G	1. A.	7	10	F	31. M.
447	28	F	21. A.	8	11	E	20. A.
448	9	ED	5. A.	9	12	DC	11. A.
449	20	C	28. M.	10	13	B	27. M.
450	1	B	17. A.	11	14	A	16. A.
451	12	A	2. A.	12	15	G	8. A.
452	23	GF	24. M.	13	16	FE	23. M.
453	4	E	13. A.	14	17	D	12. A.
454	15	D	5. A.	15	18	C	4. A.
455	26	C	18. A.	16	19	B	24. A.
456	8	BA	9. A.	17	1	AG	8. A.
457	19	G	1. A.	18	2	F	31. M.
458	*	F	14. A.	19	3	E	20. A.
459	11	E	6. A.	20	4	D	5. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
460	22	DC	28M.	21	5	CB	27M.
461	3	B	17.A.	22	6	A	16.A.
462	14	A	2. A.	23	7	G	1. A.
463	25	G	22.A.	24	8	F	21.A.
464	6	FE	13.A.	25	9	ED	12.A.
465	17	D	29M.	26	10	C	28M.
466	28	C	18.A.	27	11	B	17.A.
467	9	B	10.A.	28	12	A	9. A.
468	20	AG	25M.	1	13	GF	31M.
469	1	F	14.A.	2	14	E	13.A.
470	12	E	6. A.	3	15	D	5. A.
471	23	D	22M.	4	16	C	28M.
472	4	CB	10.A.	5	17	BA	16.A.
473	15	A	2. A.	6	18	G	1. A.
474	26	G	22.A.	7	19	F	21.A.
475	8	F	7. A.	8	1	E	6. A.
476	19	ED	29M.	9	2	DC	28M.
477	*	C	18.A.	10	3	B	17.A.
478	11	B	3. A.	11	4	A	9. A.
479	22	A	25M.	12	5	G	25M.
480	3	GF	14.A.	13	6	FE	13.A.

Anni	Epa- cta.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. O	Cyc. C	Lit. vet.	Pasc. vet.
481	14	E	6	14	7	D	5. A.
482	25	D	19. A.	15	8	C	25. A.
483	6	C	11. A.	16	9	B	10. A.
484	17	BA	2. A.	17	10	AG	1. A.
485	28	G	22. A.	18	11	F	21. A.
486	9	F	7. A.	19	12	E	6. A.
487	20	E	30M.	20	13	D	29M.
488	1	DC	18. A.	21	14	CB	17. A.
489	12	B	3. A.	22	15	A	2. A.
490	23	A	26M.	23	16	G	25M.
491	4	G	15. A.	24	17	F	14. A.
492	15	FE	30M.	25	18	ED	5. A.
493	26	D	19. A.	26	19	C	18. A.
494	8	C	11. A.	27	1	B	10. A.
495	19	B	27M.	28	2	A	26M.
496	*	AG	15. A.	1	3	GF	14. A.
497	11	F	7. A.	2	4	E	6. A.
498	22	E	23M.	3	5	D	29M.
499	3	D	12. A.	4	6	C	11. A.
500	14	C	4. A.	5	7	BA	2. A.
501	25	B	24. A.	6	8	G	22. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☽	Lit. vet.	Pasc. vet.
502	6	A	9. A.	7	9	F	14. A.
503	17	G	1. A.	8	10	E	30M.
504	28	FE	20. A.	9	11	DC	18. A.
505	9	D	5. A.	10	12	B	10. A.
506	20	C	28M.	11	13	A	26M.
507	1	B	17. A.	12	14	G	15. A.
508	12	AG	8. A.	13	15	FE	6. A.
509	23	F	24M.	14	16	D	22M.
510	4	E	13. A.	15	17	C	11. A.
511	15	D	5. A.	16	18	B	3. A.
512	26	CB	24. A.	17	19	AG	22. A.
513	8	A	9. A.	18	1	F	7. A.
514	19	G	1. A.	19	2	E	30M.
515	*	F	14. A.	20	3	D	19. A.
516	11	ED	5. A.	21	4	CB	3. A.
517	22	C	28M.	22	5	A	26M.
518	3	B	17. A.	23	6	G	15. A.
519	14	A	2. A.	24	7	F	31M.
520	25	GF	21. A.	25	8	ED	19. A.
521	6	E	13. A.	26	9	C	11. A.
522	17	D	29M.	27	10	B	3. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☽	Lit. vet.	Pasc. vet.
523	28	C	18.A.	28	11	A	16.A.
524	9	BA	9. A.	1	12	GF	7. A.
525	20	G	25 M.	2	13	E	30 M.
526	1	F	14.A.	3	14	D	19.A.
527	12	E	6. A.	4	15	C	4. A.
528	23	DC	28 M.	5	16	BA	26 M.
529	4	B	10.A.	6	17	G	15.A.
530	15	A	2. A.	7	18	F	31 M.
531	26	G	22.A.	8	19	E	20 A.
532	8	FE	6. A.	9	1	DC	11.A.
533	19	D	29 M.	10	2	B	27 M.
534	*	C	18.A.	11 ^o	3	A	16.A.
535	11	B	3. A.	12	4	G	8. A.
536	22	AG	25 M.	13	5	FE	23 M.
537	3	F	14.A.	14	6	D	12.A.
538	14	E	6. A.	15	7	C	4. A.
539	25	D	19.A.	16	8	B	24.A.
540	6	CB	10.A.	17	9	AG	8. A.
541	17	A	2. A.	18	10	F	31 M.
542	27	G	22.A.	19	11	E	20.A.
543	9	F	7. A.	20	12	D	5. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
544	20	ED	29M.	21	13	CB	27 M.
545	1	C	18. A.	22	14	A	16. A.
546	12	B	3. A.	23	15	G	8. A.
547	23	A	26. A.	24	16	F	24M.
548	4	GF	14. A.	25	17	ED	12. A.
549	15	E	30M.	26	18	C	4. A.
550	26	D	19. A.	27	19	B	24. A.
551	8	C	11. A.	28	1	A	9. A.
552	19	BA	26M.	1	2	GF	31M.
553	*	G	15. A.	2	3	E	20. A.
554	11	F	7. A.	3	4	D	5. A.
555	22	E	23. A.	4	5	C	28M.
556	3	DC	11. A.	5	6	BA	16. A.
557	14	B	3. A.	6	7	G	1. A.
558	25	A	23. A.	7	8	F	21. A.
559	6	G	8. A.	8	9	E	13A.
560	17	FE	30M.	9	10	DC	28M.
561	28	D	19. A.	10	11	B	17. A.
562	9	C	11. A.	11	12	A	9. A.
563	20	B	27M.	12	13	G	25M.
564	1	AG	15. A.	13	14	FE	13. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
565	12	F	7. A.	14	15	D	5. A.
566	23	E	23M.	15	16	C	28M.
567	4	D	12. A.	16	17	B	10. A.
568	15	CB	3. A.	17	18	AG	1. A.
569	26	A	23. A.	18	19	F	21. A.
570	8	G	8. A.	19	1	E	6. A.
571	19	F	31M.	20	2	D	29M.
572	*	ED	19. A.	21	3	CB	17. A.
573	11	C	4. A.	22	4	A	9. A.
574	22	B	27M.	23	5	G	25M.
575	3	A	16. A.	24	6	F	14. A.
576	14	GF	31M.	25	7	ED	5. A.
577	25	E	20. A.	26	8	C	25. A.
578	6	D	12. A.	27	9	B	10. A.
579	17	C	28M.	28	10	A	2. A.
580	28	BA	16. A.	1	11	GF	21. A.
581	9	G	8. A.	2	12	E	6. A.
582	20	F	31M.	3	13	D	29M.
583	1	E	13. A.	4	14	C	18. A.
584	12	DC	4. A.	5	15	BA	2. A.
585	23	B	27M.	6	16	G	25M.

Anni	Epa- cta.	Lit. vet.	Pasc. nov.	Cycl. ☉	Cycl. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
586	4	A	16.A.	7	17	F	14.A.
587	15	G	1. A.	8	18	E	30.M
588	26	FE	20.A.	9	19	DC	18.A.
589	8	D	12.A.	10	1	B	10.A.
590	19	C	28.M	11	2	A	26.M
591	*	B	17.A.	12	3	G	15.A.
592	11	AG	8. A.	13	4	FE	6. A.
593	22.	F	24. M	14	5	D	29.M
594	3	E	13.A.	15	6	C	11.A.
595	14	D	5. A.	16	7	B	3. A.
596	25	CB	24.A.	17	8	AG	22.A.
597	6	A	9. A.	18	9.	F	14.A.
598	17	G	1. A.	19	10	E	30M.
599	28	F	21.A.	20	11	D	19.A.
600	9	E	6. A.	21	12	CB	10.A.
601	20	D	29M.	22	13	A	26.M
602	1	C	18.A.	23	14	G	15.A.
603	12	B	3. A.	24	15	F	7. A.
604	23	AG	25M.	25	16	ED	22.A.
605	4	F	14 A.	26	17	C	11.A.
606	15	E	30M.	27	18	B	3. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☽	Lit. vet.	Pasc. vet.
607	26	D	19.A.	28	19	A	23.A.
608	8	CB	10.A.	1	1	GF	7. A.
609	19	A	26M.	2	2	E	30M.
610	*	G	15.A.	3	3	D	19.A.
611	11	F	7. A.	4	4	C	4. A.
612	22	ED	29M.	5	5	BA	26M.
613	3	C	11.A.	6	6	G	15.A.
614	14	B	3. A.	7	7	F	31M.
615	25	A	23.A.	8	8	E	20.A.
616	6	GF	14.A.	9	9	DC	11.A.
617	17	E	30M.	10	10	B	3. A.
618	28	.D	19.A.	11	11	A	16.A.
619	9	C	11.A.	12	12	G	8. A.
620	20	BA	26M.	13	13	FE	30M.
621	1	G	15.A.	14	14.	D	19.A.
622	12	F	7. A.	15	15	C	4. A.
623	23	E	24M.	16	16	B	27M.
624	4	DC	11.A.	17	17	AG	15.A.
625	15	B	3. A.	18	18	F	31M.
626	26	A	23.A.	19	19	E	20.A.
627	8	G	8.A.	20	1	D	12.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet
628	19	FE	30M.	21	2	CB	2 M.
629	*	D	19.A.	22	3	A	16.A.
630	11	C	4. A.	23	4	G	8. A.
631	22	B	27M.	24	5	F	24M.
632	3	AG	15.A.	25	6	ED	12 A.
633	14	F	31M.	26	7	C	4. A.
634	25	E	20.A.	27	8	B	24.A.
635	6	D	12.A.	28	9	A	9. A.
636	17	CB	3. A.	1	10	GF	31M.
637	28	A	16.A.	2	11	E	20.A.
638	9	G	8. A.	3	12	D	5. A.
639	20	F	31M.	4	13	C	28M.
640	1	ED	19.A.	5	14	BA	16 A.
641	12	C	4. A.	6	15	G	8. A.
642	23	B	27M.	7	16	F	24 M.
643	4	A	16 A.	8	17	E	13 A.
644	15	GF	31M.	9	18	DC	4. A.
645	26	E	20.A.	10	19	B	24 A.
646	8	D	12.A.	11	1	A	9. A.
647	19	C	29M.	12	2	G	1. A.
648	*	BA	10.A.	13	3	FE	20 A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc vet.
649	11	G	8. A.	14	4	D	5. A.
550	22	F	24M.	15	5	C	28M.
651	3	E	13. A.	16	6	B	17. A.
652	14	DC	4. A.	17	7	AG	1. A.
653	25	B.	24. A.	18	8	F	21. A.
654	6	A	9. A.	19	9	E	13. A.
655	17	G	1. A.	20	10	D	29M.
656	28	FE	20. A.	21	11	CB	17. A.
657	9	D	5. A.	22	12	A	9. A.
658	20	C	28M.	23	13	G	25M.
659	1	B	17. A.	24	14	F	14. A.
660	12	AG	8. A.	25	15	ED	5. A.
661	23	F	24M.	26	16	C	28M.
662	4	E	13. A.	27	17	B	10. A.
663	15	D	5. A.	28	18	A	2. A.
664	26	CB	24. A.	1	19	GF	21. A.
665	8	A	9. A.	2	1	E	6. A.
666	19	G	1. A.	3	2	D	29M.
667	*	F	14. A.	4	3	C	18. A.
668	11	ED	5. A.	5	4	BA	9. A.
669	22	C	28M.	6	5	G.	25M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
670	3	B	17.A.	7	6	F	14.A.
671	14	A	2. A.	8	7	E	6. A.
672	25	GF	21.A.	9	8	DC	25.A.
673	6	E	13.A.	10	9	B	10.A.
674	17	D	29M.	11	10	A	2. A.
675	28	C	18.A.	12	11	G	22.A.
676	9	BA	9. A.	13	12	FE	6. A.
677	20	G	25M.	14	13	D	29M.
678	1	F	14.A.	15	14	C	18.A.
679	12	E	6. A.	16	15	B	3. A.
680	23	DC	28M.	17	16	AG	25M.
681	4	B	10.A.	18	17	F	14.A.
682	15	A	2. A.	19	18	E	30M.
683	26	G	22.A.	20	19	D	19.A.
684	8	FE	6. A.	21	1	CB	10.A.
685	19	D	29M.	22	2	A	26M.
686	*	C	18.A.	23	3	G	15.A.
687	11	B	3. A.	24	4	F	7. A.
688	22	AG	25M.	25	5	ED	29M.
689	3	F	14.A.	26	6	C	11.A.
690	14	E	6. A.	27	7	B	3. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
691	25	D	19.A.	28	8	A	23.A.
692	6	CB	10.A.	1	9	GF	14.A.
693	17	A	2. A.	2	10	E	30M.
694	28	G	22.A.	3	11	D	19.A.
695	9	F	7. A.	4	12	C	4. A.
696	20	ED	29M.	5	13	BA	26M.
697	1	C	18.A.	6	14	G	15.A.
698	12	B	3. A.	7	15	F	7. A.
699	23	A	26M.	8	16	E	23M.
700	4	G	15.A.	9	17	DC	11.A.
701	15	F	31M.	10	18	B	3. A.
702	26	E	20.A.	11	19	A	23.A.
703	8	D	12.A.	12	1	G	8. A.
704	19	CB	27M.	13	2	FE	30M.
705	*	A	16.A.	14	3	D	19.A.
706	11	G	8. A.	15	4	C	4. A.
707	22	F	24M.	16	5	B	27M.
708	3	ED	12.A.	17	6	AG	15.A.
709	14	C	3. A.	18	7	F	31M.
710	25	B	25.A.	19	8	E	20.A.
711	6	A	9. A.	20	9	D	12.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
712	17	GF	31M.	21	10	CB	3. A.
713	28	E	20 A.	22	11	A	16. A.
714	9	D	5. A.	23	12	G	8. A.
715	20	C	28M.	24	13	F	31M.
716	1	BA	16. A.	25	14	ED	19. A.
717	12	G	8. A.	26	15	C	4. A.
718	23	F	24M.	27	16	B	27M.
719	4	E	13. A.	28	17	A	16. A.
720	15	DC	4. A.	1	18	GF	31M.
721	26	B	24. A.	2	19	E	20 A.
722	8	A	9. A.	3	1	D	12 A.
723	19	G	1. A.	4	2	C	28M.
724	*	FE	20. A.	5	3	BA	17. A.
725	11	D	5. A.	6	4	G	8. A.
726	22	C	28M.	7	5	F	24M.
727	3	B	17. A.	8	6	E	13. A.
728	14	AG	1. A.	9	7	DC	4. A.
729	25	F	21. A.	10	8	B	24. A.
730	6	E	13 A.	11	9	A	9. A.
731	17	D	29M.	12	10	G	1. A.
732	28	CB	17. A.	13	11	FE	20. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. O	Cyc. C	Lit. vet.	Pasc. vet.
733	9	A	9. A.	14	12	D	5. A.
734	20	G	25M.	15	13	C	28M.
735	1	F	14. A.	16	14	B	17. A.
736	12	ED	5. A.	17	15	AG	8. A.
737	23	C	28M.	18	16	F	2 M.
738	4	B	17. A.	19	17	E	13. A.
739	15	A	2. A.	20	18	D	5. A.
740	26	GF	21. A.	21	19	CB	24. A.
741	8	E	13. A.	22	1	A	9. A.
742	19	D	29M.	23	2	G	1. A.
743	*	C	18. A.	24	3	F	14. A.
744	11	BA	9. A.	25	4	ED	5. A.
745	22	G	25M.	26	5	C	28M.
746	3	F	14. A.	27	6	B	17. A.
747	14	E	6. A.	28	7	A	2. A.
748	25	DC	5. A.	1	8	GF	21. A.
749	6	B	10. A.	2	9	E	13. A.
750	17	A	2. A.	3	10	D	29M.
751	28	G	22. A.	4	11	C	18. A.
752	9	FE	6. A.	5	12	BA	9. A.
753	20	D	29M.	6	13	G	25M.

Anni	Epa- cta.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
754	I	C	18.A.	7	14	F	14.A.
755	12	B	3. A.	8	15	E	6. A.
756	23	AG	25M.	9	16	DC	28M.
757	4	F	14 A.	10	17	B	10.A.
758	15	E	30M.	11	18	A	2. A.
759	26	D	19.A.	12	19	G	22.A.
760	8	CB	10.A.	13	I	FE	6. A.
761	19	A	26M.	14	2	D	29M.
762	*	G	15.A.	15	3	C	18.A.
763	11	F	7. A.	16	4	B	3. A.
764	22	ED	29M.	17	5	AG	25.A.
765	3	C	11 A.	18	6	F	14.A.
766	14	B	3. A.	19	7	E	6. A.
767	25	A	23.A.	20	8	D	19.A.
768	6	GF	14.A.	21	9	CB	10.A.
769	17	E	30M.	22	10	A	2. A.
770	28	D	19.A.	23	11	G	22.A.
771	9	C	11.A.	24	12	F	7. A.
772	20	BA	26M.	25	13	FD	29M.
773	I	G	15.A.	26	14	C	18.A.
774	12	F	7. A.	27	15	B	3. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
775	23	E	23 M.	28	16	A	26 M.
776	4	DC	11. A.	1	17	GF	14. A.
777	15	B	3. A.	2	18	E	30 M.
778	26	A	23. A.	3	19	D	19. A.
779	8	G	8. A.	4	1	C	1. A.
780	19	FE	30 M.	5	2	BA	26 M.
781	*	D	19. A.	6	3	G	15. A.
782	11	C	4. A.	7	4	F	7. A.
783	22	B	27 M.	8	5	E	23 M.
784	3	AG	15. A.	9	6	DC	11. A.
785	14	F	31 M.	10	7	B	3. A.
786	25	E	20. A.	11	8	A	23. A.
787	6	D	12. A.	12	9	G	8. A.
788	17	CB	3. A.	13	10	FE	30 M.
789	28	A	16. A.	14	11	D	19. A.
790	9	G	8. A.	15	12	C	11. A.
791	20	F	31 M.	16	13	B	27 M.
792	1	ED	19. A.	17	14	AG	15. A.
793	12	C	4. A.	18	15	F	7. A.
794	23	B	27 M.	19	16	E	23 M.
795	4	A	16. A.	20	17	D	12. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
796	15	GF	31M.	21	18	CB	3. A.
797	26	E	20 A.	22	19	A	23 A.
798	8	D	12. A.	23	1	G	8. A.
799	19	C	28M.	24	2	F	31M.
800	1	BA	16 A.	25	3	ED	19 A.
801	12	G	8. A.	26	4	C	4. A.
802	23	F	24M.	27	5	B	27M.
803	4	E	13. A.	28	6	A	16. A.
804	15	DC	4. A.	1	7	GF	31M.
805	26	B	24 A.	2	8	E	20. A.
806	7	A	9. A.	3	9	D	12 A.
807	18	G	1. A.	4	10	C	28M.
808	29	FE	20 A.	5	11	BA	16 A.
809	10	D	5. A.	6	12	G	8. A.
810	21	C	28M.	7	13	F	31M.
811	2	B	17. A.	8	14	E	13 A.
812	13	AG	1. A.	9	15	DC	4. A.
813	24	F	21. A.	10	16	B	27M.
814	5	E	13. A.	11	17	A	16 A.
815	16	D	29M.	12	18	G	1. A.
816	27	CB	17 A.	13	19	FE	20. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
817	9	A	9. A.	14	1	D	12. A.
818	20	G	25 M.	15	2	C	28. M.
819	1	F	14. A.	16	3	B	17. A.
820	12	ED	5. A.	17	4	AG	8. A.
821	23	C	28 M.	18	5	F	24 M.
822	4	B	10 A.	19	6	E	13. A.
823	15	A	2. A.	20	7	D	5. A.
824	26	GF	21. A.	21	8	CB	24. A.
825	7	E	13. A.	22	9	A	9. A.
826	18	D	29 M.	23	10	G	1. A.
827	29	C	18. A.	24	11	F	21. A.
828	10	BA	9. A.	25	12	ED	5. A.
829	21	G	25 M.	26	13	C	28 M.
830	2	F	14. A.	27	14	B	17 A.
831	13	E	6. A.	28	15	A	2. A.
832	24	DC	25. A.	1	16	GF	24 M.
833	5	B	10. A.	2	17	E	13. A.
834	16	A	2. A.	3	18	D	5. A.
835	27	G	22. A.	4	19	C	18. A.
836	9	FE	6. A.	5	1	BA	9. A.
837	20	D	29 M.	6	2	G	1. A.

Anni	Epa- Cra.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ⊙	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
838	I	C	18.A.	7	3	F	14.A.
839	12	B	3. A.	8	4	E	6. A.
840	23	AG	25M.	9	5	DC	28M.
841	4	F	14.A.	10	6	B	17.A.
842	15	E	30M.	11	7	A	2. A.
843	26	D	19.A.	12	8	G	22.A.
844	7	CB	10.A.	13	9	FEI	13. A.
845	18	A	2. A.	14	10	D	29M.
846	29	G	15.A.	15	11	C	18.A.
847	10	F	7. A.	16	12	B	3. A.
848	21	ED	29M.	17	13	AG	25M.
849	2	C	18.A.	18	14	F	14.A.
850	13	B	3. A.	19	15	E	6. A.
851	24	A	23.A.	20	16	D	22M.
852	5	GF	14.A.	21	17	CB	10A.
853	16	E	30M.	22	18	A	2. A.
854	27	D	19.A.	23	19	G	22.A.
855	9	C	11.A.	24	1	F	7. A.
856	20	BA	26M	25	2	ED	29M.
857	I	G	15.A.	26	3	C	18.A.
858	12	F	7. A.	27	4	B	3. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
859	23	E	23 M.	28	5	A	26 M.
860	4	DC	11. A.	1	6	GF	14. A.
861	15	B	3. A.	2	7	E	6. A.
862	26	A	23. A.	3	8	D	19. A.
863	7	G	8. A.	4	9	C	11. A.
864	18	FE	30 M.	5	10	BA	2. A.
865	29	D	19. A.	6	11	G	22. A.
866	10	C	4. A.	7	12	F	7. A.
867	21	B	27 M.	8	13	E	30 M.
868	2	AG	15. A.	9	14	DC	18. A.
869	13	F	7. A.	10	15	B	3. A.
870	24	E	20. A.	11	16	A	26 M.
871	5	D	12. A.	12	17	G	15. A.
872	16	CB	3. A.	13	18	FE	30 M.
873	27	A.	23. A.	14	19	D	19. A.
874	9	G	8. A.	15	1	C	11. A.
875	20	F	31 M.	16	2	B	27 M.
876	1	ED	19. A.	17	3	AG	15. A.
877	12	C	4. A.	18	4	F	7. A.
878	23	B	27 M.	19	5	E	23 M.
879	4	A	16. A.	20	6	D	12. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
880	15	GF	31 M.	21	7	CB	3. A.
881	26	E	20. A.	22	8	A	23 A.
882	7	D	12 A.	23	9	G	8. A.
883	18	C	28 M.	24	10	F	31 M.
884	29	BA	16. A.	52	11	ED	20 A.
885	10	G	8. A.	26	12	C	11. A.
886	21	F	24 M.	27	13	B	27 M.
887	2	E	13. A.	28	14	A	16. A.
888	13	DC	4. A.	1	15	GF	7. A.
889	24	B	24. A.	2	16	E	23 M.
890	5	A	9. A.	3	17	D	12. A.
891	16	G	1. A.	4	18	C	4. A.
892	27	FE	20. A.	5	19	BA	23 A.
893	9	D	5. A.	6	1	G	8. A.
894	20	C	28 M.	7	2	F	31 M.
895	1	B	17. A.	8	3	E	20. A.
896	12	AG	8. A.	9	4	DC	4. A.
897	23	F	24 M.	10	5	B	27 M.
898	4	E	13. A.	11	6	A	16. A.
899	15	D	5. A.	12	7	G	1. A.
900	26	C	18. A.	13	8	FE	20. A.

Anni	Epa- ctā.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
901	7	B	10. A.	14	9	D	12 A.
902	18	A	26 M.	15	10	C	28 M.
903	29	G	15. A.	16	11	B	17. A.
904	10	FE	6. A.	17	12	AG	8. A.
905	21	D	29 M.	18	13.	F	31 M.
906	2	C	18. A.	19	14	E	13. A.
907	13	B	3. A.	20	15	D	5. A.
908	24	AG	22 A.	21	16	CB	27 M.
909	5	F	14. A.	22	17	A	16. A.
910	16	E	30 M.	23	18	G	1. A.
911	27	D	19. A.	24	19	F	21. A.
912	9	CB	10. A.	52	1	ED	12 A.
913	20	A	26 M.	26	2	C	28 M.
914	1	G	15. A.	27	3	B	17. A.
915	12	F	7. A.	28	4	A	9. A.
916	23	ED	22 M.	1	5	GF	24 M.
917	4	C	11. A.	2	6	E	13 A.
918	15	B	3. A.	3	7	D	5. A.
919	26	A	23. A.	4	8	C	25. A.
920	7	GF	7. A.	5	9	BA	9. A.
921	18	E	30 M.	6	10	G	1. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. vet.	Pasc. nov.	Cycl. ☉	Cycl. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
922	29	D	19 A.	7	11	F	21. A.
923	10	C	4. A.	8	12	E	6. A.
924	21	BA	26M.	9	13	DC	28M.
925	2	G	15 A.	10	14	B	17 A.
926	13	F	7. A.	11	15	A	2. A.
927	24	E	20 A.	12	16	G	25. M
928	5	DC	11 A.	13	17	FE	13. A.
929	16	B	3. A.	14	18	D	5. A.
930	27	A	23. A.	15	19	C	18. A.
931	9	G	8. A.	16	1	B	10. A.
932	20	FE	30M.	17	2	AG	1. A.
933	1	D	19 A.	18	3	F	14 A.
934	12	C	4. A.	19	4	E	6. A.
935	23	B	27M.	20	5	D	29. M
936	4	AG	15 A.	21	6	CB	17 A.
937	15	F	31M.	22	7	A	2. A.
938	26	E	20 A.	23	8	G	22 A.
939	7	D	12. A.	24	9	F	14 A.
940	18	CB	27M.	25	10	ED	29M.
941	29	A	16. A.	26	11	C	18 A.
942	10	G	8. A.	27	12	B	10 A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
943	21	F	24M.	28	13	A	26M.
944	2	ED	12.A.	1	14	GF	14.A.
945	13	C	4. A.	2	15	E	6. A.
946	24	B	24.A.	3	16	D	22M.
947	5	A	9. A.	4	17	C	11.A.
948	16	GF	31M.	5	18	BA	2. A.
949	27	E	20 A.	6	19	G	22.A.
950	9	D	5. A.	7	1	F	7. A.
951	20	C	28M.	8	2	E	30M.
952	1	BA	16.A.	9	3	DC	18.A.
953	12	G	8. A.	10	4	B	3. A.
954	23	F	24M.	11	5	A	26M.
955	4	E	13.A.	12	6	G	15 A.
956	15	DC	4. A	13	7	FE	6. A.
957	26	B	24 A.	14	8	D	19.A.
958	7	A	9. A.	15	9	C	11.A.
959	18	G	1. A.	16	10	B	3. A.
960	29	FE	20.A.	17	11	AG	22 A.
961	10	D	5. A.	18	12	F	7. A.
962	21	C	28M.	19	13	E	30M.
963	2	B	17.A.	20	14	D	19.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. vet.	Pasc. nov.	Cycl. ☉	Cycl. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
964	13	AG	1. A.	21	15	CB	3. A.
965	24	F	21 A.	22	16	A	26 M.
966	5	E	13. A.	23	17	G	15. A.
967	16	D	29 M.	24	18	F	31 M.
968	27	CB	17 A.	25	19	ED	19 A.
969	9	A	9. A.	26	1	C	11. A.
970	20	G	25 M.	27	2	B	27. M
971	1	F	14 A.	28	3	A	16. A.
972	12	ED	5. A.	1	4	GF	7. A.
973	23	C	28 M.	2	5	E	23 M.
974	4	B	10 A.	3	6	D	12. A.
975	15	A	2. A.	4	7	C	4. A.
976	26	GF	21 A.	5	8	BA	23 A.
977	7	E	13. A.	6	9	G	8. A.
978	18	D	29 M.	7	10	F	31 M.
979	29	C	18 A.	8	11	E	20 A.
980	10	BA	9. A.	9	12	DC	11 A.
981	21	G	25 M.	10	13	B	27 M.
982	2	F	14 A.	11	14	A	16 A.
983	13	E	6. A.	12	15	G	8. A.
984	24	DC	25 A.	13	16	FE	23 M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☽	Lit. vet.	Pasc. vet.
985	5	B	10. A.	14	17	D	12. A.
986	16	A	2. A.	15	18	C	4. A.
987	27	G	22. A.	16	19	B	24. A.
988	9	FE	6. A.	17	1	AG	8. A.
989	20	D	29. M.	18	2	F	31. M.
990	1	C	18. A.	19	3	E	20. A.
991	12	B	3. A.	20	4	D	5. A.
992	23	AG	25. M.	21	5	CB	27. M.
993	4	F	14. A.	22	6	A	16. A.
994	15	E	30. M.	23	7	G	1. A.
995	26	D	19. A.	24	8	F	21. A.
996	7	CB	10. A.	25	9	ED	12. A.
997	18	A	2. A.	26	10	C	28. M.
998	29	G	15. A.	27	11	B	17. A.
999	10	F	7. A.	28	12	A	9. A.
1000	21	E	30. M.	1	13	GF	31. M.
1001	2	D	12. A.	2	14	E	13. A.
1002	13	C	4. A.	3	15	D	5. A.
1003	24	B	24. A.	4	16	C	28. M.
1004	5	AG	15. A.	5	17	BA	16. A.
1005	16	F	31. M.	6	18	G	1. A.

Anni	Epa- cta.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1006	27	E	20. A.	7	19	F	21 A.
1007	9	D	5. A.	8	1	E	6. A.
1008	20	CB	27 M.	9	2	DC	28 M.
1009	1	A	16 A.	10	3	B	17. A.
1010	12	G	8. A.	11	4	A	9. A.
1011	23	F	24 M.	12	5	G	25 M.
1012	4	ED	12. A.	13	6	FE	13 A.
1013	15	C	4. A.	14	7	D	5. A.
1014	26	B	24. A.	15	8	C	25 A.
1015	7	A	9. A.	16	9	B	10 A.
1016	18	GF	31 M.	17	10	AG	1. A.
1017	29	E	20 A.	18	11	F	21 A.
1018	10	D	5. A.	19	12	E	6. A.
1019	21	C	28 M.	20	13	D	29 M.
1020	2	BA	16. A.	21	14	CB	17. A.
1021	13	G	1. A.	22	15	A	2. A.
1022	24	F	21. A.	23	16	G	25 M.
1023	5	E	13. A.	24	17	F	14 A.
1024	16	DC	4. A.	25	18	ED	5. A.
1025	27	B	17 A.	26	19	C	18 A.
1026	9	A	9. A.	27	1	B	10 A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☽	Lit. vet.	Pasc. vet.
1027	20	G	25M.	28	2	A	26M.
1028	1	FE	13.A.	1	3	GF	14A.
1029	12	D	5. A.	2	4	E	6. A.
1030	23	C	28M.	3	5	D	29M.
1031	4	B	10.A.	4	6	C	11.A.
1032	15	AG	1. A.	5	7	BA	2. A.
1033	26	F	21.A.	6	8	G	22 A.
1034	7	E	13 A.	7	9	F	14.A.
1035	18	D	29M.	8	10	ED	30M.
1036	29	CB	17.A.	9	11	C	18.A.
1037	10	A	9. A.	10	12	B	10 A.
1038	21	G	25M.	11	13	A	26M.
1039	2	F	14.A.	12	14	G	15 A.
1040	13	ED	5. A.	13	15	FE	6. A.
1041	24	C	25.A.	14	16	D	22M.
1042	5	B	10.A.	15	17	C	11 A.
1433	16	A	2. A.	16	18	B	3. A.
1044	27	GF	21.A.	17	19	AG	22.A.
1045	9	E	6. A.	18	1	F	7. A.
1046	20	D	29M.	19	2	E	30.A.
1047	1	C	18 A.	20	3	D	19.A.

Anni	Epa- Sta.	Lit. nov.	Paic. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1048	12	BA	2. A.	21	4	CB	3. A.
1049	23	G	25M.	22	5	A	26M.
1050	4	F	14.A.	23	6	G	15.A.
1051	15	E	30M.	24	7	F	31M.
1052	26	DC	18 A.	25	8	ED	19 A.
1053	7	B	10.A.	26	9	C	11 A.
1054	18	A	2. A.	27	10	B	3. A.
1055	29	G	15.A.	28	11	A	16 A.
1056	10	FE	6. A.	1	12	GF	7. A.
1057	21	D	29M.	2	13	E	30M.
1058	2	C	18 A.	3	14	D	19 A.
1059	13	B	3. A.	4	15	C	4. A.
1060	24	AG	22 A.	5	16	BA	26M.
1061	5	F	14.A.	6	17	G	15 A.
1062	16	E	30M.	7	18	F	31M.
1063	27	D	19 A.	8	19	E	20 A.
1064	9	CB	10.A.	9	1	DC	11 A.
1065	20	A	26M.	10	2	B	27M.
1066	1	G	15 A.	11	3	A	16 A.
1067	12	F	7. A.	12	4	G	8. A.
1068	23	ED	22M.	1	5	FE	23M.

Anni	Epa- cta.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1069	4	C	11. A.	14	6	D	12 A.
1070	15	B	3. A.	15	7	C	4. A.
1071	26	A	23. A.	16	8	B	24 A.
1072	7	GF	7. A.	17	9	AG	8. A.
7073	18	E	30M.	18	10	F	31M.
1074	29	D	19. A.	19	11	E	20. A.
1075	10	C	4. A.	20	12	D	5. A.
1076	21	BA	26M.	21	13	CB	27M.
1077	2	G	15 A.	22	14	A	16. A.
1078	13	F	7. A.	23	15	G	9. A.
1079	24	E	20. A.	24	16	F	24M.
1080	5	DC	11 A.	25	17	ED	12. A.
1081	16	B	3. A.	26	18	C	4. A.
1082	27	A	23 A.	27	19	B	24 A.
1083	9	G	8. A.	28	1	A	9. A.
1084	20	FE	30M.	1	2	GF	31M.
1085	1	D	19. A.	2	3	E	20. A.
1086	12	C	4. A.	3	4	D	5. A.
1087	23	B	27M.	4	5	C	28M.
1088	4	AG	15. A.	5	6	BA	16. A.
1089	15	F	31M.	6	7	G	1. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1090	26	E	20. A.	7	8	F	21. A.
1091	7	D	12. A.	8	9	E	13. A.
1092	18	CB	27M.	9	10	DC	28M.
1093	29	A	16 A.	10	11	B	17. A.
1094	10	G	8. A.	11	12	A	9. A.
1095	21	F	24M.	12	13	G	25M.
1096	2	ED	12. A.	13	14	FE	13 A.
1097	13	C	4. A.	14	15	D	5. A.
1098	24	B	24 A.	15	16	C	28M.
1099	5	A	9. A.	16	17	B	10. A.
1100	17	G	1. A.	17	18	AG	1. A.
1101	28	F	21. A.	18	19	F	21. A.
1102	10	E	6. A.	19	1	E	6. A.
1103	21	D	29M.	20	2	D	29M.
1104	2	CB	17. A.	21	3	CB	17 A.
1105	13	A	2. A.	22	4	A	9. A.
1106	24	G	22. A.	23	5	G	25M.
1107	5	F	14 A.	24	6	F	14 A.
1108	16	ED	29M.	25	7	ED	5. A.
1109	27	C	18 A.	26	8	C	25 A.
1110	8	B	10. A.	27	9	B	10 A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
II 11	19	A	26M.	28	10	A	2. A.
II 12	*	GF	14 A.	1	11	GF	21 A.
II 13	11	E	6. A.	2	12	E	6. A.
II 14	22	D	29M.	3	13	D	29M.
II 15	3	C	11 A.	4	14	C	18. A.
II 16	14	BA	2. A.	5	15	BA	2. A.
	†						
II 17	25	G	22 A.	6	16	G	25M.
II 18	6	F	14. A.	7	17	F	14. A.
II 19	17	E	30M.	8	18	E	30M.
II 20	28	DC	18 A.	9	19	DC	18 A.
II 21	10	B	10 A.	10	1	B	10 A.
II 22	21	A	26M.	11	2	A	26M.
II 23	2	G	15 A.	12	3	G	15 A.
II 24	13	FE	6. A.	13	4	FE	6. A.
II 25	24	D	19 A.	14	5	D	29M.
II 26	5	C	11 A.	15	6	C	11 A.
II 27	16	B	3. A.	16	7	B	3. A.
II 28	27	AG	22 A.	17	8	AG	22 A.
II 29	8	F	7. A.	18	9	F	14 A.
II 30	19	E	30M.	19	10	E	30M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
II 31	*	D	19.A.	20	11	D	19.A.
II 32	11	CB	3. A.	21	12	CB	10 A.
II 33	22	A	26M.	22	13	A	26M.
II 34	3	G	15 A.	23	14	G	15 A.
II 35	14	F	31M.	24	15	F	7. A.
	†						
II 26	25	ED	19 A.	25	16	ED	22 A.
II 37	6	C	11 A.	26	17	C	11 A.
II 38	17	B	3. A.	27	18	B	3. A.
II 39	28	A	16.A.	28	19	A	23 A.
II 40	10	GF	7. A.	1	1	GF	7. A.
II 41	21	E	30M.	2	2	E	30M.
II 42	2	D	12 A.	3	3	D	19 A.
II 43	13	C	4. A.	4	4	C	4. A.
II 44	24	BA	23.A.	5	5	BA	26M.
II 45	5	G	15 A.	6	6	G	15 A.
II 46	16	F	31M.	7	7	F	31M.
II 47	27	E	20.A.	8	8	E	20 A.
II 48	8	DC	11.A.	9	9	DC	11 A.
II 49	19	B	27M.	10	10	B	3. A.
II 50	*	A	16 A.	11	11	A	16 A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
II 51	11	G	8. A.	12	12	G	8. A.
II 52	22	FE	23M.	13	13	FE	30M.
II 53	3	D	12. A.	14	14	D	19 A.
II 54	14	C	4. A.	15	15	C	4. A.
	†						
II 55	25	B	24. A.	16	16	B	27M.
II 56	6	AG	8. A.	17	17	AG	15. A.
II 57	17	F	31M.	18	18	F	31M.
II 58	28	E	20. A.	19	19	E	20 A.
II 59	10	D	5. A.	20	1	D	12 A.
II 60	21	CB	27M.	21	2	CB	27M.
II 61	2	A	16 A.	22	3	A	16 A.
II 62	13	G	1. A.	23	4	G	8. A.
II 63	24	F	21. A.	24	5	F	24M.
II 64	5	ED	12 A.	25	6	ED	12 A.
II 65	16	C	4. A.	26	7	C	4. A.
II 66	27	B	24. A.	27	8	B	24 A.
II 67	8	A	9. A.	28	9	A	9. A.
II 68	19	GF	31M.	1	10	GF	31M.
II 69	*	E	20 A.	2	11	E	20 A.
II 70	11	D	5. A.	3	12	D	5. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
II 71	22	C	28M.	4	13	C	28M.
II 72	3	BA	16 A.	5	14	BA	16. A.
II 73	14	G	1. A.	6	15	G	8. A.
	†						
II 74	25	F	21 A.	7	16	F	24M.
II 75	6	E	13. A.	8	17	E	13 A.
II 76	17	DC	28M.	9	18	DC	4. A.
II 77	28	B	17 A.	10	19	B	24. A.
II 78	10	A	9. A.	11	1	A	9. A.
II 79	21	G	25M.	12	2	G	1. A.
II 80	12	FE	13 A.	13	3	FE	20 A.
II 81	13	D	5. A.	14	4	D	5. A.
II 82	24	C	25 A.	15	5	C	28M.
II 83	5	B	10 A.	16	6	B	17 A.
II 84	16	AG	1. A.	17	7	AG	1. A.
II 85	27	F	21 A.	18	8	F	21 A.
II 86	8	E	6. A.	19	9	E	13 A.
II 87	19	D	29M.	20	10	D	29M.
II 88	*	CB	17 A.	21	11	CB	17 A.
II 89	11	A	9. A.	22	12	A	9. A.
II 90	22	G	25M.	23	13	G	25M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1191	3	F	14.A.	24	14	F	14.A.
1192	14	ED	5. A.	25	15	ED	5. A.
	†						
1193	25	C	18.A.	26	16	C	28M.
1194	6	B	10.A.	27	17	B	10 A.
1195	17	A	2. A.	28	18	A	2. A.
1196	28	GF	21 A.	1	19	GF	21 A.
1197	10	E	6. A.	2	1	E	6. A.
1198	21	D	29M.	3	2	D	29M.
1199	2	C	18 A.	4	3	C	18 A.
1200	13	BA	2. A.	5	4	BA	9. A.
1201	24	G	22 A.	6	5	G	25M.
1202	5	F	14 A.	7	6	F	14 A.
1203	16	E	30M.	8	7	E	6. A.
1204	27	DC	18.A.	9	8	DC	25 A.
1205	8	B	10 A.	10	9	B	10 A.
1206	19	A	26M.	11	10	A	2. A.
1207	*	G	15 A.	12	11	G	22. A.
1208	11	FE	6. A.	13	12	FE	6. A.
1209	22	D	29M.	14	13	D	29M.
1210	3	C	11 A.	15	14	C	18.A.

Anni	Epa- ctā.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
12 11	14	B	3. A.	16	15	B	3. A.
	†						
12 12	25	AG	22. A.	17	16	AG	25 M.
12 13	6	F	14. A.	18	17	F	14. A.
12 14	17	E	30 M.	19	18	E	30 M.
12 15	28	D	19 A.	20	19	D	19 A.
12 16	10	CB	10 A.	21	1	CB	10 A.
12 17	21	A	26 M.	22	2	A	26 M.
12 18	2	G	15. A.	23	3	G	15 A.
12 19	13	F	7. A.	24	4	F	7. A.
12 20	24	ED	19 A.	25	5	ED	29 M.
12 21	5	C	11. A.	26	6	C	11 A.
12 22	16	B	3. A.	27	7	B	3. A.
12 23	27	A	23 A.	28	8	A	23 A.
12 24	8	GF	7. A.	1	9	GF	14. A.
12 25	19	E	30 M.	2	10	E	30 M.
12 26	*	D	19 A.	3	11	D	19. A.
12 27	11	C	4. A.	4	12	C	11 A.
12 28	22	BA	26 M.	5	13	BA	26 M.
12 29	3	G	15. A.	6	14	G	15 A.
12 30	14	F	31 M.	7	15	F	3. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1231	† 25	E	20 A.	8	16	E	23 M.
1232	6	DC	11. A.	9	17	DC	11. A.
1233	17	B	3. A.	10	18	B	3. A.
1234	28	A	16 A.	11	19	A	23 A.
1235	10	G	8. A.	12	1	G	8. A.
1236	21	FE	30 M.	13	2	FE	30 M.
1237	2	D	12. A.	14	3	D	19 A.
1238	13	C	4. A.	15	4	C	4. A.
1239	24	B	24 A.	16	5	B	27 M.
1240	5	AG	15. A.	17	6	AG	15 A.
1241	16	F	31 M.	18	7	F	31 M.
1242	27	E	20 A.	19	8	E	20. A.
1243	8	D	12 A.	20	9	D	12. A.
1244	19	CB	27 M.	21	10	CB	3. A.
1245	*	A	16. A.	22	11	A	16 A.
1246	11	G	8. A.	23	12	G	8. A.
1247	22	F	24 M.	24	13	F	31 M.
1248	3	ED	12 A.	25	14	ED	19 A.
1249	14	C	4. A.	26	15	C	4. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
	†						
12 50	25	B	24. A.	27	16	B	27 M.
12 51	6	A	9. A.	28	17	A	16. A.
12 52	17	GF	31 M.	1	18	GF	31 M.
12 53	28	E	20. A.	2	19	E	20 A.
12 54	10	D	5. A.	3	1	D	12. A.
12 55	21	C	28 M.	4	2	C	28 M.
12 56	2	BA	16. A.	5	3	BA	16. A.
12 57	13	G	1. A.	6	4	G	8. A.
12 58	24	F	21. A.	7	5	F	24 M.
12 59	5	E	13 A.	8	6	E	13. A.
12 60	16	DC	4. A.	9	7	DC	1. A.
12 61	27	B	17 A.	10	8	B	24 A.
12 62	8	A	9. A.	11	9	A	9. A.
12 63	19	G	1. A.	12	10	G	1. A.
12 64	*	FE	20. A.	13	11	FE	20. A.
12 65	11	D	5. A.	14	12	D	5. A.
12 66	22	C	28 M.	15	13	C	28 M.
12 67	3	B	17 A.	16	14	B	17 A.
12 68	14	AG	1. A.	17	15	AG	8. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
	†						
12 69	25	F	21. A.	18	16	F	24 M.
12 70	6	E	13 A.	19	17	E	13 A.
12 71	17	D	29 M.	20	18	D	5. A.
12 72	28	CB	17 A.	21	19	CB	24 A.
12 73	10	A	9. A.	22	1	A	9. A.
12 74	21	G	25 M.	23	2	G	1. A.
12 75	2	F	14 A.	24	3	F	14 A.
12 76	13	ED	5. A.	25	4	ED	5. A.
12 77	24	C	25 A.	26	5	C	28 M.
12 78	5	B	10. A.	27	6	B	17 A.
12 79	16	A	2. A.	28	7	A	2. A.
12 80	27	GF	21. A.	1	8	GF	21 A.
12 81	8	E	6. A.	2	9	E	13 A.
12 82	19	D	29 M.	3	10	D	29 M.
12 83	*	C	18 A.	4	11	C	18 A.
12 84	11	BA	9. A.	5	12	BA	9. A.
12 85	22	G	25 M.	6	13	G	25 M.
12 86	3	F	14. A.	7	14	F	14 A.
12 87	14	E	6. A.	8	15	E	6. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
12 88	† 25	DC	18. A.	9	16	DC	28 M.
12 89	6	B	10. A.	10	17	B	10 A.
12 90	17	A	2. A.	11	18	A	2. A.
12 91	28	G	22. A.	12	19	G	22. A.
12 92	10	FE	6. A.	13	1	FE	6. A.
12 93	21	D	29 M.	14	2	D	29 M.
12 94	2	C	18 A.	15	3	C	18. A.
12 95	13	B	3. A.	16	4	B	3. A.
12 96	24	AG	22 A.	17	5	AG	25 M.
12 97	5	F	14. A.	18	6	F	14. A.
12 98	16	E	30 M.	19	7	E	6. A.
12 99	27	D	19 A.	20	8	D	19. A.
13 00	8	C	11 A.	21	9	CB	10. A.
13 01	19	B	27 M.	22	10	A	2. A.
13 02	*	A	16 A.	23	11	G	22 A.
13 03	11	G	8. A.	24	12	F	7. A.
13 04	22	FE	30 M.	25	13	ED	29 M.
13 05	3	D	12 A.	26	14	C	18 A.
13 06	14	C	4. A.	27	15	B	3. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
	†						
1307	25	B	24 A.	28	16	A	26M.
1308	6	AG	8. A.	1	17	GF	14. A.
1309	17	F	31M.	2	18	E	30M.
1310	28	E	20 A.	3	19	D	19. A.
1311	10	D	5. A.	4	1	C	11 A.
1312	21	CB	27M.	5	2	BA	26M.
1313	2	A	16. A.	6	3	G	15 A.
1314	13	G	1. A.	7	4	F	7. A.
1315	24	F	21 A.	8	5	E	23M.
1316	5	ED	12. A.	9	6	DC	11 A.
1317	16	C	4. A.	10	7	B	3. A.
1318	27	B	17. A.	11	8	A	23. A.
1319	8	A	9. A.	12	9	G	8. A.
1320	19	GF	31M.	13	10	FE	30M.
1321	*	E	20 A.	14	11	D	19 A.
1322	11	D	5. A.	15	12	C	11 A.
1323	22	C	28M.	16	13	B	27M.
1324	3	BA	16 A.	17	14	AG	15 A.
1325	14	G	1. A.	18	15	F	7. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1326	† 25	F	21. A.	19	16	E	23 M.
1327	6	E	13. A.	20	17	D	12 A.
1328	17	DC	28 M.	21	18	CB	3. A.
1329	28	B	17 A.	22	19	A	23 A.
1330	10	A	9. A.	23	1	G	8. A.
1331	21	G	25 M.	24	2	F	31 M.
1332	2	FE	13. A.	25	3	ED	19 A.
1333	13	D	5. A.	26	4	C	4. A.
1334	24	C	25 A.	27	5	B	27 M.
1335	5	B	10 A.	28	6	A	6. A.
1336	16	AG	1. A.	1	7	GF	31 M.
1337	27	F	21. A.	2	8	E	20 A.
1338	8	E	6. A.	3	9	D	12 A.
1339	19	D	29 M.	4	10	C	28 M.
1340	*	CB	17. A.	5	11	BA	16 A.
1341	11	A	9. A.	6	12	G	8. A.
1342	22	G	25 M.	7	13	F	31 M.
1343	3	F	14 A.	8	14	E	13 A.
1344	14	ED	5. A.	9	15	DC	4. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
	†						
1345	25	C	18.A.	10	16	B	27M.
1346	6	B	10A.	11	17	A	16A.
1347	17	A	2. A.	12	18	G	1. A.
1348	28	GF	21A.	13	19	FE	20.A.
1349	10	E	6. A.	14	1	D	12.A.
1350	21	D	29M.	15	2	C	28M.
1351	2	C	18.A.	16	3	B	17.A.
1352	13	BA	2. A.	17	4	AG	8. A.
1353	24	G	22A.	18	5	F	24M.
1354	5	F	14.A.	19	6	E	13A.
1355	16	E	30M.	20	7	D	5. A.
1356	27	DC	18A.	21	8	CB	24A.
1357	8	B	10A.	22	9	A	9. A.
1358	19	A	26M.	23	10	G	1. A.
1359	*	G	15A.	24	11	F	21A.
1360	11	FE	6. A.	25	12	ED	5. A.
1361	22	D	29M.	26	13	C	28M.
1362	3	C	11A.	27	14	B	17A.
1363	14	B	3. A.	28	15	A	2. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
	†						
1364	25	AG	22.A.	1	16	GF	24M.
1365	6	F	14.A.	2	17	E	13 A.
1366	17	E	30M.	3	18	D	5. A.
1367	28	D	19.A.	4	19	C	18 A.
1368	10	CB	10 A.	5	1	BA	9. A.
1369	21	A	26M.	6	2	G	1. A.
1370	2	G	8. A.	7	3	F	14 A.
1371	13	F	7. A.	8	4	E	6. A.
1372	24	ED	19.A.	9	5	DC	28 M.
1373	5	C	11 A.	10	6	B	17 A.
1374	16	B	3. A.	11	7	A	2. A.
1375	27	A	23 A.	12	8	G	22 A.
1376	8	GF	7. A.	13	9	FE	13 A.
1377	19	E	30M.	14	10	D	29M.
1378	*	D	19.A.	15	11	C	18 A.
1379	11	C	4. A.	16	12	B	10 A.
1380	22	BA	26M.	17	13	AG	25M.
1381	3	G	15 A.	18	14	F	14 A.
1382	14	F	31M.	19	15	E	6. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
	†						
1383	25	E	20 A.	20	16	D	22 M.
1384	6	DC	11 A.	21	17	CB	10 A.
1385	17	B	3. A.	22	18	A	2. A.
1386	28	A	16. A.	23	19	G	22. A.
1387	10	G	8. A.	24	1	F	7. A.
1388	21	FE	30 M.	25	2	ED	29 M.
1389	2	D	12. A.	26	3	C	18. A.
1390	13	C	4. A.	27	4	B	3. A.
1391	24	B	24. A.	28	5	A	26 M.
1392	5	AG	15. A.	1	6	GF	14. A.
1393	16	F	31 M.	2	7	E	6. A.
1394	27	E	20 A.	3	8	D	19. A.
1395	8	D	12 A.	4	9	C	11 A.
1396	19	CB	27 M.	5	10	BA	2. A.
1397	*	A	16. A.	6	11	G	22. A.
1398	11	G	8. A.	7	12	F	7. A.
1399	22	F	24 M.	8	13	E	30 M.
1400	4	E	13. A.	9	14	DC	18. A.
1401	15	D	5. A.	10	15	B	3. A.
1402	26	C	18. A.	11	16	A	26 A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1403	7	B	10. A.	12	17	G	15. A.
1404	18	AG	1. A.	13	18	FE	30M.
1405	29	F	21 A.	14	19	D	19 A.
1406	11	E	6. A.	15	1	C	11 A.
1407	22	D	29M.	16	2	B	27M
1408	3	CB	17 A.	17	3	AG	15 A.
1409	14	A	2. A.	18	4	F	7. A.
1410	25	G	22 A.	19	5	E	23M.
1411	6	F	14 A.	20	6	D	12 A.
1412	17	ED	29M.	21	7	CB	3. A.
1413	28	C	18 A.	22	8	A	23 A.
1414	9	B	10. A.	23	9	G	8. A.
1415	20	A	26M.	24	10	F	31M.
1416	1	GF	14. A.	25	11	ED	19 A.
1417	12	E	6. A.	26	12	C	11 A.
1418	23	D	22M.	27	13	B	27M.
1419	4	C	11. A.	28	14	A	16 A.
1420	15	BA	2. A.	1	15	GF	7. A.
1421	26	G	22 A.	2	16	E	23M.
1422	7	F	7. A.	3	17	D	12 A.
1423	18	E	30M.	4	18	C	4. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ○	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1424	29	DC	18. A.	5	19	BA ¹	23 A.
1425	11	B	3. A.	6	1	G	8. A.
1426	22	A	26M.	7	2	F	31M.
1427	3	G	15. A.	8	3	E	20 A.
1428	14	FE	6. A.	9	4	DC	4. A.
1429	25	D	19. A.	10	5	B	27M.
1430	6	C	11. A.	11	6	A	16 A.
1431	17	B	3. A.	12	7	G	1. A.
1432	28	AG	22 A.	13	8	FE	20 A.
1433	9	F	7. A.	14	9	D	12 A.
1434	20	E	30M.	15	10	C	28 A.
1435	1	D	19 A.	16	11	B	17 A.
1436	12	CB	3. A.	17	12	AG	8. A.
1437	23	A	26M.	18	13	F	31M.
1438	4	G	15 A.	19	14	E	13 A.
1439	15	F	31M.	20	15	D	5. A.
1440	26	ED	19. A.	21	16	CB	27M.
1441	7	C	11 A.	22	17	A	16 A.
1442	18	B	27M.	23	18	G	1. A.
1443	29	A	16 A.	24	19	F	21 A.
1444	11	GF	7. A.	25	1	ED	12 A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. vet.	Pasc. nov.	Cycl. ☉	Cycl. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1445	22	E	23M.	26	2	C	28M.
1446	3	D	12.A.	27	3	B	17.A.
1447	14	C	4. A.	28	4	A	9. A.
1448	25	BA	23A.	1	5	GF	24M.
1469	6	G	8. A.	2	6	E	13.A.
1450	17	F	31M.	3	7	D	5. A.
1451	28	E	20 A.	4	8	C	25 A.
1452	9	DC	11 A.	5	9	BA	9. A.
1453	20	B	27M.	6	10	G	1. A.
1454	1	A	16A.	7	11	F	21 A.
1455	12	G	8. A.	8	12	E	6. A.
1456	23	FE	23M.	9	13	DC	28M.
1457	4	D	12 A.	10	14	B	17 A.
1458	15	C	4. A.	11	15	A	2. A.
1459	26	B	24 A.	12	16	G	25M.
1460	7	AG	8. A.	13	17	FE	13 A.
1461	18	F	31M.	14	18	D	5. A.
1462	29	E	20 A.	15	19	C	25 A.
1463	11	D	5. A.	16	1	B	10 A.
1464	22	CB	27M.	17	2	AG	1. A.
1465	3	A	16 A.	18	3	F	14 A.

Anni	Epa- ctā.	Lit. vet.	Pasc. nov.	Cycl. ☉	Cycl. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1466	14	G	1. A.	19	4	E	6. A.
1467	25	F	21 A.	20	5	D	29 M.
1468	6	ED	12. A.	21	6	CB	17. A.
1469	17	C	28 M.	22	7	A	2. A.
1470	28	B	17 A.	23	8	G	22 A.
1471	9	A	9. A.	24	9	F	14. A.
1472	20	GF	31 M.	25	10	ED	29 M.
1473	1	E	13. A.	26	11	C	18. A.
1474	12	D	5. A.	27	12	B	10 A.
1475	23	C	28 M.	28	13	A	26 M.
1476	4	BA	16 A.	1	14	GF	14 A.
1477	15	G	1. A.	2	15	E	6. A.
1478	26	F	21 A.	3	16	D	22 M.
1479	7	E	13 A.	4	17	C	11 A.
1480	18	DC	28 M.	5	18	BA	2. A.
1481	29	B	17 A.	6	19	G	22 A.
1482	11	A	9. A.	7	1	F	7. A.
1483	22	G	25 M.	8	2	E	30 M.
1484	3	FE	13 A.	9	3	DC	18 A.
1485	14	D	5. A.	10	4	B	3. A.
1486	25	C	25 A.	11	5	A	26 M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1487	6	B	10 A.	12	6	G	15 A.
1488	17	AG	1. A.	13	7	FE	6. A.
1489	28	F	21 A.	14	8	D	19 A.
1490	9	E	6. A.	15	9	C	11 A.
1491	20	D	29 M.	16	10	B	3. A.
1492	1	CB	17 A.	17	11	AG	22 A.
1493	12	A	2. A.	18	12	F	7. A.
1494	23	G	25 M.	19	13	E	30 M.
1495	4	F	14. A.	20	14	D	19 A.
1496	15	ED	5. A.	21	15	CB	3. A.
1497	26	C	18 A.	22	16	A	26 M.
1498	7	B	10 A.	23	17	G	15. A.
1499	18	A	2. A.	24	18	F	31 M.
1500	29	G	15 A.	25	19	ED	19. A.
1501	11	F	7. A.	26	1	C	11 A.
1502	23	E	23 M.	27	2	B	27 M.
1503	3	D	12 A.	28	3	A	16 A.
1504	14	CB	3. A.	1	4	GF	7. A.
1505	25	A	23 A.	2	5	E	23 M.
1506	6	G	8. A.	3	6	D	12 A.
1507	17	F	31 M.	4	7	C	4. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
15 08	28	ED	19 A.	5	8	BA	23 A.
15 09	9	C	11 A.	6	9	G	8. A.
15 10	20	B	27 M.	7	10	F	31 M.
15 11	1	A	16 A.	8	11	E	20 A.
15 12	12	GF	7. A.	9	12	DC	11 A.
15 13	23	E	23 M.	10	13	B	27 M.
15 14	4	D	12 A.	11	14	A	16 A.
15 15	15	C	4. A.	12	15	G	8. A.
15 16	26	BA	23 A.	13	16	FE	23 M.
15 17	7	G	8. A.	14	17	D	12. A.
15 18	18	F	31 M.	15	18	C	4. A.
15 19	29	E	20 A.	16	19	B	24 A.
15 20	11	DC	4. A.	17	1	AG	8. A.
15 21	22	B	27 M.	18	2	F	31 M.
15 22	3	A	16. A.	19	3	E	20 A.
15 23	14	G	1. A.	20	4	D	5. A.
15 24	25	FE	20 A.	21	5	CB	27 M.
15 25	6	D	12 A.	22	6	A	16. A.
15 26	17	C	28 M.	23	7	G	1. A.
15 27	28	B	17 A.	24	8	F	21 A.
15 28	9	AG	8. A.	25	9	ED	12 A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☽	Lit. vet.	Pasc. vet.
15 29	20	F	31 M.	26	10	C	4. A.
15 30	1	E	13. A.	27	11	B	17. A.
15 31	12	D	5. A.	28	12	A	9. A.
15 32	23	CB	27 M.	1	13	GF	31 M.
15 33	4	A	16. A.	2	14	E	13. A.
15 34	15	G	1. A.	3	15	D	5. A.
15 35	26	F	21. A.	4	16	C	28 M.
15 36	7	ED	12. A.	5	17	BA	16. A.
15 37	18	C	28 M.	6	18	G	1. A.
15 38	29	B	17. A.	7	19	F	21. A.
15 39	11	A	9. A.	8	1	E	6. A.
15 40	22	GF	24 M.	9	2	DC	28 M.
15 41	3	E	13. A.	10	3	B	17. A.
15 42	14	D	5. A.	11	4	A	9. A.
15 43	25	C	25. A.	12	5	G	25 M.
15 44	6	BA	9. A.	13	6	FE	13. A.
15 45	17	G	1. A.	14	7	D	5. A.
15 46	28	F	21. A.	15	8	C	25. A.
15 47	9	E	6. A.	16	9	B	10. A.
15 48	20	DC	28 M.	17	10	AG	1. A.
15 49	1	B	17. A.	18	11	F	21. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☽	Lit. vet.	Pasc. vet.
1550	12	A	2. A.	19	12	E	6. A.
1551	23	G	25M.	20	13	D	29M.
1552	4	FE	13. A.	21	14	CB	17 A.
1553	15	D	5. A.	22	15	A	2. A.
1554	26	C	18. A.	23	16	G	25M.
1555	7	B	10. A.	24	17	F	14. A.
1556	18	AG	1. A.	25	18	ED	5. A.
1557	29	F	21. A.	26	19	C	18. A.
1558	11	E	6. A.	27	1	B	10 A.
1559	22	D	29M.	28	2	A	26M.
1560	3	CB	17 A.	1	3	GF	14. A.
1561	14	A	2. A.	2	4	E	6. A.
1562	25	G	22. A.	3	5	D	29M.
1563	6	F	14. A.	4	6	C	11 A.
1564	17	ED	29M.	5	7	BA	2. A.
1565	28	C	18 A.	6	8	G	22 A.
1566	9	B	10 A.	7	9	F	14 A.
1567	20	A	26M.	8	10	E	30M.
1568	1	GF	14. A.	9	11	DC	18. A.
1569	12	E	6. A.	10	12	B	10. A.
1570	23	D	22M.	11	13	A	26M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1571	4	C	11 A.	12	14	G	15. A.
1572	15	BA	2. A.	13	15	FE	6. A.
1573	26	G	22 A.	14	16	D	22 M.
1574	7	F	7. A.	15	17	C	11 A.
1575	18	E	30 M.	16	18	B	3. A.
1576	29	DC	18. A.	17	19	AG	22. A.
1577	11	B	3. A.	18	1	F	7. A.
1578	22	A	26 A.	19	2	E	30 M.
1579	3	G	15. A.	20	3	D	19. A.
1580	14	FE	6. A.	21	4	CB	3. A.
1581	25	D	19 A.	22	5	A	26 M.
1582	26	C	18 A.	23	6	G	15 A.

Aduerte hoc anno facta est epacta non 6. sed 26. propter correctum Kalendarium. Qua de re consule computum Ecclesiasticum.

1583	7	B	10 A.	24	7	F	31 M.
1584	18	AG	1. A.	25	8	ED	19. A.
1585	29	F	21 A.	26	9	C	11 A.
1586	10	E	6. A.	27	10	B	3. A.
1587	21	D	29 M.	28	11	A	16. A.

Anni	Epa- ctae.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1588	2	CB	17 A.	1	12	GF	7. A.
1589	13	A	2. A.	2	13	E	30M.
1590	24	G	22 A.	3	14	D	19 A.
1591	5	F	14 A.	4	15	C	4. A.
1592	16	ED	29M.	5	16	BA	26M.
1593	27	C	18 A.	6	17	G	15 A.
1594	8	B	10 A.	7	18	F	31M.
1595	19	A	26M.	8	19	E	20 A.
1596	1	GF	14. A.	9	1	DC	11. A.
1597	12	E	6. A.	10	2	B	27M.
1598	23	D	22M.	11	3	A	16 A.
1599	4	C	11 A.	12	4	G	8. A.
1600	15	BA	2. A.	13	5	FE	23M.
1601	26	G	22 A.	14	6	D	12 A.
1602	7	F	7. A.	15	7	C	4. A.
1603	18	E	30M.	16	8	B	24 A.
1604	29	DC	18 A.	17	9	AG	8. A.
1605	10	B	10 A.	18	10	F	31M.
1606	21	A	26M.	19	11	E	20 A.
1607	2	G	15 A.	20	12	D	5. A.
1608	13	FE	6. A.	21	13	CB	27M.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. vet.	Pasc. nov.	Cycl. ☉	Cycl. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
16 09	24	D	19 A.	22	14	A	16. A.
16 10	5	C	11 A.	23	15	G	8. A.
16 11	16	B	3. A.	24	16	F	24 M.
16 12	27	AG	22 A.	25	17	ED	12. A.
16 13	8	F	7. A.	26	18	C	4. A.
16 14	19	E	30 M.	27	19	B	24 A.
16 15	1	D	19 A.	28	1	A	9. A.
16 16	12	CB	3. A.	1	2	GF	31 M.
16 17	23	A	26 M.	2	3	E	20 A.
16 18	4	G	15 A.	3	4	D	5. A.
16 19	15	F	31 M.	4	5	C	28 M.
16 20	26	ED	19 A.	5	6	BA	16 A.
16 21	7	C	11 A.	6	7	G	1. A.
16 22	18	B	27 M.	7	8	F	21. A.
16 23	29	A	16 A.	8	9	E	13 A.
16 24	10	GF	7. A.	9	10	DC	28 M.
16 25	21	E	30 M.	10	11	B	17 A.
16 26	2	D	12 A.	11	12	A	9. A.
16 27	13	C	4. A.	12	13	G	25 M.
16 28	24	BA	23 A.	13	14	FE	13 A.
16 29	5	G	15 A.	14	15	D	5. A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1630	16	F	31M.	15	16	C	28M.
1631	27	E	20.A.	16	17	B	10 A.
1632	8	DC	11 A.	17	18	AG	1. A.
1633	19	B	27M.	18	19	F	21 A.
1634	1	A	16.A.	19	1	E	6. A.
1635	12	G	8. A.	20	2	D	29M.
1636	23	FE	23M.	21	3	CB	17 A.
1637	4	D	12.A.	22	4	A	9. A.
1638	15	C	4. A.	23	5	G	25M.
1639	26	B	24 A.	24	6	F	14 A.
1640	7	AG	8. A.	25	7	ED	5. A.
1641	18	F	31M.	26	8	C	25 A.
1642	29	E	20 A.	27	9	B	10 A.
1643	10	D	5. A.	28	10	A	2. A.
1644	21	CB	27M.	1	11	GF	21 A.
1645	2	A	16 A.	2	12	E	6. A.
1646	13	G	1. A.	3	13	D	29M.
1647	24	F	21 A.	4	14	C	18.A.
1648	5	ED	12 A.	5	15	BA	2. A.
1649	16	C	4. A.	6	16	G	25M.
1650	27	B	17 A.	7	17	F	15.A.

Anni	Epa- ctæ.	Lit. nov.	Pasc. nov.	Cyc. ☉	Cyc. ☾	Lit. vet.	Pasc. vet.
1651	8	A	9. A.	8	18	E	30M.
1652	19	GF	31M.	9	19	DC	18 A.
1653	&c.						

Quod si quis irrepsit error, facile corriges per epactam, aureum numerum; & literas dominicales assignatas.

Hæc itaque sunt ab anno Christi 34°. deducta paschata; tam quæ celebrari debuerant, *si mens non leua fuisset*, quàm quæ celebrata sunt stylo veteri: quanquam putem, nec secundum veterem stylum omnia celebrata, quòd diuersis temporibus diuersi computi intercesserint. Ac ut videas, quàm turbata sint omnia apud Veteres, computus Dionysianus apud Bedam de circulis (si tamen Dionysianus est) annum CHRISTI 33^m. bissextum facit sub literis FE, anno verò 34°. literam D statuit, pascha 5°. Kalend. Apriles. Dionysio consentit computus Bedæ in paschate anno 34°. sed annum 32^m. bissextum, ponit non trigessimum tertium. Anonymus quidam corrigit ibidem Dionysium, & annum quidem 33^m. bissextilem esse vult, anno

autem 34°. pascha 6°. Kal. Apriles consignat. Tandem Cyrillus apud eundem Bedam annum 33^m. biffextilem esse docet, anno porro 34°. pascha 2°. Kal. Apriles actum contendit. Imò canon paschalis Victorij apud Ægidium Bucherium pass^m. Christi locat anno 31°. litera G, Cyclo solis 12, lunæ 13, pascha ipsum juxta manuscriptum v i. Kal. Apriles, lunâ xv^a; juxta emendatum viii. Kalend. April. lunâ xvi^a. Sed hæc secum pugnant: nam si lunæ cyclus fuit 13. ergo luna xiv^a. fuit 24^a. Martij, atque ita CHRISTUS passus est 25°. resurrexit 27°. literâ B, non G, lunâ xvii^a. non xv^a. Sin pro vi. Kalend. ponas viii. Kal. ergo cum 24^a. Martij fuerit lunâ xiv^a. CHRISTVS 25^a. & passus est & resurrexit, lunâ xv^a. non xvi^a. Quoad cæteros annos tabulam sequentem accipe: nam anno CHRISTI, &c. pascha fuit, &c.

Año Chri sti.	stylo vete. vulg.	Vi- cto- rio.	Beda	Hip- poly- to.	Pro- spe- ro.	Ale- xan- drin.	Lati- qbus dam.
38	6. A.	13 A.	6. A.			6. A.	
45	25. A.	18. A.	21. A.			25 A.	21 M.
58	26 M.	2. A.	26 M.			26 M.	

Año Chri- sti.	ffylo vete. vulg.	Vi- cto- rio.	Bedæ	Hip- poly- to.	Pro- spe- ro.	Ale- xan- drin.	Lati- qbus dam.
121	21 A.						24 M.
133	6. A.	13 A.					
140	25 A.	18. A.					21 M.
153	26 M.	2. A.				26 M.	
158	3. A.	18. A.				3. A.	30 M.
178	20 A.						23 M.
208	24 A.	17 A.				24 A.	
211	14 A.	21 A.				14. A.	
216	21 A.						23 A.
222	14. A.			21 A.			
228	6. A.	13 A.		13 A.		6. A.	
235	19. A.	19 A.		22 M.		19 A.	22 M.
326	3. A.	10 A.		2. A.		3. A.	
387	25 A.	18 A.			21 M.	25 A.	18 A.
401	14 A.	21 A.			18. A.	14 A.	18 A.
417	22 A.	22. A.			25 M.	22 A.	25 M.
441	23 M.	30 M.			23 M.	23 M.	26 M.
594	11. A.	18 A.				11 A.	

Gregorio verò Turonensi 18. Apri. qui dicit
fontes in Hispania fluere solitos in paschate

sibi fluxisse, cum tamen reuera neque 11. neque 18. sed 13. fuisset pascha celebrandum. Plures paschatum differentias vide passim, apud alios.

MANTISSA.

Adverte 1°. terminos paschales à me largiùs quandoq; accipi, pro *ab xi. Kal. Apr: ad viii. vel vii. Kal:* easdem: pro lunis paschalibus quartis decimis: pro primo paschatis ipsius die: ne quis nodum in terminis quærat: nam hodie in rigore primus, seu paschalis mensis inire potest 8°. Idus Martias, exire nonis Aprilibus: luna xiv^a. verò 12. Kal: Apriles ad xiv^{um}. Kal. Majas; pascha demum xi. Kal: Apr: ad 7. Kal: Majas.

Adverte 2°. an Christus passus sit die, ut hodie loquimur, Veneris, resurrexerit nocte Sabbatum consequente &c. lege Paulum Midlburgensem, Episcopum Foro Semproniesem, fusè hac de re disputantem, Paulinæ suæ p. 2. l. 1. & 2. ubi è Græcis fontibus, unde vulgata Evangeliorum versio, non primâ, sed unâ sabbatorum ex omnibus Evangelistis probat Christum revixisse.

Adverte 3°. me ad primam Sabbati, uti

in opusculo monui, esse problematicum, ac nunc cum illis, nunc cum his loqui. Quare ad finem faciei 59^æ. & initium 60^{mæ}. si primâ sabbati xpm revixisse. eodemq; pascha celebratum opineris, rectè habent ibidem posita: sin 2^a. Sabbati pascha statuas, tum ita consequenter dicendum erit. Verum item de baptismo ac nuptiali vino: fuit enim anno vulgari 30^{mæ} litera dominicalis F. quæ competit 8°. Idus Januarias, transitus per mare Erythræum in dubium vocari jure potest. Idem age facie 339. nona conclusè: ita quippe Christus natus est nocte Dominicâ vel antecedente vel consequente juxta problematicam resolutionem.

4°. Adde f. 32. l. 8. non est prætereundus hic Zosimus historicus apud Spondanum ad annum CHRISTI 395. *Vnus infelix repertus est Zosimus, qui more suo, Christianæ religionis odio, eundem mollitiei & socordia, profusionis, & nimiarum deliciarum carpsit in sua historia, mendaciorum textrina. Sed quòd sciret facta ejus celeberrima cunctis esse perspicua, illud vafri ingenij consilium inijt, ut pacis tempore ejus facta condemnet, laudet verò labores in bello. &c. vide plura sparsim &c.*

5. Nihil est cur Joannes Keplerus de Stella Magorū Origenis adv. Celsum auctoritate nitatur: quòd ubi Origenes bene, nemo melius, ubi malè, nemo pejus, sit vetus Origenis elogium.

6°. Et erit fortè in copioso hoc sæculi nostri virorum doctorum præventu, qui æquanimiter minimè ferat, unam alteramve D. Chrysofomi homiliam pro Chrysofomi homiliis à me non agnosci. Sed hìc ego censuram hanc parum metuo. Audi Henricum Spondanū anno Jesu Christi 407°.

Quod ad ejus (Chrysofomi) scripta pertinet, testantur Cassiodorus & Suidas eum uniuersam Scripturam tam veteris, quàm noui Testamenti commentarijs illustrasse. Quod si verum est, vide quàm pauca ex ingentibus thesauris nobis sint reliqua; cum & alioqui nonnulla spuria eius nomine edita hæctenus habeantur: inter quæ haud æquo animo pati possumus, adscriptas fuisse sanctissimo viro 54. homilias in Matthæum, quas ut distinguant à consummato in eundem Euangelistam commentario 91. homiliarum, opus imperfectum nominant: quod ne pilum quidem Chrysofomi vel in dictione, vel in sententijs, vel in dogmatibus habet.

bet; sed sparsas hæreses Manichæorum, Montanistarum, Arianorum ac Donatistarum continet. Testantur autem Theophanes atque Cedrenus sub Constantino & Irene Impp. Patriarchium Constantinopolitanum incensum fuisse, absumptasq; cameras, ubi reposita erant uniuersa scripta, quibus Sacram scripturam S. Ioannes Chrysostomus fuerat interpretatus.

7°. Errata typographica, &c. accuratus Lector facilè curabit, in paschali præsertim superiùs tradita tabula, idque tabellarum sequentium beneficio: nam si dubites, vtrum anno 1250mo. pascha rectè sit constitutum 24.

†

Aprilis stylo nouo, cape epactã eius 25 cum

†

dominicali B, ab epacta 25 numerata in sequenti tabula ætatem lunæ vsque 14. ea cadet in 19. Martij, B verò Dominicalis in 20. Martij; sed eo pascha esse nõ potest, quòd extra paschales terminos 12. Kal. Ap. & 14 Kal. Majas sit dies Mart. 20. constitutus, 9°. recur-

†

re ad epactam 25 4°. Aprilis, à quo decima quarta luna cadit in 17mo. Aprilis diem, atq; adeo

adeo B dominicalem, sed nec eâ potest pascha celebrari: 14. enim luna CHRISTVS cœnavit, non resurrexit, 8°. proximè sequente dominicali B, hoc est 24. Aprilis pascha consignandum est. Iterum anno 1570. epactâ 23. dominicali D, ab 8^a. Martij, hoc est epacta 23. luna XIV^a. cadit in 21. Martij, hanc proximè sequens dominicalis D ostendit 22^a. Martij (intra paschales, terminos, vnde non est amplius ad Aprilem recurrendum) pascha stylo novo celebrari debuisse.

3°. Quærat^{ur} pascha vetus anno 1423°. celebratum: aureus numerus est 18. dominicalis C. Aureus numerus in posteriùs sequente tabula est ad 14^{am}. April. luna XIV^a. ad 27. ultra terminum paschalem; recurre igitur ad aureum numerum XVIII. 16^a. Martij, atque adeo lunam XIV^{am}. 29. Martij, quam proximè sequens C Dominicalis ostendit pascha vetus 4. Aprilis. In anno bissexto cape litteram posteriorem. Demum attende ad epactam 25. ne Æthiopiâ capias pro Romana, aut contra. Ita paschata indagabis
omni anno.

Martius.

Aprilis.

Epactæ.	Lit.	Dies.	Epactæ.	Lit.	Dies.
*	D	1	XXIX	G	1
XXIX	E	2	XXVIII	A	2
XXVIII	F	3	XXVII	B	3
			†		
XXVII	G	4	25. XXVI	C	4
XXVI	A	5	XXV. XXIV	D	5
†					
25. XXV	B	6	XXIII	E	6
XXIV	C	7	XXII	F	7
XXIII	D	8	XXI	G	8
XXII	E	9	XX	A	9
XXI	F	10	XIX	B	10
XX	G	11	XVIII	C	11
XIX	A	12	XVII	D	12
XVIII	B	13	XVI	E	13
XVII	C	14	XV	F	14
XVI	D	15	XIV	G	15
XV	E	16	XIII	A	16
XIV	F	17	XII	B	17
XIII	G	18	XI	C	18
XII	A	19	X	D	19

Mar-

Martius.

Aprilis.

Epactæ.	Lit.	Dies.	Fpactæ.	Lit.	Dies.
XI	B	20	IX	E	20
X	C	21	VIII	F	21
IX	D	22	VII	G	22
VIII	E	23	VI	A	23
VII	F	24	V	B	24
VI	G	25	IV	C	25
V	A	26	III	D	26
IV	B	27	II	E	27
III	C	28	I	F	28
II	D	29	*	G	29
I	E	30	XXIX	A	30
*	F	31			

Martius.

Aprilis.

Cyclus ☾	Lit.	Dies.	Cyclus ☾	Lit.	Dies.
III	D	1		G	1
	E	2	XI	A	2
XI	F	3		B	3
	G	4	XIX	C	4

MAR

Martius.

Apr. lis.

Cyclus ☾	Lit.	Dies.	Cyclus ☾	Lit.	Dies.
XIX	A	5	VIII	D	5
VIII	B	6	XVI	E	6
	C	7	V	F	7
XVI	D	8		G	8
V	E	9	XIII	A	9
	F	10	II	B	10
XIII	G	11		C	11
II	A	12	X	D	12
	B	13		E	13
X	C	14	XVIII	F	14
	D	15	VII	G	15
XVIII	E	16		A	16
VII	F	17	XV	B	17
	G	18	IV	C	18
XV	A	19		D	19
IV	B	20	XII	E	20
	C	21	I	F	21
XII	D	22		G	22
I	E	23	IX	A	23
	F	24		B	24

Mar-

Martius.			Aprilis.		
Cyclus ☾	Lit.	Dies.	Cyclus ☾	Lit.	Dies.
IX	G	25	XVII	C	25
	A	26	VI	D	26
XVII	B	27		E	27
VI	C	28	XIV	F	28
	D	29	III	G	29
XIII	E	30		A	30
III	F	31			

IESV DEO sit gloria,
 Per fulcaregna Mauri,
 IESV DEO sit gloria
 Per alba regna Cimbri,
 Per Phosphoron per Hesperon
 IESV DEO sit gloria,
 Amen,

